Winston Graham

Poldark

Volumul 3

Zile zbuciumate

Versiune electronică: **[V4.0]**

Winston GRAHAM
POLDARK
THE THIRD
JEREMY POLDARK
Copyright © Winston Graham 1961

WINSTON GRAHAM

POLDARK

Volumul III

ZILE ZBUCIUMATE

Traducere de: Andreea Gheorghiţoiu

Editura ORIZONTURI
Bucureşti – 1995

CARTEA ÎNTÂI

Capitolul I

În luna august a anului 1790, trei bărbaţi treceau călare pe poteca de catâri de pe lângă mina Grambler şi se îndreptau spre căsuţele răzleţe de la capul satului. Era seară şi soarele scăpătase; norii, mânaţi pe cer de vântul care sufla dinspre vest, începeau să se împurpureze în lumina amurgului. Chiar şi coşurile minei, care de mai bine de doi ani nu mai scoteau fum, căpătaseră o culoare caldă în lumina înserării. Porumbeii îşi făceau cuiburi într-o spărtură a celui mai înalt dintre cele două coşuri şi, în timp ce bărbaţii treceau, păsările tulburau liniştea care se aşternuse, cu bătăile lor de aripi. Câţiva copii în zdrenţe se dădeau într-un leagăn făcut de ei, legat între două barăci. Mai multe femei stăteau în pragul uşilor, cu braţele încrucişate, urmărind cu privirea călăreţii care treceau.

Păreau oameni serioşi, respectabili; îmbrăcaţi sobru în haine negre, se ţineau drept în şa, cu un aer important. Nu treceau mulţi oameni de felul lor prin satul acesta aproape pustiu, care luase fiinţă şi existase numai pentru a servi mina şi care pierea încet-încet, acum, că mina era moartă. Se părea că oamenii vor trece prin sat fără să se oprească, dar în cele din urmă unul din ei făcu un semn şi toţi opriră caii în faţa unei cocioabe dărăpănate cum nu mai văzuseră până atunci. Era o colibă cu pereţi de pământ amestecat cu paie; un burlan ruginit ţinea loc de coş şi acoperişul era peticit cu bucăţi de pânză de sac şi lemn putred adus de ape. În faţa uşii deschise, pe o ladă răsturnată, şedea un bărbat cu picioare strâmbe, cioplind o bucată de lemn. Era încălţat cu cizme de călărie rupte, legate cu sfoară; avea pantaloni galbeni din piele de porc, o cămaşă de flanel cenuşiu murdară, cu o mânecă ruptă până la cot, şi o vestă de piele groasă neagră, cu buzunarele burduşite cu tot felul de nimicuri. Fluiera încet, dar când bărbaţii au descălecat, deschise gura şi se uită bănuitor la ei cu ochii lui injectaţi. Cuţitul rămase înfipt în lemn în timp ce-i măsura cu privirea.

Conducătorul călăreţilor, un om înalt şi slab, cu ochii atât de apropiaţi încât părea că se uită cruciş, spuse:

— Bună ziua. Dumneata eşti Paynter?

Cuţitul se lăsă încet în jos. Omul cu picioare strâmbe ridică mâna

murdară şi începu să-şi scarpine chelia lucioasă.

— S-ar putea!

Celălalt făcu un gest de nerăbdare:

— Hai, omule. Ori eşti Paynter, ori nu eşti. Nu se poate şi una şi alta.

— Ei, nu-s prea sigur. Oamenii dau prea uşor nume altora. S-ar putea să fie două sau chiar trei păreri. Depinde de ce aveţi nevoie de mine.

— El e Paynter, spuse unul din bărbaţi. Unde ţi-e nevasta, Paynter?

— S-a dus la Marasanvose. Dacă aveţi nevoie de ea…

— Mă numesc Tankard, spuse aspru primul bărbat. Sunt procuror şi sunt însărcinat cu acuzarea în procesul inculpatului Poldark. Vrem să-ţi punem câteva întrebări, Paynter. Dumnealui e Blencowe, ajutorul meu. Domnul este Garth, una din părţile în cauză. Putem intra în casă?

Pe faţa încreţită de culoarea lemnului de tec a lui Paynter apăru o expresie de inocenţă jignită, dar sub această falsă tentativă de apărare se putea observa un licăr de adevărată panică.

— De ce veniţi să mă necăjiţi? Am spus tot ce-am avut de spus în faţa judecătorilor şi atât. Stau aici, în faţa casei mele, şi nu mă amestec cu nimeni. Duc o viaţă creştinească precum Sfântul Petru. Lăsaţi-mă în pace!

— Legea trebuie să-şi urmeze cursul, spuse Tankard şi aşteptă ca Jud să se ridice.

După scurt timp, uitându-se bănuitor de la unul la altul, Jud intră primul în casă. Se aşezară în coliba întunecoasă. Tankard se uita cu scârbă în jur şi, ridicându-şi pulpanele hainei ca să nu se murdărească, se aşeză şi el.

Niciunul n-avea nas prea delicat, dar Blencowe, un bărbat scund, palid şi adus de spate, se uită melancolic la priveliştea plăcută de afară.

— Nu ştiu nimic, spuse Jud. Aţi greşit adresa.

— Avem motive să credem, spuse Tankard, că depoziţia dumitale în faţa judecătorului de instrucţie e mincinoasă. Dacă…

— Iertaţi-mă, domnule Tankard, spuse Garth încet, dar v-aş ruga să mă lăsaţi să vorbesc puţin cu Paynter. Vă amintiţi că am spus mai înainte că ar fi mai multe căi în abordarea…

Tankard îşi încrucişă braţele subţiri:

— Da, da, foarte bine!

Jud se uită cu ochii lui de buldog la noul adversar. I se părea că-l mai văzuse pe Garth trecând călare prin sat. Poate că spiona.

Garth i se adresă pe un ton prietenos:

— Înţeleg că ai fost odată servitorul căpitanului Poldark, dumneata şi soţia dumitale; l-aţi slujit mulţi ani şi pe tatăl său înainte?

— S-ar putea.

— Şi după ce l-aţi slujit cu credinţă ani de zile, aţi fost daţi afară fără preaviz, fără un cuvânt.

— Aşa-i. N-a fost bine, nici cinstit, pot să spun.

— Se spune, dar bagă de seamă că astea sunt zvonuri, înţelegi, se spune că te-a tratat în mod ruşinos – din cauza unei greşeli imaginare – că te-a bătut cu biciul şi că era să te înece sub pompă. E adevărat?

Jud scuipă pe jos şi îşi arătă cei doi dinţi pe care-i mai avea.

— Aşa ceva e împotriva legii, interveni Tankard, uitându-se cruciş. Act de violenţă împotriva persoanei. Ai fi putut să-l dai în judecată, Paynter.

— Şi fac rămăşag că n-ar fi fost pentru prima dată, spuse Garth.

— Nu, n-ar fi fost, adăugă Jud după un timp, sugându-şi dinţii.

— În ziua de azi, cei ce-şi maltratează servitorii nu-i merită, spuse Garth. A apărut un nou principiu. Toţi oamenii sunt egali. Uitaţi-vă ce se întâmplă în Franţa.

— Aşa-i, ştiu asta, spuse Jud, apoi se opri. Nu era bine să-i lase să-şi bage nasul în treburile lui, să afle secretul vizitelor lui la Roscoff. Treaba asta cu Poldark putea să fie un pretext ca să-l prindă în cursă, să facă alte mărturisiri.

— Blencowe, spuse Tankard, ai nişte coniac? Ne-ar prinde bine un strop, şi fără îndoială că şi lui Paynter.

…Afară se întuneca şi umbra în coliba plină de gunoaie se făcea mai deasă.

— Să ştiţi asta de la mine, spuse Garth. S-a terminat cu aristocraţia. I s-a dus vremea. O să vină rândul oamenilor simpli să-şi dobândească drepturile. Şi unul din drepturile lor este să nu fie trataţi ca nişte animale şi să fie folosiţi ca sclavi, înţelegi ce spune legea, domnule Paynter?

— Tot omul e împărat în casa lui, spuse Jud. Şi mai e şi *habeas corpse*[1] şi să nu te atingi de ce nu e al tău.

— Când se încalcă legea, spuse Garth, ca aici în ianuarie, de multe ori e greu ca justiţia să acţioneze cum ar trebui. Aşa că legea se aplică aşa cum se poate. Şi când au loc tulburări şi distrugeri şi alte răutăţi asemănătoare, dacă sunt prinşi conducătorii, ceilalţi, micii delincvenţi

[1] *Habeas corpus* – lege care, în Anglia, garantează libertatea individuală a cetăţenilor englezi. Prevede prezenţa fizică a deţinutului în faţa curţii pentru ca astfel să se statueze validitatea arestării. Jud confundă *corpus* cu *corpse*, care înseamnă cadavru. (n. tr.).

care i-au urmat, sunt lăsaţi în pace. În cazul nostru, căpetenia e cunoscută.

— S-ar putea.

— Nu încape nicio îndoială. Dar e greu de găsit o mărturie în care să te poţi încrede, o mărturie a unui om demn de încredere ca dumneata... Şi bagă de seamă că dacă justiţia nu poate găsi probe împotriva conducătorului, atunci va căuta mai departe şi-i va scoate la iveală pe delincvenţii mai mărunţi. Ăsta-i adevărul, domnule Paynter, aşa cum mă vezi şi te văd, aşa că cel mai bine pentru toată lumea este ca adevăratul vinovat să stea în boxa acuzării.

Jud ridică paharul şi-l puse iar jos pentru că era gol. Blencowe îi întinse repede sticla cu coniac. Se auzi un gâlgâit plin de mulţumire când Jud o duse la gură şi începu să bea.

— Nu înţeleg de ce aţi venit la mine, când se ştie că eu n-am fost acolo, spuse el precaut. Omul nu poate să vadă mai departe decât îl duc ochii.

— Ascultă, Paynter, spuse Tankard, neluând în seamă semnele pe care i le făcea Garth. Ştiu mult mai multe decât crezi tu. Cercetările durează de aproape şapte luni. Ai face mai bine dacă ai spune tot.

— Ce să spun?...

— Ştiu că ai cooperat activ cu Poldark în dimineaţa naufragiului. Ştiu că ai fost pe plajă toată ziua şi toată noaptea cât a durat răzmeriţa. Ştiu că ai avut un rol important, opunându-te reprezentanţilor Coroanei când unul dintre ei a fost rănit grav şi, în multe privinţe, eşti tot atât de vinovat ca stăpânul tău...

— N-am auzit niciodată în viaţa mea ceva mai neadevărat! Eu? Tot atât de aproape am fost de epavă cum sunt acum...

— Dar aşa cum ţi-a explicat Garth, suntem dispuşi să trecem asta cu vederea dacă accepţi să fii martorul acuzării. Avem multe mărturii împotriva lui Poldark, dar vrem să le dăm mai multă greutate. E clar că nu-i datorezi credinţă lui Poldark. Ai arătat chiar tu că te-a tratat în mod ruşinos! Hai, omule, înţelege că e de datoria ta să ne spui adevărul.

Plin de demnitate, Jud se sculă în picioare.

— Şi, adăugă Garth, ar merita să o faci.

Jud se răsuci pe călcâie şi se aşeză iar pe scaun.

— Ce-aţi spus?

— Nimic oficial, desigur. N-ar fi potrivit. Dar mai sunt şi alte căi.

Jud scoase capul pe uşă să vadă dacă nu cumva venea Prudie. Nu se vedea nimeni. Aşa făcea întotdeauna când se ducea să-şi vadă rudele. Se uită pieziş la fiecare dintre bărbaţii din casă, ca şi cum ar fi vrut să le

afle intenţiile.

— Ce alte căi?

Garth scoase punga din buzunar şi o scutură zornăind banii.

— Justiţia doreşte o condamnare. Statul e dispus să plătească pentru o informaţie corectă. În secret, desigur. Strict ca între prieteni. Ca şi cum ar oferi o recompensă pentru arestarea cuiva, cum s-ar spune. Nu-i aşa, domnule Tankard? Nimic altceva.

Tankard nu răspunse. Jud luă paharul şi sorbi ultima picătură de coniac.

Mormăi ca pentru sine:

— Întâi ameninţări şi acuma mită. Mită, pe legea mea! Arginţii lui Iuda. Să depun mărturie la curtea de justiţie împotriva unui vechi prieten. Mai rău ca Iuda, că el a făcut-o în secret. Şi pentru ce? Treizeci de arginţi îmi închipui că ăştia n-ar oferi nici măcar atâta. Ar vrea s-o fac pentru douăzeci sau chiar zece. Nu-i cuminte, nu-i cinstit, nu-i creştineşte, nu-i drept.

După un timp, Garth spuse:

— Zece guinee acum şi zece după proces.

— Aha! exclamă Jud. Exact cum am crezut.

— S-ar putea să ridicăm până la cincisprezece.

De data asta Jud se ridică încet, îşi supse dinţii şi încercă să fluiere, dar avea buzele uscate. Îşi ridică pantalonii şi băgă două degete în buzunarul vestei ca să ia un pic de tabac.

— Nu-i cinstit să veniţi pe capul omului aşa, mormăi el. Mi se-nvârte capul. Veniţi peste o lună.

— Sesiunea curţii de judecată e fixată la începutul lui septembrie.

Tankard se ridică şi el.

— Nu avem nevoie de o depoziţie lungă, spuse el. Câteva fraze cu faptele principale, aşa cum le ştii… şi promisiunea să le repeţi la timpul potrivit.

— Şi ce ar trebui să spun?

— Adevărul, desigur, sub jurământ.

Garth îl întrerupse repede:

— Adevărul, desigur, dar poate că am putea să-ţi arătăm ce am dori noi în primul rând. Dorim să avem o mărturie despre actele de violenţă împotriva soldaţilor. Asta s-a întâmplat în noaptea de şapte spre opt ianuarie. Erai pe plajă atunci, nu-i aşa, domnule Paynter? Fără îndoială că ai văzut tot ce s-a întâmplat.

Jud părea bătrân şi îngrijorat.

— Nu… Nu-mi amintesc nimic acuma.

— Ar merita douăzeci de guinee dacă ţi-ai aduce aminte.

— Douăzeci de guinee acum şi douăzeci după?

— ...Da.

— Merită pentru o poveste ca asta.

— Noi vrem adevărul, omule, spuse Tankard nerăbdător. Ai fost sau nu martor la actele de violenţă?

Garth puse punga pe o măsuţă cu trei picioare, veche şi şubredă, care îi aparţinuse lui Joshua Poldark. Începu să numere douăzeci de monezi de aur.

— Ce, spuse Jud uitându-se lung la bani, atunci când i-am crăpat capul soldatului ăla şi toţi ăilalţi au fost goniţi de pe plajă mai iute decât veniseră? Ce-am mai râs când am văzut! Asta aţi vrut să spuneţi?

— Desigur. Şi participarea căpitanului Poldark la ce s-a întâmplat

Odată cu lăsarea nopţii, umbrele umpleau coliba. Zornăitul monezilor semăna cu sunetul unei ape curgătoare şi, o clipă, lumina rămasă zăbovi pe insula de aur mat pe care o formaseră monezile.

— Ei, spuse Jud înghiţind, cred că o să ţin minte destul de bine; deşi eu nu am luat parte direct. Am fost... pe acolo tot timpul. Ezită, apoi scuipă iar. De ce nu mi-aţi spus de la început ce vreţi?

*

În ziua următoare, o femeie tânără, călare, trecu prin Grambler în direcţia opusă, pe lângă biserica din Sawle; ocoli Trenwith şi începu să coboare pe poteca abruptă spre Golful Trevaunance. Era brunetă, destul de înaltă şi era îmbrăcată într-un costum de călărie strâns pe corp; pe cap purta o pălărie mică, de forma unui tricorn. Cunoscătorii n-ar fi spus că e frumoasă, dar puţini bărbaţi ar fi trecut pe lângă ea fără să-i arunce o a doua privire.

Lăsând în urmă turnătoria, al cărei fum ocru la culoare uscase vegetaţia din golf, călăreaţa se îndreptă în direcţia opusă, spre Place House, conacul solid, ghemuit parcă la pământ ca să reziste vântului şi furtunilor dinspre mare. Când descălecă, se vedea bine că tânăra femeie era nervoasă. Cu mâna ei înmănuşată strângea mereu frâul şi când apăru un valet să ia calul, îşi găsi cu greu cuvintele ca să i se adreseze.

— Sir John Trevaunance, doamnă? Să văd dacă este acasă. Pe cine să anunţ?

— Doamna Poldark.

— Doamna Poldark. Da... da, doamnă. I se păru ei sau în ochii omului văzu trezindu-se interesul? Poftiţi, doamnă, urmaţi-mă, vă rog.

O pofti într-o cameră mică, plăcută, care se deschidea spre seră, şi după ce aşteptă câteva minute apăru un servitor care îi spuse că Sir John e acasă şi o va primi.

Acesta se afla într-o cameră lungă, un birou cu vedere spre mare. Simţi o uşurare când văzu că e singur, cu excepţia unui câine de vânătoare ghemuit la picioarele lui. Observă că e mult mai puţin impunător decât se temuse: nu era mult mai înalt decât ea, iar pe faţa lui roşie se citea o expresie de jovialitate.

— Supusul dumneavoastră, doamnă, spuse el. Luaţi loc vă rog.

Aşteptă până se aşeză pe marginea unui scaun, apoi se aşeză şi el la birou.

Ţinu ochii plecaţi un minut, ştiind că o examinează din cap până în picioare şi acceptând cercetarea lui atentă ca făcând parte din încercarea prin care trecea.

El spuse prudent:

— N-am avut plăcerea.

— Nu… Pe soţul meu îl cunoaşteţi bine…

— Desigur. Am fost parteneri de afaceri până… de curând.

— Ross a fost foarte mâhnit când a trebuit să renunţe la asocierea cu dumneavoastră. Era atât de mândru de ea.

— Hm! Împrejurările ne-au fost potrivnice, doamnă. Nu e vina nimănui. Toţi am pierdut bani în această afacere.

Ridică privirile spre el şi observă că ceea ce văzuse la ea îl impresionase plăcut. Această calitate de a plăcea bărbaţilor era unul din puţinii factori care-i dădeau curaj când se afla în societate. Încă nu o considera ca putere, ci ca ceva care-i întărea curajul. Ştia că vizita ei contravenea etichetei, şi probabil că şi el o ştia.

De unde şedeau, amândoi puteau să vadă fumul topitoriei acoperind încet golful. După un moment, el i se adresă rece:

— După cum ştiţi… hm… Societatea a fost reînfiinţată sub o nouă conducere. Falimentul concernului a fost o lovitură pentru noi toţi, dar înţelegeţi situaţia. Clădirile se aflau pe pământul meu, de fapt chiar sub nasul meu, investisem mai mult capital decât toţi ceilalţi şi ar fi fost o nebunie să le las să se ruineze nefolosite. S-a ivit ocazia să obţinem şi alte capitaluri şi era la mintea omului că trebuie să profit de ocazie. Sper că domnul căpitan Poldark înţelege cum stau lucrurile.

— Sigur că da, răspunse Demelza. Sunt sigură că v-ar dori succes în orice întreprindeţi, chiar dacă n-ar lua şi el parte.

Sir John clipi din ochi:

— Sunteţi amabilă să spuneţi asta. Până acum nu acoperim decât

cheltuielile, dar cred că lucrurile se vor îndrepta. Îmi permiteţi să vă ofer ceva de băut? Un pahar cu vin alb?

— Nu, mulţumesc… Ezită, apoi: Sau poate un pahar de Porto dacă nu vă deranjează prea mult.

Ridicând ironic o sprânceană, Sir John sună clopoţelul. S-a adus vinul şi în timp ce-l beau au avut o conversaţie plăcută. Au vorbit despre mine, vaci, trăsuri şi vremea rece. Demelza deveni mai degajată şi Sir John mai puţin bănuitor.

— Ca să spun drept, zise Demelza, cred că vremea e de vină că avem atâtea neplăceri cu animalele. Noi avem o vacă frumoasă, o cheamă Emma; până acum două săptămâni dădea lapte mult, dar acum i s-a oprit. S-a mai întâmplat şi cu alta, deşi asta nu mă surprinde…

— Eu am una din rasa Hereford; valorează o grămadă de bani, spuse Sir John. A fătat pentru a doua oară acum două săptămâni şi acum e bolnavă, complet paralizată. L-am chemat pe Phillips, veterinarul, de cinci ori. M-ar durea inima s-o pierd.

— Viţelul e sănătos?

— Da, dar e rău şi pentru el. Minta nu se poate ţine pe picioare. Are ceva şi la dinţi, i se mişcă… şi coada pare ruptă. Phillips nu ştie ce să mai facă şi nici omul meu de aici, care o îngrijeşte.

— Mi-amintesc când locuiam în satul Illuggan, spuse Demelza, că a fost şi acolo un caz asemănător. Vaca preotului s-a îmbolnăvit de aceeaşi boală, şi tot după ce fătase.

— Şi a găsit remediul?

— Da, domnule, l-a găsit.

— Cum?

— Ei bine, nu eu trebuie să spun dacă preotul a făcut bine sau nu, nu-i aşa? A chemat-o pe o bătrână numită Meggy Dawes – îmi amintesc că locuia pe celălalt mal al râului. Se pricepea de minune să vindece negi şi scrofuloza. Odată a venit la ea un băiat care avea ceva urât la ochi. Imediat ce…

— Spuneţi-mi ce s-a întâmplat cu vaca, doamnă.

— A, da! Pot să o văd, Sir John? Aş vrea mult s-o văd, ca să-mi dau seama dacă are aceeaşi boală ca vaca preotului.

— Vă duc chiar eu s-o vedeţi, vă rog, doamnă. Mai doriţi un pahar de Porto, ca să rezistaţi?

Câteva minute mai târziu au traversat curtea pietruită din spatele conacului şi au intrat în grajdul unde zăcea vaca.

Demelza observă acareturile solide, construite din piatră. Ar fi dorit să fie ale ei. Vaca zăcea culcată pe o parte. Ochii ei blânzi erau trişti,

dar resemnaţi. Un bărbat se sculă de pe un scaun de lemn şi se postă respectuos lângă uşă.

Demelza se aplecă să examineze vaca. Proceda cu profesionalism, aşa cum învăţase în cei şapte ani petrecuţi la Nampara, nu în copilăria ei la Illuggan. Picioarele animalului erau paralizate şi coada părea ruptă în două cam pe la jumătate.

— Da, spuse Demelza, este aceeaşi boală. Meggy Dawes îi zicea „coadă ruptă”.

— Şi remediul?

— E remediul ei, nu al meu.

— Da, da, înţeleg

Demelza îşi umezi buzele:

— A spus că trebuie să tai coada aici, cam la vreo două palme de la vârf, acolo unde pare ruptă, să bagi în tăietură o ceapă cu sare multă – pe care să o fixezi bine cu o sfoară groasă – să o ţii acolo vreo săptămână, apoi să desfaci legătura. Să-i dai câte puţină mâncare şi un întăritor făcut din părţi egale de rozmarin, ienupăr şi seminţe de nucşoară fără coajă. Îmi amintesc foarte bine. Aşa a spus.

Demelza se uită lung la baronet, care îşi muşca buza de jos.

— N-am auzit niciodată acest remediu, dar şi boala asta e rară. Sunteţi prima persoană care pare să o fi cunoscut. Am să-l încerc. Dumneata ce spui, Lyson?

— E mai bine decât să laşi bietul animal să sufere, domnule.

— Aşa cred şi eu. Am auzit că bătrânele astea fac minuni când e vorba de boli mai puţin cunoscute. Aţi putea să repetaţi cele spuse, doamnă Poldark, ca să înveţe şi Lyson?

— Cu plăcere.

Traversară iar curtea şi intrară în casă.

Sir John spuse:

— Sper că domnul căpitan Poldark nu-şi face griji din cauza procesului care se apropie.

Imediat ce rosti cuvintele, regretă imprudenţa. Simţea că Demelza evitase dinadins subiectul ca să-l oblige pe el să-l aducă în discuţie. Dar ea nu începu să pledeze în favoarea lui Ross, cum se temuse.

— Ce aş putea spune? Sigur că suntem destul de supăraţi. Eu îmi fac mai multe griji decât el.

— O să se termine curând şi cred că aveţi şanse de achitare.

— Credeţi într-adevăr, Sir John? Asta îmi dă mult curaj. Veţi fi şi dumneavoastră în oraş, la Bodmin, în timpul sesiunii curţii cu juri?

— Cum aţi spus? De fapt, nu ştiu. De ce mă întrebaţi?

— Am auzit că se vor ţine alegeri în septembrie şi, cum procesul are loc la şase septembrie, am crezut că s-ar putea să fiţi acolo.

— Vreţi să spuneţi ca să-l ajut pe fratele meu? O, are el singur grijă de el. Baronetul se uită neîncrezător la Demelza pe a cărei faţă calmă nu se putea citi ce gândea. Chiar dacă m-aş afla în oraş, aş avea prea multe de făcut ca să mă duc şi la tribunal. În plus, cu tot respectul, doamnă, trebuie să spun că nu mi-ar plăcea să văd un vechi prieten într-o situaţie neplăcută. Îi doresc numai bine, desigur, dar nimănui nu-i place să vadă într-un proces un motiv de distracţie.

— Am auzit că vor fi doi judecători, spuse ea.

— O, nu doi în acelaşi proces. Cred că îşi vor împărţi rolurile. Wentworth Lister nu e un om rău, deşi sunt ani de când nu ne-am mai văzut. Puteţi fi sigură că judecata va fi dreaptă. Justiţia britanică va avea grijă. Câinele se apropiase şi stăpânul lui luă un biscuit dintr-un sertar şi i-l dădu.

— Nu pot să înţeleg, spuse Demelza, cum un om, un judecător, poate veni de undeva de departe ca să judece un proces şi să-i studieze toate aspectele în câteva ore. Nu mi se pare posibil. Nu caută să afle adevărul, el singur, înainte de a începe procesul?

Sir John zâmbi:

— O să vă surprindă cât de repede poate ajunge la o concluzie o minte obişnuită cu această muncă. Şi să ştiţi că nu depinde de judecător, ci de juriu şi acesta e format din oameni de aici, din Cornwall, oameni ca noi, aşa că există toate motivele să iasă totul bine. Mai doriţi puţin vin?

Demelza refuză.

— E cam tare, cred, dar are buchet. Când se vor termina toate, mi-ar face plăcere să veniţi pe la noi, domnule. Ross m-a rugat să vă invit.

Sir John răspunse că va fi încântat. Câinele răspândi firimiturile pe podea. Demelza se ridică să plece.

Sir John adăugă:

— Mă voi ruga ca tratamentul pentru Minta să reuşească.

Demelza la fel, dar nu-şi trădă îndoielile.

— Poate că o să-mi trimiteţi veşti cum îi merge?

— Desigur, şi între timp, dacă mai treceţi pe aici, aş fi încântat să vă văd.

— Mulţumesc, Sir John. Câteodată trec călare pe coastă. E bine pentru sănătate. Drumul nu e bun pentru cal, dar îmi place priveliştea şi aerul înviorător.

Sir John o conduse până la uşă şi o ajută să încalece, admirându-i

silueta fină şi ţinuta dreaptă. Când ieşea pe poartă, un bărbat intra călare pe un cal sur.

*

— Cine era? întrebă Unwin Trevaunance, punându-şi mănuşile gri peste un teanc de cecuri. Fratele mai mic al lui Sir John făcea totul cu premeditare, dând importanţă unor fapte care nu aveau niciuna. Avea treizeci şi şase de ani, era înalt, cu o figură leonină; părea sigur de sine şi avea o personalitate mult mai impresionantă decât fratele lui. Totuşi Sir John făcea afaceri bănoase, iar Unwin nu.

— Soţia lui Ross Poldark. Atrăgătoare femeie! N-am cunoscut-o până acum.

— Ce voia?

— Asta nu ştiu încă, spuse Sir John. Nu părea să vrea ceva.

Unwin avea o cută între sprâncene care se adâncea când se încrunta:

— N-a fost servitoare înainte, sau cam aşa ceva?

— S-au mai ridicat şi altele, înaintea ei şi cu mai puţine talente, sunt sigur. Are o oarecare eleganţă în mişcări. Peste câţiva ani va fi greu să o deosebeşti de o femeie educată.

— Şi n-a venit să ceară nimic? Mă îndoiesc. Mie mi se pare că e o femeie periculoasă.

— Periculoasă?

— Am schimbat cu ea o privire când pleca. Mă pricep să judec oamenii, John.

— Şi eu mă pricep, Unwin, şi cred că pot să-mi asum riscul afirmând asta. Sir John îi mai dădu un biscuit câinelui. Mi-a oferit un remediu bun ca s-o vindec pe Minta, deşi să fiu al naibii dacă cred că va avea efect... L-ai găsit pe Ray?

— Da, da. I-am vorbit despre Caroline, spunându-i că vrea să-şi întrerupă călătoria şi să fie la Bodmin în timpul alegerilor; dar i-a scris şi Caroline. Aşa e ea; m-a rugat să-i spun unchiului ei, apoi i-a scris chiar ea!

— E prea tânără. Ai răbdare cu ea, Unwin. Va trebui să ai răbdare. E capricioasă, instabilă. Şi mai sunt şi alţii care o consideră o partidă bună, nu numai tu.

Unwin înfipse dinţii în vârful cravaşei.

— Bătrânul e un zgârcit înrăit. Azi-dimineaţă umbla cu mâinile lui râioase prin dosarele cu socoteli; şi casa, care nici în vremurile bune nu arăta a conac, e gata să se dărâme pentru că nu o repară. Nu e un cadru potrivit în care Caroline să-şi petreacă jumătate din viaţă.

— Ai să poţi schimba toate astea.

— Da, odată şi odată. Dar Ray n-are mai mult de cincizeci şi trei sau cincizeci şi patru de ani. Poate să mai trăiască vreo zece ani.

Unwin se duse la fereastră şi contemplă marea, care era liniştită acum. Norul care acoperea aproape faleza stâncoasă întunecase culoarea apei, făcând-o să devină verde-închis. Câţiva pescăruşi se cocoţaseră pe peretele casei şi ţipau răguşit. Omului acesta înalt, obişnuit acum cu viaţa la Londra, scena i se părea melancolică.

— Penvenen are nişte păreri cu totul neobişnuite. Spunea azi-dimineaţă că sunt prea mulţi reprezentanţi ai Cornwallului în Parlament. Spune că locurile ar trebui redistribuite şi atribuite oraşelor noi din interiorul ţării. Fleacuri şi prostii.

— Nu da atenţie micilor lui slăbiciuni. Deseori spune astfel de lucruri ca să irite lumea. Aşa e el.

Unwin se întoarse de la fereastră.

— Sper să nu mai avem alegeri şapte ani. Mă va costa cam două mii de lire numai pentru plăcerea de a fi ales – şi ştii că asta nu e tot – şi de fapt e de-abia începutul.

În ochii fratelui mai mare apăru un semnal de alarmă, aşa cum se întâmpla ori de câte ori era vorba de bani

— Ţi-ai ales singur profesia, băiete. Sunt alţii care o duc mai rău. Carter din Grampound îmi spunea că va trebui să plătească până la trei sute de guinee un vot.

Se ridică să sune.

— Doamna Poldark m-a întrebat dacă voi fi la Bodmin când va avea loc sesiunea curţii cu juri. Mă întreb cu ce scop?

Capitolul II

Se apropia ora prânzului când Demelza se întorcea cu Caerhays, îndreptându-se spre casă. În timp ce ocolea Trenwith House, ar fi dorit să se poată opri pentru câteva minute să stea de vorbă cu Verity. Era ceva ce-i lipsea mult, ceva cu care nu se putea obişnui. Dar Verity era la Falmouth, iar dacă nu acolo poate pe mare – căsătorită, fericită după cum se părea, în ciuda oricărei presimţiri; şi ea, Demelza, contribuise activ la aceasta, aşa că nu se putea plânge. Fuga lui Verity adâncise ruptura între cele două familii şi, în ciuda sacrificiului Demelzei în timpul Crăciunului trecut, ruptura continua. De data aceasta nu Francis era de vină. De când fuseseră bolnavi şi de la moartea micuţei Julia, Francis părea nerăbdător să-şi arate recunoştinţa pentru ceea ce făcuse

Demelza. Dar Ross nu voia să se împace. Falimentul Societăţii Carnmore era o barieră de netrecut între ei. Şi dacă ceea ce bănuia Ross în legătură cu falimentul era adevărat, atunci Demelza nu-i putea aduce nicio vină. Totuşi, ar fi fost mult mai fericită dacă lucrurile s-ar fi lămurit. Prin felul ei de a fi, prefera o rezolvare directă şi clară unei amare bănuieli de durată.

În momentul în care casa nu se mai zări, îl văzu pe Dwight Enys venind în urma ei pe drum. Opri calul şi-l aşteptă. Tânărul doctor se apropie şi o salută scoţându-şi pălăria.

— Ce dimineaţă frumoasă, doamnă! Mă bucur că aţi ieşit la plimbare să luaţi aer.

— Am ieşit cu un scop anume, spuse ea zâmbind. Tot ce fac în ultimul timp are un scop sau altul. E moral aşa, dacă priveşti lucrurile sub acest aspect.

Doctorul zâmbi şi el – ar fi fost greu să nu zâmbească – şi dădu pinteni calului ca să ajungă lângă ea. Drumul era destul de lat pentru doi călăreţi. Observă cu ochii lui de specialist ce slabă rămăsese de când fusese bolnavă în ianuarie.

— Presupun că depinde dacă scopul a fost moral sau nu.

Ea îşi aranjă o buclă zbârlită de vânt:

— Asta nu ştiu. Va trebui să-l întreb pe preot. Am fost la Place House să doftoricesc vacile lui Sir John.

Dwight părea surprins:

— Nu ştiam că sunteţi expertă în aşa ceva.

— Nici nu sunt. Mă rog lui Dumnezeu ca vaca lui din rasa Hereford să se facă bine. Dacă moare, atunci n-am făcut nimic.

— Şi dacă trăieşte?

Se uită la el:

— Unde te duci, Dwight?

— Să văd nişte oameni din Sawle. Mă apreciază din ce în ce mai mult bolnavii care n-au cu ce să mă plătească. Choake devine din ce în ce mai leneş.

— Şi mai puţin prietenos. Ce se ascunde sub toate astea – încercarea asta de a-l condamna pe Ross?

Doctorul părea stânjenit. Lovi uşor cu frâul mâneca hainei lui de catifea neagră.

— Cred că legea…

— A, da, legea, dar mai e şi altceva. De când face legea atâta caz de jumulirea unei epave sau de maltratarea câtorva accizări – chiar dacă Ross ar avea un amestec în asta şi noi ştim că n-a avut. Asta se întâmplă

de când m-am născut şi de sute de ani înainte de a mă naşte eu.

— Nu sunt sigur că-i adevărat, nu întru totul. Aş face orice să-l ajut pe Ross – şi o voi face, ştiţi asta…

— Da, ştiu.

— Dar nu cred că e bine să-ţi închipui că poţi ignora legea de zece ori la rând, pentru că, dacă a unsprezecea oară te prinde, se ţine scai de tine şi nu te lasă până nu lămureşte lucrurile. Ăsta-i adevărul. Desigur, în cazul ăsta te întrebi dacă acum, că legea e iar în acţiune, nu s-ar putea ca şi alte influenţe să se pună în mişcare…

— Umblă peste tot oameni care pun întrebări, chiar şi servitorilor noştri, celor doi Gimlett. Aproape că nu există casă în district în care să nu fi fost cineva încercând să-l găsească pe Ross vinovat! Asta e legea, fără îndoială, dar legea asta are bani mulţi de cheltuit şi timp de pierdut – pentru că niciunul din oamenii lui nu-l va trăda şi ei o ştiu. Ross are duşmani, dar nu printre minerii care l-au ajutat în timpul naufragiului.

Au ajuns la biserica din Sawle, cu turnul ei înclinat ca cel din Pisa, şi Dwight s-a oprit în capul văii. Pe deal, câteva femei secerau grâul de pe o parcelă de pământ, îl aşezau în stoguri pe margini, dar în mijloc nu era încă secerat şi semăna cu o batistă brodată de jur-împrejur.

— Nu mergi mai departe?

— Nu, Ross mă aşteaptă.

— Dacă există vreo altă influenţă care să acţioneze în afara legii, spuse Dwight, n-aş pune-o pe socoteala unor nulităţi încrezute ca doctorul Choake, care n-are nici banii, nici veninul necesar ca să facă rău.

— Nici eu, Dwight. Nici noi.

— Aş vrea să ştiţi că nu am mai fost pe la familia Warleggan de douăsprezece luni.

— Eu nu-l cunosc decât pe George. Cum sunt ceilalţi?

— Îi cunosc foarte puţin. Nicholas, tatăl lui George, e un bărbat aspru, obişnuit să comande, dar are reputaţia unui om cinstit. Unchiul lui George, Cary, este cel ce stă în umbră şi dacă e ceva necurat de întreprins, cred că el o face. Dar trebuie să spun că s-au purtat întotdeauna bine cu mine.

Demelza privea triunghiul albastru-argintiu al mării care bloca valea.

— Sanson, care a murit în naufragiu, era văr cu ei. Şi mai sunt şi alte neînţelegeri între Ross şi George – încă dinaintea înfiinţării topitoriei. A venit momentul pentru el să se răfuiască.

— Nu mi-aş face prea multe griji pentru asta.

— Nu sunt atât de sigură, spuse ea.

Plaja de la Hendrawna arăta altfel decât Golful Trevaunance. Deşi valurile nu prea loveau stâncile acum, pe plaja joasă, plină de nisip se auzea marea urlând şi o ceaţă deasă o învăluia, întunecând aerul blând şi liniştit. Întorcându-se de la plimbarea lui obişnuită din fiecare dimineaţă până la Dark Cliffs, Ross îşi îndreptă privirea spre stâncile unde erau construite casele de la Wheal Leisure. De-abia le putea zări prin ceaţă; i se părea că merge printr-o baie de aburi.

De când cu pierderea Juliei şi acţionarea lui în justiţie, se silise să facă zilnic această plimbare. Dacă avea poftă şi vremea era bună, se urca în barca cea nouă şi vâslea până la St. Ann. Activitatea aceasta nu-l însenina, dar îl ajuta să-şi îndeplinească tot ce avea de făcut în ziua respectivă. Fata lui murise, vărul lui îl trădase, planul topitoriei la care muncise atât de mult ca să o pună pe picioare era la pământ, avea de înfruntat acuzaţii grave la curtea cu juri, pentru care putea fi condamnat la moarte sau deportare pe viaţă; şi dacă s-ar fi întâmplat să supravieţuiască, peste numai câteva luni îl aştepta falimentul şi închisoarea datornicilor. Dar între timp pământul trebuia semănat, recolta strânsă, arama scoasă din mină şi vândută, Demelza avea nevoie de îmbrăcăminte, hrană şi dragostea lui, atât cât mai putea el să iubească pe cineva în starea în care se afla.

Moartea Juliei îl lovise cel mai rău. Demelza nu suferise mai puţin decât el, dar prin natura ei putea birui mai uşor durerea, reacţionând involuntar la stimuli care pentru el nu însemnau nimic. Untişorul înflorind înainte de a-i veni vremea, câţiva pisoi nou-născuţi în pod, un soare cald după o perioadă de frig, mirosul primei brazde de iarbă cosită: toate îi aduceau uşurare pentru un timp şi suferinţa nu-i mai făcea atât de rău. Deşi Ross nu-şi dădea seama, anul acesta ea era cea care-i arătase mai multă dragoste.

După furtunile din jurul Crăciunului urmase o iarnă blândă, dar nu se îndreptase nimic în regiune, gândea Ross, după cum nici el nu se liniştise. Preţul aramei crescuse puţin, numai atât cât să mărească uşor profitul în minele redeschise acum. Nimic nu justifica însă riscul de a începe o nouă afacere sau de a le relua pe cele vechi. Nivelul de trai era la limita de supravieţuire.

Când plecă de pe plajă şi trecu peste peretele ruinat, o văzu pe Demelza apropiindu-se; ea îl văzu în acelaşi timp, îi făcu un semn cu mâna şi el răspunse la fel. Au ajuns acasă aproape în acelaşi timp; o ajută să descalece şi îi dădu frâul calului lui Gimlett, care venise repede

să-i întâmpine.

— Te-ai îmbrăcat frumos azi pentru plimbarea ta de dimineaţă.

— M-am gândit că nu e bine să mă vadă cineva îmbrăcată neglijent, ca şi cum nu mi-ar păsa că sunt doamna Poldark.

— Sunt unii cărora chiar nu le-ar păsa acum.

Ea îl luă de braţ şi-l trase spre grădină să facă o plimbare.

— Nalba mea nu creşte prea bine anul acesta, spuse ea. Prea multă ploaie. Recolta este întârziată. Ne-ar trebui căldură mare în septembrie.

— Ar fi înăbuşitor la tribunal.

— N-o să stăm la tribunal toată luna. Numai o zi. Pe urmă o să fii liber.

— Cine spune asta? Ai întrebat vreo vrăjitoare de-a ta?

Demelza se opri să ia un melc de sub o frunză de ciuboţica cucului. Îl ţinea plină de scârbă în mâna înmănuşată.

— Nu ştiu ce e mai bine să fac cu el.

— Dă-i drumul pe piatra aia.

Îl puse pe o piatră şi plecă în timp ce Ross îl strivea.

— Sărmane melc, mi-e milă. Dar sunt atât de lacomi, n-ar fi nimic dacă s-ar mulţumi cu o frunză, două... Fiindcă vorbeam de vrăjitoare, Ross, ai auzit de o boală a vacilor numită „coadă ruptă”?

— Nu.

— Picioarele din spate sunt paralizate şi dinţii i se mişcă.

— Dinţii vacilor se mişcă întotdeauna, spuse Ross.

— Şi coada arată ciudat, ca şi cum ar fi ruptă. De aici vine numele bolii. Crezi că s-ar vindeca boala dacă i-ai cresta coada şi ai introduce în ea ceapă fiartă cu sare multă?

— Nu, răspunse Ross.

— Dar nu i-ar face nici rău dacă vaca s-ar face oricum bine, nu-i aşa?

— Ce-ai făcut azi-dimineaţă?

Ea se uită lung la faţa lui osoasă, cu trăsături distinse.

— Când veneam spre casă, m-am întâlnit cu Dwight. Va veni la judecată.

— Nu văd de ce trebuie să vină. Jumătate din Sawle şi Grambler vor fi acolo. O adevărată distracţie pentru ei.

Făcură turul grădinii în tăcere. Nu se mişca nimic. Sub norii de ploaie care se strângeau, frunzele şi florile căpătau aspectul cald şi ferm al lucrurilor permanente. Ross se gândea că nu există nimic permanent, numai clipe trecătoare de căldură şi înţelegere, secunde preţioase într-un şir de zile negre.

Ploaia i-a gonit înăuntru şi au stat un minut la fereastră urmărind

picăturile grele ce cădeau în ropote pe frunzele de liliac. Când începea să plouă, Demelza se ducea încă, din instinct, să vadă dacă Julia doarme afară. Se gândi să-i spună lui Ross, dar se opri. Rosteau rar numele copilului. Câteodată credea că Julia era ca o barieră între ei şi, deşi încerca să uite, amintirea bolii de care se molipsise la Trenwith şi pe care o adusese şi acasă o mai chinuia încă.

— Nu e timpul să te duci iar la domnul notar Pearce?

— Omul ăsta mă irită. Cu cât îl văd mai puţin, cu atât mai bine, mormăi el.

Ea spuse calmă:

— Şi viaţa mea, ca şi a ta, e în pericol.

O luă în braţe:

— Asta-i bună! Chiar dacă o să mi se întâmple ceva, tot o să ai pentru ce să trăieşti. Casa şi pământul vor fi ale tale. Vei deveni principalul acţionar la Wheal Leisure. Ai o datorie faţă de oamenii de aici, faţă de pământul ăsta…

Ea îl opri.

— Nu, Ross, nu voi avea nimic. Voi fi iar o cerşetoare, o biată fată de miner fără experienţă…

— Ai să fii o femeie tânără, frumoasă, de vreo douăzeci şi ceva de ani, cu o moşie mică şi o mulţime de datorii. O să ai viaţa toată înainte…

— Trăiesc numai prin tine. Tu m-ai făcut ceea ce sunt. Tu mă faci să mă simt frumoasă, tu ai făcut din mine soţia unui moşier.

— Fleacuri! Ai să te măriţi iar. Dacă eu dispar, vor roi bărbaţii în jurul tău. N-o spun ca să te flatez, ăsta-i adevărul adevărat. Ai putea alege dintr-o duzină…

— Nu m-aş mai mărita *niciodată*. Niciodată!

O strânse mai tare lângă el.

— Ce slabă eşti încă!

— Nu sunt slabă. Ar trebui să ştii că nu sunt.

— Ei bine, atunci subţire. Aveai o talie mai plină înainte.

— Numai după ce s-a născut Julia. Era… altfel atunci.

Gata! îi rostise iar numele.

— Da, spuse el.

Tăcură câteva minute. El ţinea ochii închişi şi ea nu putea să-şi dea seama de ceea ce simte.

— Ross!

— Da, iubito.

— Poate că va fi altfel cu timpul. Poate că vom avea alţi copii.

El o lăsă din braţe:

— Nu cred că vreunui copil i-ar plăcea să aibă un tată puşcăriaş... O fi gata masa?

*

După ce Dwight şi-a luat rămas bun de la Demelza, a pornit pe poteca abruptă şi îngustă care cobora spre satul Sawle, întovărăşit tot drumul de zgomotul pârâului şi huruitul şteampurilor care sfărâmau minereul de cositor. Venise de curând în regiune, doctor tânăr şi fără experienţă, cu idei radicale despre medicină, dar i se părea că trecuseră zece ani de atunci. Între timp câştigase încrederea şi afecţiunea oamenilor în mijlocul cărora îşi desfăşură activitatea, îşi încălcase într-un mod de neiertat jurământul lui Hipocrat şi de atunci se ridicase din nou în ochii oamenilor, care, cu tot simţul lor critic sever, mai toţi o găseau vinovată pe fată.

Învăţase multe: că oamenii sunt schimbători şi plini de contradicţii, că orice tratament implica răbdare, experienţe, încercări şi greşeli; că medicul sau chirurgul nu era adesea decât un simplu spectator sub ochii căruia se dădeau bătălii, că niciun ajutor din afară n-avea puterea de vindecare a trupului omenesc şi că medicamentele făceau uneori mai mult rău decât vindecau.

Dacă ar fi fost un om mulţumit de sine, ar fi găsit o alinare şi un îndemn în faptul că progresase atât de mult, deoarece mulţi dintre doctorii şi farmaciştii pe care-i cunoştea nu învăţaseră nimic într-o viaţă întreagă şi nici nu păreau că aveau să înveţe vreodată. Evita colegii lui de breaslă pentru că nu se înţelegea niciodată cu ei. Singura lui mulţumire era că de cele mai multe ori nu se înţelegeau nici între ei, neavând decât un singur lucru în comun, şi anume o încredere absolută şi incontestabilă în propriile lor metode, pe care le considerau infailibile – o încredere pe care nici moartea vreunuia dintre pacienţii lor nu o zdruncina. Dacă un bolnav murea sub tratament, era vina bolnavului, nu a metodei.

Dwight nu era sigur în legătură cu ceea ce credea doctorul Thomas Choake. De când se certaseră se văzuseră rar; dar deoarece practicau medicina în aceeaşi regiune, erau nevoiţi să se întâlnească din când în când. Choake avea întotdeauna un remediu imediat la îndemână; câteodată părea să fi ales remediul chiar înainte de a vedea pacientul. Dar Dwight nu putea spune dacă remediile lui Choake îşi aveau sursa într-o teorie neschimbată despre medicină sau pur şi simplu în ce îi trecea prin cap.

În dimineaţa aceasta, Dwight trebuia să vadă mai mulţi pacienţi,

primul fiind Charlie Kempthorne. Acum doi ani Kempthorne se îmbolnăvise de plămâni; numai vârful plămânilor fusese afectat, dar destul de grav ca de aici să i se poată trage moartea. Acum părea că se simte bine, nu mai tuşea, se îngrăşase şi lucra iar, nu în mină, ci confecţiona pânze pentru corăbii. Era acasă, aşa cum se aşteptase Dwight, şi şedea în uşă lucrând cu un ac gros. Când îl văzu pe doctor, faţa lui slabă şi bătută de soare se lumină de un surâs larg şi se ridică să-l salute.

— Poftiţi înăuntru, domnule. Mă bucur să vă văd. De la ultima vizită am strâns nişte ouă pentru dumneavoastră.

— Nu stau mult, spuse Enys. Am trecut numai să văd dacă urmezi tratamentul. Îţi mulţumesc foarte mult.

— Nu e greu să urmezi tratamentul. Stau aici cât e ziua de mare şi cos, şi câştig mai mult decât înainte ca miner!

— Şi Lottie şi May? Kempthorne avea două fetiţe sfrijite, de cinci şi şase ani. Îşi pierduse soţia, care se înecase cu vreo trei ani înainte.

— Sunt la doamna Coad, la şcoală. Deşi nu prea ştiu ce învaţă acolo. Kempthorne umezi aţa în gură şi se uită şiret la doctor. Presupun că ştiţi că iar bântuie boala pe aici. Mătuşa Sarah Tregeagle mi-a zis să vă spun.

Dwight nu făcu niciun comentariu, nu-i plăcea să discute despre boli în general cu pacienţii lui.

— Curnow cu ai lui sunt bolnavi, şi Betty Coad şi Ishbel; m-a rugat să vă spun. Dar sigur că vă aşteptaţi la asta acum, în august.

— Ce pânză mare şi frumoasă faci!

Charlie zâmbi.

— Da, domnule. E pentru o corabie, *One and All*, la St. Ann. Are nevoie de pânze mari.

— Ai confecţiona pânze şi pentru bărcile vameşilor?

— Numai dacă le-aş face cu defecte ca să se sfâşie când urmăresc pe cineva.

De aici până în piaţa de la picioarele dealului nu era prudent să mergi călare. Dwight, dus pe gânduri, coborî pe jos poteca abruptă şi plină de făgaşe numită Stippy-Stappy. Casele acestea, cele mai bune din sat, ocupau o parte a uliţei; pe partea cealaltă, dincolo de zidul năpădit de buruieni, valea se transforma brusc într-o viroagă prin care curgea râul Mellingey, care punea în mişcare şteampurile, vărsându-se apoi în mare. Casele erau aşezate cam la şase picioare mai jos una de alta şi Dwight îşi priponi calul la ultima din ele. Când bătu la uşă, o rază de soare de culoarea bronzului străpunse norii şi căzu pe casele de jos, ale

căror acoperişuri începură să lucească umed, anticipând ploaia.

Acolo locuia Jacka Hoblyn, care avea un şteamp al lui, soţia lui Polly, fiica lor Rosina, aproape infirmă, şi fiica lor mai mică Parthesia, o fetiţă vioaie, de unsprezece ani, care îi deschise uşa. Aveau două camere mici la parter, cu pardoseala făcută din var amestecat cu cenuşă. În una din ele lucra Rosina, care era croitoreasă şi mai confecţiona şi saboţi. Parthesia îi spuse că mama lor era în pat şi îl conduse sărind într-un picior pe o scară exterioară de piatră până la mansarda unde dormeau toţi. Se întoarse apoi să-l caute pe tatăl ei, care şi el era bolnav.

Polly Hoblyn, care avea patruzeci de ani şi părea de cincizeci şi opt, îl salută zâmbind; Dwight zâmbi şi el, apoi observă simptomele obişnuite ale unui acces de friguri: muşchii care tremurau, faţa palidă şi trasă, degetele albe, fără pic de sânge. Simptomele erau destul de grave. Faptul încurajator era că fusese chemat – deşi nu cu prea multă încredere şi cu scuze multe – ca să o îngrijească. Cu doi ani în urmă, când oamenii se îmbolnăveau, cumpărau leacuri – dacă aveau cu ce – de la Irby, farmacistul din St. Ann, sau de la vreuna din bătrânele doftoroaie din împrejurimi. Nu îndrăzneau niciodată să-l cheme pe doctorul Choake decât dacă îşi rupeau vreun picior sau erau pe patul de moarte. Încet, încet începeau să aprecieze faptul că doctorul Enys îi îngrijea şi pe cei care nu puteau plăti decât în natură sau nici măcar aşa. Mai erau şi unii care spuneau că face experienţe pe oamenii săraci, dar există întotdeauna limbi otrăvite.

Îi dădu femeii o doză de chinină, apoi, văzând că a înghiţit-o, îi mai dădu două prafuri pe care să le ia mai târziu şi o doză de purgativ din revent, pe care să o ia seara. În momentul acela, în prag apăru şi Jacka Hoblyn.

— Bună ziua, doctore. Thesia, adu-mi o batistă de jos. Asud ca un animal. Ei, ce are Polly?

— Febră recurentă. Ar trebui să stea în pat cel puţin două zile. Şi dumneata? Cred că ai acelaşi lucru. Te rog vino aici, la lumină.

Când se apropie, Dwight simţi miros puternic de gin. Deci, era perioada când Jacka se îmbăta. Parthesia veni săltând cu o bucată de cârpă roşie şi omul îşi şterse fruntea încruntată. Avea pulsul puternic şi repede. Boala lui se afla într-un stadiu mai înaintat şi îi producea o sete chinuitoare.

— M-a apucat şi pe mine. Dar e mai bine să mă mişc, nu să stau să lenevesc în pat. Cu cât te mişti mai mult, cu atât scapi mai repede.

— Ascultă, Hoblyn, ia asta acum, iar prafurile astea ia-le când te culci diseară. Ai înţeles?

Jacka îşi trecu degetele prin părul ciufulit şi se uită urât la el:

— Nu cred în ce zice doctorul.

— Totuşi ar trebui să iei asta. Ai să te simţi mult mai bine.

Privirile li se încrucişară, dar prestigiul doctorului îl făcu pe miner să cedeze. Dwight văzu cu satisfacţie doza puternică de doctorie dispărând în gura omului. Prafurile pentru seară, dacă Hoblyn era destul de treaz să le înghită, conţineau jalapă, dar asta nu avea prea mare importanţă. Pe Dwight îl îngrijora mai mult sănătatea celor trei femei decât a bărbatului.

Când plecă, o văzu pe Rosina: urca şchiopătând dealul cu o cană de lapte în mână. Avea şaptesprezece ani şi ochii ei frumoşi nu fuseseră încă afectaţi de orele lungi de lucru la o lumină slabă. Zâmbi şi-i făcu o reverenţă.

— Ai tăi se vor simţi mai bine mâine. Ai grijă ca mama ta să ia doctoria.

— Sigur, domnule. Vă mulţumesc, domnule.

— Tatăl tău… vă supără când e băut?

Fata se înroşi:

— Devine ţâfnos, domnule, greu să te înţelegi cu el, aş zice.

— Şi… violent?

— Nu, domnule… sau numai câteodată. Apoi îi trece repede supărarea şi se împacă cu noi.

Dwight trecu pe lângă prăvălia mătuşii Mary Rogers şi ajunse la casele dărăpănate de la poalele dealului Guernsey. De aici începea cea mai cumplită sărăcie. Ferestre bătute în scânduri sau astupate cu zdrenţe, uşi sprijinite de perete lângă găurile pe care ar fi trebuit să le astupe, gropi de gunoi în care foiau şobolanii, acoperişuri sparte, bărăci în care se jucau sau se târau copii aproape goi. Ori de câte ori vizita aceste locuri, Dwight îşi dădea seama că îmbrăcămintea lui decentă îl făcea să pară că vine din altă lume. Bătu la prima casă, surprins să vadă ambele canaturi ale uşii închise, pentru că lumina nu putea pătrunde în cameră decât prin uşă. Acum o săptămână o asistase la naştere pe Betty Carkeek când două moaşe de ocazie, care vindeau peşte de obicei, nu reuşiseră să o ajute.

Auzi copilul plângând înăuntru şi după un minut Betty crăpă uşa bănuitoare.

— A, dumneavoastră sunteţi, domnule. Intraţi vă rog.

Betty Carkeek, născută Coad, era rezistentă de felul ei, totuşi doctorul a fost uşurat când, după vreo patru-cinci zile, nu a apărut niciun semn de febră puerperală. Se simţea bine acum. Intră după ea în

coliba de piatră – casa nu era mai mult decât o colibă – aplecându-se ca să treacă pragul, şi îl văzu pe Ted Carkeek stând lângă foc şi mestecând o fiertură de ierburi. Ted şi Betty nu erau căsătoriţi decât de o lună, dar să stai acasă când trebuie să te duci la muncă şi când se găsea greu de lucru nu era cel mai potrivit mod de a-ţi arăta devotamentul faţă de familie.

Doctorul îl salută şi se duse să vadă copilul. Ted se ridică şi se îndreptă spre uşă, dar Betty îl opri. El mormăi ceva şi se întoarse la foc să vadă de fiertură. Copilul era răcit şi respira greu; Dwight se întreba ce făcuse fata asta lipsită de experienţă; întotdeauna trebuia să lupte cu ignoranţa şi neglijenţa.

— Mama ta nu-i aici, Betty?

— Nu, domnule. Mama e cam bolnavă.

Desigur. Kampthorne îi vorbise şi de familia Coad că ar fi bolnavi.

— Are friguri?

— Cred că da.

Fiertura de pe foc începu să clocotească şi picături de apă săreau sfârâind în foc. Fumul se ridica în rotocoale, încolăcindu-se pe bârnele înnegrite.

— Şi tu?

— Eu sunt bine. Dar Ted nu prea…

— Ţine-ţi gura, se auzi Ted de unde şedea lângă foc.

Dwight nu-l băgă în seamă.

— Te-ai sculat prea repede din pat, îi spuse el fetei. Dacă Ted stă acasă, te poate îngriji.

— Eu trebuie să-l îngrijesc pe el.

Ted făcu un gest de nerăbdare, dar ea continuă:

— Lasă-l pe domnul doctor să te vadă. Nu câştigi nimic dacă stai acolo lângă foc. Dumnealui nu vorbeşte degeaba, ar trebui s-o ştii.

Ted se ridică supărat şi veni lângă uşă, la lumină.

— M-am rănit la umăr, nu-i mare lucru. N-am nevoie de doctorii.

Dwight dădu la o parte pânza de sac care-i acoperea umărul. Un glonte lovise osul şi ieşise, făcând o rană destul de curată la început. Dar locul era inflamat acum şi cataplasma cu frunze de coada şoricelului fierte nu-i făcuse bine.

— Aveţi apă curată aici? Ce fierbi acolo pe foc?

Dwight curăţă rana fără să facă vreun comentariu. Şi pentru că n-a pus nicio întrebare, a venit şi explicaţia, nu înainte însă de a termina şi de a fi gata de plecare. Ted Carkeek şi încă patru oameni erau proprietarii unei bărci cât o coajă de nucă. Pe vreme bună, se

aventurau pe mare până în Franţa, de unde cumpărau alcool pe care-l aduceau să-l vândă. Nu era o afacere pe picior mare, ca a domnului Trencrom, dar patru, cinci călătorii pe an le ajungeau să-şi ducă zilele. Plecaseră sâmbăta trecută şi se întorseseră miercuri. Au acostat la Vaughan's Cove, o plajă îngustă, unde s-au trezit cu Vercoe şi încă doi vameşi care îi aşteptau gata să pună mâna pe ei. S-au încăierat, li s-a scufundat barca lovindu-se de stânci, şi Ted a fost împuşcat în umăr. O întâmplare neplăcută şi care putea avea repercusiuni.

— Ce rău am făcut? spuse Ted indignat. Scoteam şi eu un ban ca toată lumea, şi acum trebuie s-o luăm iar de la capăt, dacă o să ne lase în pace. Sigur o să ne pomenim cu soldaţii, să ne facă percheziţie, cum au făcut la St. Ann.

— Ceea ce toţi am vrea să ştim, spuse Betty, ar fi cum de au aflat vameşii unde vor acosta. E ciudat. Cineva trebuie că a vorbit.

Dwight îşi închise trusa medicală şi aruncă o ultimă privire în direcţia copilului. Nu prea avea ce face pentru un copil atât de mic, în orice caz doamna Coad o s-o convingă pe Betty să nu-l asculte şi să-i dea vreo fiertură făcută de o vrăjitoare. Copilul va supravieţui sau nu, depindea de constituţia lui.

— Vameşii au urechi lungi, spuse el. Va trebui să-ţi îngrijeşti umărul, Ted.

— Nu-i prima oară că se întâmplă, spuse Ted. Bătrânul Pendarves şi Foster Pendarves au fost prinşi asupra faptului în aprilie. Nu-i normal, sunt sigur.

— Ştiau mulţi din sat de călătoria voastră?

— O... da, cred că da. E greu să nu se afle când lipseşti jumătate din săptămână. Da' nu ştiau că trebuia să aducem marfa. Asta o ştiau numai şase sau şapte. Dacă aş pune mâna pe unul care nu-şi ţine gura... sau, mai mult, care ne-a trădat cu bună ştiinţă.

În cameră era întuneric şi aerul greu; brusc, Dwight simţi nevoia să ridice mâinile şi să dea la o parte bârnele ca să intre aer curat. Oamenii ăştia trăiau ca într-o peşteră, fără lumină şi soare.

— Mai sunt şi alţii din familia ta bolnavi, Betty?

— N-aş zice că-s bolnavi. Joan şi Nancy au şi ele fierbinţeală, dar asudă mult şi acum sunt mai bine.

— Ţi-au îngrijit şi ele copilul?

Betty se uită fix la el, vrând mai curând să spună ce trebuie decât adevărul.

— Nu, domnule, spuse ea până la urmă.

Dwight îşi luă trusa.

— Eu nu le-aş lăsa lângă copil, adăugă el.

Se pregăti să plece.

— Nu da frâu liber bănuielilor, Ted. Ştiu că e uşor să dai sfaturi, dar când începi să bănuieşti oamenii, e greu să-ţi dai seama când să te opreşti.

Ieşi pe uşă şi în timp ce traversa piaţa în direcţia depozitelor de peşte, unde câteva familii o duceau de azi pe mâine, se gândea încruntat la problemele pe care le ridica pentru el izbucnirea unei epidemii de malarie. Toată vara îl neliniştise virulenţa sporită a acestei boli sezoniere, nu numai pentru că apăreau cazuri mai grave ca cel al doamnei Hoblyn, dar apăreau şi alte simptome când bolnavii ar fi trebuit să fie în curs de vindecare: mai întâi o decolorare a pielii şi umflături, apoi o nouă slăbiciune. Doi copii muriseră de curând – aparent în urma acestei boli – şi câţiva adulţi se simţeau mult mai rău decât ar fi trebuit. Chiar şi copiii care se însănătoşeau erau palizi şi fără putere, cu burţile umflate şi slabi pe picioare. Dacă ar fi apărut şi pojarul, ar fi murit ca muştele. Încercase toate armele şi remediile lui favorite, dar niciuna nu dăduse rezultate bune. Dwight îşi punea întrebarea dacă n-ar fi trebuit să denumească această nouă maladie boala sărăciei şi a lipsurilor, care să explice simptomele noi.

Capitolul III

Lunea următoare Ross se duse călare la Truro. Demelza l-ar fi însoţit dacă n-ar fi simţit că el preferă să se ducă singur. Aşa era el acum.

Când ajunse în oraş, îi făcu imediat o vizită domnului Nathaniel Pearce.

În februarie, când justiţia începuse să acţioneze pe neaşteptate în cazul lui, Ross încă mai resimţea efectele pierderii suferite şi a eşecurilor lui. Suportase ancheta judecătorului de instrucţie iritat, chiar furios. Era evident că trebuia să angajeze un avocat care să-l apere, şi cine ar fi fost mai bun decât domnul notar Pearce, notarul lui şi al tatălui său, care era şi asociatul său la Wheal Leisure şi creditorul lui pentru suma de o mie patru sute de lire?

De mai multe ori în timpul lunilor de aşteptare, Ross dorise să ia o hotărâre înainte de a fi prea târziu. Pearce era un bun negociator, expert în transferuri, priceput ca intermediar, abil în probleme de bani; dar existau oameni mai tineri şi mai ascuţiţi la minte, capabili să întocmească dosarele pentru un proces. După scindarea survenită între cele două facţiuni din comitat în ultimii câţiva ani, Pearce era unul

dintre puţinii oameni care mai avea un picior în fiecare tabără. Era prieten cu Ross, dar şi cu Warleggan. Avea acţiuni la Wheal Leisure, dar cont în banca lui Warleggan, deşi uneori făcea afaceri şi cu Pascoe. Era prieten bun cu doctorul Choake, dar îi împrumutase bani lui Dwight Enys. În principiu, totul era în regulă; detaşarea şi imparţialitatea lui erau demne de admirat. Dar în ultima vreme, din cauza ruinei şi a căminelor distruse de pe urma conflictului, nimic nu mai mergea cum trebuie.

Ross îl găsi mai bine dispus decât de obicei. Guta lui cronică nu-l mai supăra şi acum, că se putea mişca, pornise la atac împotriva cutiilor pline de documente vechi care umpleau camera. Secretarul lui şi un ucenic îl ajutau punându-i cutiile cu documente pe birou; Pearce le sorta, aruncând pe podea pergamente îngălbenite şi rupte care nu-i mai erau de folos şi pe care cei doi le scoteau afară.

— Ce surpriză plăcută, căpitanul Poldark! exclamă el când îl văzu pe Ross. Luaţi un scaun, dacă e vreunul liber – Noakes, oferă-i un scaun domnului căpitan – fac ordine în documentele vechi; aleg pe cele care nu-mi mai trebuie, ca să le arunc. Sper că sunteţi sănătos, vremea asta capricioasă convine multora. Aruncă vreo zece scrisori îngălbenite pe jos şi îşi îndreptă peruca pe cap. Fiica mea spunea mai ieri – Noakes, ia cutiile astea: toate documentele privitoare la Basset şi Tresize trebuie păstrate... Familiile vechi se aşteaptă ca avocaţii lor să păstreze toată corespondenţa cu ele, dar nu e spaţiu suficient; ar fi nevoie de o pivniţă. Fiica mea spunea că verile umede sunt sănătoase. Credeţi?

— Nu vă reţin mult, spuse Ross.

Pearce se uită la el şi lăsă din mână maldărul de hârtii pe care le cerceta.

— Sigur, sigur, dar am o dimineaţă liberă. Sunt câteva probleme... Noakes, şi tu Biddle, vă rog să ne lăsaţi. Cutiile pot aştepta. Nu le puneţi pe birou. Aşa... Acum, domnule căpitan, nu ne mai deranjează nimeni. Un minut, să aţâţ focul...

Se instalară comod în camera bine încălzită, plină cu hârtii pe jos. Domnul Pearce se scărpină şi-l informă pe Ross despre ce se întreprinsese ca să-l distrugă. Oficial, sesiunea curţii cu juri se va deschide sâmbăta următoare, deşi niciun proces nu va avea loc până luni. Ross va trebui să se prezinte la directorul închisorii cel mai târziu joi. Domnii Wentworth Lister şi H.C Thornton, doi din judecătorii Maiestăţii sale de la Curtea Penală, sunt însărcinaţi cu judecarea proceselor. Probabil că H.C. Thornton se va ocupa de cazurile *nisi prius*, (cele obişnuite) şi Wentworth de procesele penale. Sunt foarte multe

procese de judecat pentru că astă-iarnă, când trebuia să aibă loc sesiunea curţii de justiţie, la Launceston a fost o epidemie şi magistraţii au refuzat să vină. Aproape toate cazurile au fost amânate pentru sesiunea din vară. E foarte probabil ca judecarea procesului dumneavoastră, considerat mai important, să aibă loc înaintea altora, marţi sau miercuri.

— Cine asigură acuzarea?

— Cred că Henry Bull. Aş fi dorit să fie altcineva – deşi nu l-am văzut niciodată şi nu-l cunosc decât din spusele altora. Se zice că e cam aspru, loveşte tare, ca să spunem aşa. Nu e un avocat prea grozav, însă nu se lasă până nu obţine verdictul pe care-l cere Dar vom vedea. Vă bucuraţi de multă simpatie, domnule căpitan. Asta ajută, e chiar foarte important când e vorba de hotărârea pe care trebuie să o ia juriul.

Pearce luă o vergea de perdele şi scormoni focul.

— Simpatie, dar şi duşmănie, spuse Ross uitându-se atent la Pearce.

— Nu ştiu, n-am auzit aşa ceva. De fapt, se poate; toţi avem duşmani, e greu să scapi de ei în viaţa asta. Dar cred că nu sunt mulţi trimişi în judecata curţii cu juri ca dumneavoastră, cărora doi avocaţi ai apărării să le asigure plata cauţiunii. Şi, având în vedere declaraţiile pe care le-aţi făcut, asta dovedeşte că vă bucuraţi de multă consideraţie. Aţi fost… cam imprudent, ca să nu spun mai mult, aşa cum am mai afirmat şi înainte.

— N-am spus decât ceea ce gândesc.

— Nu mă îndoiesc deloc. Dar mi-aş permite să vă fac o sugestie: nu e bine întotdeauna, domnule căpitan, să spui exact ce crezi, fără să te gândeşti în ce situaţie te afli, mai ales dacă vrei să… În cazul acesta, bucurându-vă de înţelegerea lordului Devoran şi a domnului Boscoigne, s-ar fi putut găsi vreo… vreo formulă, dacă n-aţi fi spus lucrurilor pe nume aşa cum aţi făcut-o cu bună ştiinţă. Sper că atunci când va trebui să vorbiţi în faţa curţii veţi fi mai atent la ce spuneţi. După umila mea părere, multe vor depinde de atitudinea pe care o veţi adopta atunci.

— Ai dreptate.

Ross se ridică şi se duse la fereastră, călcând pe hârtiile de pe jos.

— Să sperăm că o să fie bine. Dar, nu uitaţi, va trebui să ţineţi seama de juriu, influenţabil în general, în bine sau în rău. Credeţi-mă, puteţi face mult pentru dumneavoastră. Desigur, vă va sfătui avocatul când veţi discuta cu el… şi sper că îi veţi accepta sfatul.

Ross se uită la un păianjen care îşi ţesea pânza într-un colţ al ferestrei.

— Ascultă, Pearce, e ceva ce n-am făcut încă şi trebuie să fac – testamentul. Putem să-l facem acum, ca să-l semnez înainte de a pleca?

— Sigur că da, cu condiţia să nu fie complicat. Putem să-l chemăm pe Noakes când doriţi.

— Nu-i complicat deloc. O simplă declaraţie clară cum că las toate datoriile soţiei mele.

Pearce luă o carte şi cu degetul lui gras şterse praful de pe margine. Începu să râdă:

— Nu cred să fie chiar atât de rău! Lucrurile stau cam prost deocamdată, dar se vor îndrepta.

— Se vor îndrepta dacă o să se poată. Dacă la Bodmin lucrurile vor merge prost, nu cred că-ţi vei mai vedea banii înapoi; aşa că nu e numai drept, dar e şi în interesul dumitale să-mi recapăt libertatea.

O scânteie de ironie apăruse în ochii lui Ross.

— Aveţi dreptate, aşa e. Ne vom da osteneala, credeţi-mă. Depinde foarte mult de juriu. Mărturisesc că m-aş simţi mai liniştit dacă n-ar fi tulburările din Franţa. Trebuie să o recunoaştem. Tulburările care au avut loc în toamnă la Redruth, acum zece ani s-ar fi terminat cu o sentinţă uşoară... acum; unul a fost condamnat la spânzurătoare şi doi au fost deportaţi... Domnul Pearce se scărpină sub perucă. Să-l chem acum pe Noakes?

— Vă rog.

Pearce se ridică de pe scaun şi sună.

— Va trebui să mai completăm şi pledoaria pentru apărare. Este esenţial dacă vreţi să vă declaraţi nevinovat...

Ross se întoarse de la fereastră:

— Nu azi. Nu cred că acum am dispoziţia necesară. Şi pentru că închisoarea aşteaptă, s-ar putea să am timp să înţeleg mai bine ce urmează să fac...

*

Era invitat la masă la familia Pascoe şi, pentru că era ora două când a plecat de la domnul Pearce, se îndreptă încet spre bancă, în Pydar Street. Încă o zi urâtă; august nu voia să se îndrepte. Un vânt rece suflând dinspre nord-vest aducea o ploaie deasă şi soarele fierbinte care apărea din când în când nu avea timp să usuce străzile până când norii reveneau, mânaţi de vânt şi aducând altă furtună. În oraşul acesta, în care şiroaie de apă curgeau prin şanţurile de pe străzi chiar în timpul verilor celor mai uscate, şi adevărate şuvoaie curgeau pe uliţe, în oraşul acesta de unde nu puteai pleca decât traversând un pod

sau trecând printr-un vad, te cuprindea un sentiment de saturaţie. În locurile joase, bălţi pline de noroi acopereau pietrele şi se uneau formând lacuri.

Ca să ocolească o baltă care acoperea jumătate din Powder Street, Ross o luă pe o străduţă numită Church Lane şi vântul, începând brusc să sufle cu putere, încercă să-i smulgă pălăria din cap. Un alt bărbat, care venea din spatele lui, n-a fost la fel de norocos şi o pălărie de fetru negru cu boruri largi se rostogoli pe pietrele ude, oprindu-se la picioarele lui Ross. Acesta o ridică. Când proprietarul ei s-a apropiat, a văzut că e Francis. Se întâmplaseră atâtea între ei din luna august trecut, de când se certaseră, încât acum se întâlneau ca nişte străini, care îşi aminteau vechile emoţii fără a le mai simţi însă.

— Dumnezeule, spuse Francis, ce vânt neplăcut. Te împinge de la spate pe uliţa asta ca pe un pai. Luă pălăria, dar nu şi-o puse pe cap. Vântul continua să-i zbârlească părul. Mulţumesc, vere!

Ross salută scurt din cap şi vru să treacă mai departe.

— Ross!…

Acesta se întoarse. Francis era mai slab, observă el. Corpolenţa lui dispăruse, dar nu arăta mai bine.

— Ce este?

— Ne întâlnim rar şi fără îndoială că pentru tine tot e prea des. Nu te dezaprob pentru asta, dar vreau să-ţi spun vreo două lucruri acum, în caz că n-o să mai am ocazia cine ştie cât timp.

— Ce vrei să-mi spui?

Ross se uită la el ca şi cum nu l-ar fi văzut.

Francis îşi ridică gulerul de catifea de la haină.

— Nu e plăcut să stai de vorbă în tunelul ăsta plin de curent. N-ai vrea să facem câţiva paşi împreună?

Porniră alături. Francis nu vorbi până nu ajunseră la biserica Sfânta Maria. Se opri lângă gardul de fier al cimitirului.

— Două lucruri aş vrea să-ţi spun în primul rând. Cred că nu vrei să-ţi urez noroc, n-ai dispoziţia necesară să apreciezi aşa ceva, dar când te vei duce la Bodmin luna viitoare, să ştii că asta îţi urez.

— Mulţumesc!

— În al doilea rând, să ştii că te poţi baza pe ajutorul meu dacă vei avea nevoie.

— Nu cred că va fi nevoie.

— Nici eu, pentru că altfel aş insista. Dar în eventualitatea că…

Ezită, apoi se opri şi nu mai spuse nimic.

Ross aştepta. Francis lovea cu bastonul în grilajul cimitirului.

— Ţintirimul este un loc potrivit pentru confidenţe. Presupunând că lucrurile ar merge prost pentru tine luna viitoare, ce s-ar întâmpla cu Demelza?

Ross ridică privirile spre el ca şi cum ar fi fost vorba de o provocare – nu din partea lui Francis, dar poate născută în mintea altora sau chiar a lui însuşi.

— O să supravieţuiască. De ce te interesează?

— Mă gândesc că ar putea fi ajutată în multe feluri. Sunt, fără îndoială, aproape la fel de sărăcit ca şi tine, dar dacă după o lună tu vei fi la închisoare şi eu liber, poate să mi se adreseze mie dacă va avea nevoie de ajutor sau de vreun sfat. Mă bucur încă de consideraţie în comitat şi am ceva bani puşi deoparte. Pot să-i dau ei aceşti bani dacă are nevoie, sau orice altceva care-mi aparţine.

Pe moment, Ross simţi cum îl îndeamnă ceva să-i spună „Cum? Un trădător şi un hoţ ca tine care a trădat şi a ruinat o duzină de oameni cinstiţi şi a distrus un proiect minunat numai din ură şi duşmănie?”, dar nu avea nicio dovadă şi oricum nu se putea repara nimic, se terminase. Resentimentul, amărăciunea, vechile duşmănii sau ranchiuna nu erau de niciun folos. Iarna trecută, după moartea Juliei, Demelza spusese: „Toate certurile noastre sunt meschine, n-au nicio valoare. N-ar trebui să fim prieteni, să ne împăcăm cât mai e timp?”

— Elizabeth e de aceeaşi părere? întrebă el.

— N-am consultat-o, dar sunt sigur că da.

Soarele intrase în nori, urma altă ploaie. Lumina era aspră, metalică, strada nemişcată şi fără culoare, ca într-o gravură în metal.

— Mulţumesc. Sper că nu va fi nevoie.

— Şi eu sper, desigur.

Deodată îl năpădi gândul că dacă n-ar fi fost omul ăsta, nimic nu s-ar fi întâmplat. Societatea lui ar fi fost pe picioare, copilul lui ar fi trăit. Şi totuşi acest om era acolo, în faţa lui, vorbind serios ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Era ca şi cum ar fi primit o lovitură directă.

Spuse cu vocea schimbată:

— Mi-am făcut testamentul. I l-am încredinţat lui Pearce. Sunt sigur că dacă se întâmplă ceva rău, îşi va face datoria.

Ridică puţin cravaşa în semn de salut, fără să-l privească în ochi pe vărul său, şi se întoarse îndreptându-se spre casa lui Pascoe.

*

Când intră, Harris Pascoe stătea în spatele ghişeului, dar îi făcu imediat semn să se apropie şi trecură amândoi în birou. Pascoe îi oferi

un pahar cu coniac şi spuse:

— Vine şi tânărul Enys la masă – e prima dată după mai multe luni. Joan e mulţumită, dar mă îndoiesc că există vreun ataşament între ei. A trecut atâta vreme încât nu cred că va ieşi ceva din asta. Mai ales după legătura lui Dwight cu femeia aceea, anul trecut.

— Fata s-a agăţat de el, spuse Ross… Sper să nu vă stric buna dispoziţie azi.

— Sigur că nu! Vizitele dumitale sunt la fel de rare ca ale lui Enys. Intraţi. Vin şi eu imediat.

— Vizita mea mai are şi alt scop, spuse Ross. Mă gândesc la sesiunea curţii de justiţie care se apropie.

Observa o oarecare lipsă de interes când urmărea reacţia unora ori de câte ori menţiona apropiatul lui proces. Un fel de speculaţie curioasă, morbidă se aprindea în ochii unora, în spatele manifestărilor de simpatie; alţii se speriau ca şi cum le-ai fi spus că ţi se taie un picior. Harris Pascoe strânse buzele, neplăcut impresionat, şi se făcu că-şi aranjează ochelarii mai bine pe nas.

— Sperăm să se termine totul cu bine.

— Dar între timp un om prudent face ordine în afacerile lui.

— Nu prea mai e mult de făcut acuma, cred eu.

— Ba da, să devin solvabil.

— Da, da, sigur că da. Vreţi să vă uitaţi la contul dumneavoastră acum, că sunteţi aici?

Intrară în camera registrelor şi Pascoe deschise unul gros, cu coperte negre. Şterse puţin praful de tutun de pe o pagină şi tuşi.

— Situaţia, pe scurt, e următoarea: aveţi un sold creditor de o sută optzeci de lire. Aveţi o ipotecă asupra proprietăţii dumneavoastră de două mii trei sute de lire cu şapte la sută dobândă. Mai aveţi o datorie – după câte ştiu – de o mie de lire, nu? Cu o dobândă de patruzeci la sută… plătibilă când?

— În decembrie anul acesta.

— Şi venitul dumneavoastră, în sumă rotundă, se ridică la cât?

— Nu mai mult de trei sute de lire neto.

Harris făcu o mişcare bruscă.

— Mda. Presupun că această sumă rămâne după ce achitaţi toate cele necesare traiului.

— Cheltuielile obişnuite pentru hrană, da.

— Nu prea e bine, nu-i aşa? Vă amintiţi, când v-aţi gândit la un al doilea împrumut, v-am sfătuit să vindeţi mai bine acţiunile de la mină. Dar nu despre asta discutăm acum. Mai aveţi şi alte datorii?

— Nu.

O muscă intrase pe fereastră şi explora camera bâzâind tare. Bancherul împinse registrul spre Ross şi acesta semnă în dreptul ultimei sume a contului său.

— Mă gândesc, spuse el, cum aş putea să o asigur pe soţia mea. Încerc să nu fiu pesimist cu privire la rezultatul acestui proces, dar nu e bine să-ţi ascunzi capul în nisip ca struţul. Se uită la Pascoe cu ochii lui care te puteau înşela, făcându-te să crezi că sunt adormiţi; se citea în ei o undă de ironie. Sunt multe feluri în care legea o poate lipsi de sprijinul meu. Dacă devine văduvă, sau văduvă de paie înainte de vreme, aş simţi o uşurare dacă aş şti că n-a rămas fără un acoperiş deasupra capului.

— De asta puteţi să fiţi sigur, spuse bancherul calm. Averea dumneavoastră lichidă acoperă a doua ipotecă. Chiar dacă nu, eu voi completa diferenţa.

Se întoarseră în birou.

— Aveţi dezavantajul de a-mi fi prieten, spuse Ross.

— Nu e un dezavantaj.

— Am memorie bună dacă legea îmi va permite să mi-o păstrez.

— Sunt sigur că vă va permite.

Stânjenit de emoţia care începea să-l cuprindă, Pascoe schimbă subiectul şi continuă pe un alt ton:

— E ceva ce aş vrea să-ţi spun, Poldark, deşi deocamdată n-am spus nimănui. Intenţionez să-mi lărgesc sfera de activitate şi îmi voi lua câţiva parteneri de afaceri.

Umplu iar paharul lui Ross. Nu era o veste bună pentru el care, în momentele prin care trecea, simţea că depinde de bunăvoinţa bancherului, dar nu putea să i-o spună.

— E o hotărâre foarte importantă, dar sigur că n-aţi lua-o fără un motiv temeinic.

— Da, cred că am un motiv temeinic. Era altfel când tatăl meu a înfiinţat banca. Acum treizeci de ani era simplu să faci afaceri, noi nu lucram cu poliţe şi alte hârtii de bancă. Asta se întâmpla înainte de a mă căsători eu. Ne-am bucurat întotdeauna de o reputaţie solidă şi atâta timp cât ne bazam pe încredere nu era nevoie de sisteme complicate de finanţare. Dar lucrurile s-au schimbat şi trebuie să mergem în pas cu vremea. În ziua de azi, o bancă are tot felul de responsabilităţi şi de greutăţi, mai multe, cred eu, decât poate duce în spinare un om sau o familie.

— Cine vor fi noii dumitale parteneri?

— St. Aubyn Tresize, pe care-l cunoşti. Are bani, se bucură de mult prestigiu şi are multă influenţă. Al doilea este Annery, avocatul, un om inimos. Al treilea e Spry.

— Nu-l cunosc.

— E *quaker*[2]. Eu voi fi directorul băncii care se va numi Pascoe, Tresize, Annery şi Spry. Cred că masa e gata. Mai doriţi o picătură de coniac să vă umplu paharul?

— Mulţumesc.

Îndreptându-se spre scara ce ducea la apartamentul de sus, Pascoe adăugă:

— De fapt, experienţa din toamna trecută m-a decis să fac acest pas.

— Vrei să spui eşecul pe care l-am suferit cu societatea noastră?

— Da... Fără îndoială că luptând până la capăt, aşa cum aţi luptat, în arenă tot timpul, aţi simţit presiunea unor interese ostile, a celorlalte societăţi angrenate în exploatarea aramei şi a băncilor care le susţineau. Aţi simţit clar această presiune. Dar eu, stând aici – ştiţi că eu ies foarte rar – aici, în banca asta a mea, mi-am dat seama de existenţa altor presiuni, mai subtile.

— Şi ostile.

— Da, şi ostile. După cum ştiţi, n-am fost direct implicat în afacerile cu aramă. Nu e treaba mea, ca depozitar al banilor altora, să risc, să speculez. Dar mi-am dat seama că dacă aş fi fost implicat, nu aş fi avut puterea să suport încordarea, tensiunea care m-ar fi apăsat. Creditul e un lucru imprevizibil – schimbător ca argintul viu. Nu-l poţi păstra sau ţine închis bine. Nu poţi decât să-l oferi, să-l dai, şi odată dat devine elastic şi se poate rupe. Toamna trecută mi-am dat seama că zilele băncilor cu un singur stăpân sunt numărate. Asta m-a tulburat, m-a făcut să ies de pe făgaşul confortabil, drumul pe care-l urmam de ani de zile. Tot anul acesta am căutat un drum care să ducă la o organizare mai cuprinzătoare, mai întinsă.

Începură să urce scările ca să se ducă la masă.

Capitolul IV

Trecuse puţin de ora şase când Francis ajunse acasă. Călărise tot timpul cu vântul în faţă, înfruntând câteva averse însoţite de grindină. Apa se scursese de pe capul calului, de pe pelerina lui Francis şi de pe pălăria care nu-i apăra faţa de-a lungul gâtului, udându-i costumul de

[2] Membru al unei secte religioase. (n. tr.).

călărie până la cizmele de piele. De două ori era să cadă de pe cal atunci când acesta alunecase prin făgaşele adânci şi pline de noroi ale drumului. Francis nu era deci în toane prea bune.

Tabb, ultimul dintre cei doi servitori care-i mai rămăsese, veni să ia calul şi începu să-i spună ceva, dar o pală de vânt şi o rafală de ploaie îi acoperiră cuvintele şi Francis intră în casă.

Era o casă tăcută acum, în care se vedeau deja semne de sărăcie şi paragină: vremea rea şi aerul sărat atacau munca omului; pete de umezeală apăruseră pe tavanul frumoasei săli de la intrare şi peste tot mirosea a mucegai. Portretele de familie – Poldark şi Trenwith – păreau să arunce priviri reci, severe în camera prin care rar mai trecea cineva.

Francis se îndreptă tropăind spre scară, vrând să urce să se schimbe, dar uşa salonului de iarnă se deschise şi Geoffrey Charles veni alergând să-l întâmpine.

— Tăticule! A venit unchiul George. Mi-a adus un căluţ să mă joc cu el, să-l călăresc. Ce frumos e! Are ochi căprui şi păr roşcat şi o şa cu scăriţă!

Elizabeth apăru în uşă; nu mai putea scăpa; trebuia să se ducă să salute musafirul.

Când Francis intră în salon, George Warleggan stătea lângă cămin. Purta o haină de culoarea tutunului, o vestă de mătase, cravată neagră, pantaloni cafenii şi cizme de călărie noi. Puţină culoare apăruse în obrajii lui Elizabeth, ca şi cum vizita neaşteptată i-ar fi făcut plăcere. În ultimul timp, George venea rar, nefiind sigur că e binevenit. Francis se purta ciudat, îl irita faptul că-i era îndatorat.

— George e aici de o oră, spuse Elizabeth. Speram să te înapoiezi înainte de plecarea lui.

— Mă bucur că ai venit să ne vezi. Francis se aplecă să admire noua jucărie a băiatului. Ştia că-i face plăcere. Acum, că am venit, ar trebui să stai până se opreşte ploaia. Pe mine m-a udat de câteva ori în drumul spre casă.

George spuse pe un ton neutru:

— Ai slăbit, Francis. Şi eu. Până la sfârşitul secolului o să arătăm toţi ca nişte *sans-culottes*[3].

Francis măsură cu privirea trupul mătăhălos al lui George:

— Nu observ nicio schimbare în bine.

Perdelele crem din cameră acopereau ferestrele, lăsând să treacă o

[3] Nume prin care, în timpul Convenţiei (1792–1795), aristocraţii îi desemnau pe revoluţionari, care înlocuiseră pantalonii scurţi până sub genunchi (*la culotte*) cu pantaloni lungi. (n. tr).

lumină difuză, opacă şi slabă care-l irita pe Francis.

Se duse la fereastră şi le trase la o parte. Când se întoarse, văzu că ultima lui remarcă o făcuse să roşească pe Elizabeth, ca şi cum ea era de vină.

— Pe noi, oamenii obişnuiţi, ne afectează capriciile soartei. Faţa şi trupul nostru poartă urmele furtunilor prin care trecem. Dar soţia ta, dragă Francis, are o frumuseţe, pe care n-o atinge nici nenorocul, nici boala, ea străluceşte şi mai puternic când se schimbă roata norocului.

Francis îşi scoase haina:

— Cred că toţi avem nevoie să bem ceva. Încă ne mai putem permite o băutură, George. Vechile instincte nu dispar.

— Am insistat să rămână să ia masa cu noi, spuse Elizabeth, dar nu vrea.

— Nu pot, spuse George. Trebuie să mă întorc la Cardew înainte de căderea nopţii. Azi după masă am fost până la St. Ann cu treburi la mină şi n-am putut rezista să nu vă fac o vizită când mă aflam aşa de aproape. Veniţi atât de rar în oraş acum.

George avea dreptate, gândi Francis cinic când soţia sa luă paharul pe care i-l oferea; frumuseţea ei era prea pură ca să fie afectată de întâmplările zilnice. George avea încă de ce să-l invidieze.

— Şi cum merge mina? întrebă el. Unul din avantajele pe care le ai când nu te mai ocupi cu mineritul e că nu te mai interesează ce se mai întâmplă decât din punct de vedere teoretic. Te gândeşti să închizi Wheal Plenty?

— Nici vorbă! George înţepa covorul cu vârful bastonului, apoi se opri observând că era tocit tocmai acolo. Preţul cositorului şi al aramei creşte. Dacă tendinţa se menţine, vom putea redeschide Grambler într-o zi.

— Dacă s-ar putea! spuse Elizabeth.

— Dar nu se poate. Francis goli paharul dintr-o sorbitură. George îşi face iluzii, exagerează ca să-ţi facă plăcere. Preţul aramei ar trebui să se dubleze ca să justifice alte cheltuieli pentru a redeschide Grambler, o mină părăsită azi. Era altceva dacă n-ar fi fost închisă. Nu se va redeschide cât vom trăi noi. M-am resemnat să-mi trăiesc restul zilelor ca fermier sărac.

— Sunt sigur că faceţi o greşeală, spuse George şezând gheboşat pe scaun. Greşiţi amândoi dacă staţi închişi aici. Poţi avea multe de la viaţă chiar în zilele astea de criză. Poldark e un nume respectat, Francis, şi dacă ieşi în lume, ai putea găsi multe ocazii să-ţi îmbunătăţeşti situaţia. Ai putea face afaceri dacă nu altceva, sau să

obţii o slujbă plătită care nu te obligă la nimic şi nu-ţi scade prestigiul, ba din contră. Eu aş putea oricând deveni membru în Parlament dacă aş vrea, dar acum nu vreau să fac politică. Cât despre tine..

— Cât despre mine, îl întrerupse Francis, sunt un gentleman şi nu vreau să fiu patronat nici de gentlemeni, nici de alţii. Rosti cuvintele fără emfază, dar George simţi înţepătura. Zâmbi, însă era puţin probabil că o va uita. Puţini erau cei care aveau curajul să facă astfel de observaţii în faţa lui acum.

Elizabeth făcu un gest de nerăbdare.

— Nu e înţelept să te cerţi când există prietenie. Când poţi avea prieteni, mândria poate merge prea departe.

— Fiindcă a venit vorba de Poldark... continuă Francis fără să o bage în seamă. L-am văzut azi pe celălalt reprezentant al numelui la Truro. Nu arăta prea deprimat din cauza procesului care-l aşteaptă, deşi nu părea dispus să vorbească cu mine despre asta. Nu-l poţi învinui pentru aşa ceva.

Francis se aplecă din nou să vorbească cu fiul său şi ceilalţi tăcură.

În cele din urmă George spuse:

— Doresc să-l achite, desigur. Dar nu cred că rezultatul procesului îţi va afecta bunul nume, Francis. Să răspund eu pentru faptele fratelui meu? Cu atât mai puţin pentru un văr.

— Ce şanse are să fie achitat? întrebă Elizabeth.

— Ce cal frumos, îi spuse Francis încet lui Geoffrey Charles. Minunat cal!

— Nu văd cum ar putea să-l achite fără probe evidente de nevinovăţie, spuse George ştergându-şi buzele cu o batistă de dantelă şi uitându-se lung la Elizabeth. Nimeni nu l-a forţat să facă ce-a făcut. Ross singur era răspunzător de faptele lui în momentul naufragiului.

— Numai dacă e adevărat că a făcut ceva.

— Desigur. Asta urmează să descifreze curtea. Dar faptul că a nesocotit legea cu alte ocazii va atârna greu în balanţă contra lui.

— Cu ce ocazii? Nu cunosc altele.

— Se presupune că nici curtea nu ştie, spuse Francis ridicându-se. Dar va afla repede. Am găsit azi fiţuica asta la Truro. Sigur că vor mai apărea şi altele la Bodmin până săptămâna viitoare.

Scoase o hârtie mototolită din buzunar, o netezi şi i-o întinse lui Elizabeth, ferind-o de mâna întinsă a lui Geoffrey Charles.

— M-am gândit să i-o arăt lui Ross, adăugă Francis, dar până la urmă mi-am zis că e mai bine să nu ştie nimic.

Elizabeth se uită lung la fiţuică. Era un pamflet tipic, tipărit prost, cu

cerneala întinsă inegal, plin de pete.

Fapte adevărate şi senzaţionale din viaţa căpitanului R-s-P-d-R, aventurier îndrăzneţ, seducător, ucigaş, care urmează să fie judecat sub acuzaţia de crimă la B-m-n, la curtea cu juri.

Preţul un penny.

Autorul – un Prieten Intim.

După un minut, Elizabeth lăsă hârtia şi se uită la Francis. Francis o privea fix. Pamfletul era scris sub formă de biografie şi nu lipsea de-acolo nimic din zvonurile care circulaseră în ultimii doi ani privitor la o viaţă destrăbălată, prezentată ca şi cum faptele ar fi fost de necontestat.

Francis îi întinse hârtia lui George, dar acesta o respinse.

— Am mai văzut astfel de pamflete circulând. Unul din vizitiii noştri citea ieri ceva asemănător. N-au nicio importanţă.

— Pentru alţii nu, spuse Francis încet, dar pentru Ross au.

— Vino încoace, băiete, se adresă George finului său, ai încurcat frâul în şa. Uite cum se face.

— Dar dacă toate astea sunt crezute, spuse Elizabeth, vor influenţa juriul, vor influenţa pe toată lumea! Şi spun că va fi o judecată dreaptă!...

— Nu te necăji, draga mea Elizabeth, spuse George. Pamflete din astea cu privire la unul sau la altul circulă mereu. Nimeni nu le ia în seamă. Chiar luna trecută a apărut unul care urmărea să arate cu detalii amănunţite şi oribile că debilitatea mintală şi nebunia caracterizează întreaga familie regală şi că Frederick, tatăl regelui, a fost un pervers şi un degenerat irecuperabil.

— Şi nu e aşa? întrebă Francis.

George ridică din umeri:

— Presupun că există un grăunte de adevăr în calomnia cea mai josnică.

Era evident ce voia să spună.

— Susţin, spuse Elizabeth, că Ross a luptat în războiul american numai ca să scape de acuzaţiile, cum scrie aici, care i-ar fi putut fi aduse înainte. Dar pe vremea aceea nu era decât un băieţandru – au fost ştrengării de copil aproape, asta ştiu, dar nimic serios. Dar ce scrie aici despre Demelza... şi aici...

Francis citi:

— „În plus, mai sunt nişte puşti pe la ţară al căror tată nu ar fi

cunoscut dacă dracu' nu i-ar fi însemnat cu o cicatrice pe obraz, cicatrice atât de asemănătoare cu a căpitanului încât se pare că e făcută cu acelaşi fier roşu…"

— Asta ce înseamnă? întrebă Elizabeth

— Copilul lui Jinny Carter are o cicatrice, spuse Francis. O cheamă Jinny Scoble acum. Cred că pamfletarul a scormonit mult prin noroi ca să găsească murdăriile astea. „Un prieten intim." Mă întreb cine-ar putea fi. Nu cumva tu, George?

George zâmbi:

— Îmi câştig pâinea într-un mod mult mai corect. Numai un falit şi-ar vinde serviciile în felul ăsta.

— Banul nu e întotdeauna cel mai puternic stimulent, spuse Francis, înţepându-l la rândul lui.

George îşi sprijini bărbia pe măciulia bastonului.

— Nu, poate că şi ura joacă un rol. Oricum, n-are importanţă, nu? Dacă poveştile astea nu sunt adevărate, pot fi dezminţite, respinse, combătute.

Dar îl atinsese pe Francis într-un punct sensibil şi felul lui caracteristic de a se retrage după ce a lovit nu-i prea reuşise de data aceasta. Era obiceiul dintotdeauna al lui George să înghită insultele şi să se răzbune când îi venea bine. Francis nu fusese obişnuit să se stăpânească. Din fericire, chiar în momentul acela Geoffrey Charles căzu de pe cal, cu calul peste el; când larma s-a potolit, cel mai neplăcut moment trecuse. Elizabeth avea două motive ca să împiedice reizbucnirea conflictului dintre cei doi. Primul era că George stăpânea aproape tot ce mai aveau ei. Al doilea ţinea de motivele ei personale! Nu voia să piardă prietenia lui. Admiraţia pe care i-o arăta era un lucru rar în viaţa pe care o ducea ea. Ştia că merită această admiraţie şi îi era cu atât mai greu să o piardă.

Capitolul V

Când a avut loc sesiunea curţii cu juri din 1790, Bodmin era un oraş cu trei mii de locuitori şi douăzeci şi nouă de cârciumi. Un istoric care trecuse prin oraş cu două secole în urmă observase insalubritatea locului. Casele de pe strada principală, lungă de o milă, nu primeau lumina soarelui din cauza dealului care se ridica în spate; razele lui nu ajungeau nici până la scări şi aerul proaspăt nu pătrundea în camere. Când ploua, mai spunea el, toată murdăria de prin magazii şi grajduri se scurgea în stradă; în plus, aprovizionarea cu apă se făcea printr-un

şanţ deschis care trecea prin cimitir, locul unde se îngropau toţi morţii din oraş şi din toată parohia. Cu trecerea anilor, situaţia nu se schimbase, dar după câte vedea Ross nu era nimic în înfăţişarea oamenilor care să arate că le-ar fi fost frică de vreo boală sau epidemie. Şi într-adevăr, vara trecută, când holera bântuise în toată regiunea, oraşul scăpase neatins.

*

S-a prezentat la închisoare joi 2 septembrie, şi Demelza a venit sâmbătă. Nu voise s-o lase să vină la proces, dar ea insistase atât de mult încât cedase. I-a rezervat o cameră la hanul „George and Crown" şi un loc în diligenţa care sosea la prânz; dar fără să ştie el, Demelza făcuse şi alte aranjamente. La douăsprezece fără un sfert era la Truro, unde o aştepta pe Verity care venea de la Falmouth cu altă diligenţă, Bailey's Flyer.

S-au îmbrăţişat ca două vechi prietene, sărutându-se cu afecţiunea adâncă pe care necazurile o întăresc, ambele ştiind cât de mult îl iubeau pe Ross şi că acum le unea o ţintă comună.

— Verity! Cât mă bucur să te văd... a trecut o veşnicie... şi nu e nimeni cu care să pot sta de vorbă aşa cum stau cu tine.

Demelza voia să se urce imediat în diligenţă, dar Verity ştia că mai aveau un sfert de oră de aşteptat, aşa că au intrat amândouă în han. S-au aşezat într-un colţ şi au stat de vorbă pe un ton confidenţial. Lui Verity i se părea cu mult mai matură decât cum arăta ultima dată când o văzuse; era mai slabă şi mai palidă, dar înfăţişarea ei de acum se potrivea cu părul şi sprâncenele negre şi cu ochii ei jucăuşi.

— Ce n-aş da să pot scrie ca tine, spuse Demelza. Scrisori care să spună ceva. Nu pot scrie, parcă aş fi Prudie Paynter, şi nici n-am să pot vreodată. Am tot aici, în minte, dar când iau pana în mână, totul se risipeşte ca aburul care iese pe gâtul ceainicului.

— Spune-mi, o întrebă Verity, cine-l va apăra pe Ross şi care sunt martorii apărării? Nu mă pricep deloc la lucrurile astea. Cum se alege juriul? E format din persoane care n-au legătură cu cazul şi care se vor dovedi indulgente faţă de un delict ca ăsta? Şi judecătorul...

Demelza încercă să o lămurească din cele ce cunoştea ea. O surprindea că Verity nu ştia mai nimic despre legi, ca şi ea de altfel. Se luptau amândouă cu complexităţile lor...

— Ar fi venit şi Andrew, spuse Verity, dar e plecat pe mare. M-aş fi simţit mai liniştită cu el lângă mine. Dar poate că aşa e mai bine. Presupun că nu ştii dacă Francis va veni la proces.

— Nu… nu, nu cred. Dar vor veni foarte mulţi. Am avut noroc să găsim loc unde să stăm, pentru că au loc alegeri săptămâna viitoare… Vor fi patru candidaţi: Unwin Trevaunance şi Michael Chenhalls pentru circumscripţia lui Basset şi Sir Henry Corrant şi Hugh Dagge pentru circumscripţia lui Boscoigne. O să fie agitaţie mare.

— Eşti bine informată. Unwin Trevaunance e fratele lui Sir John?

— Da. Noi… eu… îl cunosc puţin pe Sir John. Ross îl cunoaşte de ani de zile, dar eu… A avut o vacă bolnavă… Şi eu am vindecat-o… sau poate că s-a vindecat singură… aşa că am fost pe acolo de vreo două ori şi am aflat detalii despre alegeri.

— O vacă bolnavă?

Demelza se înroşi puţin:

— Nimic important. Nu vreau să te superi dacă mă voi purta cam ciudat la sfârşitul săptămânii. Urmăresc eu ceva, şi poate că o să reuşesc sau poate că nu. Dar aşa cred eu că trebuie să fac şi sper că o să înţelegi. Eşti fericită cu Andrew?

— Sunt foarte fericită, îţi mulţumesc… datorită ţie, draga mea. Dar ce vrei să faci la sfârşitul săptămânii?

— Poate că nimic. Am spus numai aşa, ca să ştii. Ei, i-ai cunoscut pe copiii lui Andrew?

Verity îşi deschise geanta nouă de catifea, scoase o batistă, apoi închise geanta la loc. Se încruntă uitându-se la batistă.

— Nu… nu încă. Nu-i cunosc încă, pentru că James e tot plecat şi… dar o să-ţi povestesc mai târziu. Cred că trebuie să ne ocupăm locurile acum.

Ieşiră afară, unde le aştepta diligenţa la care fuseseră înhămaţi cai odihniţi care tropăiau nerăbdători să pornească. Se suiră primele, dar imediat se mai suiră trei, apoi mai multe persoane se urcară sus, pe acoperişul diligenţei, plină până la refuz.

*

Faptul că alegerile şi sesiunea curţii cu juri se desfăşurau în acelaşi timp produsese nelinişte printre cetăţenii serioşi din Bodmin. Coincidenţa era cel puţin nepotrivită; hanurile vor fi pline la refuz o săptămână şi goale în săptămâna următoare, desfăşurarea solemnă a proceselor putea fi tulburată de alegerile nu mai puţin importante, dar mai zgomotoase, care provocau deja mult sânge rău. Toată lumea ştia că în oraş erau doi primari, fiecare patronat de o personalitate politică rivală, dar nu ştia încă nimeni care din ei va câştiga.

Alegerea unor membri în Parlament ar fi putut să se încheie în

câteva ore, în alte împrejurări, şi toată lumea ar fi fost mulţumită, de vreme ce nu erau decât treizeci şi şase de electori, membri ai Consiliului Comunal, care depindeau de primar. Din nefericire, disputa privitoare la funcţia de primar punea la îndoială validitatea Consiliului, fiecare primar având propria lui părere despre listele electorale. Domnul Lawson, unul din primari, avea printre consilierii săi un frate, un cumnat, un văr, un nepot şi patru fii, situaţie pe care domnul Michell, celălalt primar, o contesta cu îndârjire.

Cât despre judecăţi, listele erau pline cu procese amânate din sesiunea de primăvară, închisoarea era înţesată de criminali şi hanurile pline cu împricinaţi şi martori.

Vineri, Ross a avut prima întrevedere cu avocatul său, domnul Jeffrey Clymer, K.C.[4], un bărbat voinic de patruzeci de ani, cu un nas impozant şi o barbă pe care niciun brici n-o putea rade bine. Uitându-se atent la el, Ross se gândea că avocatul făcuse bine că venise îmbrăcat în robă, altfel s-ar fi putut ca paznicul să nu-i mai dea voie să plece.

Domnul Clymer credea că procesul lui Ross nu se va judeca mai devreme de miercuri dimineaţa. Între timp răsfoi prin punctajul întocmit de domnul Pearce, îi puse întrebări clientului, îşi exprimă dezaprobarea faţă de răspunsurile primite şi mirosi batista îmbibată cu oţet. Când a plecat i-a spus că se va întoarce luni cu o listă a martorilor citaţi şi să vină la proces şi cu o schiţă o punctelor pe care să le expună când se va apăra. Schiţa întocmită de domnul Pearce n-avea nicio valoare... pentru că, dacă ar fi adoptat un astfel de mod de apărare, ar fi recunoscut prea multe. Când Ross i-a spus că domnul Pearce concepuse apărarea după instrucţiunile lui, Clymer i-a răspuns că-i o prostie; nu clientul trebuie să-l instruiască pe avocat; clientul trebuie să fie îndrumat de sfătuitorii lui legali, altfel ce rost are să se mai adreseze unui avocat. Nu poţi declara că eşti nevinovat şi apoi să spui dintr-odată că e adevărat, ai făcut-o. Căpitanul Poldark făcuse o mare greşeală să dea astfel de declaraţii în faţa judecătorului de instrucţie. Asta se numeşte să o cauţi cu lumânarea. Tot ce trebuia să facă apărarea acum era să şteargă această impresie, nu să o scoată în evidenţă. Neluând în seamă privirea lui Ross, mai spuse că le-ar fi de mare folos amândurora dacă Poldark ar petrece sfârşitul de săptămână reflectând asupra celor ce i-a spus şi căutând să-şi amintească detalii care l-ar ajuta. De fapt, adăugă el, frecându-şi barba prost rasă, numai acuzatul poate cunoaşte toate faptele.

[4] Prescurtare de la King's Counsel (avocatul regelui). (n. tr.).

*

Ross fusese de acord cu prezenţa Demelzei în oraş cu condiţia să nu încerce să-l viziteze la închisoare. De fapt, ei nu-i părea rău pentru că în felul ăsta nu trebuia să-i dea socoteală despre ce face. Numai lui Verity ar fi putut să-i spună ce are de gând să facă, dar Verity n-ar fi fost în stare s-o oprească.

Imediat ce au ajuns la han a început necazul, pentru că hangiul mai pusese un pat de două persoane în camera lor şi insista să accepte ca două femei să doarmă cu ele în aceeaşi cameră. Numai după o discuţie lungă şi neplăcută şi după ce i-au mai dat nişte bani, au reuşit să rămână singure. Au luat masa auzind mereu uşi trântite, strigătele grăjdarilor, tropăitul femeilor de serviciu şi cântecele unor călători beţi care treceau pe sub fereastră.

— Cred că va trebui să ne astupăm urechile ca să dormim, spuse Verity, desfăcându-şi părul. Dacă la şapte seara e aşa, cum o să fie peste vreo trei ore?

— Nicio grijă, spuse Demelza, or să fie toţi beţi morţi. Se întinse, arcuindu-şi spatele ca o pisică. Cum m-a mai zdruncinat diligenţa aia veche! De trei ori am crezut că o să ne răstoarne şi o să stăm toată noaptea în noroi.

— Mă doare capul, spuse Verity. Am să iau un praf şi să mă culc devreme.

— M-aş fi simţit şi eu la fel după o oră. Ce-ai vrut să-mi spui despre copiii tăi vitregi, Verity?

Verity scutură capul şi părul îi căzu pe umeri, învăluindu-i ca un nor. Mişcarea semăna cu o nouă şi secretă înflorire a personalităţii ei. Acum nu arăta cu unsprezece ani mai mare ca Demelza. Fericirea reaprinsese inteligenţa ascuţită şi vitalitatea în ochii ei; obrajii îi erau mai plini şi gura mare, generoasă nu mai părea disproporţionată.

— Faţă de ceea ce i se întâmplă lui Ross, ce voiam să-ţi spun eu e un nimic.

— Vreau să-mi spui, replică Demelza. Nici nu i-ai văzut măcar?

— ...E singura pată în prezent. Andrew îşi iubeşte mult copiii şi regret că nu vor să vină pentru că am apărut eu.

— De ce să suferi tu? Nu eşti tu de vină.

— N-ar trebui, dar... Începu să-şi împletească părul. E o situaţie foarte neplăcută, cu soţia lui Andrew care a murit cum a murit şi cu copiii rămaşi atât de mici... cu rana asta în suflet, mama lor moartă, tatăl în închisoare, crescuţi de rude. Tatăl lor a fost întotdeauna în

dezavantaj. Au venit să-l vadă din când în când, dar niciodată de când ne-am căsătorit. Desigur că James n-a putut, el e în marină şi depinde de deplasările vasului pe care serveşte; dar nici măcar nu a scris. Şi fata, Esther, nu e prea departe, e la Plymouth… Andrew pomeneşte rar despre ei, dar ştiu ce trebuie să simtă. Ştiu ce fericit ar fi dacă ne-am reuni. M-am gândit câteodată dacă să mă duc la Saltash să o cunosc pe Esther – fără să-i spun lui Andrew, atunci când el e plecat.

— Nu, spuse Demelza, n-aş face aşa ceva în locul tău. Ea ar trebui să vină la tine.

Verity se uită la ea prin oglindă şi o văzu cum îşi schimbă ciorapii.

— Dar dacă nu va veni niciodată?

— Pune-l pe Andrew s-o invite.

— A mai invitat-o, dar a găsit întotdeauna o scuză.

— Trebuie să foloseşti o momeală.

— O momeală?

Demelza începu să mişte din degetele de la picioare, apoi se uită atentă la cele trei perechi de pantofi, întrebându-se pe care să-i aleagă.

— Îl iubeşte pe fratele ei?

— Cred că da.

— Atunci fă ceva să-l aduci mai întâi pe el la Falmouth. Poate că sunt timizi amândoi şi ar fi mai uşor să-l atragi pe el întâi.

— Cred că ai dreptate, pentru că trebuie să se întoarcă în curând. Trebuia să vină în ţară de Paşte, dar vasul lui şi-a schimbat cursa spre Gibraltar… Ce se aude?

Un bărbat striga ceva şi vocea lui acoperea zgomotele din han şi de pe stradă. Avea o voce puternică şi suna dintr-un clopot.

— E crainicul oraşului, spuse Verity.

Demelza îşi dezbrăcase costumul de călărie, dar se duse la fereastră, care era la parter, îngenunche şi se uită prin perdelele de dantelă.

— N-aud ce spune.

— Nu… se referă la alegeri.

Verity vedea în oglindă silueta ghemuită jos a Demelzei, care sugera sprinteneala unui animal tânăr. Văzu fusta de satin crem, corsajul fin, decoltat, de dantelă. Acum trei ani îi împrumutase Demelzei prima ei lenjerie de corp elegantă. Demelza învăţase repede. Verity zâmbi, plină de afecţiune.

Crainicul nu venea în direcţia lor, dar, printre zgomotele care se auzeau din local, prinseră câteva cuvinte.

— Atenţie! Atenţie! Ascultaţi! Ascultaţi!… Din porunca şerifului… Anunţăm alegerile… Primarul şi consilierii oraşului Bodmin…

Preşedintele Camerei Comunelor anunţă, publică şi proclamă marţi, a şaptea zi a lui septembrie, în anul…

— Înseamnă că alegerile se vor desfăşură mâine? Am crezut că joi, spuse Demelza.

— Anunţurile se vor afişa acum. Le vom vedea mâine.

— Verity…

— Da?

— Eşti obosită acum?

— O să mă odihnesc bine până mâine.

— Te supără dacă ies puţin singură?

— Acuma, noaptea? Nu, draga mea! Ar fi o adevărată nebunie. E foarte periculos.

Demelza deschise bagajul şi se uită la rochiile despachetate. Afară se întuneca.

— Am să merg numai pe străzile principale.

— Nu-ţi dai seama ce faci! La Falmouth nu e posibil să ieşi fără însoţitor nici măcar într-o seară obişnuită de sâmbătă. Aici, când sunt atâţia beţivi pe stradă şi oraşul e plin de vizitatori!

— Nu sunt o floare care să se rupă la prima atingere.

— Nu. Draga mea, dar te asigur că ar fi o nebunie. Nu-ţi dai seama… Verity se uită lung la ea. Dacă eşti hotărâtă, atunci trebuie să vin cu tine.

— Nu se poate… Ne-ai ajutat de multe ori, Verity, dar acum nu poţi să ne ajuţi. Este… este ceva… care-l priveşte pe Ross şi pe mine.

— Cum adică?… Ţi-a cerut Ross să faci asta?

Demelza se lupta cu conştiinţa ei. Ştia ce rău făcuse cu minciunile ei nevinovate înainte. Dar şi ce bine făcuse!

— Da, spuse ea.

— În cazul ăsta… Dar socoteşti că ar fi vrut să te lase să ieşi singură? Nu-mi vine să cred că ar fi fost de acord să…

— Sunt fiică de miner, replică Demelza. N-am fost crescută ca o domnişoară de familie bună. Buna creştere a început pentru mine când eram destul de măricică. Pentru asta trebuie să-i mulţumesc lui Ross şi ţie. Dar nu m-a schimbat pe dinăuntru. Tot mai am două semne pe spate, de când mă bătea tata cu cureaua. Nu mă sperie câţiva beţivi, ştiu cum să le răspund. Sunt obişnuită şi am curaj.

Verity o privi atentă câteva minute. Blândeţea ochilor şi dulceaţa gurii ascundeau puterea ei, tăria de caracter.

— Bine, draga mea. Verity făcu un gest de resemnare. Nu sunt mulţumită de ce faci, dar eşti propriul tău stăpân.

Capitolul VI

În noaptea aceea nu era lună, dar lumina galbenă din ferestrele caselor, din prăvălii şi cârciumi se revărsa pe străzi. Era obiceiul ca partidele care luau parte la alegeri să ofere băutură pe gratis susţinătorilor lor şi pe stradă se aflau deja oameni care se împleticeau pe picioare sau şedeau prin colţuri ori sprijiniţi de câte un perete, ameţiţi de băutură.

Când Demelza a ieşit din han, a coborât dealul şi în câteva minute a ajuns pe strada principală, pe care în aceeaşi după-amiază o considerase drept cea mai îngustă şi mai aglomerată din lume. Prăvăliile, hanurile şi casele, înghesuite unele în altele, aveau toate la faţadă porţiuni acoperite cu plăci de ardezie şi sprijinite pe stâlpi de piatră, care formau un fel de trotuar pe ambele părţi ale străzii. Spaţiul rămas pentru trafic era atât de îngust încât nu lăsa să treacă decât o trăsură şi, cum porticurile prăvăliilor erau folosite în general pentru expunerea mărfurilor, pietonii trebuiau să meargă mai tot timpul prin mijlocul drumului. Un astfel de aranjament s-ar fi potrivit atunci când oraşul îşi ducea viaţa lui normală, dar nu acum.

Strada era înţesată de lume mişunând în toate părţile, împingându-se ba în sus, ba în jos, oameni simpli, unii grosolani, dar liniştiţi deocamdată. La câţiva metri de hanul „Queen's Head", Demelza se opri, nemaiputând să înainteze din cauza înghesuielii. Se întâmpla ceva la hotel, dar la început n-a putut vedea decât steagurile roşii şi portocalii care atârnau la ferestrele de la etaj. Lumea vorbea în gura mare şi râdea. Lângă porticul unde se oprise stătea un orb care se văicărea şi încerca să-şi facă loc prin mulţime; o femeie se certa cu un muncitor care voia să-i vândă un clopot; un bărbat beat şedea pe o treaptă de piatră, mângâind pe obraz o ţărancă tânără, grăsuţă, care se uita prosteşte la el. Doi ştrengari în zdrenţe începură să se bată şi se rostogoliră la pământ în noroiul uscat, zgâriindu-se şi muşcându-se. Câţiva trecători râdeau, formând un cor în jurul lor.

Se auzi un strigăt şi lumea se repezi spre hanul „Queen's Head". O fereastră de la etaj se deschisese şi lumea începu să strige şi să ovaţioneze persoanele apărute la fereastră. Alţii se băteau, rostogolindu-se pe drum. Se auziră iar urale puternice: cei de sus, de la fereastră, aruncau bani care se împrăştiau pe jos. Un ştrengar îşi făcu loc înghesuindu-se prin mulţime cu mâinile la subsuoară, cu faţa schimonosită, dar triumfătoare. Trei bărbaţi se băteau şi Demelza a

trebuit să se adăpostească sub un portic ca să-i evite. Unul căzu peste taraba unui negustor care se repezi la bătăuşi cu un potop de strigăte şi blesteme ca să-i gonească.

— Ce se întâmplă? îl întrebă Demelza. Ce fac cei de sus?

Omul o măsură din cap până în picioare.

— Aruncă bănuţi înroşiţi în foc, într-o tigaie. Aşa-i obiceiul.

— Bănuţi înroşiţi în foc?

— Da, da. Aşa-i obiceiul, aşa v-am spus.

Omul intră înăuntru

Demelza îşi făcu loc mai aproape şi-l văzu pe bucătar la fereastră, cu calota lui înaltă pe cap, şi încă două persoane cu cocarde enorme roşii şi aurii la butonieră. Se auzi un urlet şi mai puternic şi lumea se repezi iar să prindă banii aruncaţi de sus. Fiinţele care se îmbrânceau în întunericul pătruns ici-colo de o flacără de lumină nu mai semănau a oameni; formau o masă aproape inconştientă, mişcându-se datorită unui impuls comun, ca şi cum n-ar fi avut fiecare o individualitate. Demelza simţi că dacă nu se fereşte ar putea deveni şi ea parte din gloata întunecată, lipsită de propria voinţă, împinsă spre fereastră cu fiecare val de oameni. Se trezi iar lângă orb.

— N-o să poţi răzbate singur, bătrâne, îi spuse ea. Unde vrei să te duci?

— La primărie, doamnă, spuse el arătându-şi dinţii stricaţi. E mai încolo, nu-i departe.

— Ţine-te după mine. Te ajut eu.

Aşteptă până mai trecu lumea, apoi porni înainte, mulţumită că nu mai e singură şi că poate să ajute pe cineva.

Simţi mirosul de gin când orbul începu să vorbească.

— Ce bună sunteţi să ajutaţi un bătrân sărman. Am să vă ajut şi eu odată. Continuă să flecărească în timp ce-şi făceau loc prin mulţime. Ce mai gălăgie în noaptea asta; şi o să fie şi mai rău, sunt sigur.

— Unde este sediul lui Basset? întrebă ea, uitându-se atent în susul străzii. Credeam că după-amiază se vor întruni aici.

Orbul o strânse de braţ.

— La câţiva paşi de aici. Dar ce-ar fi să veniţi cu mine, să beţi niţel vin fiert, să vă încălzească.

Demelza încercă să se elibereze, dar omul îşi încleştase degetele pe braţul ei.

— Dă-mi drumul, spuse ea.

— Iertaţi-mă, doamnă. N-am vrut să vă fac rău. Ştiţi, eu nu văd nimic… eu pipăi numai şi după pipăit păreţi tânără şi prietenoasă.

Tânără şi prietenoasă.

Doi călăreţi veneau încet spre ei făcându-şi loc printre oameni, încercând să-şi ţină caii în frâu; înaintau greu, uneori opriţi de mulţime. Demelza îl feri pe orb din calea lor, apoi îşi smulse braţul din strânsoare. Omul încercă s-o prindă de mână, dar nu reuşi, şi ea o luă repede înainte.

Când ajunse în dreptul primăriei, o altă mulţime de oameni cobora strada dinspre vest, strigând şi cântând şi purtând pe cineva cocoţat pe un scaun. De-abia avu timp să se strecoare spre intrarea hotelului „The Crown". Păreau să treacă mai departe, dar câţiva se opriră şi un bărbat se urcă pe umerii altuia, încercând să ajungă la steagul albastru-auriu de deasupra. Îl apucase de un colţ când vreo zece bărbaţi ieşiră în fugă din hotel, trecând pe lângă Demelza, şi-l trântiră la pământ. Adversarii începură să se bată. Cineva aruncă o cărămidă şi Demelza se refugie în curtea hotelului; încercă să-şi aranjeze puţin ţinuta, apoi intră.

Se hotărâse greu cum să se îmbrace şi nu era mulţumită. Dorea să fie cât mai elegantă, dar n-ar fi putut ieşi pe stradă în ţinută de seară. Rezultatul era un compromis care i-a zdruncinat puţin siguranţa de sine de care avea atâta nevoie.

— Ce doriţi, doamnă?

Un valet obraznic apăruse în faţa ei. Văzu după cum o priveşte că nu prea ştie din ce categorie socială făcea ea parte.

— Aici locuieşte Sir John Trevaunance?

— Nu ştiu, doamnă.

— Cred că e aici. Mi-a spus că va fi aici în seara asta.

Era o afirmaţie cam pripită.

— N-aş putea să vă spun, doamnă. Sunt la masă... musafirii.

— Sunt încă la masă?

— Ar trebui să termine curând. Au început la ora cinci.

— Aştept, spuse ea. Te rog să mă anunţi imediat ce termină

Se aşeză în holul hotelului, încercând să pară degajată, la largul ei. Afară hărmălaia era şi mai mare şi se întreba cum se va putea întoarce la han. Încercă să-şi stăpânească neliniştea. Chelnerii intrau şi ieşeau repede pe uşa camerei din stânga ei. Nu dorea să o găsească stând aici ca o cerşetoare aşteptând pomană. Făcu semn unuia din chelneri.

— Este vreun salon unde să-l pot aştepta pe Sir John Trevaunance mai comod ca aici?

— Da, doamnă. Sus la etaj. Doriţi un aperitiv cât aşteptaţi?

— Minunată idee! Mulţumesc, spuse ea. Adu-mi, te rog, puţin vin de Porto.

*

Nu era o masă dată în cinstea alegerilor care aveau loc luni, ci un *galop preliminar*, cum îl numise Sir Hugh Bodrugan. Şi pentru că erau şi câteva doamne de faţă, petrecerea era mult mai discretă decât avea să fie luni. Câţiva invitaţi erau cam ameţiţi de băutură, dar cei mai mulţi se purtau în limitele decenţei.

În capul mesei şedeau Sir John Trevaunance şi fratele său Unwin, cu Caroline Penvenen între ei. În stânga lui Sir John era doamna Gilbert Daniell la care locuiau acum cei trei. Venea apoi Michael Chenhalls, celălalt candidat, şi domnişoara Treffry, primarul – primarul lor – Humphrey Michell, şi Sir Hugh Bodrugan. Printre ceilalţi oaspeţi se aflau notabilităţile oraşului şi ale comitatului, negustori şi funcţionari publici.

Când doamnele au părăsit masa, bărbaţii au rămas vreo jumătate de oră să bea vin de Porto înainte de a se ridica de la masă, formând grupuri care şedeau de vorbă. Zgomotul din faţa hotelului nu se auzea în sufragerie, dar când s-au suit la etaj strigătele, uralele, râsetele şi încăierările au pătruns până la ei. Când Unwin a urcat scara împreună cu fratele lui mai mare, Caroline Penvenen s-a îndreptat spre el ţinându-şi căţeluşul în braţe. Merita s-o priveşti cât era de încântătoare.

— Pe Horace îl supără zgomotul, spuse ea mângâind cu degetele ei lungi capul şi urechile mătăsoase ale căţelului. E nervos şi nu stă la un loc când e speriat.

— Horace e un căţel foarte norocos dacă se bucură de atâta afecţiune, spuse Unwin.

— Nu l-aş fi adus aici, dar am crezut că se va simţi singur în compania domnului Daniell. Sunt sigură că ar fi fost deprimant pentru el să stea toată seara în salonul acela întunecos, în care trage pe sub uşi, singur cu bătrânul sforăind în fotoliu…

— Ţi-aş atrage atenţia, draga mea, spuse Sir John încet, că suntem oaspeţii domnului Daniell şi că doamna Daniell e chiar în spatele nostru.

Cu un zâmbet strălucitor, Caroline i se adresă celui mai tânăr dintre fraţi:

— Sir John nu mă aprobă, Unwin. Ştiai asta? Sir John e convins că am să-l fac de ruşine. Sir John crede că locul femeii e acasă, că nu trebuie să-şi impună prezenţa sau să se amestece în perioada alegerilor. Sir John nu se uită cu ochi buni la nicio femeie înainte de a fi trecută de treizeci de ani, când nu mai poate face rău; şi chiar şi

atunci…

În timp ce cei doi bărbaţi încercau să o convingă că nu are dreptate, Demelza îşi făcu apariţia din camera alăturată şi văzu prada la îndemână. Se apropie de ei fără să mai ezite, întrebându-se în acelaşi timp cine era fata înaltă şi frapantă, cu păr roşu şi ochi plini de foc, de un verde-cenuşiu.

Când Sir John o văzu, se uită la ea surprins.

— Doamnă Poldark! Ce surpriză plăcută! Staţi aici la hotel?

— Deocamdată da, spuse Demelza. E multă agitaţie afară. Mă întreb dacă din cauza alegerilor.

Sir John începu să râdă:

— Eu cred că da… Îmi daţi voie să vă prezint… Cred că nu o cunoaşteţi pe domnişoara Caroline Penvenen, deşi locuieşte o parte din fiecare an în apropierea dumneavoastră, la Killewarren. Doamna Demelza Poldark, de la Nampara.

Încântate de cunoştinţă, au spus doamnele, deşi Caroline se uită lung cu un ochi critic la toaleta Demelzei şi Demelza înţelese.

— Locuiesc la unchiul meu, spuse Caroline, domnul Ray Penvenen, pe care poate că-l cunoaşteţi. Nu am părinţi şi lui nu-i prea place să-şi asume responsabilitatea pentru o nepoată orfană, după cum nici unui călugăr nu-i place să poarte cămaşa din păr aspru. De aceea, câteodată îl scap de pedeapsă lipsindu-l de prezenţa mea şi atunci poartă alţii cămaşa în locul lui. Tocmai discutam cu Sir John despre toate astea.

— Credeţi-mă, spuse Unwin, care nu părea deloc încântat de prezenţa Demelzei. Sunteţi nedreaptă faţă de dumneavoastră. Dacă aţi fi o responsabilitate, lucru de care mă îndoiesc, sunt mulţi care şi-ar asuma-o. O vorbă să spuneţi şi jumătate din bărbaţii din comitat s-ar prezenta imediat. Şi dacă…

— Bărbaţii? spuse Caroline. Numai bărbaţi trebuie să fie? Şi ce-i rău cu femeile? Nu sunteţi de acord, doamnă Poldark, că bărbaţii se supraestimează?

— Nu sunt sigură, spuse Demelza. Ştiţi, eu sunt măritată şi nu sunt în măsură să adopt o astfel de poziţie.

— Şi e soţul dumneavoastră chiar atât de imprudent? N-aş admite aşa ceva nici dacă ar fi adevărat. Dar nu-mi spuneai tu, Unwin; că se va judeca procesul unui Poldark la curtea cu juri anul acesta? E rudă cu doamna?

— E soţul meu, doamnă, spuse Demelza, aşa că înţelegeţi de ce îl stimez şi-l apreciez şi mai mult acum.

Câteva secunde Caroline păru jenată. Mângâie nasul turtit al

câinelui.

— Şi a făcut ceva rău? De ce e învinuit?

Pe un ton morocănos, Sir John îi explică şi ea spuse:

— Cum se poate? Dacă aş fi eu judecătorul, l-aş condamna imediat să se întoarcă la soţia lui. Credeam că vameşii nu sunt consideraţi fiinţe umane în zilele noastre.

— Aş dori să fii dumneata judecătorul, spuse Demelza.

— Mi-ar plăcea să fiu, doamnă, dar, din moment ce nu sunt, îi doresc soţului dumitale tot binele şi sper că se va întoarce acasă să se bucure de fericirea casnică.

Conversaţia a fost întreruptă de Michael Chenhalls, care le spuse:

— Ne cheamă, Unwin. Propun să ieşim pe balcon până nu încearcă ei să intre în hotel.

— Cum doreşti.

— Vin şi eu, spuse Caroline. Îmi place să aud gloata când urlă.

— Când urlă după mine? întrebă Unwin.

— Nu… numai aşa, când urlă.

— Ai putea primi o cărămidă în loc de buchet.

— Aşa şi trebuie. Ceva mai picant în budincă.

Se îndreptară spre camera cu balcon şi Demelza rămase în sfârşit singură cu prada ei. Nu credea că va dura mult.

— Ce tânără atrăgătoare, Sir John.

Sir John aprobă sec.

— N-are decât optsprezece ani, înţelegeţi, şi e cam prea vioaie. O să se liniştească.

— Nici eu nu sunt cu mult mai în vârstă.

Se uită la ea cu un interes ironic. Era a patra oară că se întâlneau şi cu puţine femei se împrietenise atât de repede.

— Căsătoria are darul de a maturiza… Chicoti. Deşi, dacă scoateţi inelul de pe deget, să fiu al naibii dacă arătaţi mai mult ca ea.

Demelza îl privi drept în ochi.

— Nu vreau să-l scot, Sir John.

El dădu din umeri, stânjenit.

— Nu, nu. Sigur că nu. Nimeni n-ar vrea. Nu vă temeţi, doamnă. Soţul dumneavoastră se va bucura de o judecată dreaptă. Mai mult decât dreaptă. Wentworth Lister e un om foarte capabil, fără idei preconcepute. Pot garanta pentru asta.

Demelza aruncă o privire în jur. Trebuia să ia taurul de coarne acum.

— Să vă spun pentru ce doream să vă văd…

Pe balcon, candidaţii au fost întâmpinaţi cu strigăte şi urlete puternice, ca şi cum un leu ar fi căscat gura să urle.

Când zarva se mai potoli şi putea fi auzită, Caroline spuse:

— Arată ca un câmp de napi… numai că nu sunt plantaţi în şiruri. Ce gloată, dragă Unwin! Ce câştigi dacă le cânţi în strună?

— Aşa e obiceiul, spuse Unwin, salutând mulţimea prin înclinarea capului. Ţine numai cinci sau şase zile, după care îi uiţi tot pentru atâţia ani. Sper că le zâmbeşti frumos, asta ajută.

— Aş putea altfel? Ştii, Unwin, aş putea fi o soţie perfectă pentru tine… *dacă* m-aş hotărî să mă mărit cu tine. Ce altă dovadă de tact din partea mea decât cum m-am purtat în seara asta! Am criticat casa doamnei Daniell care, la doi paşi în urma mea, m-a putut auzi. Am vorbit despre procesul lui Poldark în faţa soţiei lui. Ce succes aş avea printre prietenii tăi din Parlament!

Unwin nu răspunse, dar se înclină şi salută cu mâna lumea de jos, din stradă. Mulţimea începu să se mişte, vârtejul îndreptându-se acum spre hanul „Queen's Head".

Caroline îşi strânse frumosul ei şal brodat în jurul umerilor.

— Sper că Horace n-o să-l muşte pe lacheu. Are dinţi ascuţiţi şi un talent să aleagă locurile cele mai dureroase. Ce femeie drăguţă e doamna Poldark. Are nişte ochi superbi şi un ten minunat. Ce păcat că nu ştie să se îmbrace.

— Putem intra acum, spuse Unwin, cuta dintre sprâncene adâncindu-i-se. Acum, că m-au văzut, nu-i mai interesăm şi dacă mai stăm aici o să mai vrea şi altceva.

— Ştii ce? spuse Caroline. Aş vrea să mă duc şi eu la tribunal într-o zi. N-am văzut niciodată cum se desfăşoară un proces şi cred că ar fi foarte distractiv.

Intrară înapoi în salon.

— Distractiv! Dar dacă te-ai îmbolnăvi?

— Aş sta în pat câteva zile şi ai veni să mă vezi. Te atrage? Hai, mi-ai promis. Ce rost are să te bucuri de influenţă dacă nu te foloseşti de ea?

…În holul hotelului, în spatele lor, Sir John îşi împinse peruca spre spate ca să-şi şteargă fruntea.

— Dragă doamnă, nu mă bucur de o influenţă de acest gen! Nu vă daţi seama ce-mi cereţi! Vă asigur că i-ar pricinui mai mult rău decât bine. Nu l-ar ajuta deloc.

— Nu i-ar face rău dacă aţi folosi-o cum trebuie.

— Da, dacă puneţi aşa problema. Dar judecătorii Maiestăţii Sale nu pot fi corupţi când sunt în exerciţiul funcţiunii!

Demelza simţi că-i îngheaţă inima de disperare. Se uită rugătoare la el căutând să-l convingă:

— N-aş vrea decât să-i spuneţi adevărul înainte de a începe procesul, ca să ştie despre ce e vorba. Ce e rău în asta? Nu vor să afle adevărul? Vor să facă dreptate sau vor o dreptate strâmbă, bazată pe minciunile pe care le spun martorii din boxa lor?

Sir John îi aruncă o privire plină de tristeţe mai curând decât de mânie. Era clar ce sentimente treziseră în el prietenia şi farmecul ei.

— Dragă doamnă, e cam târziu acum să-ţi explic, dar te asigur că sfatul meu e bun. Wentworth Lister nici nu m-ar asculta, cu toată prietenia. Mai mult, aş pierde în ochii tuturor oamenilor legii din ţara asta!

Sir Hugh Bodrugan o văzuse. Într-un minut avea să fie lângă ea.

— Dar nu e ca şi când i-aţi oferi bani, îi spuneţi numai adevărul. Oare atât de mult e dispreţuit adevărul?

— Poate că aşa priveşti dumneata lucrurile. Dar de unde poate şti judecătorul că ăsta e adevărul?

— Chiar adineauri, când vă aşteptam, am auzit pe cineva spunând că fratele dumitale a plătit două mii de lire pentru acest loc în Parlament. Aşa e, Sir John?

— Ce legătură are asta cu dumneata?

La auzul tonului rece cu care-i răspunse, Demelza cedă:

— Iertaţi-mă, n-am vrut să fac rău, n-am crezut că fac rău venind aici în seara asta. Nu pot să înţeleg, asta-i tot. Nu înţeleg de ce e corect să plăteşti pe alegători ca să-ţi dea votul şi de ce e o crimă să ceri un serviciu unui judecător. Poate că ar fi mai bine dacă i-am oferi bani.

— Atunci v-aţi trezi la închisoare, doamnă. Nu, doamnă, fiţi sigură că e mai bine să lăsăm lucrurile aşa cum sunt. Cuvintele ei îl făcuseră să devină mai înţelegător. Să nu credeţi că nu vă compătimesc. Sper şi cred că Poldark va fi un om liber până la sfârşitul săptămânii. Cel mai sigur mod de a obţine contrariul – contrariul, doamnă! — ar fi să încercaţi să influenţaţi judecătorul în vreun fel sau altul. E una din ciudăţeniile vieţii în Anglia. Nu ştiu de ce e aşa, nu pot să vă explic, dar legea a fost întotdeauna mai presus de corupţie.

Capitolul VII

Duminică dimineaţa, o procesiune în fruntea căreia se afla asociaţia oamenilor legii din oraş se îndrepta spre biserică. Trecu prin faţa hanului coborând pe strada St. Nicholas; Demelza şi Verity

îngenuncheară urmărind-o cu privirea. Demelzei începură să-i tremure picioarele când îi văzu pe cei doi judecători îmbrăcaţi în veşmintele funcţiei lor – robe de un roşu stacojiu şi peruci impunătoare: unul din ei era înalt şi osos, celălalt de înălţime mijlocie şi gras. Spera ca Wentworth Lister să fie cel gras. La vederea lor, îşi dădu seama de greşeala enormă pe care o făcuse propunându-i lui Sir John să intervină. După-amiază, revenindu-şi, se duse din nou la hotel şi luă ceaiul cu Sir Hugh Bodrugan, care o invitase. Era o întâlnire respectabilă şi rafinată şi de data aceasta Demelza reuşi să menţină conversaţia în limitele decenţei. Dar nu era uşor să-l ţină pe Sir Bodrugan la distanţa cuvenită.

Luni dimineaţa, domnul Jeffrey Clymer avu ultima întrevedere cu Ross. Citi repede notele făcute de Ross, încruntându-şi şi apropiindu-şi sprâncenele până deveniră un fel de portic neîntrerupt peste ochi, asemănător cu porticurile din Fore Street.

— Nu merge, căpitan Poldark, nu merge deloc.

— De ce nu merge?

— Ce ţi-am spus vineri? Trebuie să înţelegi, omule! Curtea cu juri nu e o bătălie şi atât; e un câmp de manevră. Poţi să spui adevărul, tot adevărul şi numai adevărul, dar depinde de cum îl spui! Trebuie să ai tact, să fii convingător, să apelezi la milă, la indulgenţa legii, să fii umil, nevinovat. Nu sfidător şi încăpăţânat. Poţi spune tot ce vrei după verdict; dar înainte, bagă de seamă! Cântăreşte fiecare cuvânt. Uite, aşa trebuie să prezinţi cazul.

Ross luă hârtia din mâinile păroase şi grăsuţe ale avocatului şi încercă să se concentreze în ciuda zgomotului din celule. După câteva minute o lăsă jos.

— Există limite, chiar dacă ţi-e viaţa în joc.

Clymer îşi examină clientul cu ochiul profesionistului: înalt, puternic, faţa osoasă, rasată, încordată sub calmul aparent, cicatricea, părul, ochii albaştri-cenuşii. Apoi ridică din umeri.

— Dacă aş putea vorbi în locul dumitale, asta aş spune.

— Dacă aţi putea vorbi în locul meu, s-ar putea să vă las să spuneţi ce vreţi.

— Şi atunci, care e diferenţa? Desigur, e vorba de viaţa dumitale şi poţi să faci ce vrei cu ea; sau cu libertatea dumitale, dacă vrei s-o numeşti aşa. Ai nevastă? Ai familie? Nu crezi că merită să faci această concesie pentru ele? Bagă de seamă, nu promit nimic nici dacă adopţi această linie când te vei apăra. Dar dacă te vei apăra cum vrei dumneata, atunci n-ai nevoie de mine şi nu-ţi mai cheltuieşti nici banii

degeaba.

În altă celulă, nişte bărbaţi se certau, în alta doi hoţi jucau la zaruri o cravată lăsată acolo de altul. „Ai nevastă? Ai familie? Nu crezi că merită să faci concesii?” Ar face-o oare pentru Demelza sau pentru el însuşi? Gândul captivităţii îl sufoca pe un om ca el, învăţat să fie liber. Văzuse destul în aceste câteva zile. Avea vreo justificare să-şi schimbe apărarea în ultimul moment, încercând să se salveze?

Întrebă scurt:

— Aveţi lista martorilor acuzării?

Clymer îi întinse o altă hârtie şi duse o batistă la nas în timp ce Ross o citi.

Vigus, Clemmow, Anderson, Oliver, Fiddick…

— Nimeni n-ar putea spune că justiţia a neglijat ceva când a instrumentat cazul ăsta.

— Nu neglijează nimic în momentul în care apare un caz. E perseverentă, aşa s-ar spune. Când vreo două trei-sute de oameni sunt implicaţi într-o crimă, de obicei îi acuză pe doi-trei – probabil pe cei mai vinovaţi, deşi nu întotdeauna – şi încearcă să-i forţeze pe ceilalţi să devină martorii acuzării. Doi-trei numai – desigur, ţapii ispăşitori – ca să spunem aşa. Dumneata eşti ţapul ispăşitor, domnule căpitan… din nefericire. Ăştia îţi sunt prieteni?

— Unii dintre ei.

— Un prieten poate deveni mai primejdios decât un duşman când e vorba să-şi scape pielea. În firea omului e ceva perfid şi laş. Asta vine de la Cain. Nu ştii niciodată când iese la suprafaţă. Există în noi toţi şi frica scoate perfidia la iveală.

— Presupun, spuse Ross, că oamenii ăştia n-au încotro, trebuie să se prezinte dacă legea îi citează… Paynter! Nu mă aşteptam la el.

— Cine-i ăsta? Unul nou?

— Unul care a fost servitorul meu ani de zile.

— E amestecat şi el?

— Sigur că da! E primul pe care l-am trezit şi l-am trimis să trezească Sawle.

— Cine e Sawle? Un bărbat?

— Nu, un sat.

Domnul Clymer îşi făcu vânt cu batista:

— Îngrozitor miros aici, îngrozitor! Paynter era pe plajă când au apărut vameşii?

— Da, pe plajă, dar prea beat ca să-şi dea seama.

— Partea proastă cu unii oameni e că inventează atunci când nu-şi

aduc aminte. Asta poate să fie în favoarea apărării. E ascuţit la minte?

— N-aş spune că e.

— Ai putea să-l scuturi puţin, deşi unii din prostănacii ăştia sunt încăpăţânaţi când depun mărturie, chiar îndărătnici.

Ross îi dădu înapoi lista.

— Miercuri dimineaţa, nu?

— Miercuri dimineaţa. Clymer se ridică şi se înfăşură bine în haină. Nu ştiu de ce-mi dau atâta osteneală. Te priveşte dacă preferi spânzurătoarea. Temnicerul se apropia, dar el îi făcu semn să plece. Îmi amintesc că am văzut odată un om spânzurat la Tyburn. L-am dat jos crezând că-i mort, dar s-a mai strâmbat şi a mai zvâcnit încă vreo cinci minute.

— Am văzut şi eu aşa ceva când o ghiulea a tăiat capul unui om, spuse Ross. E o privelişte şi mai ciudată când vezi capul şi trupul la distanţă unul de altul.

Clymer căscă ochii:

— Da?…

— Da.

— În sfârşit… las ciorna asta cu apărarea la dumneata. Mai gândeşte-te! Dar să nu regreţi după verdict că nu ai folosit-o. Atunci nu va mai fi nimic de făcut. Procurorul o să aibă o mulţime de lucruri neplăcute de spus despre dumneata, chiar fără să-l ajuţi, şi asta din cauza unei mândrii prost înţelese. Mândria e bună la momentul potrivit. Şi eu am mândria mea. Fără ea n-aş putea nici eu să o scot la capăt. Dar tribunalul nu e locul potrivit unde să ţi-o manifeşti.

*

Dwight Enys a tras la un han mic din Honey Street. Izbucnise o epidemie la Mellin şi n-a putut veni la Bodmin decât luni după-amiază. La tribunal a văzut că numele lui Ross nu era pe lista pentru marţi. S-a dus apoi la hanul „George and Crowne”, dar n-a găsit-o decât pe Verity.

N-a stat mult acolo şi s-a dus să ia masa liniştit la han. Avea o întreagă zi liberă înainte. Dimineaţa s-a gândit să se ducă să viziteze leprozeria pe lângă care trecuse înainte de a intra în oraş. Nu văzuse niciodată un lepros şi se putea să mai înveţe câte ceva examinându-i.

Sufrageria mică a hanului era despărţită de cârciuma propriu-zisă numai prin uşi batante, joase şi tocmai când termina plăcinta cu carne de porumbel auzi o mişcare şi pe cineva rostind cuvântul „doctor”. Nu era treaba lui, aşa că începu să mănânce prăjitura cu caise şi cremă. Un minut mai târziu, hangiul intră pe uşă şi văzându-l pe Dwight se

îndreptă spre el.

— Scuzaţi că vă întreb, domnule. Sunteţi doctor sau farmacist sau cam aşa ceva?

— Sunt.

— Chiar acum a venit în fugă un valet de la Priory House să spună că e cineva acolo bolnav râu şi să întrebe dacă e vreun doctor pe aici. Mi-a spus că e urgent, că aţi face un mare serviciu familiei Daniell, aşa mi-a spus…

În cârciumă era un valet în livrea, părea neliniştit şi de-abia vorbea, cu respiraţia tăiată. Domnişoara Penvenen se îmbolnăvise, domnişoara Caroline Penvenen, oaspete în casa familiei Daniell. Nu, n-o văzuse şi nu ştia ce are, numai că e urgent şi farmacistul care-i îngrijeşte de obicei locuieşte la capătul celălalt al oraşului.

— Bine, vin numaidecât.

Dwight urcă repede în camera lui şi luă trusa cu medicamente şi instrumente fără de care nu pleca niciodată de acasă.

Era o noapte senină; ajunseră repede în piaţa bisericii, suiră un deal şi se opriră în faţa porţii unei clădiri mari, pătrate, situată în mijlocul unui mic parc. Printre plantele ornamentale se vedea apa licărind într-un bazin.

Valetul îl conduse într-o sală pătrată, luminată de candelabre masive în care ardeau lumânări ale căror flăcări începuseră să pâlpâie şi să se încline ca servantele, la intrarea lor. Printr-o uşă întredeschisă, Dwight văzu o masă aranjată pentru cină, tacâmuri strălucind, fructe bine lustruite, flori. Văzu un bărbat care vorbea pe un ton măsurat, calm, obişnuit să fie ascultat. Urcă scările cu balustradă de fier forjat. Pe pereţii zugrăviţi în alb atârnau tablouri de preţ. Traversară un condor acoperit cu covor roşu. Valetul bătu la o uşă.

— Intră!

Dwight fu poftit înăuntru şi valetul se retrase. Pe un divan şedea o fată înaltă, subţire, izbitor de frumoasă, îmbrăcată într-o rochie de casă de percal alb cu garnituri bogate.

— Sunteţi farmacist? întrebă ea.

— Sunt doctor, doamnă. Cu ce vă pot ajuta?

— Vă pricepeţi la medicamente? Ştiţi cum se folosesc, la fel ca farmaciştii?

— Desigur. Ce s-a întâmplat?

— Sunteţi medicul curant al familiei Daniell?

— Nu. Nu locuiesc aici în oraş. Valetul a venit la hanul unde stau şi a spus că sunteţi bolnavă.

— Da, înţeleg. Voiam numai să fiu sigură. Se ridică. Nu eu sunt bolnavă, ci căţelul meu Horace. Uitaţi-vă. A avut două convulsii şi acum e numai pe jumătate treaz, ca şi cum ar fi leşinat. Sunt tare îngrijorată. Vreţi să vedeţi imediat ce are?

Dwight văzu pe divan, lângă ea, un mops negru, mititel, stând încolăcit pe o pernă de mătase. Se uită la el, apoi la fată.

— *Căţelul* dumneavoastră, doamnă?

— Da, spuse ea nerăbdătoare. De mai bine de o jumătate de oră sunt îngrijorată de moarte! Nu vrea să bea şi aproape că nu mă mai cunoaşte. Toată agitaţia şi zgomotul ăsta sunt de vină, sunt sigură. N-ar fi trebuit să-l aduc; numai eu sunt de vină.

Camera era frumoasă, decorată în roşu şi auriu. Sfeşnicele de pe masa de toaletă se reflectau la infinit în oglinzile duble. Era fără îndoială cea mai bună cameră de oaspeţi. Doamna făcea parte din înalta societate. Dwight spuse calm:

— Valetul dumneavoastră a făcut o greşeală. Probabil că l-aţi trimis după un doctor veterinar.

Observă scânteia din ochii ei înainte ca fata să plece ochii.

— Nu obişnuiesc să apelez la serviciile unui doctor de cai pentru Horace.

— Unii sunt foarte pricepuţi.

— Se poate. Nu vreau să apelez la ei.

El nu se mişcă.

— Doresc îngrijirea cea mai competentă, spuse ea tăios. Plătesc pentru asta. Vă plătesc onorariul dumneavoastră obişnuit. Dacă vreţi, plătesc înainte.

— Asta poate să mai aştepte până voi avea cinstea să vă îngrijesc.

Privirile li se întâlniră. Ceva în atitudinea ei îl iritase mai mult decât motivul pentru care îl chemase.

— Ei, ce ziceţi? spuse ea. Vreţi să-mi îngrijiţi câinele sau nu vă cunoaşteţi prea bine meseria? Dacă sunteţi un începător, aţi face mai bine să plecaţi şi vom chema pe altcineva.

— Chiar asta voiam să vă propun, spuse el.

Când ajunse la uşă, fata spuse:

— Aşteptaţi!

Se întoarse spre ea. Observă că avea câţiva pistrui pe nas.

— N-aţi avut niciodată un câine? întrebă ea. Tonul se schimbase.

— …Da, am avut, mai de mult.

— L-aţi fi lăsat să moară numai aşa, din formalism?

— Nu…

— Atunci de ce pe al meu l-aţi lăsa?

— Îmi închipui că nu e chiar atât de grav.

— Sper că nu.

Doctorul ezită un moment. Se întoarse în cameră.

— Ce vârstă are?

— Douăsprezece luni.

— Convulsiile sunt ceva obişnuit la vârsta asta. O mătuşă a mea a avut un prepelicar…

Se aplecă să-l examineze pe Horace. Animalul nu părea să aibă mare lucru, respira numai greu. Avea pulsul regulat şi niciun semn de febră. Suferea însă pentru că era mult prea gras şi răsfăţat. Dwight observă cum tânără lui stăpână, atât de graţioasă dar arogantă, îl urmărea atentă.

Se uită la ea.

— Nu văd niciun motiv de îngrijorare. Îl hrăniţi prea bine şi v-aş sfătui să-l puneţi la un regim de slăbire. Nu-i daţi dulciuri, nici făinoase. Şi să-l scoată la plimbare cineva în fiecare zi, să facă mişcare. Mişcare adevărată. Să alerge, să sară. Va scăpa de otrăvurile care-i dau convulsii. Între timp vă scriu o reţetă pe care să o prepare un farmacist.

— Mulţumesc.

Dwight scoase blocul de reţete, tânără îi aduse supusă o pană de scris şi cerneală şi el îi făcu o reţetă pentru un calmant compus din apă şi cireşe negre şi opium.

— Mulţumesc, spuse ea luând reţeta. Ce spuneaţi?

— Poftim?

— Despre mătuşa dumneavoastră…

El nu se mai gândea la asta. Zâmbi, uitând de supărare.

— A, da! Mătuşa mea avea un prepelicar, dar asta a fost de mult. Avea şi el convulsii când ea cânta la spinetă. E greu de spus dacă îi plăcea sau nu muzica.

Pe faţa tânără şi catifelată a Carolinei, atât de încordată numai cu câteva minute înainte, apăru un surâs, deşi se mai vedea încă un licăr de ostilitate care dispărea treptat.

— Cum vă numiţi? întrebă ea.

*

Ziua de marţi începu cu o ploaie deasă care transformă noroiul uscat în mocirlă, dar nu afectă în niciun fel dispoziţia celor care erau hotărâţi să profite cât mai mult de ziua alegerilor. Dwight merse întâi la sediul curţii cu juri, dar nu se afişase încă lista cu procesele pentru a doua zi,

aşa că se duse la domnul Jeffrey Clymer ca să afle cum stau lucrurile.

Domnul Clymer îşi lua micul dejun; barba lui vânătă de obicei, era mai palidă acum că era proaspăt ras, agitat şi foarte grăbit; dar îi oferi lui Dwight un scaun şi-i arătă lista proceselor. Cele care urmau să fie judecate de domnul judecător Lister erau notate pe scurt.

R.V.[5] Smith pentru infracţiune

R.V. Boynton pentru furt

R.V. Polkinghorne şi Norton pentru vagabondaj

R.V. Poldark pentru răzmeriţă şi acte de violenţă

R.V. Locuitorilor târgului Liskeard pentru că nu au reparat drumurile

R.V. Corydon pentru tăinuirea de bunuri furate

R.V. Locuitorilor din parohia St. Erth pentru închiderea estuarului.

Dwight puse hârtia pe masă.

— Cum pot fi judecate toate aceste cazuri mâine?

— Trebuie, dragă domnule, spuse Clymer mestecând. E o listă lungă. Dar judecătorii nu vor să stea aici toată luna. Sunt aşteptaţi la Exeter în ziua de şaisprezece. Dar să n-ai grijă; o să se termine toate. Multe din ele sunt cazuri simple.

— Şi cel cu Rex v. Poldark?

— Ăsta nu... hmm. Domnul Clymer se opri ca să se scobească în dinţi cu degetul mic. Nici vorbă! Dar o să-l terminăm. Numai că aş dori ca clientul meu să-şi schimbe atitudinea. E încăpăţânat. Nu înţelege cum merg lucrurile cu legea. Nu cedează. Poate că atunci când o să-l vadă pe judecător o să-şi schimbe tonul. Wentworth Lister nu-i un papă-lapte. Acum trebuie să plec. Am proces la unsprezece. O bătrână e acuzată că şi-a omorât nepotul cu sticlă pisată. Are şaptezeci şi doi de ani şi nicio para chioară. Ar fi mai bine dacă ar condamna-o la spânzurătoare, să moară mai repede, dar o să vedem ce spune judecătorul.

Dwight se ridică să plece când un servitor bătu la uşă.

— Scuzaţi, domnule, un domn pe nume Francis Poldark doreşte să-l primiţi.

Domnul Clymer înghiţi cafeaua.

— Alt Poldark? Ce înseamnă asta? Dumneata îl cunoşti, doctore? Crezi că e încă un martor? întrebă avocatul după ce Dwight îl lămuri. Pearce ăsta nu-şi cunoaşte meseria dacă mai trimite un martor cu cinci

[5] *Rex verbus* – formulă folosită în justiţie, echivalentul fiind statul împotriva... (n. tr.).

minute înainte de începerea procesului. Nu se pomeneşte de el în dosar.

— A fost bolnav în timpul naufragiului, dar s-ar putea să fi venit să se intereseze ce se întâmplă cu vărul lui.

Domnul Clymer îşi descheie iritat haina.

— Eu nu sunt doica lui Poldark, să ştii. Am alte treburi. Foster!

— Da, domnule.

Secretarul băgă capul pe uşă.

— Adu-mi R.V. Penrose şi R.V. Tredinnick.

— Da, domnule.

— Toată farsa asta cu alegerile! Are loc când nu trebuie şi produce tulburări. Oraşul e aglomerat, plin de tâlhari beţi şi hoţi de buzunare. Serviciu prost la hoteluri. Ploşniţe. E ruşinos, asta e! Avocatul se adresă servitorului care stătea cu gura căscată. Pofteşte-l dacă trebuie. Pofteşte-l să vină sus!

— Plec eu înainte de a veni el, spuse Dwight. Unul mai puţin care să vă deranjeze Ne vedem mâine.

— Să fiţi acolo la ora zece. Primele cazuri nu vor dura mult.

Când cobora scările, Dwight se întâlni cu Francis care urca.

— Am venit în grabă, spuse Francis, dar aflu că procesul se va judeca mâine.

Era plin de praf şi cu hainele în dezordine.

— Aşa este.

— Ştiţi unde pot găsi o cameră pentru la noapte? Oraşul e plin de lume.

— Cred că o să căutaţi mult.

— La ce han a tras soţia lui Ross?

— Hanul „The George and Dragon”. Dar sora dumitale spunea că şi acolo e plin.

Francis se uită repede la doctor:

— Sora mea?

— Stau împreună.

Cu ochiul lui exersat, Dwight observă că Francis era palid şi deloc în formă; slăbise şi părea să-şi fi pierdut puterea.

— Nu a venit şi soţia dumitale?

— Tribunalul nu e un loc potrivit pentru o femeie. Ce e cu toate steagurile astea care flutură în vânt?

Dwight îi explică.

— A, da! Uitasem. Cornwall e plin de „târguri putrede” şi oameni pe măsură care să le umple. Crezi că omul ăsta de sus se pricepe la ceva,

că e un bun om al legii? Mulţi sunt nişte ţapi bătrâni, lăudăroşi şi pântecoşi, pe care nu-i interesează decât câştigul gras şi femeile.

Dwight zâmbi.

— E irascibil, dar ager la minte. Mâine o să-mi dau mai bine seama.

Se despărţiră, dar imediat Dwight se întoarse:

— Dacă nu găseşti niciun loc de dormit la noapte, poţi veni la mine, deşi nu am decât un pat. „The London Inn", lângă biserică.

— S-ar putea să profit de invitaţie. Dacă e loc pe jos, pot dormi pe o pătură. Mulţumesc.

Dwight plecă de la hotel şi o luă în sus pe stradă. Era vreme frumoasă şi mersul pe jos îi făcea bine. Când ieşea din oraş, trecu pe lângă el o trăsură trasă de patru cai suri, mânaţi de un vizitiu în livrea verde cu alb şi precedată de un călăreţ îmbrăcat la fel. Din cauza drumului prost, trăsura înainta încet şi Dwight văzu că înăuntru era George Warleggan, singur.

*

Când Dwight s-a întors după vizita făcută la leprozerie - unde nu a găsit decât şapte leproşi interesanţi, cei mai mulţi beţi, şi clădirea aproape să se dărâme din lipsa unor reparaţii elementare – n-a mai avut timp decât să intre la primărie, să privească alegerile.

La tribuna din capătul sălii se aflau notabilităţile oraşului şi, spre surpriza lui Dwight, o văzu pe fata cu părul roşu, singura femeie printre ei. Afară era larmă mare: sute de oameni care nu putuseră intra stăteau înghesuiţi pe stradă, strigând lozinci rivale. Lucrările au început cu obişnuitele indicaţii ale prefectului, apoi un bărbat gras, numit Fox, unul din judecătorii comitatului, se ridică pentru a primi jurământul preşedintelui alegerilor. El constituia cheia problemei. Cei doi primari, Michell de la un capăt al tribunei şi Lawson, de la capătul celălalt, se repeziră să-şi susţină fiecare dreptul de a fi el preşedinte. A urmat o lungă dispută juridică. Ambele tabere îşi aduseseră avocaţi ca să le pledeze cauza, dar niciunul nu reuşi să-l convingă pe celălalt şi atmosfera se încinse. Cei din sală începură să strige şi să bată din picioare de se zguduiau podelele.

Dwight privea peste capetele mulţimii şi se întreba cum i-o fi mergând lui Horace. Se uita la oamenii înghesuiţi în jurul lui, unii purtând perucă, unii cu părul lung legat la spate cu o fundă; alţii, ţărani şi lucrători, cu părul lins, netuns, lăsat pe umeri. Doi, lângă el, aveau boli de piele şi un al treilea era tuberculos şi scuipa sânge pe podeaua acoperită cu paie. Într-un colţ se afla o femeie cu nasul ros de sifilis.

Până la urmă, la tribună s-a ajuns la un compromis, mai curând din cauza scandalului pe care-l făcea mulţimea afară decât din dorinţa de a ajunge la o înţelegere. Primarii urmau să fie amândoi preşedinţi ai alegerilor şi amândoi au depus jurământul. Era evident că soluţia nu era bună şi că vor apărea încurcături când va începe alegerea propriu-zisă, dar cel puţin mai făcuseră un pas înainte.

Plictisit de tot ce văzuse, Dwight încercă să-şi facă loc spre uşă, deşi nu prea credea să poată ieşi înainte de terminarea alegerilor. Se făcu linişte şi văzu că primul alegător se prezentase. Era Harris, consilier municipal, un bărbat cu o burtă tot atât de mare ca şi reputaţia de care se bucura. Îşi depuse votul – pentru Trevaunance şi Chenhalls – într-o explozie de urale şi numai câteva huiduieli. Urmă Roberts, un quaker din Partidul liberal *Whig*, care a votat fără să i se conteste votul. Urmă alt Whig şi fu lăsat să voteze fără niciun comentariu. Totuşi, un al treilea Whig era prea mult. Avocatul care susţinea interesele opoziţiei îl contestă pe temeiul că Joseph Lander fusese de mult infirmat ca membru al corporaţiei pe motiv că e dement şi că fusese pus în obezi pentru purtări ruşinoase.

Se produse un tumult şi doi bărbaţi de lângă Dwight se luară la bătaie. Unul din ei îl îmbrânci pe Dwight care se lovi de femeia care îşi pierduse nasul. Aceasta deschise o gură cât o şură şi începu să urle ca şi cum ar fi încercat s-o ucidă. Când femeia se linişti, Dwight văzu că un doctor depunea mărturie cum că mama şi tatăl lui Joseph Lander erau vinovaţi de incest şi că amândoi muriseră nebuni… dar înainte să continue mărturia, cei doi bărbaţi s-au luat iar la bătaie; şi când unul din ei a fost scos în nesimţire de sub celălalt, Joseph Lander dispăruse.

Tânărului doctor începu să-i pară rău că venise. Cei ce se prezentau la vot erau în majoritate contestaţi şi discuţiile durau la infinit. Un bărbat, care se vedea că e pe moarte, a fost adus cu targa şi lăsat pe podea în timp ce opozanţii se certau pe el ca pescăruşii pe un stârv. Sir Hugh Bodrugan, îndesat, păros şi autoritar, a fost lăsat să treacă fără a fi contestat numai pentru că nimeni nu îndrăznea să-l înfrunte – cel puţin aşa credea Dwight. Ce rost avea prezenţa lui acolo era un mister; dar mai erau şi alţii ca el, bărbaţi care locuiau la mare distanţă şi nu aveau nicio legătură cu oraşul.

Domnişoara Penvenen era plictisită şi-i era cald; se aplecă brusc spre Unwin Trevaunance şi începu să-i şoptească ceva la ureche.

Iritat, Trevaunance începu să discute cu ea, dar tânără se ridică şi se strecură afară pe o uşă laterală. Dwight se zbătu să-şi facă loc şi să iasă din sală. După multe încercări, reuşi să iasă pe un coridor; era

înfierbântat, plin de vânătăi şi cu respiraţia tăiată. Coridorul era înţesat de lume, ca şi scările care duceau în stradă. Se întoarse şi o luă pe coridor în direcţia opusă, ştiind că domnişoara Penvenen n-ar fi putut ieşi pe uşa principală.

La capătul coridorului, mulţimea se mai subţiase şi doi poliţai păzeau uşa care ducea la tribună. Se uitară la el bănuitori.

— Pe unde a ieşit domnişoara Penvenen?

— Pe-acolo, domnule.

Dwight văzu o uşă în peretele din faţă, o împinse şi ajunse în camera din spate a prăvăliei de alături. De acolo ieşi în stradă. Când ieşi, crezu că o pierduse, mulţimea striga şi dansa în faţa berăriilor de vizavi şi din cauza porticurilor nu se putea vedea bine strada. Se întoarse şi o văzu rezemată de perete, lângă uşa prăvăliei, uitându-se la el.

Era fără pălărie, se vedea că nu-i pasă de convenţii, părul ei bogat, roşu-arămiu, i se revărsa în bucle pe umeri. Perlele de la gât puteau atrage orice tâlhar.

— Doctore Enys, spuse ea când o salută, de ce mă urmăreşti?

Simţi din nou un ghimpe în inimă:

— V-am văzut plecând şi m-am gândit că s-ar putea să aveţi nevoie de ajutorul meu.

— Crezi că aş avea?

— În ziua alegerilor mai sunt şi tulburări.

— Pe mine m-a plictisit.

— Nu pe toată lumea.

Uşa prăvăliei se dădu de perete şi apăru un servitor. Văzându-i, se opri şi-i salută.

— Domnişoară Penvenen, să vă conduc până acasă. Dumnealui n-a putut să vină, nu acuma…

— N-am nevoie de păzitor să mă ducă acasă, spuse ea enervată. Du-te înapoi la domnul Unwin şi păzeşte-l pe el. Poate c-o să aibă nevoie. Hai, pleacă! adăugă ea văzând că omul ezită. N-am nevoie de tine

O parte din mulţime cânta iar marşul, dar alţii huiduiau şi îşi băteau joc. Lumea aruncă cu o cărămidă în fereastra primăriei. Nu nimeri şi cărămida, lovind peretele, se sparse în bucăţele; o ploaie de pietricele căzu peste oamenii de dedesubt.

— Ce gloată! spuse Caroline. Seamănă cu cerşetorii şi hoţii ăia care pretind că au pus stăpânire pe Franţa. Anglia ar duce-o mai bine fără câteva mii din ăştia.

În spatele lor, negustorul punea obloanele. Se auzi tropăit de picioare: cineva se suia pe acoperişul porticului prăvăliei. Negustorul

ieşi repede în stradă şi începu să-l înjure şi să strige la el să se dea jos.

— Dacă-i iei în masă, da, sunt o gloată, spuse Dwight. Şi dacă mai sunt şi beţi, sunt periculoşi. Dar ia fiecare om separat şi vei vedea că e destul de cumsecade. O fiinţă slabă, aşa cum suntem toţi, supusă geloziei şi răutăţilor mărunte, cum suntem toţi, egoistă şi fricoasă, cum suntem toţi. Dar de multe ori omul acesta, luat separat, e generos şi bun şi paşnic şi muncitor şi plin de grijă pentru familia lui. Cel puţin la fel ca un gentleman obişnuit.

Caroline se uită la el.

— Sunteţi iacobin, ca favoritul dumneavoastră Ross Poldark?

Aşadar se interesase de el.

— E clar că nu-l cunoaşteţi pe Ross Poldark

— Nu. Cred că o să-l văd mâine… şi sper să mă distrez mai bine decât azi.

Dwight îi răspunse tăios:

— Fără îndoială că sunteţi genul de femeie care închiriază o fereastră la *Tyburn*[6] pentru plăcerea de a vedea cum moare cineva în ştreang.

— Şi ce, te interesează pe dumneata dacă aş fi?

— Nu, din fericire nu!

— Eşti cam impertinent pentru un om de condiţia dumitale, doctore Enys.

— Socotesc, doamnă, că poziţia mea socială nu e aceea de lacheu.

— Ar trebui atunci să te porţi ca un gentleman.

Dwight se înroşise:

— Domnişoară Penvenen, ăsta e un ţinut mai aparte, mai aspru, lucru de care ţi-ai fi dat seama dacă te-ai fi uitat mai cu atenţie în jurul dumitale… N-am observat însă că ai da mare importanţă convenţiilor.

Caroline se uită de sus la el:

— Mergi cam departe, nu crezi? E destul să rostesc numele lui Poldark şi te înfurii. Îl consideri un erou, doctore Enys? Ai să rosteşti mâine un discurs înflăcărat în apărarea lui? Bagă de seamă cum te porţi mâine. Să fii cuviincios, că altfel judecătorul nu-ţi va da cuvântul.

— Judecătorul nu-i femeie, doamnă.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că nu se lasă influenţat de prejudecăţi.

— Nici chiar de trufia odioasă de care suferă unii?

— Trufia! N-aş spune că e apanajul unui sex.

---

[6] Odinioară loc de execuţie publică la Londra. (n. tr.).

Pe când vorbea, i-a atras atenţia un alt scandal de cealaltă parte a străzii. Doi bărbaţi se băteau, se pare pe nişte hârtii.

— Eşti foarte amabil că vrei să mă instruieşti, spuse Caroline. Mă mir de ce atâta solicitudine pentru cineva pe care-l dispreţuieşti.

— M-aţi înţeles greşit. Am vrut să spun… Se opri.

— Sigur că da.

Se auziră ţipete, strigăte, râsete, şi câteva hârtii începură să zboare prin aer şi să se împrăştie peste mulţime. Începură şi alţii să se bată. Dwight se scuză şi traversă strada în fugă. Încercă să-şi facă loc printre spectatori.

Era greu, pentru că niciunul nu voia să se mişte din loc. Reuşi în cele din urmă şi îl văzu pe Francis luptându-se cu trei bărbaţi care păreau că vor să-l împiedice să se repeadă la un al patrulea care şedea ghemuit în şanţ, într-un maldăr de hârtii.

— Cioară scârboasă şi împuţită, se răţoia Francis cu o voce calmă, cu toate că în acelaşi timp se lupta şi cu ceilalţi. O să-ţi smulg toate penele. Ai vrut să le distribui, nu? O s-o fac eu pentru tine, uite aşa.

Încercă să se elibereze, dar ceilalţi trei îl apucară iar.

— Ţineţi-vă bine, domnule! spuse unul. I-aţi smuls aproape toate penele.

Lumea începu să râdă: Francis băuse cam mult. Omul din şanţ, un amărât îmbrăcat cu o haină neagră, ruptă, îşi ţinea capul în mâini şi gemea, părând să ceară simpatia mulţimii. Zeci de pamflete erau împrăştiate în noroi şi Dwight se aplecă să ridice unul de la picioarele sale.

Titlul suna astfel: *„Fapte adevărate şi senzaţionale din viaţa căpitanului R-s-P-d-k“*

— Ce creşte pe grămezile de bălegar pute urât, spuse Francis. Ar trebui strivite sub picioare înainte de a ieşi din murdăria lor. Dă-mi drumul, omule. Ia-ţi mâinile râioase de pe mine.

— Domnule Poldark… vă supără oamenii ăştia? Ce s-a întâmplat?

Francis ridică o sprânceană:

— Doctorul Enys! Ar fi greşit să credeţi că, agăţându-se de mine ca muştele, îmi fac plăcere.

La vederea lui Dwight oamenii slăbiră puţin strânsoarea şi Francis se smulse din ghearele lor.

— Lua-i-ar dracu’! În oraşul ăsta nu mai există respect pentru un superior! Nu poţi zdrobi… Aha! Ia priveşte-l!

Văzând că cel care-l atacase era iar liber, omul în zdrenţe din şanţ se sucise ca viermii cu care-l comparase Francis şi-şi croise drum printre

picioarele privitorilor. Francis aruncă cu bastonul după el, dar bastonul lovi un bărbat gras în fluierul piciorului.

— Uite-l că e liber să-şi ducă ouăle în altă parte. Alea pe care le-a lăsat aici sunt stricate. Francis stârci hârtiile cu piciorul în noroi. Apoi îşi suci cravata încercând să o aranjeze. Hai, plecaţi! spuse el adresându-se gloatei care stătea cu gura căscată. S-a terminat distracţia. Înapoi la ale voastre!

Dwight spuse:

— Fiţuicile astea injurioase! Dar nu ajută dacă vrei să-ţi faci singur dreptate.

— Şi ăştia ce fac decât să-şi facă singuri dreptate încercând să otrăvească minţile oamenilor înainte de a avea loc procesul? E o încălcare monstruoasă a drepturilor omului. Dacă am să dau peste vreunul din ei, am să-l fac praf.

Dwight răspunse ceva, apoi se întoarse să plece.

— Cât despre tine, spuse Francis bărbatului care-l ţinuse, când poliţia din oraşul ăsta păduchios va avea nevoie de ajutorul tău, o să ţi-l ceară. Până atunci stăpâneşte-te, ori o s-o păţeşti. Hai, Enys, vino cu mine să bem ceva.

— Scuză-mă... dar eram ocupat când am auzit scandalul şi... am întrerupt o discuţie. Dwight aruncă o privire peste grămada de oameni, dar nu mai văzu nici urmă de Caroline.

— Şi eu am nevoie de o discuţie, spuse Francis, de o discuţie inteligentă. Mi-am petrecut toată ziua în tovărăşia unor tâlhari şi hoţi şi codoşi. Acum aş dori să petrec o oră cu un om respectabil. După un pahar, două cred că ai fi cel mai potrivit să mi-o acorzi.

Dwight zâmbi:

— Altă dată aş fi onorat să accept. Dar acum, te rog să mă scuzi...

Se întoarse la primărie şi se uită în toate părţile, dar n-o văzu. Era evident că nu se temea şi plecase singură.

Fără ca el să observe, se făcu deodată linişte. Auzi pe cineva vorbind şi înţelese că se anunţa rezultatul alegerilor. Dar era prea târziu ca să mai prindă ce se spune. Nu auzi decât urletele mulţimii la sfârşit – urlete care exprimau nemulţumirea şi speranţele înşelate.

Oricare ar fi fost rezultatul, rivalitatea între cele două tabere continua.

Capitolul VIII

Verity şedea pe scaunul de lângă fereastră, urmărind cu privirea cei

patruzeci, cincizeci de cai pe care grăjdarii hotelului îi aduceau de la păşune. În fiecare seară, ca acum, se auzea sforăitul lor şi tropotul copitelor cum treceau pe strada îngustă, un adevărat pericol pentru călători. În fiecare dimineaţă treceau înapoi.

Petrecuse mult timp la fereastră de când venise aici, uitându-se de acolo, de sus, la capetele trecătorilor, la fel ca la Falmouth, când Andrew era plecat. Atunci şedea la fereastra de deasupra intrării, brodând şi privind portul.

Aici nu avea o astfel de privelişte, nu vedea decât o stradă îngustă, în pantă, şi mişcarea neîntreruptă a trecătorilor în ambele direcţii.

Aflase cu o oră în urmă rezultatul alegerilor, un fiasco de fapt, care avea să înmulţească petiţiile şi contra-petiţiile la Parlament şi să dea naştere la certuri nesfârşite în oraş. Cei doi preşedinţi ai alegerilor dăduseră fiecare alt rezultat. Domnul Lawson alesese un Whig şi un Tory[7], domnul Michell doi Tory. Oraşul clocotea.

Până acum Andrew ajunsese la Lisabona. Mâine, când Ross va fi judecat, va porni înapoi spre casă. Fiul lui, James, era la Gibraltar, nu prea departe de el, dar era ca şi cum s-ar fi aflat în altă emisferă. Câteodată se îndoia că-i va mai cunoaşte vreodată copiii; în ciuda celor spuse Demelzei, în inima ei începuse să-i fie mai curând frică decât să dorească o întâlnire cu ei. James şi Esther erau dovada permanentă a primei căsătorii atât de tragice a lui Andrew. Poate că şi ei simţeau la fel şi nu vor mai veni. Poate că simţeau pur şi simplu că noua soţie îi înlăturase. În orice caz, a doua căsătorie a lui Andrew era o reuşită şi Verity se îngrozea la gândul că copiii lui ar putea-o periclita.

Se auzi o bătaie în uşă şi Joanna, servitoarea soioasă, apăru, cu părul ciufulit sub bonetă şi murdară pe faţă.

— Scuzaţi, doamnă, e un domn care vrea să vă vadă. Pe nume Francis Poldark.

Inima lui Verity începu să-i bată tare în piept.

— Domnul… Francis Poldark?…

— Aşa-i. Spune că-l ştiţi. Poate că cealaltă doamnă…

— Asta-i doamna, spuse Francis intrând. Sunt fratele ei, fato, n-ai ce să trăncăneşti când te duci la bucătărie. Hai, pleacă şi şterge-ţi nasul ăla mucos.

Joanna se strecură afară pe uşă şi frate şi soră se treziră faţă-n faţă pentru prima oară după paisprezece luni, când, ajutată de Demelza şi în ciuda împotrivirii lui înverşunate, Verity fugise de acasă şi se

[7] Membru al Partidului conservator. (n tr.).

căsătorise cu Andrew Blamey.

Cu durere în inimă văzu imediat că era beat. Ştia ce înseamnă băutura. Acum şase, şapte ani, tatăl lor se plângea mereu că Francis nu rezistă la băutură şi cade sub masă după câteva pahare, ca orice om neobişnuit cu băutura. Dar timpul şi răbdarea îl vindecaseră. Trebuia să bea mult acum ca să se îmbete.

— Singură? o întrebă el.

— Da... N-am ştiut că eşti aici în oraş, Francis.

— Toată lumea a venit aici. Farmacişti, ţărani, cerşetori, hoţi... tot felul... Credeam că stai cu Demelza.

— A ieşit în oraş în seara asta. Am fost toată ziua împreună.

Se uita încruntat la ea, ca şi cum ar fi vrut să o cântărească cu ochiul imparţial al unui străin. Avea cămaşa ruptă la gât şi haina plină de noroi. Numai ea ştia cât de mult îl supărase căsătoria ei. Crescuseră împreună şi dragostea lui pentru ea fusese egoistă, posesivă, mai mult decât frăţească. Neîncrederea în Blamey, proasta reputaţie a acestuia fuseseră o forţă centrifugă la care se adăugaseră şi alte mici resentimente.

— Doamna Blamey, spuse el dispreţuitor. Ce simţi când ţi se spune doamna Blamey?

— Când ai venit... am sperat că...

— Ce ai sperat? Că am venit să ne împăcăm?

Se uită în jur după un scaun şi se aşeză cu grijă, punând pălăria jos, lângă scaun, şi întinzând picioarele încălţate cu cizme de călărie pline de noroi. Mişcările lui erau prea studiat ţepene.

— Cine ştie? Poate că n-am venit să mă împac cu doamna Blamey. Cu sora mea, da asta-i altceva. O târfa, o trădătoare. Rosti cuvintele fără convingere sau venin.

— Am dorit mult să mă întorc să vă văd pe toţi... Am tot întrebat-o pe Demelza. Am aflat de boala voastră, de pierderea Demelzei. Am avut şi noi partea noastră, la Falmouth... Ce face Elizabeth? N-a venit cu tine?

— Şi ce face Blamey? Cred că nu-i aici cu tine. Spune-mi Verity, ţie nu ţi se pare căsătoria o capcană, cum ni se pare nouă? Ne afundăm în ea, sărmanii de noi, şi ne lăsăm amăgiţi, convinşi că e ceva ce ne lipseşte, ceva ce nu trebuie să ne scape. Dar e o capcană cu dinţi de fier şi dacă ne prinde... Ce face Blamey? Cred că-şi bate marinarii acum, în Golful Biscaya. Sau în Marea Baltică. Te-ai mai îngrăşat, înainte erai atât de subţirică. Ai nişte coniac sau rom aici?

— Nu... numai vin de Porto.

— Desigur, ce bea Demelza! Cum îi mai place! Să bage de seamă că o

să devină o pilangioaică. L-am văzut pe Ross la Truro, acum două săptămâni; nu părea să-l deranjeze deloc toată agitaţia cu procesul şi zvonurile mincinoase. Aşa e Ross. E greu să-l înfrângă. Şi n-o să-l distrugă un simplu proces, oricât ar vrea ei. Se uită fix la ea, încruntat şi furios, dar părea că nici nu o vede. Aş vrea să fiu în locul lui Ross mâine; în faţa judecătorilor; le-aş spune eu vreo câteva, i-aş scutura bine, eu, Francis Poldark, boierul de la Trenwith.

Verity mai făcu o încercare:

— Mă bucur că ai venit, Francis. Ar fi o uşurare pentru mine dacă s-ar termina cu supărarea dintre noi. De când am plecat, ăsta a fost singurul meu motiv de nemulţumire.

Francis smulse o bucăţică de dantelă ruptă din manşetă, o răsuci între degete şi o aruncă în foc.

— Fericirea... nefericirea, două etichete pe care să le lipeşti pe aceeaşi stare sufletească! Panglici frumuşele care nu înseamnă mai mult decât steagurile blestematelor astea de alegeri. Azi-dimineaţă m-am certat rău cu George Warleggan.

Verity se ridică şi se duse să sune:

— Am să-ţi comand ceva răcoritor, dragul meu. Apoi continuă: Toţi ne rugăm lui Dumnezeu să-l achite mâine. Se spune că n-ar fi imposibil. Demelza s-a străduit singură toată săptămâna. Se tot ocupă de proces, dar nu ştiu ce face. N-are linişte.

— Achitare! Nici eu n-aş avea linişte dacă aş fi în locul ei. Azi-dimineaţă m-am dus la avocatul care-l apără pe Ross şi i-am zis: Mie să-mi spui adevărul; nu vreau vorbe goale, vreau adevărul. Ce şanse are mâine? Şi el mi-a spus: Are şanse în ceea ce priveşte al treilea punct al acuzării; dar nu văd cum va scăpa de primele două – din cauză că le-a recunoscut şi din cauza încăpăţânării lui. Mai e timp să se schimbe şi să lupte, dar nu vrea: cauza e deci pierdută din capul locului.

Servitoarea veni iar la uşă, dar erau prea preocupaţi ca să o observe. În cele din urmă o trimise să-i aducă gin.

— M-am întâlnit cu George la hotelul „The Garland Ox". Arăta atât de mulţumit de el, atât de înfloritor încât n-am mai putut să-l suport. Mi s-a făcut greaţă şi mi-am vărsat tot veninul pe el. Asta mi-a făcut bine.

Multă vreme n-au mai spus nimic. Verity nu-l mai văzuse niciodată aşa. Nu ştia dacă schimbarea se petrecuse într-un an sau numai în seara aceea. În mintea ei se ciocneau două lucruri: grija pentru el şi grija pentru ceea ce spusese despre Ross.

— Crezi c-ai făcut bine să te cerţi cu George? Nu-i mai datorezi bani?

— L-am întâmpinat cu cuvintele: Ce se-ntâmplă? Se şi strâng păsările

de pradă înainte de tăierea ţapului? Când am văzut că înghiţise insulta, dar că pe dinăuntru clocotea, m-am gândit că e momentul să-i spun tot ce cred despre el, fără să ascund nimic. Suavitatea lui prefăcută nu i-a folosit. Cu o politeţe la fel cu a lui, am insistat asupra înfăţişării lui, asupra felului cum se îmbracă, asupra lipsei lui de principii morale, asupra originii lui umile. Ne-am certat bine, dar în termeni civilizaţi. De mult trebuia să lămurim relaţiile dintre noi.

— Să le lămureşti? repetă Verity neliniştită. Ar fi o rezolvare prea fericită dacă te-ar lăsa în pace. E prieten vechi, ştiu, dar cred că ar fi în stare să ţi-o plătească pentru insultă oricum va putea.

Joanna se întorsese cu ginul. Francis îi dădu un bacşiş şi aşteptă să plece. Apoi turnă puţin gin în pahar şi-l bău:

— Fără îndoială că-şi închipuie că o să mi-o plătească mâine, dar ar putea să se înşele. Se uită cu o expresie ciudată pe faţă la paharul gol. Poate că revedea în minte viaţa lui amară desfăşurându-se într-o succesiune de scene, şirag de amintiri din ce în ce mai îndepărtate, realizări puţine, până ajunsese să trăiască momentul nefericit când nu mai rămăsese decât drojdia de pe fundul paharului. Era momentul când nebunia şi lipsa de raţiune dominau întreaga societate.

— Mâine e încă departe, spuse el. S-ar putea să nu se întâmple niciodată.

*

— Întreaga procedură a fost reglementară, spuse Sir John Trevaunance, scuturând praful de tutun de pe mâneca hainei. Dacă aş fi fost acolo, n-aş fi permis să se întâmple aşa ceva.

— Uşor de zis, spuse Unwin, un uriaş îmbufnat. Niciunul n-a vrut să cedeze şi mulţimea urla afară. Trebuia să le anunţăm rezultatul; dacă nu, ar fi distrus tot. Şi aşa, când Michell şi Lawson au apărut împreună la fereastră, am crezut c-o să-i omoare cu pietre.

— Rezultatul alegerilor anunţat de Michell a fost trimis imediat?

— Da, cu diligenţa. Dar şi al lui Lawson a fost trimis.

— E important care din ele va intra mai întâi în mâinile prefectului. În general, deşi nu ştiu de ce, se acceptă primul care soseşte.

Se aflau la recepţia care urma după masa dată în cinstea alegerilor. După ce se consultaseră în grabă, luaseră hotărârea să continue ca şi cum victoria ar fi aparţinut conservatorilor. Facţiunea Boscoigne făcuse la fel, aşa că grupurile rivale erau amândouă prezente la recepţia de la primărie. Se mai aflau acolo şi cei doi judecători, şi mai multe persoane din înalta societate a comitatului, care nu participaseră

la alegeri.

— Vor exercita presiuni asupra mea ca să mă retrag, spuse Unwin furios. Aşa-mi miroase mie. Fără mine, Chenhalls şi Corrant pot să-şi ocupe locurile în Parlament.

— Nici vorbă să te retragi! Sir John îşi supse buza de jos. De fapt, cum eşti al doilea pe ambele liste, eşti singurul ales corect.

În sală se dansa, şi Unwin urmărea mişcările graţioase ale Carolinei care dansa cu Chenhalls şi nişte veri ai lui Robartes.

— Suntem trei membri pentru două locuri. Asta nu merge.

— E numai o chestiune de timp, spuse Sir John uitându-se la o tânără brunetă care dansa cu unul din judecători. Când cazul va ajunge la înalta Curte de Justiţie, funcţia de primar a lui Lawson va fi declarată ilegală, fără nicio îndoială, în mod automat, rezultatul alegerilor prezentat de el va fi declarat nul. Cifrele lui miros a fraudă. Cine a mai auzit ca un primar Whig să aleagă un candidat de altă culoare când există doi candidaţi din partidul lui?

— Asta ar fi o dovadă de imparţialitate.

— Prostii! Asta înseamnă fraudă. În orice caz, dacă nu se rezolvă înainte de convocarea sesiunii parlamentare, să nu eziţi să-ţi revendici dreptul. Au mai fost cazuri similare în ultimii ani la Helston şi Saltash. Daniell mi-a amintit că la Saltash au existat mult timp două grupuri electorale rivale, şi două comitete de apel separate au declarat un grup legal, apoi pe celălalt. Mai mult încă, Unwin. Acum patru sau cinci ani, la alegerile desfăşurate pentru un singur loc în Parlament, grupurile electorale rivale au ales fiecare câte un membru... şi amândoi şi-au ocupat locurile în Parlament.

— Da, am auzit ceva la Parlament..

— Asta s-a întâmplat în ’85 sau ’86. Şi Daniell m-a asigurat că, în ciuda petiţiilor repetate, amândoi membrii aleşi îşi ocupă încă locul în Parlament. Dacă se poate întâmpla aşa ceva, n-ai motive să te îngrijoreze rezultatul de acum. Cred că e foarte important să te consideri reales şi să acţionezi în consecinţă.

Dansul se termină şi lumea aplaudă politicos. Fără să arunce vreo privire spre Trevaunance, Caroline se îndreptă împreună cu Chenhalls spre bufet. Relaţiile dintre cei doi nu fuseseră prea amicale în ziua aceea. Caroline insistase să vină să vadă cum se desfăşoară alegerile, deşi Unwin o sfătuise să n-o facă. Apoi, plictisită, părăsise brusc sala fără ca Unwin să o poată urma. Trimisese servitorul să o însoţească până acasă, dar ea refuzase şi aproape că îl gonise înapoi la stăpânul lui. Se întorsese în sală chiar în momentul în care se anunţau

rezultatele şi se răstise la el când a întrebat-o de ce a plecat. Când am să fiu bărbatul tău, îşi spuse el în gând, privind-o cum se depărta… Umerii ei străluceau albi chiar în lumina slabă. *Dacă* am să fiu soţul tău; şi ăsta era un gând care îl neliniştea. Alegerile îl costaseră mult mai mult decât credea, îndoiala cu privire la rezultate îl făcea să-şi dea seama cât de şubredă era situaţia lui… orice ar spune Sir John. Datoriile lui la Londra creşteau. Se îndreptă spre Caroline, dar Sir John îl apucă de braţ.

Se uită nerăbdător la fratele lui, aşteptându-se şi la alte sfaturi de care nu avea nevoie. Dar Sir John se uita în altă parte.

— Spune-mi… cine e femeia aceea care stă de vorbă cu Wentworth Lister.

Unwin încruntă din sprâncene.

— Se pare că e Demelza Poldark.

— La naiba!… Sir John înghiţi în set. Mi-am închipuit! Deci nu vrea să accepte un refuz.

— Ce vrei să spui?

Celălalt răspunse enervat:

— Cum dracu' a intrat aici? Cine o fi poftit-o? Şi acum vorbeşte cu Lister… Exact cum a vrut! Doamne Dumnezeule! O să-l trimită pe bărbatu-său la spânzurătoare dacă nu-i prudentă… Şi o să facă şi ea închisoare. Pentru ofensă la adresa curţii! Se joacă cu focul!

— Am văzut-o în compania lui Hugh Bodrugan.

Sir John scoase o batistă şi îşi şterse fruntea de sudoare.

— Un lucru e sigur, eu nu am niciun amestec în treaba asta! Hugh e un prost libidinos. Ea o să plătească. Ce să mai spun! Îi doresc noroc. Are nevoie.

— Ţi-am spus eu de prima dată când am văzut-o că e o femeie periculoasă.

*

Demelza îşi dădu seama că se joacă cu focul. De îndată ce l-a văzut de-aproape pe judecătorul înalt şi slab ca un schelet, a ştiut că va avea cea mai grea întrevedere din întreaga, ei existenţă.

Se îmbrăcase cu rochia de mătase de culoare mov deschis cu mâneci până la cot, cu corsaj înflorat verde deschis. I-o alesese Verity cu trei ani în urmă.

Sir Hugh Bodrugan nu-l cunoştea pe Lister, dar îl convinsese pe domnul Coldrennick, membru în Camera Comunelor pentru circumscripţia Launceston, să le facă cunoştinţă, şi o lăsase pe Demelza cu prada ei, aşa cum îi promisese.

Onorabilul domn judecător Lister avea cam şaizeci de ani, era înalt, cu picioare lungi şi subţiri, puţin adus de spate, cu faţa brăzdată de riduri, rezultat al celor patruzeci de ani petrecuţi în tribunale. Nu-i făcea plăcere să ia parte la o recepţie, pentru că era timid atunci când nu se afla în exerciţiul funcţiunii şi nu-l interesau sulemenelile şi frivolitatea reuniunilor atunci la modă. Venise pentru că locuinţa unde erau cazaţi judecătorii era atât de mohorâtă încât în fiecare seară luase masa în altă parte şi acum nu putea să-i refuze pe organizatori, care erau gazdele lui.

Când a făcut cunoştinţă cu femeia aceasta tânără, s-a aşteptat să-i pună tot felul de întrebări stupide, să-i zâmbească prosteşte şi să treacă mai departe, aşa cum făcuseră şi alte doamne tinere. Nu-l interesau femeile decât în măsura în care erau cauza principală a multor crime pe care el le cercetase şi le judecase. Nu era căsătorit şi privea totul cu ochiul unui celibatar mizantrop.

Dar tânăra aceasta întârzia lângă el mai mult decât altele. Îl întrebase ceva şi el nu auzise. Se aplecă spre ea:

— Ce aţi spus?

— Excelenţa voastră dansează?

Clătină negativ din cap

— Dar n-aş vrea să vă împiedic. Fără îndoială că aveţi destui parteneri care de-abia aşteaptă privilegiul de a dansa cu dumneavoastră.

— O, nu, domnule. Aş prefera să privesc. Eu cred că e mai plăcut să priveşti decât să dansezi.

Judecătorul făcu o mică strâmbătură:

— Sunt la o vârstă, doamnă, când contemplarea eforturilor altora îţi dă mai multă satisfacţie decât efortul în sine. Nu mi-aş fi închipuit că şi dumneavoastră.

— Dar ce legătură are vârsta cu asta? întrebă Demelza. Nu e mai înţelept să stai departe de toată îmbulzeala şi să vezi cum ai arăta dacă ai lua parte la ea?

Se uită la ea mai atent:

— Dacă veţi respecta această regulă şi în problemele mai serioase, veţi avea mai mult profit de la viaţă.

— În problemele de mare importanţă, spuse Demelza, viaţa nu te lasă întotdeauna să alegi.

— Fiecare om e stăpân pe sufletul lui, spuse Lister. El singur e responsabil de cum şi-l foloseşte.

— Da, domnule, vă cred. Dar câteodată e ca o pasăre în colivie.

Oricât de frumos ar cânta, cântecul se opreşte dacă pasărea e lăsată să cadă într-o prăpastie.

Judecătorul schiţă un zâmbet:

— Argumentele dumneavoastră dovedesc o minte ascuţită, doamnă.

— Sunteţi mult prea bun, excelenţă. Desigur, nu fac decât presupuneri. Nu mă pricep deloc la lucrurile astea. Dumneavoastră ştiţi atâtea!

— Ştiu ceea ce nu este permis să ştim, spuse Lister. Conştiinţa e mai aproape de judecată decât ceea ce ştim.

— Mă întreb, spuse ea, dacă asta vă tulbură vreodată.

— Ce anume?

— Judecata. Vreau să spun, continuă ea repede, nu e oare greu să judeci corect dacă nu cunoşti totul la perfecţie? Iertaţi-mă dacă nu înţeleg.

— Dragă doamnă, e loc de mai bine oriunde ne-am uita. Infailibilitate nu există decât în creaţia divină, nicăieri altundeva.

...La bufet, Unwin o întrebă pe Caroline:

— În ce fel te-am supărat?

— În niciun fel, dragul meu, spuse ea netezindu-şi părul. De ce să mă fi supărat?

— Tocmai că nu ştiu. Mi-am dat toată silinţa să-ţi fac pe plac, atrăgându-mi dezaprobarea partidului meu ca să te aduc la alegeri, dar văd că în seara asta mă ignori în favoarea lui Chenhalls sau a oricărui alt crai între două vârste pe care se întâmplă să-l cunoşti. Mă surprinde că n-ai dansat încă şi cu Bodrugan.

— Mulţumesc, dragul meu, prefer să mă duc în stradă şi să-i privesc pe ursari cum joacă ursul, răspunse ea rece. Dar de ce să nu dansez cu un crai între două vârste dacă îmi face plăcere? Nu sunt încă sub tutela ta, şi-mi pare bine că nu sunt. În seara asta tutela ta mi s-ar părea de nesuportat.

Unwin se stăpâni şi începu să zâmbească.

— Iartă-mă, Caroline. Alegerile astea blestemate sunt de vină – te rog să mă ierţi. Imediat ce se vor clarifica lucrurile, promit că voi fi o companie mai plăcută. Aş fi şi acum dacă ai vrea.

— Mereu ai spus „când se vor termina alegerile”. Se pare că nu s-au terminat. John! John!

— Poftim? răspunse fratele mai mare acru.

Nu-i plăcea ca fetişcana asta să i se adreseze pe numele mic. O suporta numai de dragul fratelui său.

— Îl cunoşti pe un doctor care locuieşte la Sawle sau pe acolo? Îl

cheamă Enys, Dwight Enys mi se pare.

— Mda. Locuieşte pe moşia lui Poldark sau chiar la marginea moşiei lui Treneglos. E tânăr. Nu ştiu mai nimic despre el. De ce întrebi?

— Cred că e aici în oraş acum, probabil ca să depună mărturie la procesul de mâine. Mă întreb dacă are avere.

— De ce? Îl cunoşti? întrebă Unwin bănuitor.

— Pe el l-am chemat din întâmplare să vadă ce are Horace. Ţi-am mai spus despre el. Arogant când a văzut că l-am chemat să îngrijească un căţel.

— Ce obraznic! Dacă aş fi fost de faţă, i-aş fi spus-o.

— Lasă că i-am spus-o eu! Dar impertinenţa nu e un păcat atât de mare, Unwin. Dovedeşte curaj, energie…

…În sala de bal trecuseră la un subiect mai puţin primejdios. Wentworth Lister se uita cu ochii pe jumătate închişi la fata aceasta cu păr negru.

— Un filosof grec a spus odată că modestia este citadela frumuseţii şi a virtuţii, prima virtute e sinceritatea şi corectitudinea, a doua e simţul ruşinii. E un precept care de-a lungul anilor, m-a ajutat să-mi fac o părere despre femeie.

— Şi despre bărbaţi? spuse Demelza.

— Da, şi despre ei.

Dansul se termină şi judecătorul îşi roti încet privirea prin sală. Era cald şi îi părea rău că îşi pusese şi o a treia pereche de ciorapi

— N-aş vrea să vă reţin mai mult, spuse el cam nemulţumit. Sunt sigur că v-aţi putea petrece timpul în mod mult mai plăcut.

Demelza îşi umezi buzele.

— Iertaţi-mă, dar cred că am cam abuzat de timpul dumneavoastră.

Judecătorul negă politicos. Demelza se uită repede în jur. Era multă lume, dar nimeni nu părea dispus să-i deranjeze; domnul Lister nu era o persoană atrăgătoare.

— Aş dori să cânte mai încet, spuse ea. Flautul şi cimpoiul se aud prea tare. Supără la ureche.

— Dumneavoastră cântaţi la vreun instrument?

— Numai puţin. Deodată un zâmbet îi înflori pe faţă: Şi cânt… când sunt singură.

— Sunt de acord cu dumneavoastră Şi mie îmi plac viorile şi violinele. Cât despre cântat, niciun cor nu merită să-l asculţi în ziua de azi.

Ceva în vocea lui îi atrase atenţia. Era o undă de simţire care răzbătea la suprafaţă din omul acesta uscat.

— Aici, în Cornwall, oamenii cântă frumos.

Lister zâmbi:

— Atunci când cântă împreună vreţi să spuneţi, nu? Corul de la biserică, duminica.

— Desigur, dar poate că nu e ca la Londra.

— Sunt puţine coruri bisericeşti la Londra. Puţine care să nu fie contaminate de tendinţele moderne. Melodii frivole şi insipide. Pastişate după muzica italiană, artificiale şi afectate. Pentru a regăsi puritatea muzicii adevărate trebuie să te duci înapoi cu două sute de ani... sau chiar mai mult.

Lister tăcu brusc şi priză puţin tutun. După ce scutură praful rămas cu o batistă de dantelă, îşi duse mâinile la spate şi se uită prin sala de bal, hotărât să nu se mai lase atras să-şi spună părerile.

Demelza insistă în disperare:

— Ce s-a întâmplat cu muzica bisericească, domnule? Nu am înţeles prea bine.

— Cum? spuse Lister.

Fraţii Trevaunance se întorceau de la bufet. Capul Carolinei, cu părul ei roşu ca flacăra, îl depăşea pe Sir John, dar era puţin mai jos decât al lui Unwin.

Demelza spuse:

— Este pentru prima oară când aud că există muzică bisericească pentru orgă. Există o orgă la biserica din Truro, dar n-am ascultat-o niciodată. Se pare că are un sunet impresionant, dar eu prefer muzica mai veche, când e bine executată.

Judecătorul priză iar, apoi îşi tampona nasul cu batista:

— Aveţi noroc că urechea dumneavoastră nu e influenţată în rău de tendinţele moderne. Fără îndoială că n-aţi auzit niciodată de acompaniament *in organum* (paralel).

— Nu, domnule. Nu înseamnă să cânţi la orgă?

— În orice caz nu înseamnă orgă...

...Sir Hugh Bodrugan discutase cu domnul Coldrennick implicaţiile alegerilor şi dorea să mai bea ceva. Era sătul de Bodmin şi ar fi fost bucuros să se ducă acasă la el, la câinii şi caii lui, şi la Connie, cu înjurăturile ei, în casa lui dărăpănată unde putea să se întindă, să se tolănească şi să râgâie după pofta inimii. Aici totul era prea strâmt pentru el. Singurul lucru plăcut din toată vizita era întâlnirea cu Demelza care cu mintea ei ageră putea să-l ţină treaz şi să-l învioreze. Se uită la ea cum sta de vorbă cu judecătorul acela înalt şi slab ca o prăjină. Din nefericire, îi aluneca mereu printre degete. Ştia bine că

încercarea de a o prinde făcea parte din distracţie şi nu dorea să prindă peştele prea repede; dar până acum n-o sărutase decât de două ori – o dată pe gură – şi o mai ciupise de câteva ori din locuri interesante. Cochetă, cu picioare lungi, al naibii de ispititoare! Era timpul să se ducă iar la ea.

Tocmai îi împărtăşise domnului Coldrennick ultima remarcă despre ea, întrerupându-i explicaţiile despre dreptul de proprietate în unele burguri.

— Da, spuse domnul Coldrennick, cred că aveţi dreptate. Mărturisesc că rar l-am văzut pe învăţatul nostru judecător angajat într-o conversaţie atât de lungă. Tânăra doamnă Poldark are mult farmec.

— Da, spuse Bodrugan încruntat. În schimb nu vrea.

Când s-au apropiat, au auzit vocea judecătorului.

— Dragă doamnă, n-a existat armonie, nici chiar primitivă, în muzica bisericească până în secolul al zecelea sau al unsprezecelea. Cântecele bisericeşti au început să nu mai fie cântate pe o singură voce, ci la distanţă de o cvartă sau o cvintă. Au trecut ani până s-a descoperit că terţele şi sextele sunt mult mai melodioase şi mai variate ca efect. Există un imn... la St. Magnus...

— Hm! se auzi vocea lui Sir Hugh Bodrugan.

Excelenţa sa domnul judecător Lister ridică ochii şi-i aruncă o privire pe care de obicei o rezerva răufăcătorilor. Observând-o, Coldrennick s-ar fi retras, dar Bodrugan nu se lăsă intimidat.

— Ar fi timpul să mai gustăm ceva, draga mea. E atâta învălmăşeală pe aici că am nevoie de dumneata să-mi arăţi încotro s-o iau. Excelenţa voastră ne va ierta, sunt sigur.

— Nu mi-e foame, Sir Hugh, ripostă Demelza. V-aş ruga să mai aşteptaţi puţin. Excelenţa sa îmi vorbea despre muzica bisericească şi aş dori să continui să ascult lucruri atât de interesante.

— Nu, doamnă, cu altă ocazie, nu-i aşa, domnule? Muzica bisericească! Ce mai subiect pentru seara când sărbătorim alegerile!

— E un subiect potrivit pentru orice seară, spuse Lister, dacă poţi să-l înţelegi. E clar că sunt unii care nu pot. Era să mai spună ceva printre buzele lui strânse, dar veneau două doamne din direcţia sălii unde era bufetul şi se mai apropiau şi alţii. I se adresă Demelzei: Mai există şi muzica elisabetană, doamnă. Byrd[8] şi Tallis[9] sunt nume cunoscute. Şi,

[8] William Byrd (1542–1623) – compozitor, organist al catedralei din Lincoln. (n. tr).

[9] Thomas Tallis (1505–1585) – compozitor de muzică bisericească, organist la Waltham Abbey, lângă Londra. (n. tr.).

într-o manieră mai uşoară, diferită, Thomas Marley[10].

— N-am să uit, spuse Demelza şi îi mulţumi în cuvinte alese. Bodrugan aştepta s-o conducă, şi alte doamne se adresară judecătorului. După un moment, acesta se întoarse iar spre Demelza. În ochii lui se citea o licărire de interes şi apreciere în timp ce o măsura din cap până în picioare.

— Nu-mi amintesc numele dumneavoastră, doamnă. Cu cine am avut onoarea?

— Poldark. Spuse ea Doamna Ross Poldark.

— Mi-a făcut multă plăcere, adăugă el şi o salută înclinându-se. Era clar că numele ei nu-i spunea nimic… încă.

Capitolul IX

După lăsarea întunericului, pe străzi larma şi beţia au atins punctul culminant. Prima intenţie a lui Dwight era să nu mai iasă iar din casă. Caroline era la bal, dar el nu era invitat şi în orice caz nici nu avea haine de seară. După ce luă masa, urcă în cameră unde începu să citească o carte medicală, dar îndărătnica domnişoară Penvenen şi faptele ei nu-i dădeau pace. I se părea că o vede: era acolo, în ochii lui, o auzea cum îi vorbeşte, nu şi-o putea scoate din minte. Îşi amintea foşnetul rochiei de mătase ca pe ceva nou, auzit pentru prima oară, îi vedea vârful limbii aşa cum îşi umezise odată buzele, îi auzea vocea, rece, enervantă, dar de neuitat, ca un fragment de melodie. Până la urmă aruncă volumul pe pat şi coborî să bea ceva; dar acolo era gălăgie şi înghesuială şi, neavând altceva mai bun de făcut, se hotărî să o pornească încet în sus pe deal, până la micul spital de care se ocupa doctorul Halliwell. Bodmin era unul dintre puţinele oraşe destul de moderne ca să aibă o astfel de instituţie – altfel, dacă erai bolnav mureai pe stradă sau în patul tău – şi se gândea că ar fi interesant să compare acest mic spital de provincie cu marile instituţii care înfloreau la Londra.

De-abia plecase, când Francis sosi la han.

Francis întrebă dacă doctorul e acolo, dar spunându-i-se că tocmai plecase, ceru să fie condus în camera lui Dwight care îi promisese să-l găzduiască peste noapte. Hangiul îl privi neîncrezător, cântărindu-l din priviri, impresionat de vorbirea lui aleasă şi de înfăţişarea lui care nu

[10] Thomas Marley (1557–1603) – compozitor de muzică bisericească, madrigaluri, cântece, organist al catedralei St. Paul din Londra. Prieten cu Shakespeare, pentru piesele căruia a compus cântece. (n. tr.).

se potriveau cu hainele rupte şi pline de noroi, bănuind că e beat, deşi asta nu se potrivea cu trăsăturile lui fine şi tonul hotărât.

— Iertaţi-mă, domnule, dar nu se face ca unul ca mine să poftească pe cineva în camera altcuiva fără să aibă voie. N-ar fi cinstit.

— Prostii! Doctorul Enys m-a invitat. Când se întoarce?

— Nu ştiu, domnule. Nu mi-a spus.

Francis lăsă jos coburii de la şa:

— Se obişnuieşte la nevoie să rogi pe doi domni să doarmă în aceeaşi cameră. Ştii asta! Suntem prieteni, nu străini. Hai, spune-mi cât îţi plăteşte doctorul Enys şi-ţi plătesc la fel.

— Bucuros, dar numai când se întoarce doctorul Enys.

— N-am de gând să aştept toată noaptea. Francis scoase punga şi luă câteva monezi de aur din ea. Îţi plătesc chiria acum, aşa că nu pierzi nimic.

Hangiul făcu ochii mari.

— E o cameră mică, domnule, şi nu-i decât un singur pat de o persoană.

— Nu-mi pasă cât e patul de mare.

Hangiul se holbă iar la el apoi se adresă chelnerului:

— Charlie, condu-l pe domnul la camera numărul şase.

Francis plăti şi sui în urma chelnerului scările care scârţâiau. Intră în cameră şi închise uşa cu cheia. Era o cameră mică şi joasă, cu o masă de lemn de brad în faţa căminului fără foc, un pat îngust lângă fereastra cu obloanele trase pe jumătate. Două lumânări pâlpâiau aruncând umbre lângă pat. Se sprijini cu spatele de uşă, uitându-se prin cameră, apoi luă o lumânare şi o aşeză pe masă. Desfăcu coburii, scoase o cămaşă curată, se spălă, se îmbrăcă şi îşi puse o cravată curată. Se aşeză la masă, scoase câteva foi de hârtie din sac şi după ce se gândi puţin începu să scrie. Făcea totul fără grabă, atent, cu grijă, dar nu ca cineva care ar fi fost beat. Era perfect treaz acum. Timp de cinci minute, în cameră a domnit o linişte pe care scârţâitul penei o făcea şi mai adâncă. Din când în când se auzeau afară zgomote sau o explozie de râsete care pătrundeau prin pereţii joşi ai cârciumii ca nişte ecouri venite dintr-o lume îndepărtată. Câteodată, flacăra unei lumânări începea să tremure şi un fir de fum se ridica, răspândindu-se apoi în aer. Scria cu o concentrare pornită dintr-o presiune exterioară, dar şi interioară: nu numai că scria foarte repede, ca şi cum ar fi vrut să-i ia înainte ceasului, dar ca şi cum un mecanism interior l-ar fi îndemnat să se grăbească pentru că ce avea de făcut nu mai putea aştepta.

Când termină, semnă hârtia. Se ridică, se duse iar la coburii de şa şi scoase un pistol. Era un pistol pentru duel, cu o singură ţeavă, cu cremene, cu o încărcătură mică de praf de puşcă şi un singur glonte. Îl încărcă şi-l puse pe masă lângă el. Apoi privi în jur. Era gata. Liniştea din cameră devenise apăsătoare, îi bătea în urechi, ecou al teroarei produse de iniţiativa finală, ultima constrângere a minţii şi muşchilor precedată de aceste pregătiri.

Îşi duse pistolul la tâmplă.

*

Dwight văzu că spitalul ocupa câteva camere la primul etaj al unei clădiri joase lângă tribunal. La parter se afla biblioteca; acolo găseai o carte, la etaj pierdeai un picior. Nu-l găsi pe doctorul Halliwell, care nu se întorsese de la o vânătoare care durase o zi întreagă; găsi însă o femeie umflată de hidropizie, care, după ce discută cu el la uşă, bănuitoare, îl conduse prin cele două saloane.

Paturile erau aranjate ca la spitalele din Londra; semănau cu nişte sertare mari, deschise, care ieşeau dintr-un dulap. Erau de lemn şi fixate la un cap în perete. În fiecare salon se afla un singur felinar în care ardea tot timpul o lumânare mică. Evenimentele săptămânii, cu mulţimea de oameni care umpluse străzile, produseseră o recoltă întreagă de accidente şi boli, astfel încât spitalul era plin. În săli domnea mirosul greu, obişnuit. Bolnavii zăceau câte patru într-un pat şi nu părea să fi încercat nimeni să-i instaleze după natura bolilor. O femeie cu o mână amputată împărţea patul cu alta care năştea şi cu o a treia care trăgea să moară. Avea faţa roşie, febră mare, pete vineţii pe mâini şi respira greu.

— E o târâtură găsită pe stradă, spuse femeia cea grasă săltându-şi pântecele. A născut doi gemeni acum o săptămână. O să moară până mâine dimineaţă, dacă mă întrebaţi pe mine... Astălaltă e în durerile facerii de vreo oră. A făcut copilul cu taică-său, aşa zice lumea, deşi ea nu vrea să spună. Le-am pus în acelaşi pat ca să-şi ţină de urât... Dincoace e salonul pentru bărbaţi.

Dwight nu a stat mult. Nu-l cunoştea pe doctorul Halliwell şi nu ştia dacă vizita lui nu l-ar supăra. Când ieşi în stradă, respiră mulţumit aerul curat al nopţii. Plouase tare tot timpul cât fusese în spital şi veneau alţi nori dinspre vest; dar asta nu stricase buna dispoziţie a chefliilor şi mai erau mulţi care făceau tărăboi pe străzi. Văzu chiar doi negustori respectabili pe care îi duceau acasă cu roaba.

Hangiul îl întâmpină cu vestea că are un musafir neaşteptat. Dwight

uitase de invitaţia făcută lui Francis în aceeaşi dimineaţă şi, aşa cum îl văzuse după masă, ar fi preferat să nu-l fi invitat. Urcă scările, aşteptându-se să-l găsească dormind răsturnat în pat. Găsi uşa încuiată, fapt care-l irită şi mai mult. Bătu tare în uşă, sperând că musafirul nu e prea beat ca să-l audă. Nu răspunse nimeni. Nimic mai supărător! S-ar fi putut să nu-l poată trezi până dimineaţa. Probabil că hangiul nu avea altă cheie, şi chiar dacă ar fi avut, se putea ca uşa să fie blocată cu cheia pe dinăuntru.

Dwight bătu iar cu putere în uşă. Coridorul îngust şi întunecos era plin de pânze de păianjen prin toate colţurile; pereţii erau umflaţi şi crăpaţi ca şi cum i-ar fi apăsat o greutate enormă din afară. Dacă cineva ar fi suferit de claustrofobie, ar fi fugit repede înainte să se prăbuşească peste el. Dintr-o crăpătură mai mare de lângă uşă apăru un gândac negru pe care zgomotul părea că-l deranjase. Dwight auzi mişcare înăuntru şi cheia se învârti în broască.

Uşurat, apăsă clanţa şi intră. Surprins, văzu patul gol, nefolosit, şi pe Francis întorcându-se încet la masa pe care ardeau cele două lumânări.

Trecându-i supărarea, Dwight începu să râdă

— Scuză zgomotul, dar am crezut că dormi.

Francis nu răspunse, dar se aşeză la masă, uitându-se la cele două foi de hârtie din faţa lui. Nu părea beat aşa cum era când îl văzuse ultima dată. Din ce în ce mai surprins, Dwight observă cămaşa curată, cravata legată corect... şi faţa palidă.

— Mi-a spus hangiul că ai venit. M-am gândit că ai putea avea vreo neplăcere. Oraşul clocoteşte.

— Da, spuse Francis.

Conştient de tensiunea care domnea în cameră, Dwight îşi descheie încet haina, o dezbrăcă şi rămase în cămaşă, stânjenit şi neştiind ce să facă. Tăcerea celuilalt îl obligă să continue.

— Îmi pare rău că a trebuit să plec aşa repede după masă, când ne-am întâlnit, dar, după cum ţi-am explicat, trebuia să mă întâlnesc cu un prieten. Ai mâncat?

— Ce? Da, sigur.

— Dacă scriai o scrisoare, poţi să continui.

— Nu.

Tăcură amândoi. Dwight se uită mai atent la celălalt.

— Ce s-a întâmplat?

— Eşti fatalist, Enys? întrebă Francis încruntându-se. Brusc ca o furtună, pe faţa lui împietrită apăru o strâmbătură de nemulţumire. Crezi că suntem stăpâni pe soarta noastră sau pur şi simplu dansăm pe

sfoară ca nişte marionete, cu iluzia că suntem independenţi? Eu nu ştiu!

— Mă tem că sunt cam obosit pentru o discuţie filosofică. Ai vreo problemă personală care te frământă?

— Numai asta. Cu un gest de nerăbdare dădu la o parte hârtiile şi luă pistolul de sub ele. Acum cinci minute am încercat să mă împuşc. Pistolul n-a luat foc. De atunci mă tot gândesc dacă să încerc din nou.

Dintr-o privire Dwight văzu că Francis nu glumea. Se uită la el, încercând să găsească ceva potrivit să-i spună.

— Te-am şocat, spuse Francis, şi îndreptă pistolul spre faţă, uitându-se cu un ochi prin ţeavă şi ţinând degetul pe trăgaci. N-ar fi fost, desigur, de cel mai bun gust să mă folosesc de ospitalitatea ta în acest scop, dar n-am găsit nicio cameră şi mi s-a părut cam vulgar să mă împuşc pe stradă, în vreun colţ mai ascuns. Te rog să mă scuzi. În orice caz, n-am făcut-o încă, aşa că pentru câteva momente ai lângă tine un interlocutor care vorbeşte în loc de unul care tace.

Dwight se uită lung la el, fără să spună sau să facă ce ar fi trebuit. O mişcare greşită ar fi putut fi fatală. După un timp, străduindu-se să-şi recapete calmul, se duse la fereastră unde erau cana şi ligheanul şi, cu spatele la Francis, începu să se spele pe mâinile care îi tremurau. Simţea că Francis îl urmăreşte atent.

— Nu te înţeleg, spuse el în cele din urmă. Nu înţeleg de ce ai vrea să te distrugi şi, dacă vrei neapărat, de ce să parcurgi călare douăzeci şi cinci de mile până aici într-un oraş străin, ca să o faci.

Se auzi fâşâitul hârtiilor ca şi cum Francis le punea în ordine.

— Mortul s-a purtat iraţional înainte de a muri. Nu-i aşa? Dar cine se comportă raţional chiar când vrea să trăiască? Dacă am fi creiere care gândesc plutind într-un fluid... Dar nu suntem. Avem viscere, dragul meu Enys, după cum ştii prea bine; şi nervi şi sânge şi ceea ce numim emoţii. Se poate trezi în noi o prejudecată necugetată împotriva vărsării propriului nostru sânge în casa noastră. Impulsurile sunt greu de stăpânit; nu le poţi măsura cu rigla de calcul.

— Dacă ăsta a fost un impuls, atunci sper că ţi-a trecut.

— Nu, nu a trecut. Dar pentru că eşti aici, vreau să-ţi aflu părerea. Ce se întâmplă cu hotărârea când pui ţeava la tâmplă, tragi şi nu se întâmplă nimic? Accepţi batjocura pentru că n-ai avut prevederea să cumperi praf de puşcă uscat şi mintea să-ţi dai seama că praful de puşcă se umezeşte repede în atmosfera asta blestemată din Cornwall? Sau accepţi o ultimă umilinţă şi nu mai faci altă încercare?

Dwight începu să se şteargă pe mâini.

— E singurul mod înţelept de a acţiona. Dar nu mi-ai răspuns la întrebare. De ce să te sinucizi? Dacă pot spune aşa, eşti tânăr, ai avere, eşti respectat, ai o soţie şi un fiu, ai trecut printr-o boală grea şi ai scăpat, nu te ameninţă nimic…

— Opreşte-te, spuse Francis, sau o să mă faci să plâng de fericire.

Dwight se întoarse puţin spre el şi văzu cu coada ochiului că pistolul se afla iar pe masă, iar mâna lui Francis de-abia îl atingea.

— Dacă ai fi în situaţia vărului tău, aş putea crede că ai un motiv mai serios. Şi-a pierdut singurul copil, mâine va fi judecat şi s-ar putea să fie condamnat, anul trecut a ratat o afacere în care îşi pusese toate speranţele…

Francis se ridică, împinse masa la o parte şi cu paşi mari se repezi la el:

— Du-te dracului şi taci din gură!

Dwight lăsă prosopul din mână:

— Nu încape îndoială că Ross mai are încă sentimentul demnităţii pe care tu probabil că l-ai pierdut…

Francis se întoarse. De aproape, pe faţa lui se vedeau urme de sudoare uscată.

— Ce te face să spui asta?

Pistolul era departe. Dwight simţi acum că ar fi capabil să rezolve această situaţie

— Cred că trebuie mai întâi să-ţi pierzi respectul faţă de tine însuţi înainte de a te gândi măcar la sinucidere.

— Aşa crezi?

— Da, aşa cred

Francis începu să râdă, un râs tăcut, cu atât mai amar cu cât nu se auzea un sunet:

— Sunt momente când ar putea fi singura modalitate de a-ţi recăpăta respectul faţă de tine însuţi. Poţi înţelege asta, sau te depăşeşte?

— Deloc, îmi pot imagina o astfel de situaţie, dar nu-mi pot închipui de ce să simţi că şi tu eşti în situaţia asta.

— Ia să vedem! Care sunt cuvintele alea frumoase pe care le-ai folosit? Tânăr, bogat, respectat? Tânăr, după ce criterii? Şi bogat, ai spus? Problema e cine e bogat în zilele astea, când atâţia dau faliment? De obicei, câte un cămătar parvenit şi obraznic cu vocea mieroasă şi codul moral al unei caracatiţe… Şi respect? Francis rosti cuvântul cu sălbăticie. Respectat de cine? Ne întoarcem de unde am plecat, respect faţă de sine, şi aici am ajuns la un impas, nu mai există ieşire. Băutura uşurează deziluzia, dar ascute paradoxul. Un glonte şi s-a terminat, nu

mai există ziua de mâine.

Dwight aprinse încă două lumânări pe poliţa de deasupra sobei. Umbra din cameră se risipi, lăsând să se vadă tapetul decolorat de pe pereţi şi praful strâns prin colţuri. Lumina era ca o undă târâtoare de judecată sănătoasă care invada încet colţurile întunecate ale minţii.

— Un glonte e foarte... dramatic, spuse el încet.

— Aşa sunt de obicei soluţiile pripite. Ar trebui să ştii asta. Dar n-ar trebui să le excluzi pentru că-ţi răpesc simţul bunei comportări.

— Nu le exclud. Totuşi eu prefer ca lucrurile să ia o întorsătură mai simplă. Hai să bem ceva şi să discutăm. De ce să ne grăbim? Avem toată noaptea înaintea noastră.

— Dumnezeule!... Francis respiră adânc. Limba mea e uscată ca iasca...

Afară, pe stradă, cineva râdea prosteşte. Dwight deschise dulapul.

— Am coniac aici. Putem să-l gustăm.

Îl auzi pe Francis împăturind hârtiile şi băgându-le în buzunar. Când se uită la el, îl văzu luând pistolul, dar scoţând glontele. Se opri însă, ezită şi o sclipire apăru iar în ochii lui.

— Bea asta, îi spuse Dwight repede. Ginul ieftin e otravă curată şi o să-ţi trezească tot felul de gânduri nesănătoase.

— Gândurile există şi fără gin.

— Dacă vrei, poţi să-mi spui şi mie ce te frământă. N-am nimic împotrivă.

— Mulţumesc, dar supărările le păstrez pentru mine. Luă paharul cu coniac şi se uită la el: Beau în cinstea diavolului! Nu ştim de partea cui a fost în seara asta.

Dwight bău şi el fără să mai spună nimic. Furtuna trecuse. Întâmplarea îl împiedicase pe Francis să se omoare. Era extenuat şi ar fi dorit să vorbească despre orice altceva decât de motivele care-l îndemnaseră la sinucidere în seara asta. Dar tocmai de aceea trebuia să o facă. Numai determinându-l să-şi descarce sufletul putea avea siguranţa că o astfel de criză nu se va mai repeta.

Capitolul X

Înaintea Reformei[11], franciscanii constituiseră o adevărată putere în

[11] *The Reformotion*, marea mişcare religioasă din secolul al XVI-lea al cărei scop a fost reformarea doctrinelor şi practicilor Bisericii Catolice *(The Church of Rome)* şi care a dus la instaurarea diferitelor biserici reformate sau protestante din centrul şi vestul Europei. (n. tr.).

oraş, stăpânind multe din proprietăţile din centru, şi deşi călugării nu mai umblau pe stradă în sutanele lor cenuşii şi nici nu mai îngrijeau bolnavii sau ajutau săracii, clădirile rămăseseră şi erau folosite în scopuri laice, păstrau încă evident aspectul lor ecleziastic. Aşa arăta şi Refectoriul Călugărilor Franciscani, unde se judecau procesele.

Sala Mare era o încăpere impresionantă, în care lumina pătrundea prin vitralii, avea o lungime de aproximativ şaptesprezece metri şi o înălţime de aproximativ douăzeci de metri; dar avea o vechime de cinci sute de ani, era şubredă şi mai prezenta şi alte neajunsuri care o făceau nepotrivită pentru o sală de tribunal.

Peste noapte căldura devenise înăbuşitoare şi când s-a crăpat de ziuă o ceaţă deasă a acoperit oraşul. Soarele, deşi puternic, n-a împrăştiat-o şi când judecătorii în robele lor garnisite cu hermină şi cu peruci pe cap porniră pe stradă în direcţia sălii, ceaţa îi învălui ca un fum umed.

Demelza petrecuse o noapte îngrozitoare; când aţipea avea coşmaruri şi se trezea brusc, dându-şi seama că realitatea nu-i oferea nicio scăpare. Simţea că ratase totul cu o seară înainte, că rezultatul eforturilor ei nu fusese decât o conversaţie inutilă, fără sens şi fără rost; simţea că nu-l ajutase pe Ross în niciun fel.

De-abia seara trecută îşi dăduse seama cât de nesăbuită fusese crezând că poate face ceva numai prin eforturile ei. În toate aceste săptămâni de aşteptare se hrănise cu speranţa că ajutorul ei va fi decisiv. Totuşi, bunul ei simţ înnăscut o împiedicase să se adreseze direct judecătorului, propunându-i făţiş să o ajute.

Se acuza cu amărăciune că n-a reuşit să obţină mila lui pentru ea şi situaţia în care se afla. Dar dacă i s-ar fi ivit o nouă ocazie, ar fi procedat la fel. Poate că o judecată greşită o făcuse să conceapă această întâlnire, dar o judecată corectă o salvase de la un dezastru ireparabil.

Când se întorsese la han, o găsise pe Verity aproape la fel de neliniştită ca şi ea. Venise Francis să o vadă; era beat şi se purtase ciudat; plecase lăsând-o şi mai îngrijorată decât la venire. Nici ea nu dormise aproape deloc, gândindu-se cu grijă şi la Ross şi la Francis. Când l-a văzut pe Francis intrând la tribunal, a răsuflat uşurată, ca şi cum nu s-ar fi aşteptat să-l mai vadă teafăr şi sănătos. Dar tot era îngrijorată pentru Ross şi, când intră, îngrijorarea ei crescu şi mai mult observând felul cum se judecau cazurile.

Când s-au aşezat pe locurile rezervate în faţă pentru ele, sala era deja arhiplină. Paznici şi temniceri, juraţi şi martori, avocaţi şi notari umpleau partea din faţă a sălii. Mai în spate era loc pentru public. Puţinele rânduri de scaune din faţă erau rezervate pentru notabilităţi şi

pentru cei ce veniseră în oraş ca să ia parte la alegeri şi care acum erau aici ca să se distreze. Verity îl văzu pe Unwin Trevaunance în compania unei fete cu părul roşu. Erau acolo Sir Hugh Bodrugan şi câteva doamne şi domni din lumea bună, cu evantaie şi tabachere cu tutun de prizat. George Warleggan şedea singur într-un colţ, ţinând în mână un baston lung din lemn de mahon.

În spate, după scaune, se afla gloata.

Sala, deşi înaltă, era prost ventilată. Aerul era înăbuşitor şi căldura din ce în ce mai mare din cauza mulţimii care se înghesuia să intre. La uşă, dar şi înăuntru, negustori ambulanţi vindeau plăcinte, castane şi linte caldă, dar înainte de ora zece toţi au fost daţi afară.

Apoi grefierul bătu cu ciocănelul în masă şi toată lumea se ridică. Excelenţa sa domnul judecător Lister, bun cunoscător de muzică religioasă, îşi făcu apariţia, se înclină solemn în faţa curţii şi se aşeză lângă consilierii municipali şi alţi înalţi funcţionari ai comitatului. Trase mai aproape de el buchetul mare de plante aromatice şi puse o batistă îmbibată cu oţet peste hârtiile din faţa lui. Începea încă o zi grea.

Primul caz a fost rezolvat repede. Demelza nu putea urmări deloc procedura. Avocatul care vorbea avea o voce atât de înfundată încât nu auzea decât un cuvânt din trei, dar înţelese că era vorba de mărturisirile acuzatului. Când a terminat, omul a fost scos din boxă. Se stârni rumoare când trei bărbaţi şi două femei au fost aduşi împreună. Unul din bărbaţi era Ross Poldark. Părul lui negru, cu reflexe arămii era bine pieptănat, cicatricea de pe obraz se vedea bine ca întotdeauna în momente de încordare. Arăta mai palid din cauza şederii în închisoare timp de o săptămână. Demelza îşi aminti de soarta lui Jim Carter.

Juraţii depuneau jurământul, dar ea nu auzi nimic. Se gândea la Ross aşa cum îl văzuse pentru prima oară acum mulţi ani la bâlciul din Redruth. I se părea că trecuse un secol – totuşi, deşi crescuse şi se maturizase de n-ai mai fi recunoscut în ea copilul de altădată, în esenţă el rămăsese pentru ea acelaşi, cu toate că acum i se părea mai tânăr. Era un om cu toane, dar reprezenta o constantă, ceva ce nu se putea schimba, un om pe care te puteai bizui, pivotul vieţii ei. Nimeni nu l-ar fi putut înlocui. Fără el ar fi fost pe jumătate moartă.

În dimineaţa aceasta, domnul judecător Lister avea ochii duşi în fundul capului şi o înfăţişare feroce. Ai fi zis că e capabil de orice. Juriul a depus jurământul fără ca nimeni să ridice vreo obiecţiune. Spre surpriza Demelzei, toţi acuzaţii, cu excepţia unuia, au fost scoşi

din sală, Ross printre ei. Începuse procesul lui Boynton, acuzat de furt.

Demelza nu asculta. Totul în mintea ei era ca o ceaţă tulbure de care avea să-şi amintească mai târziu. Auzi apoi juriul declarându-l pe acuzat vinovat de furtul unei perechi de ciorapi de damă tricotaţi, în valoare de doi şilingi şi şase pence, şi al unui pachet cu cinci sute de ace, în valoare de şase pence, toate furate dintr-o mercerie. Îl auzi pe judecător subliniind faptul că era la prima infracţiune; îl condamnă să fie însemnat cu fierul roşu, apoi să i se dea drumul. Imediat au fost introduse cele două femei şi a început procesul următor. Pe Demelza o cuprinse o senzaţie groaznică de leşin când îşi dădu seama că urma Ross.

Cele două femei fuseseră prinse cerşind. N-aveau niciun alt mijloc de trai. Cazul era simplu şi juriul le declară vinovate. Domnul judecător Lister considera însă cerşetoria un delict serios, de aceea le ţinu o predică lungă despre relele unei astfel de vieţi. Uitându-se la el, Demelza înţelese că omul nu era dispus să ierte. Vorbea frumos, în fraze elegante bine rotunjite, ca şi cum şi-ar fi pregătit discursul în seara precedentă. Dar în esenţă condamna. Brusc, fără să ridice vocea sau să-şi schimbe expresia feţei, rosti sentinţa: cele două femei să fie biciuite. Şi cu asta cazul se termină.

Lumea începu să se agite în sală: unii voiau să iasă afară, să vadă femeile dezbrăcate şi biciuite în piaţa din faţa bisericii, alţii de-abia aşteptau să ocupe locurile rămase goale. În mijlocul confuziei stârnite, Ross fu adus în sală. Când trecu spre boxă, aruncă o privire în jur şi o văzu pe Demelza. Un surâs slab, încurajator îi lumină faţa şi trecu mai departe.

— Fii liniştită, draga mea, spuse Verity. Trebuie să încercăm să ne păstrăm calmul.

O luă pe Demelza pe după umeri şi o strânse lângă ea.

Era clar acum că acesta era procesul cel mai important din ziua aceea. Intrară mulţi avocaţi pledanţi şi banca pe care şedeau era plină. Demelza încercă să distingă vreo schimbare pe faţa judecătorului, o licărire de interes, dar nu văzu nimic, ca şi cum n-ar fi cunoscut-o pe doamna Ross Poldark cu o seară înainte. Domnul Jeffrey Clymer se aşeză puţin mai jos de boxă, de unde putea fi în contact cu clientul său. Henry Bull, K.C.[12] principalul avocat al acuzării, lăsase cazurile precedente în seama ajutorului său, dar de acesta se ocupa el însuşi.

[12] King's Counsel – titlu dat în Anglia unui avocat pledant de rang superior. (n. tr.)

Era un bărbat brunet, de o frumuseţe aspră, cu tenul măsliniu, ca şi cum i-ar fi curs sânge negru prin vine, şi ochii de culoarea chihlimbarului. Aspectul era în dezavantajul lui şi toată viaţa trebuise să lupte împotriva şoaptelor colegilor şi ale rivalilor – fapt care lăsase urme.

Grefierul începu să citească punerea sub acuzare:

— Ross Vennor Poldark, ridică mâna. Domnilor juraţi, acesta este acuzatul, pe nume Ross Vennor Poldark, cu domiciliul la Nampara, în comitatul Cornwall, care la şapte ianuarie în anul Domnului o mie şapte sute nouăzeci, fără frică de pedeapsa lui Dumnezeu şi împins şi îndemnat de diavol, a îndemnat la răscoală pe mulţi cetăţeni paşnici. Ba mai mult, s-a răsculat el însuşi împotriva legilor acestei ţări. Şi mai mult, numitul Ross Vennor Poldark, în mod criminal, cu bună ştiinţă şi gânduri rele, dar şi prin forţa armelor, a jefuit, a furat, a distrus şi şi-a însuşit diverse bunuri care se aflau pe cele două vase naufragiate. Şi mai departe…

Vocea continuă să se audă ore întregi – i se păru Demelzei, repetând aceleaşi lucruri, iar şi iar, cu alte cuvinte. Simţea că leşină, dar încercă să se stăpânească. În cele din urmă, vocea se opri. Apoi Ross spuse:

— Nevinovat.

Şi atunci grefierul îl întrebă:

— Acuzat, cum vrei să fii judecat?

Ross răspunse:

— De Dumnezeu şi potrivit legilor ţării mele.

Apoi bărbatul cu înfăţişare de străin se ridică şi reluă toate acuzaţiile de la început.

Dar spre deosebire de grefier, care citise toată acuzarea cu o voce monotonă – cu termenii aceia legali uscaţi şi sfărâmicioşi ca pleava de pe seminţe şi fără nicio viaţă în ei – domnul Henry Bull, K.C. suflă peste ei ca un vrăjitor şi îi trezi la viaţă. El începu să povestească juriului o poveste simplă, pe care oricine o putea înţelege.

Se pare că în timpul furtunii pe mare din ianuarie trecut, de care fără îndoială că-şi aducea aminte toată lumea, o corabie, o corabie a cuiva de aici din Cornwall, a naufragiat şi a eşuat pe plaja de la Hendrawna, ceva mai jos de casa acuzatului, un om cu dare de mână, proprietar de mină şi moşier dintr-o veche familie.

— Domnilor juraţi, v-aţi fi aşteptat desigur ca primul gând al acestui om – care văzuse primul corabia – să fie salvarea celor de pe vas. În schimb, aşa cum vom dovedi cu martori, singura lui grijă a fost să trezească pe toţi nelegiuiţii din vecinătate pentru ca, în momentul în

care epava va eşua, să o prade cât mai repede.

Martorii vor arăta că au prădat în câteva ore, fără să se gândească să salveze echipajul sau să încerce măcar să-i ajute să ajungă la mal. Bărbatul pe care-l vedeţi în boxă a înotat primul până la epavă şi a condus operaţiunile de distrugere a vasului. Mai rămăsese un pasager la bord. Nimeni nu ştie dacă un ajutor prompt nu l-ar fi putut salva. Se ştie numai că nu i s-a dat ajutor şi omul şi-a pierdut viaţa.

Avocatul acuzării a mai adăugat că acuzatul a pus oameni de-a lungul falezei să pândească dacă nu cumva mai apare şi o altă pradă, deoarece, când ceva mai târziu un vas – *Pride of Madras* – a fost aruncat pe ţărm, toate scursorile din cinci parohii aşteptau să-l ia în primire; şi nu se ştie dacă – presupunând chiar că echipajul ar fi putut să-l pună iar pe linia de plutire odată cu fluxul – n-ar fi fost totuşi imobilizat pe mal de numărul mare de oameni urcaţi pe vas. Toate acestea s-au întâmplat la instigarea acuzatului, care e răspunzător de actele de violenţă ale celor care l-au urmat. Câţiva din oamenii echipajului au fost bătuţi sălbatic şi li s-au furat până şi hainele de pe ei. Au fost lăsaţi să zacă în nesimţire, goi în frigul pătrunzător, şi e sigur că unii dintre cei care şi-au pierdut viaţa ar trăi şi azi dacă ar fi primit îngrijirea creştinească la care are dreptul orice marinar în suferinţă. Vasul lor a fost făcut bucăţi în timpul unei singure maree. Căpitanul vasului, A. V Clark, va fi chemat să depună mărturie şi să arate că n-a fost tratat cu atâta barbarie când a fost aruncat pe ţărm printre sălbaticii din Patagonia acum doi ani.

Dar asta n-a fost tot – şi în niciun caz cel mai rău – şi Henry Bull ridică un deget ameninţător.

— Când vameşii Maiestăţii sale, sprijiniţi de un mic contingent de dragoni pedeştri, au sosit la locul faptelor, acuzatul le-a ieşit în cale şi i-a avertizat să nu se amestece dacă ţin la viaţă şi i-a ameninţat în modul cel mai jignitor. Cum ei n-au ţinut seamă de ameninţări şi au coborât pe plajă, acuzatul împreună cu ceilalţi s-au repezit la ei şi au început să se bată. Unul din vameşi, John Coppard, a fost rănit grav. De fapt, doi dintre răsculaţi au murit pe plajă în noaptea aceea şi mulţi au fost răniţi. Martori demni de încredere apreciază că numărul jefuitorilor se ridică la două mii.

Vocea continua mereu, răsunând puternic în urechile Demelzei, slăbind, apoi, ca şi cum ar fi venit de departe. Fără nicio discriminare, vocea amesteca adevărul cu calomnia, minciuna cu jumătăţi de adevăruri până când Demelza simţi că-i vine să ţipe. Era foarte cald în sală; ferestrele erau aburite şi pe pereţi se scurgea umezeala. Acum ar

fi dorit să nu fi venit… orice ar fi fost mai bine decât să asculte ce se spunea, încercă să-şi astupe urechile, dar n-avea rost. Trebuia să asculte dacă voia să afle tot ce era mai rău.

În sfârşit, Bull îşi terminase pledoaria. Scopul lui imediat nu era – spuse el – să atragă atenţia juriului asupra actelor ilegale înfăptuite în trecut de acuzat şi care erau o pată pe onoarea lui, dar…

Aici domnul Jeffrey Clymer, care până atunci desenase cercuri şi pătrate pe o hârtie, sări în picioare şi protestă vehement – protest acceptat de judecător. Domnul Bull fu nevoit să se retragă. O făcu bucuros, pentru că sădise ce voia în minţile juriului.

— Nu este permis să spui nimic despre antecedentele acuzatului, continuă el; dar – şi subliniez acest lucru – este permis şi foarte relevant să tragi anumite concluzii din declaraţiile făcute de acuzat în faţa judecătorului de instrucţie – afirmaţie prin care a încercat să justifice acţiunile sale, afirmaţii care-l stigmatizează ca iacobin şi admirator al vărsării de sânge şi tiraniei de peste mare. Astfel de oameni, continuă Bull, sunt de două ori mai primejdioşi în timpurile pe care le trăim. Fiecare membru al juriului probabil că are ceva avere. Dacă doreşte să o păstreze intactă, oameni de felul acuzatului trebuie să servească drept exemplu. Flacăra răzvrătirii şi tulburările trebuie să fie înăbuşite chiar de la început. Cineva care a fost soldat şi gentleman are o responsabilitate şi mai mare. Ca un astfel de om să ia partea tâlharilor şi drojdiei societăţii din oraşe, încurajându-i la acte de violenţă pe care ei singuri, cu mintea lor, nu le-ar putea imagina, e o crimă împotriva societăţii. Un astfel de om merită să fie eliminat. Spânzurătoarea e încă prea bună pentru el. Să se facă dreptate şi nu cer nimic mai mult decât dreptate.

Când şi-a reluat locul, s-a stârnit o adevărată agitaţie în sală. Apoi, al doilea avocat al acuzării s-a ridicat şi a rostit încă o pledoarie. Era obiceiul ca în, cazurile mai grave, acuzarea să aibă dreptul la două pledoarii şi apărarea la niciuna. Când a terminat, a fost chemat primul martor şi acesta era Nicholas Vigus.

Intră în sala de şedinţe clipind din ochi, ezitând, un fel de înger surprins asupra unei fapte ruşinoase. Într-o vreme când se purtau peruci, chelia sa netedă forma un contrast aproape indecent cu faţa lui ciupită de vărsat.

Cu voce subţire şi şireată, declară din ce în ce mai sigur pe el că în dimineaţa respectivă fusese trezit, curând după ivirea zorilor, de acuzat care bătea tare în uşa casei vecine şi striga: „Zacky! Zacky! Bunătăţi pentru toată lumea! A naufragiat o corabie; epava e pe ţărm. O

s-o golim toată! O să luăm până la ultima scândură!” Adăugă că l-a văzut pe acuzat conducând operaţiunile şi îndemnând mulţimea şi că acesta fusese primul care înotase până la corabie şi se suise pe punte. Mai condusese şi operaţiunile la a doua corabie eşuată la ţărm şi în general fusese prezent şi activ toată ziuă. Martorul îl văzuse pe acuzat ducându-se spre vameşi la sosirea lor şi certându-se cu ei, dar nu fusese destul de aproape să audă. Mai târziu plecase acasă şi nu fusese acolo când se bătuseră. Şi cu asta şi-a terminat depoziţia. Toată lumea şi-a îndreptat privirile spre Ross.

Ross îşi drese glasul. Era rândul lui acum. Până acum i se păruse că nu e decât un spectator, un spectator cu ochi critic, calm, observând culoarea unghiilor domnului Henry Bull, mai puţin atent la invectivele lui, căutând să aprecieze vârsta şi ocupaţia membrilor juriului, fără să se gândească la faptul că ei aveau să-l judece. Acum trebuia să se hotărască să lupte cu toată ardoarea dacă voia să supravieţuiască. Acum era vorba de el însuşi, de soarta lui. Nu se hotărâse încă dacă să urmeze sfaturile lui Clymer sau să adopte o atitudine conformă cu propriile sale principii. Dar vederea Demelzei îl făcuse să simtă că trebuie să lupte.

— Era o furtună puternică în dimineaţa aceea, Nick?

Vigus se uită la Ross clipind viclean din ochi. Siguranţa începea să-l părăsească.

— Cred că da.

— E adevărat, nu, că Martin nu locuieşte chiar lângă tine, ci la două case depărtare?

— Cred că da. Casa lui Daniel ne desparte.

— Trebuie că ai auzul tare ascuţit ca să fii sigur că ai auzit bine de la atâta depărtare.

— Da’ nu e prea departe. Am auzit ce-aţi spus destul de bine.

— Ţi-a fost necaz că nu te-am trezit pe *tine*?

În fundul sălii se auziră râsete înfundate.

— Mie mi-e totuna, spuse Vigus posomorât. Nu mă interesează epavele.

— Dar ai fost pe plajă toată ziua?

— Din când în când. M-am dus să văd ce se întâmplă.

— N-ai luat parte deloc la salvarea lucrurilor aruncate de apă la ţărm?

— Nu, eu nu sunt d-ăia.

— Niciodată?

— Nu.

— Vrei să spui că trăieşti lângă plajă şi nu strângi niciodată lucruri aduse de apă de pe epave?

— Poate… câteodată. Dar nu de data asta. Nu când e un naufragiu în care se îneacă oamenii, cum a fost ăsta.

— I-ai ajutat pe oamenii care se înecau?

— Nu.

— De ce?

— N-am văzut niciunul.

— M-ai văzut pe mine înotând până la prima epavă?

— …Da.

— Şi nu trăgeam o sfoară după mine?

— Poate. Nu-mi aduc aminte.

— Asta ce-ar însemna?

— Nu ştiu. Pentru mine nu înseamnă nimic.

Ross se uită la Clymer, care imediat dădu negativ din cap. Martorul fu lăsat să plece. Au mai fost chemaţi trei martori care să lămurească unele aspecte şi să confirme spusele lui Nick Vigus. Apoi aprodul strigă iar:

— Să intre Jud Paynter.

Demelza se uită la cel ce fusese odată servitorul lor cum se îndrepta sfios spre boxa martorilor, ca şi cum ar fi dorit să nu-l observe nimeni. Nu-i venea să creadă că-l vede aici, gata să depună mărturie împotriva lui Ross în faţa curţii cu juri, fără niciun pic de ruşine.

Verity o apucă de braţ, reţinând-o să nu se scoale în picioare. Jud rosti încet jurământul, apoi se uită în jur să vadă unde poate să scuipe. Îşi luă însă seama şi aruncă o privire domnului Henry Bull care îl aştepta.

— Te numeşti Jud Paynter şi locuieşti împreună cu soţia în satul Grambler?

— Aşa-i.

— Spune-ne ce s-a întâmplat în dimineaţa de şapte ianuarie trecut.

— Să vedeţi… Jud îşi drese glasul. Eu şi cu femeia mea dormeam… adică Prudie, ştiţi…

— Vrei să spui soţia dumitale?

— Da… da, sigur, domnule, ca să zicem aşa.

Jud zâmbi ca şi cum s-ar fi scuzat.

— Prudie şi cu mine dormeam când uite că vine căpitanul Ross cu zarvă mare şi până să sar să-i deschid, împinge uşa şi-o scoate din ţâţâni şi se repede înăuntru şi spune că a eşuat un vas pe plaja de la Hendrawna. Hai, mişcă-te mai repede, spune. Noi am fost prieteni buni,

căpitanul Ross şi cu mine. De multe ori când era un ţânc înalt de-o şchioapă…

— Bine, bine. La subiect! Ce s-a întâmplat mai târziu?

Ochii injectaţi ai lui Jud dădură roată prin sala de judecată, evitând cu grijă să se uite la cineva anume.

— Ei, ce s-a mai întâmplat?

— Apoi mi-a zis aşa: Du-te şi scoală pe toţi oamenii dacă poţi, că sunt femei şi copii pe vas, şi trebuie salvaţi de la înec…

Urmă un moment de consultări între avocaţi.

— Hai, omule, adu-ţi aminte, spuse Henry Bull. Mai gândeşte-te.

Jud ridică ochii spre tavanul gotic, căutând inspiraţie, îşi linse apoi gingiile ştirbe.

— Hai, spune!

— Asta a spus, domnule. Sunt sigur.

— Şi eu îţi spun să te mai gândeşti. Ceea ce spui acum nu se potriveşte cu ce ai declarat sub jurământ.

— Ce?

— N-ai spus asta când ai depus mărturie în faţa judecătorului şi a ajutorului lui.

— Cum?

— Spune-ne ce-ai spus prima dată.

— Asta am spus, nici mai mult, nici mai puţin.

— Lasă prostiile, omule. Dacă-mi permiteţi, excelenţă… Ceea ce ai spus – uite că-ţi citesc – sună după cum urmează: „Când căpitanul Poldark a venit la coliba mea, mi-a spus să mă grăbesc şi să mă duc să-i trezesc pe prietenii mei pentru că e o epavă, şi cu cât o golim mai repede cu atât mai bine, până nu vine paza.“ Asta ai spus.

Jud se încruntă puţin, apoi pe faţa lui apăru o expresie de jignire amestecată cu reproş.

— Nu, *nu*, domnule, niciodată n-au ieşit asemenea vorbe din gura mea! Nici prin cap nu mi-a trecut! Nu-i cinstit, nu-i drept, nu-i *corect*.

— Trebuie să-ţi amintesc, Paynter, că ai declarat aşa în faţa martorilor şi ai semnat prin punere de deget. Ţi s-a citit declaraţia înainte de a o semna.

— Eu sunt tare de urechi, spuse Jud uitându-se obraznic la avocat. Se poate că n-au înţeles bine ce-am spus eu, şi eu n-am înţeles ce-au spus ei. Mai mult ca sigur că aşa a fost.

Domnul Bull îşi dădu supărat la o parte poalele robei şi se aplecă peste dosarul din faţa lui. Încercă să-l facă pe Jud să povestească cele întâmplate aşa cum îi convenea lui, dar curând apăru altă neînţelegere,

urmată de altă discuţie neplăcută. Se auzi atunci vocea rece şi calmă a domnului judecător Lister:

— Ştie martorul care e pedeapsa pentru mărturie mincinoasă?

— Mărturie mincinoasă? spuse Jud. În viaţa mea n-am făcut aşa ceva. Nu ştiu să-mi scriu nici numele meu, dar pe al altora? Şi nu m-am apropiat de epave decât o dată şi atunci ca să dau o mână de ajutor oamenilor care se înecau. Oricine ar face aşa.

Judecătorul se uită lung la Paynter, apoi spuse:

— Nu cred că martorul acesta vă va ajuta în vreun fel în cauza dumneavoastră, domnule Bull.

Domnul Clymer se ridică plictisit.

— Îmi permiteţi să vă atrag atenţia, excelenţă, asupra faptului că, în faţa judecătorului de instrucţie, Paynter n-a făcut o astfel de declaraţie cum se pretinde că a făcut mai târziu. El neagă că ar avea cunoştinţă de evenimentele de care ne ocupăm.

Urmă o discuţie aprinsă, dar Henry Bull nu ceda:

— Mai este o mărturie foarte importantă, făcută mai târziu, excelenţa voastră. Aş dori să i-o amintesc martorului…

— Foarte bine.

— Ascultă, Paynter, spuse Bull uitându-se fix la el, aminteşte-ţi de evenimentele din noaptea de şapte ianuarie. Ai fost de faţă când vameşii şi soldaţii au sosit pe plajă. În declaraţie, dumneata spui că acuzatul, căpitanul Poldark, conducea oamenii care i-au atacat pe vameşi şi că l-ai văzut lovindu-l pe John Coppard, care a căzut rănit grav. Declaraţia aceasta e adevărată, nu? Aminteşte-ţi de avertismentul excelenţei sale: te afli sub jurământ. Poţi fi trimis la închisoare!

Jud îşi supse cei doi dinţi rămaşi şi ezită.

— Nu! spuse el brusc, aproape în şoaptă. Nu ştiu nimic despre toate astea.

— Cum? Ce-i asta? exclamă judecătorul.

— Aud asta pentru prima dată, excelenţă. Nu mi-au ieşit niciodată vorbele astea din gură. Nu-i adevărat. Nu-i adevărat!

Henry Bull răsuflă adânc. Se întoarse brusc către judecător.

— Excelenţă, vă cer permisiunea să chem pe domnul Tankard şi pe domnul Blencowe.

Domnul judecător Lister duse buchetul cu plante aromatice la nas.

— V-aş aminti, domnule Bull, despre procesul lui Nairn şi Ogilvie – care desigur că vă este cunoscut – când completul de judecată a dezbătut cazul timp de patruzeci şi trei de ore fără întrerupere. Nu intenţionez să se întâmple la fel aici – şi mai aveţi mulţi martori de

audiat.

Bull îşi flutură roba enervat:

— Excelenţă, este grav ce se întâmplă acum. Omul acesta a adus o învinuire foarte serioasă unor tineri slujitori ai Coroanei. Mi se pare vital ca…

— Aş fi crezut, domnule Bull, spuse excelenţa sa plictisit, că situaţia e clară şi pentru cel mai puţin inteligent dintre noi. E clar că acest martor a depus mărturie mincinoasă cândva, în timpul instrumentării procesului sau poate acum, – la proces. Dacă a făcut-o înainte sau acum, nu are prea mare importanţă pentru cauza dumneavoastră, deoarece declaraţiile unui martor mincinos nu au nicio greutate în justiţie. Dacă doriţi să fie pus sub acuzare pentru acest motiv, vor decide cei îndrituiţi să o facă. Eu nu mă voi opune. Dar trebuie să vă fie perfect clar că omul acesta are o capacitate mintală şi o inteligenţă atât de limitate încât în orice caz va fi greu să se facă o distincţie între prostia din naştere şi cea simulată. Dacă vreţi să-mi ascultaţi sfatul, scoateţi-l din boxă şi ocupaţi-vă în continuare de cazul dumneavoastră.

— Cum doriţi, excelenţa voastră, spuse Bull îmbufnat, şi Jud fu scos afară fără multă vorbă.

Capitolul XI

În timp ce martorii următori se perindau în boxă, Verity se uita atentă la juriu. Erau bărbaţi cu înfăţişare serioasă, îmbrăcaţi corect, cei mai mulţi de vârstă mijlocie; unii erau negustori, alţii făceau parte din mica nobilime de ţară. În general, în Cornwall, nu se prea condamnau faptele de care era acuzat Ross. Epavele erau considerate ca o pradă legitimă. Vameşii erau priviţi cu ură şi dispreţ. Dar Henry Bull uzase de toată şiretenia lui în finalul pledoariei. Oamenii cu stare se temeau de vreo insurecţie a minerilor. Cluburile de iacobini – oameni cu vederi radicale – care se înfiinţaseră în Anglia pentru a sprijini pe revoluţionarii din Franţa, scenele de violenţă petrecute toamna trecută la Redruth, răzmeriţele repetate pentru pâine, toate acestea erau un simptom al nemulţumirii care mocnea şi dădeau naştere unui sentiment oribil de nesiguranţă. Cei care economiseau douăzeci de lire pe an, construiau vreun hambar nou sau cumpărau o căruţă pentru fermă o făceau cu un sentiment de incertitudine neştiind ce se va întâmpla în viitor. Dacă ar lăsa ca tulburări ca aceasta să treacă fără pedepsirea aspră a instigatorului, ce s-ar mai putea întâmpla?

Căpitanul Clark era în boxa martorilor şi descria cele întâmplate pe

plajă în noaptea aceea ca pe o scenă din Infernul lui Dante, cu vâlvătăi de foc, cu sute de femei şi bărbaţi beţi petrecând sau bătându-se, catârii încărcaţi la refuz cu prada de pe vase, atacurile împotriva oamenilor din echipajul lui, cum el împreună cu alţi doi oameni i-au păzit pe pasageri cu sabia şi cuţitele scoase ca să nu fie sfâşiaţi în bucăţi.

Când a terminat, în sală s-a lăsat o tăcere neobişnuită. Marinarul reuşise să descrie scena cu atâta viaţă încât cei din sală păreau să vadă totul în faţa ochilor, unii din ei indignaţi să audă până unde puteau merge concetăţenii lor. În cele din urmă, Ross spuse:

— Domnule căpitan, vă amintiţi că am venit la dumneavoastră pe plajă şi v-am oferit dumneavoastră şi echipajului adăpost pentru noapte în casa mea?

— Sigur că-mi amintesc, domnule, răspunse Clark. A fost primul act de milă creştinească faţă de noi în noaptea aceea groaznică.

— Şi v-aţi folosit de el?

— Da, desigur. Nouăsprezece dintre noi am petrecut noaptea în casa dumneavoastră.

— Aţi fost trataţi bine acolo?

— Foarte bine, domnule.

— Când eraţi pe plajă, m-aţi auzit sau m-aţi văzut îndemnând pe cineva să prade vasul dumneavoastră?

— Nu, domnule... Peste tot era întuneric, cu excepţia focurilor aprinse. Dar nu v-am văzut până nu aţi venit să-mi oferiţi adăpost.

— Mulţumesc. Ross se aplecă şi se consultă în şoaptă cu domnul Clymer. Domnule căpitan, aţi fost de faţă când m-am întâlnit cu sergentul de dragoni?

— Da.

— A fost vreo ceartă între noi?

— După câte îmi amintesc, l-aţi prevenit să nu coboare pe plajă şi el a acceptat.

— Credeţi că a fost un avertisment prietenesc, făcut cu scopul de a evita o vărsare de sânge?

— Se poate. Da, cred că e drept să spun aşa.

— Şi nu ne-am luat la bătaie?

— Nu, cât am fost eu acolo, sigur că nu!

— Când v-am condus la mine acasă, am intrat şi eu înăuntru?

— Da.

— Mulţumesc.

— Un moment, căpitane, spuse Henry Bull, ridicându-se repede când marinarul tocmai ieşea din boxă. Cât timp a stat acuzatul cu dumneata

când aţi intrat în casă?

— Cam zece minute.

— Şi când l-aţi mai văzut după aceea?

— Cam o oră mai târziu.

— Erau vameşi cu ei când v-aţi întâlnit cu soldaţii?

— N-am observat, n-am văzut.

— După câte ştiţi, n-a fost nimic care să-l împiedice pe acuzat să plece iar din casă, de îndată ce v-aţi instalat, şi să se certe cu soldaţii?

— Nu, domnule.

— Mulţumesc, să intre căpitanul Ephraim Trevail.

Un bărbat slab şi scund luă loc în boxa martorilor şi declară că fusese de faţă la încăierarea dintre soldaţi şi vameşi; şi adăugă că îl văzuse pe Ross în fruntea răsculaţilor şi recunoscu în el pe omul care îl lovise pe John Coppard. Ross nu-şi amintea să-l fi văzut vreodată, dar n-avea cum să-i conteste mărturia. Domnul Jeffrey Clymer îi înmână o notiţă cu câteva rânduri prin care îl sfătuia să nu-i pună întrebări acestui martor ostil. A fost chemat apoi Eli Clemmow care a spus aceeaşi poveste.

Ross nu-l mai văzuse de trei ani. Simţi cum îl cuprinde furia.

Când i-a venit rândul să vorbească, l-a întrebat:

— Unde locuieşti, Clemmow?

Omul deschise gura şi rânji, lăsând să se vadă dinţii scoşi în afară. Se citea pe faţa lui ranchiuna pe care până atunci o ţinuse ascunsă:

— La Truro.

— Cum se face că te aflai la Hendrawna, la nouă mile depărtare de oraş, când a apărut epava?

— Nu eram acolo. Am auzit de prima epavă şi m-am dus să văd şi eu ce se întâmplă.

— Mai de mult ai locuit pe pământul meu, nu-i aşa?

— Aşa e.

— Dar îţi aminteşti că te-am gonit pentru că tulburai liniştea vecinilor şi le produceai necazuri?

— Vreţi să spuneţi că l-aţi gonit pe fratele meu din casa lui, cu toate că n-a făcut nimic.

— Mă urăşti din cauza asta, nu-i aşa?

Eli îl întrerupse repede:

— Nu… nu. Nu-mi pasă de dumneata.

Domnul Clymer îi mai trimise un bileţel lui Ross: „Cere-i detalii ca să-l încurci”.

Ross i se adresă iar:

— Spune-mi, Clemmow, care din cele două epave au eşuat mai aproape de casa mea?

Clemmow îşi supse buzele, dar nu răspunse nimic.

Ross aşteptă puţin:

— Ai auzit ce te-am întrebat?

— Era întuneric când am ajuns acolo.

— Care din cele două corăbii era mai mare?

Răspunsul veni după o lungă pauză:

— *Pride of Madras*.

— Câte catarge are?

— …două sau trei.

— De unde ştii care din ele era?

— Am auzit ce ziceau oamenii.

— Cea mai mare era mai aproape sau mai departe de casa mea?

Încă o pauză.

— Presupun că ai văzut focurile sus, la Damsel Point?

— …Da.

— N-a fost niciun foc acolo şi în apropiere. N-ai fost pe plaja de la Hendrawna în noaptea aceea, nu-i aşa? Ai stat tot timpul în oraş, la Truro.

— Ba am fost! Încerci să mă încurci!

Eli Clemmow era alb la faţă şi încordat.

Încercă să explice, dar domnul Henry Bull se ridică iar şi-l opri.

— Ai fost vreodată pe mare, domnule Clemmow?

— Păi… nu, n-aş putea spune că „pe mare”. Dar…

— Deci dacă s-ar afla două epave pe plajă, în întuneric, la oarecare distanţă una de alta, ţi-ar fi greu, nefiind de meserie, să spui care e mai mare?

— Da, e adevărat!

— Mult mai greu decât dacă ai fi luat parte la jaf şi dacă ai fi atacat echipajul?

Eli dădu din cap recunoscător.

— Ai observat unde anume erau focuri aprinse?

— Nu. Erau pe acolo… ici şi colo.

— La ce distanţă te aflai când s-a iscat bătaia dintre acuzat şi vameşi?

— Care se presupune că s-a iscat, spuse domnul Jeffrey Clymer, ridicându-se şi aşezându-se repede la loc.

— Care se presupune că s-a iscat.

— Păi… aproape, cam cât de aproape sunteţi acum de mine.

— Şi declaraţia făcută acum sub jurământ, este o relatare exactă a unui martor ocular a faptelor care au avut loc?

— Da, e adevărat, aşa cum mă vedeţi şi vă văd.

*

Demelza simţea cum o cuprind valuri de slăbiciune. O copleşeau, apoi dispăreau, lăsând-o fără vlagă. Fusese chemat vameşul Coppard, care confirmase declaraţiile anterioare, dar ce e drept nu afirmase că fusese atacat de acuzat şi nici că acesta s-ar fi aflat acolo. Venise şi sergentul de dragoni să depună mărturie. După-amiaza trecuse de jumătate şi până atunci nu luaseră nicio pauză să se mai răcorească. Doi negustori ambulanţi se strecuraseră prin uşile întredeschise şi făceau un comerţ susţinut, deşi ilicit, în rândurile din spate. Căldura şi mirosul erau înăbuşitoare.

Ultimul martor al acuzării era Hicks, judecătorul care instrumentase cazul, luând toate depoziţiile, inclusiv pe a lui Ross. Se ivise o dificultate la tribunalul din Truro când s-a aflat că justiţia cerea ca judecătorii de acolo să continue procesul. Unii dintre magistraţi ţineau partea acuzatului şi ar fi fost nedrept să-şi asume această sarcină. Alţii, ca de exemplu Prea Sfinţia sa doctorul Halse, erau contra lui. În cele din urmă a fost ales să prezideze Ephraim Hicks, o nulitate. Pe Hicks îl interesa în primul rând sticla de coniac, totuşi depoziţiile martorilor fuseseră notate cu destulă imparţialitate.

Era rândul lui Hicks acum să prezinte toate depoziţiile martorilor, fapt extrem de periculos.

Din răspunsurile acuzatului la interogatoriu se părea că recunoscuse învinuirea de a fi trezit vecinii când a apărut prima epavă.

La întrebarea „Cu ce scop aţi făcut-o?” răspunsese: „Sunt familii în comitat care mor de foame.” Întrebare: „I-aţi condus pe oamenii ăştia până la epavă?” Răspuns: „N-aveau nevoie să-i conducă nimeni. Cunosc locurile la fel de bine ca mine”. Întrebare: „I-aţi îndemnat să atace echipajul vasului *Queen Charlotte*?” Răspuns: „Niciun membru din echipajul vasului *Queen Charlotte* n-a fost atacat”. „Aţi fost primul care s-a urcat la bordul lui şi dacă da, cu ce scop?” „Scopul meu a fost să văd ce încărcătură are.” „Mai era cineva din echipaj la bord când aţi ajuns acolo?” „Nu, numai un singur pasager şi era mort.“ „Era mort când aţi ajuns pe vas?” „Desigur. Mă acuzaţi că l-am omorât eu?” „I-aţi ajutat pe prietenii dumneavoastră să se suie pe vas cu ajutorul unei frânghii?” „Da,” „Aţi încercat să aduceţi pe ţărm trupul mortului?” „Nu, n-am încercat.” „Aţi contribuit la eşuarea vasului şi la prădarea lui?” „Nu.”

„Eraţi de faţă când se întâmplă asta?” „Da.” „Aţi făcut vreo încercare să opriţi prădarea vasului?” „Nu, eu nu sunt om al legii.” „Dar eraţi singurul gentleman prezent acolo, singura persoană care să poată opri jaful chiar de la început.” „Exageraţi influenţa mea.”

Interogatoriul continuă „Aţi fost printre primele persoane care au văzut al doilea naufragiu?” „Cred că da.” „I-aţi îndemnat pe prietenii dumneavoastră să atace echipajul vasului *Pride of Madras*?” „N-am făcut aşa ceva.” „Aţi stat deoparte şi aţi lăsat să fie atacaţi fără să protestaţi?” „N-au fost atacaţi de vreun om pe care să-l cunosc eu. Sosiseră pe plajă un mare număr de mineri de prin alte părţi.” „N-aţi răspuns la întrebare.” „N-am ce alt răspuns să vă dau. Nu puteam fi peste tot în acelaşi timp.” „Dar aţi fost la bordul vasului *Pride of Madras?*” „Da, am fost.” „Cu mult înainte de a le oferi ajutor marinarilor naufragiaţi?” „Cu puţin timp înainte”. „Aţi aprobat răzmeriţa care se dezlănţuise?” „N-am considerat-o ca o răzmeriţă.” „Şi acum o aprobaţi?” „Sunteţi de acord că familii întregi să nu aibă ce mânca?”

La sfârşit negase că ar fi ştiut ceva despre atacul împotriva soldaţilor şi vameşilor.

Au urmat apoi martorii apărării. Erau numai cinci. Mai întâi au fost chemaţi John şi Jane Gimlett, care au declarat că acuzatul nu a mai părăsit casa după ce a intrat împreună cu echipajul naufragiat. Prima oară, în timpul căreia cei doi le dăduseră băuturi calde naufragiaţilor, a petrecut-o lângă patul soţiei sale bolnave, care dormea. Henry Bull a încercat să-l intimideze, dar n-a reuşit. Dacă acuzatul ar fi plecat iar de acasă, asta nu s-ar fi putut întâmpla decât mult mai târziu, mult după momentul atacului. Au urmat Zacky Martin şi „Whitehead” – Cap alb, care au vorbit despre purtarea corectă a lui Ross în toate ocaziile. Ultimul martor era Dwight Enys.

Nu ştia cum se desfăşurase procesul până atunci. Ieşise soarele şi razele pătrundeau prin ferestrele înalte. Printre spectatori zări capul cu păr roşu-arămiu al Carolinei. Era acolo, aşa cum spusese.

Dwight se afla într-o situaţie stânjenitoare: era faţă în faţă cu Ross şi i se cerea să depună mărturie. Se adresă direct judecătorului:

— Excelenţă, sunt doctorul care a îngrijit-o pe soţia căpitanului Poldark şi pe copilul lui în timpul bolii grave de care au suferit (*morbus strangulatorius*). Căpitanul Poldark n-a dormit aproape o săptămână. Ştiu asta pentru că am fost tot timpul în casa lor. Singurul lui copil i-a murit şi a fost îngropat numai cu o zi înainte de naufragiu. Soţia lui era încă grav bolnavă. L-am îngrijit în noaptea dinaintea naufragiului şi

am ajuns la concluzia că e la un pas de o depresiune nervoasă. Consider că nervii i-au cedat şi orice ciudăţenie ar fi apărut în acţiunile lui în următoarele două zile trebuie atribuită stării în care se afla.

Se făcuse tăcere. Toţi ascultau acum cu atenţie. Henry Bull se uită la Ross şi se ridică aranjându-şi roba. Declaraţiile acestui martor erau periculoase pentru acuzare.

— Sunteţi farmacist, domnule doctor Enys?

— Nu, sunt medic.

— După câte ştiu, în provincie nu se face nicio deosebire între unul şi altul.

— Nu ştiu care e situaţia peste tot în provincie. De fapt, e o mare diferenţă între un farmacist şi un medic.

— Nu poate aproape oricare din ei să practice meseria de medic dacă vrea?

— Nu are dreptul să o facă.

— Dumneata ai acest drept?

— Sunt licenţiat al Colegiului Medical din Londra.

Domnul Bull se uită pe fereastră. Nu se aşteptase la acest răspuns.

— Aţi venit să practicaţi medicina cam departe de Londra, doctore Enys.

— M-am născut în Cornwall.

— Ce vârstă aveţi, dacă-mi permiteţi?

— Douăzeci şi şase de ani.

— De cât timp practicaţi medicina?

— Aproape de trei ani.

— Trei ani… Şi cu cine aţi studiat la Londra?

— Am studiat teoria şi practica medicinii cu doctorul Fordyce, domiciliat în Essex Street, obstetrica cu doctorul Leake din Craven Street şi chirurgia cu domnul Percival Pott, la spitalul St. Bartholomew.

— Aha, şi chirurgia! Foarte interesant. Şi cu cine aţi studiat bolile mintale?

— Cu nimeni anume…

— Înseamnă că părerile dumneavoastră cu privire la acest subiect nu au nicio relevanţă, nu-i aşa?

Dwight se uită lung la avocat:

— Trebuie să vă spun, domnule, că nu există niciun studiu organizat al acestor maladii. Numai prin experienţă clinică poţi căpăta cunoştinţe despre aceste boli.

— Cunoştinţe şi experienţe pe care le-aţi căpătat în mare măsură.

— …Am căpătat experienţă, dar n-aş putea spune că în mare măsură.

— Aţi vizitat, desigur, spitalul Bedlam şi aţi studiat acolo.

— Nu, n-am fost acolo.

— Cum? N-aţi fost acolo?

— Nu.

— Atunci înseamnă că…

— Nu vreau să spun că domnul căpitan Poldark nu este în deplinătatea facultăţilor mintale. Ceea ce afirm este că, după părerea mea, un timp nu a fost el însuşi din cauza supărării adânci şi a lipsei de somn.

— Având în vedere acestea aţi justifica purtarea lui?

— Da, desigur.

— Credeţi că oricine ar pierde un copil are o scuză dacă provoacă tulburări în trei parohii, tulburări soldate cu pierderi mari materiale şi de vieţi omeneşti?

— Nu cred că domnul căpitan Poldark e autorul tulburărilor. Dar dacă s-a purtat ciudat în unele privinţe cred că a făcut-o din cauza unei pierderi temporare a controlului de sine. În mod normal el nu este un om care să încalce legea.

— Asta se va afla după verdict, spuse Bull cu voce mieroasă. În prezent vă sugerez să nu puneţi în discuţie caracterul lui.

— Nu-mi pot exprima decât părerea mea în calitate de medic.

— Asta am aflat deja. Mulţumesc, doctore Enys.

Dwight ezită.

— Este o părere pentru care mi-aş risca chiar reputaţia.

— Noi nu ştim care e reputaţia dumneavoastră, doctore Enys. Totuşi vă mulţumim.

— Un moment, se auzi vocea excelenţei sale domnul judecător Lister.

Dwight se opri.

— Spuneţi că v-aţi format această părere despre acuzat în noaptea dinaintea celor întâmplate. Pe ce se bazează părerea dumneavoastră?

— Pe comportarea lui în general, excelenţă. Nu era destul de coerent în cele ce spunea. Când a murit fiica lui a venit multă lume la înmormântare, oameni din toate clasele sociale. Să ştiţi că se bucură de mult respect. Dar pentru că soţia lui era bolnavă nu a putut să le ofere mâncare şi băutură cum se obişnuieşte în Cornwall la înmormântări. Acest lucru l-a persecutat mult pe căpitan. Mereu spunea că regretă că n-a putut să le ofere nimic. Nu era beat, bea foarte puţin atunci. După mine asta se datora numai stării lui sufleteşti.

— Mulţumesc, spuse judecătorul şi Dwight părăsi boxa.

Se produse iar mişcare în sală. Oamenii se ridicau, îşi întindeau picioarele, scuipau, se auzea fâşâit de hârtii. Dar nimeni nu ieşea din sală şi cei care voiau să mai intre nu mai aveau loc. Acum era ultima şansă a acuzatului să atragă curtea şi juriul de partea lui, prin elocvenţă dacă o avea, sau, dacă nu – cum se întâmplă de obicei – trebuia să-şi citească apărarea pregătită cu ajutorul avocatului său şi să spere că-i va fi de folos.

Capitolul XII

Venise momentul. Acum ori niciodată. Trebuia să aleagă: apărarea aşa cum şi-o închipuia el, declarând pe faţă şi în puţine cuvinte ceea ce simţise şi făcuse... Sau umilinţa prefăcută a lui Clymer, negând totul, dând noi interpretări declaraţiilor făcute la tribunal... Sau un compromis, folosind părţile mai moderate din propria lui apărare şi pe cele mai puţin nesincere din cea întocmită de Clymer. Dacă adopta ultima alternativă, se va poticni şi va şovăi.

Toţi aşteptau...

— Excelenţă, spuse Ross, cazul acesta v-a răpit mult din timpul dumneavoastră. Voi încerca să fiu cât mai scurt, atât cât va fi necesar pentru a face apel la clemenţa dumneavoastră şi la înţelegerea juriului. Avocatul acuzării a spus despre mine tot ce se poate mai rău. Au fost citaţi martori în sprijinul pledoariei sale, şi eu la rândul meu am chemat martori care să demonstreze netemeinicia afirmaţiilor lor, sau a unor părţi din ele. Ei au spus despre mine tot ce se poate spune mai bun. I-aţi ascultat şi pe unii, şi pe alţii şi puteţi trage propriile dumneavoastră concluzii

E adevărat că în ziua de şapte ianuarie se aflau pe plaja de la Hendrawna două epave, ceva mai jos de casa mea, e adevărat că servitorul meu m-a informat despre prima epavă chiar când se lumina de ziuă şi că am pornit călare să-i anunţ pe câţiva oameni din vecinătate. Dacă mă întrebaţi ce motiv am avut, nu mi-l amintesc. Dar aşa am făcut şi în scurt timp au venit pe plajă un mare număr de oameni şi au luat tot ce se afla pe vase. Am fost acolo aproape toată ziua, dar, deşi casa mi-a fost percheziţionată, nu s-a găsit la mine nimic din încărcătura de pe vase. De fapt, eu n-am luat nimic. E cam ciudat, nu credeţi, ca instigatorul şi conducătorul unei gloate nelegiuite să nu-şi însuşească nimic din pradă?

Acum să vorbim despre gloata nelegiuită. În pledoaria sa, domnul avocat a spus că erau mai mult de două mii de oameni pe plajă. E

adevărat. Dar mai târziu a mai spus – dacă îmi amintesc bine – că oamenii aceştia erau scursorile fără de lege din cinci parohii. Mă întreb dacă ştie cât de puţin populată e regiunea aceasta. Întreaga populaţie a cinci parohii nu depăşeşte şase mii de oameni, cu femei şi copii cu tot. Vrea oare să spună că toţi oamenii în putere din aceste parohii sunt nişte ticăloşi nelegiuiţi? Nu cred că dumneavoastră, oameni cu raţiune, puteţi fi de acord cu o astfel de apreciere.

Ross se întoarse iar spre judecător şi, pe măsură ce pleda, se încălzea puţin, nefiind vorba pentru moment de cauza lui.

— Nu, excelenţă, din cei două mii de oameni de pe plajă, nici cincizeci n-au venit cu intenţia de a încălca legea, nici zece măcar. Toţi ceilalţi sunt cetăţeni loiali şi credincioşi ai Maiestăţii sale Regelui şi au venit – aşa cum ar veni oricine indiferent de clasa din care face parte – să vadă un eveniment senzaţional, fie el un incendiu, un naufragiu sau o sesiune a curţii cu juri, sau o execuţie. N-aveau nevoie să-i poftesc eu. Ar fi venit şi fără invitaţia mea. Poate că vreo cincizeci au venit mai repede pentru că i-am anunţat eu. Asta e tot. Sus, pe faleză, se află o mină de unde se vede plaja. Când cineva de acolo a zărit epava – pentru că e sigur că a zărit-o – nu credeţi că ar fi făcut la fel ca mine, că şi-ar fi trezit prietenii – fără să se mai gândească de ce, ci pur şi simplu ca să-i trezească?

Când Ross se opri ca să-şi adune gândurile, cineva chicoti tare în fundul sălii. Ştiu imediat cine a fost. Eli Clemmow făcuse la fel cu trei ani în urmă când Ross luase cuvântul la curtea cu juri ca să-l apere pe Jim Carter. Atunci chicotitul îşi făcuse efectul: întrerupsese expunerea lui Ross şi abătuse atenţia judecătorilor. Aşa ceva nu trebuia să se mai întâmple.

— Domnilor juraţi, continuă el, cât despre cele întâmplate când oamenii aceia au sosit pe plajă şi au văzut cele două corăbii naufragiate, trebuie să vă rog să vă gândiţi un moment la tradiţiile acestor locuri. Se spune că s-a încercat întotdeauna ademenirea corăbiilor prin focuri false ca să se izbească de ţărmul stâncos. E o calomnie răspândită numai de oameni de rea credinţă sau ignoranţi. Se ştie prea bine că unii oameni caută pe plajă rămăşiţe aduse de apă de pe epavele plutitoare sau resturile rămase după reflux. Legea spune că resturile acestea aparţin statului sau poate unuia sau altuia din stăpânii pământului; dar, de fapt, când aceste resturi n-au nicio valoare, nu încearcă nimeni să le recupereze de la cei ce le-au găsit. În vremuri de lipsuri cumplite, rămăşiţele astea neînsemnate au fost singurul mijloc de supravieţuire al oamenilor, al unor oameni cinstiţi. S-a format astfel

un obicei, o tradiţie. Ce se întâmplă atunci când un vas întreg eşuează? Oamenii vin în număr mare pe plajă, să vadă epava şi să ajute la salvarea echipajului. În parohia mea sunt două văduve care n-ar fi văduve dacă soţii lor n-ar fi încercat să salveze marinari naufragiaţi. Dar când munca de salvare s-a terminat, ce să facă? Să stea şi să aştepte până vin vameşii? Legea spune că da. Aşa e drept după lege. Dar când copiii lor n-au o coajă de pâine pentru a-şi potoli foamea sau o zdreanţă cu ce să-şi acopere goliciunea, nu poţi să le pretinzi să judece cum ar trebui.

Ross captase din nou atenţia curţii.

— Domnul avocat a pretins că oamenii ăştia sunt revoluţionari – că şi eu sunt un revoluţionar – împinşi de dorinţa de a răsturna autoritatea. Răspund simplu că nimic nu e mai departe de adevăr. Nu suntem revoluţionari. Cât despre atacul asupra echipajului celui de-al doilea vas – a fost un episod ruşinos pe care nu voi încerca să-l scuz. Atacul a fost comis de oameni beţi, veniţi din alte părţi – nu la chemarea mea, ci pentru că vestea despre primul naufragiu a ajuns până la urechile lor. În sfârşit, ajungem acum la atacul asupra vameşilor. Nu e nevoie să mă apăr sau să mă scuz, pentru că eu n-am fost acolo. Nu i-am văzut pe vameşi şi nici ei pe mine. L-am prevenit pe sergentul de dragoni să nu coboare pe plajă atunci pentru că toată lumea era înfierbântată şi doream să evit o vărsare de sânge. Până să ajungă pe plajă, vameşii n-ar mai fi avut ce să facă.

Ross se uită din nou prin notele lui Clymer, dar nu mai găsi nimic de adăugat.

— Asta e tot ce am avut de spus. Sunt gata să accept orice mă aşteaptă şi contez pe imparţialitatea, simţul de dreptate şi omenia excelenţei voastre şi pe ale dumneavoastră, domnilor juraţi, concetăţenii mei.

Se înclină şi se aşeză iar pe banca acuzaţilor. În acelaşi timp se auzi în fundul sălii un murmur de aprobare.

Verity şopti:

— Nu cred că am putea ieşi acum nici dacă am vrea. Băncile şi toată sala sunt ticsite de lume.

— Nu. Trebuie să stăm aici. Mă simt mai bine.

— Miroase sărurile astea.

— Nu, nu. Să ascultăm.

— Sunt trei capete de acuzare, spuse excelenţa sa domnul judecător Lister, pentru care acest om se află în faţa dumneavoastră. Este acuzat că a îndemnat la răzmeriţă, la distrugeri şi a atacat un funcţionar al

statului. Aţi ascultat mărturiile şi este de datoria dumneavoastră să pronunţaţi verdictul potrivit cu mărturiile. Puteţi să-l găsiţi vinovat pentru toate cele trei acuzaţii, sau pentru oricare dintre ele. Cât despre a treia acuzaţie – şi anume atacarea şi rănirea unui funcţionar al statului – mărturiile sunt împărţite. Doi martori au jurat că el este autorul, doi au declarat că nu se poate ca el să fi fost acolo. Funcţionarul însuşi nu e sigur de identitatea celui care l-a atacat. Era o noapte întunecoasă, bătea un vânt puternic şi e posibil să-l fi confundat. Dumneavoastră veţi decide dacă preferaţi să acceptaţi mărturia celor doi servitori care jură că stăpânul lor n-a mai părăsit casa sau pe cea a lui Trevail şi Clemmow care declară că l-au văzut trântindu-l pe funcţionar la pământ. Dar permiteţi-mi să vă atrag atenţia că în legea engleză există o axiomă conform căreia acolo unde există o îndoială aceasta este în avantajul acuzatului.

În imaginaţia ei febrilă, Demelzei i se păru că judecătorul se uita la ea când vorbea.

— Cât despre primele două acuzaţii, pot fi interpretate în două feluri. Acuzatul recunoaşte că a chemat oamenii la epavă, dar afirmă – pare să afirme – că scopul său a fost să dea ajutor naufragiaţilor, dar şi să jefuiască vasul, şi că tulburările au izbucnit fără îndemnul sau dorinţa lui. Dacă eu interpretez corect intenţiile lui, aceasta este apărarea lui şi esenţa problemei; totuşi, unele declaraţii ale sale şi unele din acţiunile sale de atunci permit o altă interpretare. Dacă, de exemplu, îl preocupa în adevăr salvarea pasagerilor, şi a echipajului, de ce n-a fost mai activ în a o face? Cum se explică faptul că între momentul în care a înotat până la primul vas şi oferta întârziată de adăpost făcută celor de pe al doilea vas – mai târziu – aparent nu a făcut niciun efort ca să-i ajute? Ei nu l-au văzut. El spune că nici el nu i-a văzut. Dar recunoaşte că se afla pe plajă. Ce a făcut acolo în tot acel timp?

Domnul judecător Lister nu vorbea după note. De fapt, nu luase note în timpul procesului

— Medicul acuzatului s-a prezentat ca martor ca să arate starea de adâncă suferinţă şi derută în care se afla căpitanul Poldark în momentul naufragiului, lăsând să se înţeleagă că atunci nu era responsabil de acţiunile sale. Dumneavoastră vă revine să hotărâţi dacă o asemenea mărturie poate avea destulă greutate ca să fie de importanţă vitală. Eu aş sublinia numai că în momentul instrumentării – care a avut loc şase săptămâni mai târziu – o astfel de stare nu mai putea exista. Aţi auzit declaraţiile făcute de acuzat la instrumentarea

procesului, declaraţii care v-au fost citite clar, şi nu mă îndoiesc că sunt prezente în mintea dumneavoastră. Vă amintiţi că i s-a pus întrebarea: „Cu ce scop aţi condus pe prietenii dumneavoastră la epavă?” La care răspunsul său a fost: „Erau oameni în districtul acesta care mureau de foame”. Mai târziu a fost întrebat: „Aţi aprobat răzmeriţa care izbucnise?” Şi el a răspuns: „N-am considerat-o ca o răzmeriţă”. V-aţi putea întreba ce a crezut că este? A privit-o ca pe un act admisibil de jaf şi tâlhărie? Aţi putea spune: „Dar dacă a treia acuzaţie nu e dovedită, e greu de dovedit că acuzatul a comis un act ilegal în celelalte cazuri. Unde e mărturia care să dovedească concret vinovăţia lui? De exemplu, l-a văzut cineva luând un băţ sau o piatră de pe cele două vase?” Răspunsul este nu. Dar, după lege, dacă eşti convins că a avut loc o răzmeriţă, trebuie să mai fii convins şi că acuzatul a fost implicat în aşa măsură încât să fie vinovatul principal. Intenţia comună de a comite o crimă face din fapta unei singure persoane fapta tuturor – şi nici măcar nu e necesar ca cineva să fie prezent la comiterea crimei ca să fie considerat vinovat. De exemplu, poate să nu fie văzut că a luat parte la o crimă, dar dacă în acelaşi timp a stat de pază pentru ucigaşi şi ştia ce vor să facă, va fi considerat vinovat.

Toţi ascultau. Nu se auzea nicio vorbă. Demelza simţea că-i îngheaţă inima,

— Mai departe acum. După lege, dacă mai multe persoane se însoţesc pentru a comite un act ilegal şi comiţându-l are loc o crimă, un act mai grav decât cel pe care au avut intenţia să-l comită, atunci toţi împreună sunt vinovaţi de actul cel mai grav, oricât de oribil li s-ar părea unora dintre aceste persoane şi chiar dacă aceasta sau aceştia n-ar fi avut intenţia să-l comită. Urmează deci ca dumneavoastră să hotărâţi, bazându-vă pe mărturiile pe care le-aţi auzit: în primul rând, dacă acuzatul era pe plajă în momentul naufragiului, în al doilea rând, dacă se afla acolo împreună cu ceilalţi cu intenţia de a jefui epava; în al treilea rând, dacă jaful, răzmeriţa şi atacul au avut loc.

Memoria extraordinară a judecătorului absorbise tot ca un burete şi acum, printr-o singură stoarcere, scotea totul la iveală, câteodată în favoarea acuzatului, dar mai ales împotriva lui. Domnul judecător Lister nu putea fi suspectat de părtinire: el nu făcea să încline balanţa într-o parte sau alta, el măsura cu precizie greutatea, arătând exact în ce parte atârna mai greu. Îşi îndeplinea datoria aşa cum fusese împuternicit de rege. Înalta lui poziţie în societate se datora acestei imparţialităţi.

— Acuzatul, termină el, a încercat să găsească circumstanţe

atenuante pentru delictele de răzmeriţă şi jaf, invocând suferinţele şi lipsurile care apasă populaţia săracă în momentul de faţă. Asta nu are nicio legătură cu faptele şi aveţi datoria să nu ţineţi seama de ele. Acuzatul a consacrat o parte din pledoaria sa apărării cetăţenilor săi care nu sunt implicaţi în procesul care se judecă acum. Puteţi considera apărarea aceasta ca un sentiment demn de admirat din partea lui, dar aţi greşi faţă de societate dacă aţi permite ca simpatia sau un patriotism îngust să vă influenţeze în orice hotărâre pe care o consideraţi corectă. Vă rog acum să vă îndepliniţi datoria pe care v-aţi asumat-o sub jurământ, indiferent de consecinţe sau de orice altceva, cu excepţia dorinţei de a face dreptate în procesul dintre stat şi acuzat. Vă rugăm acum să pronunţaţi verdictul.

În larma generală care a izbucnit, Verity văzu că judecătorul se uită la ceas. Era aproape ora patru şi mai erau de judecat câteva procese. Juraţii începură să se sfătuiască în şoaptă, conştienţi că toată lumea se uită la ei. De câteva ori, lui Verity i se păru că Demelza o să leşine, dar, slavă Domnului, o văzu că-şi revine şi se stăpâneşte. Părea că partea cea mai grea trecuse şi acum urma reacţia la lovitura pe care o primise.

— Vă puteţi retrage dacă doriţi, spuse judecătorul primului jurat.

Primul jurat îi mulţumi şi se consultă din nou cu ceilalţi; apoi îi spuse ceva aprodului şi acesta se duse la judecător. Grefierul bătu cu ciocănelul în masă, făcând linişte, şi judecătorul se ridică, salută înclinându-se şi ieşi. Juriul hotărâse să se retragă.

*

„S-a terminat, se gândea Ross, şi ar fi fost mai bine dacă rămâneam la punctul meu de vedere şi pledam aşa cum am vrut. Am căutat o scăpare în ultimul moment. Laşitate şi compromis. Căutând să mă conving că o fac pentru Demelza. De fapt, slăbiciunea şi laşitatea mea şi insistenţele lui Clymer. Şi nu mi-a folosit la nimic. Chiar dacă aş fi mers până la capăt şi m-aş fi târât în faţa lor, aşa cum a vrut el. Şi aşa ce-am realizat? Nici măcar n-am satisfacţia că le-am spus exact ce am gândit… despre proces, despre suferinţe, despre naufragiu Un gust amar în gură.”

„Judecătorul cu faţa lui acră şi îngustă. O maşină care aplică legea. Dacă mă trimite la închisoare, chiar că am să ies de acolo revoluţionar… am să-i tai beregata într-o noapte când sforăie mai bine în pat. Ar fi mai bine să mă spânzure. Şi Demelza? E greu să o văd fără să întorc capul. Nu văd decât cu coada ochiului culoarea fustei şi mâinile cum le ţine în poală. Le frământă mereu, nu poţi sta liniştită,

nu-i aşa, iubito? Poate că ar fi trebuit să mă târăsc, să mă târăsc în adevăratul sens al cuvântului, de dragul ei. Milă, milă vă rog! *The Quality of mercy is not strained, it droppeth as the gentle rain from heaven upon the place beneath*."[13]

„Ce dracu' mai discută juriul? Cred că e perfect clar şi pentru ei şi pentru judecător, care de fapt le-a şi explicat ce să facă."

„Verity aici! Asta e o surpriză! Trebuie să-i scriu şi să o rog să aibă grijă de Demelza. Ar fi trebuit să mă gândesc mai demult. Demelza o să-i asculte sfaturile. Poate c-a fost bine că Julia a murit: n-ar fi fost plăcut pentru ea să afle... Dar poate că dacă n-ar fi murit, nimic din toate astea nu s-ar fi întâmplat. Poate că Dwight a spus adevărul. Nu se poate! Eram în minţile mele, normal cum nu se mai poate. Serios, tânărul ăsta! Păcat că a dat de bucluc atunci."

„Poate că o să mi se permită să stau câteva minute cu Demelza când se va termina. Dar ce să-i spun?... N-are niciun rost. Ce să-i spun într-un timp aşa de scurt? Ce-o fi făcând juriul? Are puteri absolute, ca un monarh pe tronul lui, cu sceptrul în mână. Are mai multă putere decât cel ce poartă coroana. Sceptrul e cel ce simbolizează puterea laică aici, pe pământ... Puterea laică. Excelenţa sa domnul judecător Lister. Puterea laică..."

Juriul se întorcea în sală.

*

Nu trecuseră decât zece minute, dar, aşa cum spunea Zacky, acolo, în fundul sălii, părea că trecuse o lună. Intrară încet, unul după altul, doisprezece oameni cinstiţi, corecţi, tot atât de stângaci cum fuseseră când plecaseră din sală. Primul jurat avea un aer vinovat, ca şi cum se considera pasibil de vreo pedeapsă pentru vreo vină şi era adus în faţa curţii la judecată. Când intră domnul judecător Lister, toţi se sculară în picioare şi se făcu brusc linişte când se aşeză.

Grefierul se sculă şi spuse:

— Domnilor juraţi, aţi căzut de acord asupra verdictului?

— Da, răspunse primul jurat înghiţind în sec.

Declaraţi acuzatul vinovat sau nevinovat?

— Juriul declară acuzatul... Primul jurat se opri şi o luă de la început: Juriul declară acuzatul nevinovat în toate cele trei cazuri.

Tăcerea nu dură decât o clipă, întreruptă de aplauze şi urale.

[13] Citat celebru din Negustorul din Veneţia de William Shakespeare (act. IV, sc. I), (aprox.): *Iertarea n-o forţează nimeni; venind din ceruri, ea cade ca o ploaie blândă pe pământ.* (n. tr).

Aproape imediat urmară huiduieli şi strigăte de „Ruşine!”, dar şi acestea se pierdură, acoperite de discuţiile numeroase care răsunau în toată sala. Grefierul făcu linişte bătând cu ciocănelul în masă.

— Dacă nu se face linişte, voi fi obligat să evacuez sala, se auzi vocea excelenţei sale, şi voi lua măsuri împotriva celor vinovaţi.

Ross rămase pe loc, neştiind dacă era liber sau dacă legea mai pregătea ceva împotriva lui. O clipă mai târziu, ochii lui albaştri întâlniră ochii judecătorului.

— Acuzat, i se adresă domnul judecător Lister. Ai fost judecat pentru trei învinuiri de un juriu format din concetăţenii dumitale, care te-au declarat nevinovat. Îmi rămâne deci să dau ordin să fii eliberat. Dar înainte de a pleca doresc să-ţi dau un sfat. Nu mi se cuvine mie să comentez verdictul juriului, dar ar trebui să fii recunoscător lui Dumnezeu pentru această eliberare care se datorează mai mult clemenţei decât logicii. Peste câteva clipe vei părăsi această curte în calitate de om liber – liber să te întorci la merituoasa dumitale soţie şi să începi o nouă viaţă împreună cu ea. Apărarea dumitale excelentă – şi reputaţia de care te bucuri în alte domenii – arată că eşti un om capabil şi plin de talente. Te-aş îndemna, în propriul dumitale interes, să-ţi învingi tendinţele spre anarhie pe care le-ai simţit. Ţine seamă de cele întâmplate azi. Sper să dea roade în sufletul şi viaţa dumitale.

Lacrimile începură să curgă pe mâinile Demelzei.

Capitolul XIII

În aceeaşi seară s-au întors acasă. Interesul pe care-l stârnea în oraş îi producea o stare de nemulţumire puternică şi singura lui grijă era să scape de ochii aceia care îl fixau. Nu era nicio diligenţă, aşa că au închiriat cai şi au plecat la şase şi jumătate.

Demelza voise ca Verity să vină cu ei şi să stea câteva zile la Nampara înainte de a se întoarce la Falmouth, dar ea a refuzat cu încăpăţânare. Din instinct ştia că în aceste momente trebuiau să fie singuri. Şi Dwight trebuia să meargă cu ei, dar în ultimul moment a renunţat ca să îngrijească un bolnav. Ceilalţi – Jud Paynter şi Zacky Martin şi Whitehead Scoble şi cei doi Gimlett – urmau să vină cu poştalionul a doua zi şi de la St. Michael să o pornească mai departe pe jos.

Au plecat aşadar de la Bodmin singuri; au părăsit oraşul zgomotos din care mulţimea care fusese atrasă de alegeri începuse să plece. Într-o săptămână, după ce judecătorii şi avocatul vor pleca la Exeter,

Bodmin se va liniști iar.

Se înnoptase când au trecut de Lanivet şi se întunecase complet când au ajuns cam la jumătatea ţinutului mlăştinos pe care trebuiau să-l traverseze. Se lăsase ceaţa şi de vreo două ori au crezut că s-au rătăcit. De-abia scoteau câte un cuvânt, discuţia despre găsirea drumului bun fiind binevenită când nu găseau ce altceva să-şi spună. La Fraddon s-au odihnit un timp, dar curând au pornit iar călare. Au ajuns pe moşia Treneglos pe la nouă şi jumătate şi mai târziu au făcut un ocol ca să evite căsuţele de la Mellin. Acesta era unul din motivele care îi făcuseră să se întoarcă devreme, să ajungă acasă înainte de a se răspândi vestea, ca să nu iasă ţăranii din case să-i întâmpine cu aclamaţii. Demelzei, care nu avea complexe, nu i-ar fi păsat deloc – evenimentul merita o procesiune triumfală – dar ştia că Ross n-ar fi putut să sufere aşa ceva.

În sfârşit au ajuns pe pământul lor: stâlpii de piatră rămaşi pe locul unde se aflase poarta, drumul care cobora în vale printre nucii sălbatici. Ca întotdeauna, ceaţa făcea ca locul să pară tainic şi ciudat; nu era pământul prietenos şi bine cunoscut pe care-l ştiau al lor; îi ducea cu gândul la cel care-l stăpânise de mult. Ross îşi amintea de noaptea când se întorsese de la Winchester şi din America şi îşi găsise casa aproape ruinata şi pe cei doi Paynter dormind beţi în pat. Ploua atunci, dar noaptea era la fel. Îşi mai amintea de câini, de păsări şi de umezeala care picura din copaci. Era ca amorţit după lovitura primită prin logodna lui Francis cu Elizabeth, supărat şi plin de revoltă, disperat şi singur.

În noaptea aceasta se întorcea într-o casă şi mai goală, pentru că Julia nu mai era acolo, dar lângă el se afla femeia a cărei dragoste şi prezenţă însemnau mai mult decât orice altceva; şi se întorcea acasă scăpat de norul care-i întunecase viaţa timp de şase luni. Ar fi trebuit să se simtă fericit şi liber. Cât timp stătuse în închisoare, se gândise la tot ce ar fi trebuit să-i spună Demelzei şi nu va mai putea să-i spună niciodată. Acum, cu o reţinere neaşteptată, simţea din nou că nu poate vorbi, că nu-şi poate exprima emoţiile, ca şi cum ar fi avut limba legată.

Ceaţa nu era atât de deasă în vale şi imediat le apărură în faţă contururile negre ale casei. Traversară pârâul şi opriră caii în faţa uşii de la intrare, lângă liliac.

Ross spuse:

— Duc eu caii în grajd dacă cobori aici.

— Mi se pare ciudat că nici măcar Garrick nu ne întâmpină cu lătratul lui prietenos. Mă întreb cum s-o fi simţind la doamna Zacky.

— Probabil că a şi mirosit că ne întoarcem. O jumătate de milă e

nimic pentru el.

Demelza se dădu uşor jos şi rămase un moment ascultând tropotul cailor pe care Ross îi ducea la grajd. Apoi deschise uşa care scârţâi prietenos şi intră. Simţi mirosul familiar al casei.

Bâjbâi prin bucătărie, găsi cutia cu iască şi aprinse focul. Când Ross intră, focul ardea şi ceainicul, într-un echilibru precar, era aşezat pe vreascuri. Aprinsese lumânările în camera de zi şi trăgea perdelele.

Când îi văzu trupul tânăr întinzându-se, părul negru întins acum din cauza umezelii nopţii, culoarea mai închisă a obrajilor, îl cuprinse un sentiment de recunoştinţă caldă faţă de ea. Demelza nu se aşteptase să-l vadă bucurându-se de eliberarea lui. Poate că nu înţelegea cauzele, dar instinctul îi spunea că era încă bolnav. Spiritual vorbind; sau în cel mai bun caz era convalescent. Era nevoie de timp, poate de mult timp.

Se uită la el, îi întâlni privirea şi zâmbi:

— Mai era apă în ulcior. M-am gândit să fac nişte ceai.

Ross îşi scoase pălăria, o aruncă într-un colţ şi îşi trecu degetele prin păr.

— Probabil că eşti obosită, spuse el.

— Nu… Îmi pare bine că suntem acasă.

Ross se întinse şi începu să umble încet prin cameră uitându-se la lucrurile de la care îşi luase aproape adio acum o săptămână, recunoscându-le iar, ca şi cum ar fi trecut mulţi ani. Casa era izolată şi goală, într-o lume întunecată şi tăcută. Pulsul vieţii murise cât fuseseră plecaţi.

— Să aprind focul aici? întrebă ea.

— Nu… Cred că e târziu. Mi s-a oprit ceasul şi văd că s-a oprit şi pendula. Ai uitat să o întorci?

— Crezi că mi-a stat gândul la asta?

— Cred că nu. Zâmbi absent şi se îndreptă spre pendula pe care Verity şi Demelza o cumpăraseră acum trei ani. Cât crezi că e ceasul?

— Cam unsprezece.

Potrivi limbile şi începu să-l întoarcă.

— Aş fi crezut că e mai târziu.

— O să-l întrebăm pe Zack Cobbledick mâine dimineaţă.

— De unde o să ştie?

— După vaci.

— N-am putea să le întrebăm acuma?

Demelza începu să râdă:

— Mă duc să văd dacă a fiert ceaiul.

Cât a lipsit ea, s-a aşezat pe un scaun şi a încercat să-şi pună

gândurile în ordine, să-şi dea seama ce simte. Dar uşurarea şi relaxarea se amestecau cu tensiunea prin care trecuse în aşa măsură încât nimic nu i se părea clar. Când Demelza reveni cu ceştile şi ceainicul, Ross se plimba iar prin cameră, ca şi cum după captivitatea de o săptămână chiar şi pereţii aceştia îl enervau.

Ea nu spuse nimic şi turnă ceaiul.

— Poate că Jack şi-a închipuit că cineva se va întoarce în seara asta, pentru că a lăsat o cană cu lapte. Vino şi stai jos, Ross.

Se aşeză pe scaunul din faţa ei, luă ceaşca şi sorbi puţin ceai. Pe faţa lui slabă, gânditoare, încordarea se citea mai mult ca oricând. De unde şedea, nu i se putea vedea cicatricea. Ceaiul era cald şi bun, îi liniştea nervii încordaţi, îi amintea de vechea lor înţelegere.

— Aşadar, trebuie să o luăm de la început, spuse el după un timp.

— Da…

— Clymer a spus că am avut mare noroc… că un juriu format din oameni din Cornwall e cel mai încăpăţânat din lume. Mi-a cerut treizeci de guinee; nu mi s-a părut prea mult.

— Cred că n-a făcut nimic.

— Ba da… El m-a îndrumat tot timpul. Şi pledoaria mea a fost în parte opera lui. Ross se strâmbă. Dumnezeule, nu mi-a plăcut deloc!

— De ce? Cred că a fost o pledoarie minunată. Am fost atât de mândră de tine.

— Mândră… Doamne fereşte!

— Şi alţii au crezut la fel. Dwight mi-a spus că a auzit că asta te-a salvat.

— Asta e şi mai rău. Să trebuiască să te târăşti cu umilinţă ca să-ţi recapeţi libertatea!

— *Nu*, Ross! Nu te-ai târât. De ce să nu te aperi, să explici ce-ai făcut?

— Dar n-a fost *adevărat*! Sau cel puţin… dacă n-a fost fals, a fost în schimb un fel de a evita să spui adevărul. Nu m-am gândit la salvarea vieţilor omeneşti când am trezit vecinii. Vasul era al lui Warleggan. Numai asta m-a interesat. Când l-am găsit pe Sanson mort în cabină, mi-a părut bine! Asta ar fi trebuit să spun juriului şi aş fi spus dacă n-ar fi fost Clymer cu sfaturile lui de om cu experienţă!

— Şi acum n-ai fi fost liber, ai fi fost condamnat la deportare. Crezi, Ross, că ai fi făcut bine numai aşa, ca să exagerezi, ca să pui totul într-o altă lumină? Şi dacă ai fi spus ce voia să spui, crezi că ar fi fost *mai adevărat decât ce ai spus?* Dwight avea dreptate şi tu o ştii! Erai nebun de durere… şi verdictul juriului a fost corect.

Ross se ridică:

— I-am scos basma curată pe vecinii mei. Ştiam că erau pe plajă ca să pună mâna pe tot ce ar fi putut şi nici nu se gândeau la marinarii naufragiaţi. Cine le-ar fi găsit vreo vină pentru asta?

— Aşa e. Cine i-ar învinovăţi, pe ei sau pe tine?

Ross făcu un gest de enervare.

— Hai să vorbim despre altceva!

Nu mai vorbiră despre nimic şi se făcu tăcere. Casa părea să-i învăluie, să-i protejeze. Demelza încercă să aducă vorba despre alegeri, dar n-avea niciun rost. În cele din urmă, Ross se aşeză iar şi ea îi umplu din nou ceaşca.

— Aş dori să fac asta mereu, spuse ea.

— Să bei ceai? Nu ţi-ar mai plăcea după un timp. Dar de ce?

— E plăcut, e simplu, e viaţa noastră.

O lumânare începu să sfârâie; se ridică şi o stinse. Fumul urcă încet în spirală, apoi se răspândi prin cameră.

— Tu şi cu mine, spuse ea, în casa noastră, fără nimeni între noi să ne despartă. Poate pentru că eu sunt un om obişnuit, nu vreau decât să am căminul meu: lumânări aprinse, perdele trase, căldură, ceai, prietenie, dragoste. Astea au importanţă pentru mine. Azi-dimineaţă... chiar acum câteva ore... am crezut că am pierdut tot.

— Un om obişnuit? Să nu crezi aşa ceva. După un minut mai spuse: Nici Julia nu era un om obişnuit şi era ca tine.

— Şi aş mai dori ceva, spuse ea, profitând de ocazie.

— Ce?

— Să ardă focul în cămin... şi să avem o pisică tolănită lângă foc... dar mai ales un copil în leagăn.

Maxilarele lui se contractară, dar nu zise nimic.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă ea.

— Nimic. E timpul să mergem la culcare. De mâine trebuie să redevin fermier, nu?

— Nu, nu, Ross, spune-mi te rog! Ce este?

Se uită lung la ea:

— Nu ţi-a ajuns ce i s-a întâmplat? Nu mai vreau victime pentru epidemii.

Se uită la el îngrozită:

— Niciodată?

Ross ridică din umeri, stânjenit şi puţin surprins de reacţia ei. Crezuse că şi ea simţea la fel ca el.

— Poate că or să vină cândva, la timpul potrivit. N-avem ce face. Dar dă, Doamne, să nu vină acum! Şi nu o vor putea înlocui pe Julia. N-aş

vrea. N-aş vrea încă.

Demelza era să spună ceva, dar se opri. Azi la tribunal îşi dăduse seama că era iar însărcinată. Din clipa achitării se hotărâse să nu spună nimic, să păstreze secretul până la momentul potrivit, când îl va ajuta poate să revină la o viaţă normală, oferindu-i un nou interes, un nou scop pentru care să lupte. Dar acum secretul ei îşi pierduse importanţa, devenise ceva inutil şi nedorit. Stinse pe rând lumânările; fumul îi intra în ochi, dar ea era mulţumită că Ross se uita la foc şi nu-i vedea lacrimile. Triumful din ziua aceea dispăruse. Demelza era la fel de mâhnită ca şi Ross.

Se auzi o bătaie înceată în uşa de la intrare. Întâi au crezut că li se pare, dar se auzi din nou. Surprins, Ross se duse să deschidă. În lumina pâlpâitoare a unui felinar văzu vreo şase oameni aşteptând în ceaţă. Erau Paul Daniel şi Jack Cobbledick, şi doamna Zacky Martin şi Beth Daniel şi Jinny Scoble şi Prudie Paynter.

— Am zărit lumină, spuse doamna Zacky. Ne-am gândit să venim să vedem dacă v-aţi întors.

— Lăudat fie Domnul! spuse Beth Daniel.

— E totul în regulă? întrebă Paul Daniel. Sunteţi liber? S-a terminat?

— Aţi venit cam devreme să cântaţi colinde, spuse Ross, dar intraţi să bem un pahar cu vin.

— Nu, nu, n-am vrut să vă supărăm. Am vrut numai să ştim, şi cum am văzut lumină în fereastră…

— Ba trebuie să intraţi, spuse Ross. Nu sunteţi voi toţi prietenii mei?

Capitolul XIV

Mai târziu, în aceeaşi seară, o trăsură se opri în faţa celei mai mari case din Princess Street, în oraşul Truro. Vizitiul, înfrigurat şi căscând de somn, se dădu jos să deschidă portiera trăsurii din care coborî George Warleggan.

Fără să arunce o privire servitorilor, acesta urcă încet scările şi trase nervos clopoţelul de la intrare. Un lacheu somnoros îi deschise, îi luă pălăria şi haina şi se uită după el cum urca scările impunătoare. Lui George nu-i era somn.

Ajuns la primul etaj, ezită, văzu lumină sub uşa de la camera unchiului său şi intră. Îmbrăcat într-o haină de casă veche şi cu un fel de tichie pe cap, Cary lucra controlând registrele la lumina a două lumânări Când văzu cine intră, îşi scoase ochelarii cu rame de oţel şi lăsă pana din mână. Apoi stinse o lumânare, deoarece nu avea nevoie

de atâta lumină ca să stea de vorbă.

— Te-am aşteptat ieri. A trebuit să dormi acolo peste noapte?

— Procesul s-a judecat azi şi s-a terminat la patru. Pe urmă a trebuit să mănânc.

Cary pufni pe nări şi se uită la George.

— În locul tău aş fi rămas acolo peste noapte. Mă mir că nu s-au rupt osiile la trăsură sau că nu te-ai împotmolit în vreo mlaştină pe întunericul ăsta.

— Ne-am împotmolit o dată şi de-abia am ieşit. N-am avut chef să mai petrec o noapte într-un han murdar şi zgomotos, cu serviciu prost şi fără perdele la pat.

George luă o cană de pe masă şi îşi turnă de băut. Bău încet în timp ce Cary îl urmărea cu privirea.

— Ei, spuse el, presupun că n-ai venit la mine la ora asta numai ca să-mi ţii companie.

— A scăpat, spuse George, blestemaţii ăia de juraţi – nişte ignoranţi! — n-au ţinut seama de martori şi l-au declarat nevinovat. Le-au plăcut probabil ochii lui.

— Nevinovat la toate capetele de acuzare?

— La toate. Judecătorul i-a ţinut un logos, i-a atras atenţia să fie băiat cuminte de acum înainte şi l-a eliberat.

Cary rămase nemişcat, cu ochii lui mici şi vii aţintiţi asupra flăcării nemişcate a lumânării

— Nici măcar nu s-a menţionat faptul că l-a omorât pe Matthew? Ţi-am spus eu că ăsta ar fi trebuit să fie principalul capăt de acuzare.

— Şi eu îţi spun, unchiule, că n-ar fi fost luat în considerare. Matthew a fost găsit înecat. N-aveam nici cea mai mică dovadă şi n-aveam cum să fabricăm una. De fapt, dovezile pe care le-am strâns în favoarea noastră n-au avut nicio valoare. Unele au fost chiar în avantajul părţii adverse. Paynter ăla mai ales. Trebuie să vorbesc cu Garth mâine dimineaţă…

— Dar celelalte dovezi? Delictele lui din trecut. Nici n-au trecut douăsprezece luni de când a intrat cu forţa în închisoarea din Launceston, de unde a scos un puşcăriaş, şi nimeni n-a făcut nimic ca să-l pedepsească. Şi pe urmă l-a ajutat pe ucigaşul de Daniel să scape. Nimic din astea nu contează?

George luă paharul şi se aşeză pe un scaun. Părea că studiază culoarea vinului.

— Ar trebui să ştii, spuse el, că legea se ocupă pe rând de fiecare caz. Nu ia în seamă bănuielile din trecut, ci numai dovezile sigure.

Judecătorul a avut faptele în faţă. Dar n-a avut ocazia să le folosească. Suntem înfrânţi, dragă Cary, şi trebuie să acceptăm înfrângerea.

Părea că George îşi varsă amarul pe celălalt, făcând remarci răutăcioase.

Se auzi o bătaie în uşă şi Nicholas Warleggan intră. Era pregătit pentru noapte: purta un halat amplu şi o scufie neagră pe cap.

— Credeam că eşti la Cardew, tată, spuse George surprins, dar ironic.

— Mama ta s-a dus singură. Am auzit trăsura oprindu-se. Ei, care-i rezultatul?

— A fost achitat şi fără îndoială că acum s-a întors la Nampara şi doarme liniştit, ca un om liber ce este.

— Omul ăsta, responsabil de dezonoarea lui Matthew, spuse Cary, şi apoi şi de moartea lui.

Nicholas Warleggan îi aruncă fratelui său o privire pătrunzătoare:

— Există întotdeauna pericolul ca o bănuială să se transforme în obsesie. Lui George îi spuse: Deci toate eforturile tale au fost zadarnice. Să ştii că pe mine m-au supărat; tot timpul m-am simţit stânjenit.

George învârtea mereu paharul în mână.

— Te mustră conştiinţa din cauza noastră. Dragă unchiule, de ce cumperi vin din ăsta ieftin? Mi se pare o economie nepotrivită.

— Mie mi se pare foarte bun, spuse Cary. Dacă nu-ţi place, nu-l bea.

George se uită la tatăl său.

— N-am făcut decât să exercit presiuni care ar fi ajutat legea. Vom renunţa, desigur, pentru că nu mai e nimic de făcut. Nu-i aşa, Cary?

— Eu n-am să renunţ, spuse Cary printre dinţi. Poldark e la strâmtoare, financiar vorbind. Putem să-l băgăm la închisoare sau să-l gonim din comitatul nostru.

— Cu alte cuvinte, spuse George, sunt mai multe feluri de a ucide o pisică. Nu poţi să ne reproşezi că vrem să punem mâna pe mina lui.

— Nu am nimic împotriva oricărei afaceri corecte, spuse Nicholas plimbându-se prin cameră. Nu-i iubesc pe cei din familia Poldark – boiernaşi aroganţi, încrezuţi şi leneşi. Dacă puteţi cumpăra acţiuni deţinute de alţii în afară de ei, să o faceţi în orice caz. E una din minele din ţinutul nostru care produce cel mai mult, având în vedere dimensiunile ei. Dar să păstraţi măsura. Peste câţiva ani, George, cu prestigiul de care mă bucur eu şi priceperea ta, vom fi în situaţia de a-i desconsidera complet. De fapt, nici acum nu merită să le dăm vreo atenţie. Duşmănia asta nu se potriveşte cu situaţia noastră socială, cu demnitatea noastră.

— La Matthew nu te gândeşti? se răsti Cary.

— Nu, nu mă gândesc. Nu era moral ce făcea, şi necazurile şi le-a făcut singur.

— L-ai văzut pe Pearce ieri? întrebă George.

— Da. Spune că doamna Jacqueline Trenwith nu e dispusă să-şi vândă acţiunile acum. Nu-mi place Pearce. E taler cu două feţe. Face joc dublu.

— Îl putem vindeca noi. E uşor să-l faci să se schimbe. Stai jos, tată. Umbli de colo până colo ca şi cum ar fi luat casa foc.

— Nu, mă duc la culcare, spuse Nicholas. Mâine dimineaţă trebuie să mă scol devreme.

— Când eram la Bodmin, spuse George, am avut şi o scurtă ciocnire cu Francis Poldark. Ne-am întâlnit întâmplător şi era treaz, dar dornic să bea ceva. L-am invitat la han, unde am băut împreună. Dar a devenit agresiv şi a încercat să se certe cu mine.

— Ce a spus?

— M-a acuzat pe faţă că eu mă aflu în spatele acestei maşinaţii, că încerc să-i ruinez familia prin mijloace necinstite, că mă port ca un prost crescut, aşa cum se aşteaptă din partea nepotului unui fierar – care trăieşte şi acum într-o cocioabă lângă St. Day pentru că familiei Warleggan îi e ruşine să recunoască cum că se înrudeşte cu el.

În cameră se făcuse linişte; nu se mai auzea decât respiraţia lui Cary. Faţa şi gâtul lui Nicholas Warleggan se învineţiseră de furie.

— Şi i-ai permis asta fără să zici nimic?

George se uită la mâinile lui.

— Cu mâinile astea aş fi putut să-l fac praf. Dar am altele de făcut în viaţă decât să învăţ să fiu pistolar; şi n-am avut intenţia să-i permit unui molâu ca Francis să-mi dicteze ce să fac.

— Ai avut dreptate, bombăni Nicholas. Nu puteai face altfel. Dar mă miră că a spus ce-a spus. Nu mai demult decât anul trecut se certase cu vărul lui.

— Asta e ceea ce îl supără, cred eu, spuse George bine dispus. Îl mustră conştiinţa.

— Şi cum v-aţi despărţit? întrebă Cary.

— Ca doi duşmani politicoşi.

Cu un gest violent, Cary închise unul din registre:

— Situaţia lui financiară e în mâinile noastre. Şi mâine am putea să-l distrugem din punct de vedere financiar…

George se ghemui pe scaun.

— Nu, spuse el. Cel puţin nu pe faţă. Deocamdată nu am intenţia să întreprind nimic.

— De ce nu? Cred că nu vrei să-i câştigi bunăvoinţa.

— Nu mă interesează bunăvoinţa lui, spuse George, ridicându-se. Dar am în vedere pe altcineva.

CARTEA A DOUA

Capitolul I

După o toamnă lungă a urmat iarna. Ross a făcut un mare efort să nu se mai gândească la necazurile şi grijile din trecut şi să accepte viaţa de mic boier de ţară şi proprietar de mină, viaţă la care renunţase cu zece ani în urmă. Dar deşi nu dorise să părăsească ocupaţiile acelea de fiecare zi care-l făceau fericit, nu mai simţea acum plăcerea de altădată numai pentru că îşi reluase vechile obiceiuri.

Intervenise şi o răceală în relaţiile lui cu Demelza. Era ciudat, dar de când fusese achitat, voia bună şi înţelegerea perfectă dintre ei dispăruseră. A încercat, fără să reuşească, să înlăture rezerva dintre ei; eşecul îşi pusese însă amprenta pe propria lui comportare.

Deşi era destul de mulţumit că scăpase de ameninţarea unei condamnări, pericolul mai mic, dar totuşi serios al falimentului care se apropia nu-i dădea linişte. Chiar dacă ar fi vândut toate acţiunile pe care le avea la Wheal Leisure, nu şi-ar fi putut achita datoriile. Era un om mândru şi nu putea suporta să fie dator. Îl mai chinuia încă amintirea procesului. Probabil scăpase pentru că îşi schimbase în ultimul moment apărarea şi se dispreţuia pentru că o făcuse.

La câteva săptămâni după proces, Verity îi trimisese următoarea scrisoare.

Dragul meu văr Ross,

Îţi scriu ţie şi nu Demelzei, pentru că ceea ce am de spus te priveşte mai mult pe tine decât pe ea, deşi, dacă doreşti, poţi să-i dai scrisoarea să o citească.

În primul rând mulţumesc lui Dumnezeu că eşti liber şi Andrew se alătură din toată inima rugăciunilor mele. Ştiu ce nedreaptă a fost acuzaţia împotriva ta şi de aceea achitarea n-a fost altceva decât ceea ce ţi se datora – toţi prietenii tăi sunt mulţumiţi că a fost o judecată dreaptă şi că amărăciunea acelor zile a dispărut în urma acestui sfârşit fericit.

Cât am stat la Bodmin, l-am văzut pe Francis de două ori. Prima dată a venit la han şi, deşi cam băuse, am simţit că voia să ne împăcăm; dar când a vrut să discute, n-a găsit cuvintele potrivite şi a plecat supărat. De aceea, după proces l-am căutat şi am vorbit iar cu el.

A doua întâlnire mi-a confirmat părerea pe care mi-o făcusem după prima: s-a întâmplat ceva grav cu el. E aspru, înverşunat, aşa cum eşti tu câteodată, Ross. Totuşi nu ca tine, pentru că eu cred că mai curând şi-ar face rău lui însuşi decât altora.

Ştiu că tu şi Francis v-aţi certat, dar sunt sigură că vrea să vă împăcaţi. Nu ştiu care a fost adevăratul motiv al neînţelegerilor dintre voi, dar ştiu că a început ca urmare a fugii mele de acasă cu Andrew, aşa că mă simt şi mai îngrijorată gândindu-mă la consecinţe. Dacă va mai face vreo încercare de apropiere, te rog să nu-l respingi, dacă nu de dragul lui, atunci de dragul meu, pentru că eu îl iubesc în ciuda scăderilor lui. S-ar putea ca tu să-l ajuţi să-şi recapete echilibrul.

Nu-mi place ce se întâmplă în Franţa. Nu e bine ca un rege să fie ţinut la Paris ca şi cum ar fi un prizonier şi aici lumea nu priveşte cu ochi buni ce se întâmplă. De aceea te rog să nu te declari prea deschis în favoarea libertăţii, pentru că ai putea fi greşit înţeles.

Oamenii care nu mai mult de acum un an erau în favoarea reformelor, ţipă la tine dacă te aud că vorbeşti de aşa ceva. Dar să nu crezi că încerc să-ţi fac morală.

Ieri am fost la Gwennap, invitaţi de unul din prietenii lui Andrew. E un loc îngrozitor, pustiu şi mohorât, parcă ar fi într-un deşert. Ici, colo mori de zgură şi cenuşă şi maşini care gem şi scârţâie. Troliurile sunt puse în mişcare de catâri şi nişte amărâţi de copii aproape morţi de foame îi mână cu biciul fără încetare.

Totul e învăluit în fum şi aburi ca într-un giulgiu.

Te întrebi cum de a avut curajul Wesley[14] *să se ducă acolo.*

Am aflat că fiul meu vitreg s-ar întoarce în Anglia în vara asta. Sper să-l cunosc atunci.

Cu toată dragostea, vă îmbrăţişez pe amândoi,

Verity.

*

În decembrie, Demelza făcea opaiţe cu doamna Gimlett, ocupaţie care cerea îndemânare şi practică. Tăiaseră trestia în octombrie şi o puseseră în apă ca să nu se usuce sau să se strângă prea mult. După ce le-au curăţat, le-au întins pe iarbă să se albească, timp de o săptămână, apoi le-au uscat la soare.

Ultima operaţie consta în a înmuia tulpiniţele de trestie în grăsime

[14] John Wesley (1703–1791) – teolog şi pastor protestant englez. Fondatorul societăţii protestante a metodiştilor. (n. tr.).

clocotită; când le scoteau, grăsimea se întărea pe ele. Anul trecut cumpărase şase livre de grăsime de la mătuşa Mary Rogers, pe care plătise doi şilingi, dar anul acesta, obligată să facă economii la sânge, strânsese ea grăsime, chiar şi resturile de la slănina prăjită; şi spera că o să iasă bine.

Aceste mici economii erau singura contribuţie pe care putea ea să o aducă nevoilor casei. Câteodată, cum vremea era bună acum, în decembrie, scotea barca lui Ross şi vâslea pe mare, depărtându-se cam douăzeci sau treizeci de iarzi de mal, şi pescuia macrou şi calcan destul pentru toată gospodăria. Ross nu ştia nimic; Gimlett o ajuta şi jurase să ţină secretul. Azi, bucătăria era plină de picături de grăsime, de fum şi de aburi, când se auzi un ciocănit la uşa din faţă, ciocănitul unui străin.

Jane Gimlett se duse să deschidă şi se întoarse repede, ştergându-şi mâinile pline de grăsime.

— Iertaţi-mă, doamnă, a venit Sir Hugh Bodrugan. L-am poftit în salon. Sper că am făcut bine.

În ultimele optsprezece luni, Sir Hugh venise în vizită din când în când, dar acum nu-l mai văzuse de la proces. Se gândi că dacă îl primeşte aşa cum e, plină de grăsime pe faţă şi pe mâini, s-ar putea să-l vindece de interesul lui pentru ea. Dar vanitatea de femeie şi amintirea începuturilor ei modeste erau prea puternice. Zbură sus pe scară şi se aranjă repede.

Când intră în salon, îl văzu răsturnat în fotoliul lui Ross şi uitându-se cu atenţie la pistoalele de duel pe care le luase de pe perete. Era îmbrăcat în costum de vânătoare: haină roşie şi pantaloni de catifea cafenii. Avea şi o perucă nouă. Se ridică şi se înclină în faţa ei.

— Sluga dumneavoastră, doamnă. M-am gândit să vă fac o vizită, să reînnodăm prietenia noastră. A fost plăcut la Bodmin, dar cam fără efect.

În momentul în care se ridică, ochii lui negri în care apăruse un licăr obscen îi întâlniră pe ai ei. Erau cam de aceeaşi înălţime, şi totuşi ea puţin mai înaltă.

— Poate că aţi privit lucrurile sub alt aspect, Sir Bodrugan. Mie mi s-a părut foarte obositor.

El râse:

— Aveţi, un soţ pe care nimeni nu se mai aştepta să-l mai aveţi. Cred că apreciaţi faptul că a scăpat. Şi sunt convins că şi el vă apreciază.

— Ne apreciem unul pe altul, Sir Hugh. Vă asigur că suntem foarte fericiţi.

Pe faţa lui apăru o umbră de nemulţumire.

— Dar nu într-atât încât să nu puteţi ajuta un vecin în mare suferinţă, nu?

— În mare suferinţă, repetă ea, evitând privirea lui obraznică. Nu ştiam că şi nobilii pot fi în suferinţă.

— Ba da, spuse el chicotind, Sunt şi ei muritori ca toată lumea. Expuşi la tot felul de necazuri şi dezamăgiri şi la tot felul de tentaţii, după cum bine ştiţi.

Demelza se îndreptă spre masă:

— Vă pot oferi un pahar de Porto, domnule; sau preferaţi coniac?

— Coniac, vă rog. Face mai bine la stomac.

Când îi turnă băutura, simţea că o priveşte insistent şi îi părea rău că era îmbrăcată cu o rochie ieftină, deşi ştia prea bine că nu-l interesează rochia.

Se apropie de ea, luă paharul cu mâna stângă şi cu dreapta o apucă de mijloc. Se aşezară iar, el înghiţind băutura lacom, ea stând dreaptă pe scaun, la oarecare distanţă, şi sorbind încet din pahar.

— Sper că nu e suferinţa la care mă gândesc eu, spuse Demelza grav.

— Ba s-ar putea să fie, doamnă, s-ar putea.

— Atunci mă tem că n-am cum să vă vindec.

— Ba da, doamnă, numai că nu vreţi. Aveţi o inimă de piatră. Totuşi, acum nu de suferinţa asta e vorba şi nu pentru ea vă cer ajutorul. E vorba de iapa mea Sheba.

Demelza se uită la el peste marginea paharului; culoarea rubinie a vinului adăuga o strălucire nouă ochilor ei negri.

— Sheba? Ce s-a întâmplat şi cu ce vă pot ajuta?

— E bolnavă, are febră mare, pleoapele umflate şi o chinuie tusea. De-abia se ţine pe picioare şi încheieturile genunchilor trosnesc la fiecare mişcare ca şi cum ar fi beţe uscate.

— Îmi pare rău, spuse ea, lăsând să se vadă fără să vrea un papuc. Cum Sir Bodrugan se uita în jos, îşi retrase repede piciorul. Dar de ce aţi venit la mine?

Sir Hugh scoase un oftat.

— De ce am venit la dumneavoastră? Pentru că azi-dimineaţă l-am întrebat pe Trevaunance ce să fac şi mi-a spus că i-aţi vindecat o vacă de rasă când toţi veterinarii dăduseră greş! De asta am venit. Nu e un motiv serios?

Demelza roşi şi termină de băut paharul. În acelaşi moment auzi tropotul unui cal afară şi Ross descălecă în faţa uşii. Gimlett alergă să ia calul ca să-l ducă la grajd.

— A fost mai mult norocul, Sir Hugh. S-a întâmplat că…

— Toate vindecările se datorează norocului într-un fel sau altul, dar nu toţi au probitatea s-o recunoască. Trevaunance mi-a spus că vă pricepeţi la ierburile tămăduitoare şi cunoaşteţi leacurile ţigăneşti.

— Nu le cunosc, începu Demelza, dar chiar în clipa aceea intră Ross.

Păru surprins şi nu prea încântat să-l vadă pe baronet, îndesat şi păros cum era, lăfăindu-se în fotoliul lui şi vorbind cu Demelza în felul acesta familiar Nu se certase niciodată cu Sir Hugh, dar nici nu-l plăcuse vreodată. În plus, din cauza vizitei făcute la Truro, îl preocupau problemele lui şi nu prea era dispus să dea atenţie unui musafir neaşteptat.

— Sir Hugh a venit… începu Demelza.

— Iapa mea Sheba e bolnavă. Poldark, şi am venit să solicit ajutorul soţiei dumitale. E bolnavă de mai bine de două săptămâni – Sheba vreau să zic – şi Connie e foarte supărată din cauza asta; jură pe toţi sfinţii că e vina grăjdarului. Oricum, nu e natural ca o iapă să fie bolnavă de atâta vreme când n-are decât şase ani. Treneglos îmi spune că şi una de-a lui a murit de o boală ca asta! Nu vreau s-o pierd. Nu se poate!

Ross aruncă mănuşile de călărie pe un scaun şi îşi turnă puţin coniac.

— Şi cum poate să te ajute Demelza?

— Am auzit că se pricepe la ierburi şi vrăji, la lucruri de astea. Trevaunance mi-a spus, azi-dimineaţă sau poate mai de mult, când am fost pe la el. Dă-i dracului de veterinari! Nu se pricep la nimic!

— Veterinarii… începu Ross.

— Tocmai îi spuneam lui Sir Hugh, îl întrerupse repede Demelza, că Sir John dă prea mare importanţă unui sfat pe care i l-am dat anul trecut, prin august. N-a fost decât o sugestie. Era vorba de o vacă a lui, bolnavă, şi din întâmplare s-a făcut bine.

— Te rog atunci să vii să-mi dai şi mie o sugestie pentru iapa mea bolnavă şi o să vedem dacă se face bine aşa, din întâmplare. Rău n-o să-i facă, sunt sigur.

Demelza ezită şi deschise gura să spună ceva.

— De fapt, spuse Sir Hugh, n-ar fi decât serviciu contra serviciu. Suntem vecini şi ar trebui să ne ajutăm unii pe alţii: aşa am făcut şi eu la Bodmin. Vino şi dumneata, Poldark, dacă vrei. Connie o să te trateze bine. Ce-i al ei e al ei! Luăm masa la ora trei. Vă aştept mâine, da?

— Îmi pare rău, spuse Ross, dar mâine am treabă toată ziua la mină. Poate altă dată, săptămâna viitoare.

Demelza se duse să umple iar paharul lui Sir Hugh.

— Poate că aş putea să mă duc eu, Ross, ce zici? Nu ca să rămân la masă, ci numai pentru o jumătate de oră, să văd ce are iapa. Nu pot să fac nimic, sigur, dar dacă Sir Hugh vrea neapărat…

Bodrugan luă paharul.

— Asta-mi convine de minune. Vă aştept mâine după ora unsprezece. Şi orice vă trebuie – doctorii, plasture, clistire, plante medicinale – spuneţi, şi am şi trimis grăjdarul călare la Truro să le aducă.

Au mai stat de vorbă puţin, apoi Ross s-a dus sus în dormitor, dar Sir Hugh nu se grăbea deloc să plece. Termină coniacul din pahar, mai bău şi un al treilea, în timp ce Demelza se întreba cum s-o fi descurcând Jane singură cu opaiţele. Plecă în sfârşit – scund şi gras, dar viguros şi impunător – îi strânse mâna Demelzei insistent, încălecă şi porni în sus pe deal.

Demelza se duse în bucătărie şi văzu că Jane terminase treaba şi făcea curăţenie.

După vreo zece minute îl auzi pe Ross coborând iar şi se duse după el în camera de zi.

— Ai mâncat la Truro? Dacă nu, mai avem nişte plăcintă.

— Am mâncat la Truro.

Se uită la el, îi văzu faţa posomorâtă şi crezu că se datorează felului cum se purtase ea faţă de Sir Hugh.

— Suntem vecini, Ross. Nu puteai să te aştepţi să nu-l primesc.

— Pe cine? A, Bodrugan. Ross ridică din sprâncene. Presupun că n-ai să te duci mâine.

— Ba am să mă duc, spuse ea puţin enervată. Doar am promis că mă duc, nu?

Ross îi răspunse ironic:

— Chiar îţi închipui că vrea să-i vindeci iapa? Aveam o părere mai bună despre inteligenţa ta.

— Vrei să spui că n-ai deloc o părere bună despre inteligenţa mea.

— Ba da, şi o respect mult… câteodată. Dar cred că-ţi dai seama ce vrea Bodrugan. Nu-şi ascunde intenţiile.

Pe Demelza o supărară spusele lui, mai ales că pe trei sferturi erau adevărate:

— Cred că sunt în stare să judec singură.

— Sunt sigur că aşa crezi. Dar bagă de seamă să nu te orbească titlul lui. Are efect asupra unor oameni.

— Mai ales, replică ea, asupra unei fete simple de miner care n-are nicio experienţă.

Se uită la ea un moment:

— Asta tu trebuie să demonstrezi.

Se întoarse să plece, dar ea îl opri în uşă:

— Eşti odios… când spui aşa ceva!

— După câte ştiu, nu eu am început această discuţie.

— Nu, tu nu începi niciodată o astfel de discuţie, tu, cu privirea ta glacială şi limba ta ascuţită! Când te uiţi aşa la cineva, îi îngheţi sângele în vine… şi dispreţuieşti tot ce nu e la nivelul tău. E nedemn de tine şi oribil! Poate că asta vrei să simt şi eu. Poate că-ţi pare rău că te-ai însurat cu mine!

Se întoarse şi ieşi trântind uşa.

…În seara aceea au întârziat cu cina.

Doamna Gimlett i-a spus că stăpâna ei are o durere de cap şi nu coboară la masă, aşa că Ross mâncă singur. Friptura de iepure cu garnitură gustoasă nu i se păru la fel de bună ca cea pregătită de Demelza. Urmă o plăcintă cu mere şi cremă şi biscuiţi. După ce termină, luă cu el o farfurie cu plăcinte şi câţiva biscuiţi şi urcă.

O găsi în dormitor, lungită în pat. Era refugiul ei favorit în rarele momente de supărare. Stătea cu faţa înfundată în pernă şi nu s-a mişcat nici când a intrat Ross, nici când s-a aşezat pe pat.

— Demelza.

Nicio reacţie, ca şi cum ar fi fost moartă.

— Demelza. Ţi-am adus plăcintă.

— N-am chef să mănânc, răspunse ea cu voce înăbuşită.

— Totuşi, ai putea să iei o înghiţitură, două. Vreau să vorbesc cu tine.

— Nu acum, Ross.

— Ba da, acum.

— Nu acum.

Se uită la părul ei ciufulit, la trupul ei ispititor şi plin de graţie.

— Ai o gaură în ciorap, îi spuse.

Demelza se răsuci în pat, apoi se ridică în capul oaselor. Faţa îi era brăzdată de lacrimi; o şterse cu un colţ de dantelă. Simţea că-l urăşte, dar tot nu voia să o vadă urâtă.

— Mănâncă asta, draga mea.

Ea scutură din cap.

Ross lăsă farfuria.

— Ascultă, Demelza, dacă e nevoie de ceartă, apoi să ne certăm pentru ceva serios, să avem un motiv valabil, amândoi. Dar nu văd de ce ne-am certa din cauza unui bătrân gras şi păros care vine să te bată la cap cu insistenţele lui ca să-ţi câştige favorurile. Cred că în sinea ta îl

cunoşti pe Bodrugan la fel de bine ca mine. Cred că e altceva care te supără. Ce este?

Demelza făcu un gest care nu spunea nimic.

— Spui că am limba ascuţită şi că mă uit la tine cu o privire de gheaţă. Dar cum trăieşti în casa asta de şase sau şapte ani şi eşti căsătorită cu mine de mai bine de trei ani, ciudăţeniile mele n-ar trebui să te surprindă. Recunosc că le am, dar n-au apărut aşa, peste noapte. E mult de când le suporţi şi nu-ţi merge prea rău din cauza lor. Cred deci că trebuie să fie o cauză ascunsă care te face să nu le mai suferi. Am observat că petrecem din ce în ce mai puţin timp împreună şi că nu ne mai face tot atâta plăcere. Tu n-ai observat?

— Nu-i din cauza mea, mormăi ea.

— Poate, spuse Ross, că cerem prea mult dacă vrem să dureze ardoarea şi focul de la început. Am petrecut cincisprezece sau optsprezece luni aproape perfecte, aşa cum şi-ar dori orice bărbat sau femeie; dar acum, la începutul acestei de-a doua perioade, suntem dezamăgiţi că s-a dus fericirea perfectă şi fiecare îl învinuieşte pe celălalt. Supărări mărunte se amplifică şi începem să ne certăm. Ăsta-i adevărul adevărat, nu crezi?

— Dacă aşa crezi tu... spuse ea uitându-se în altă parte.

— Şi tu nu vezi lucrurile la fel? Poate că nu încă, dar o să ajungi să le vezi la fel.

„Nu numai că nu mai vrea un copil, dar nu mă mai vrea nici pe mine”, se gândea ea.

— Între timp, continuă el destul de blând, hai să ne străduim să fim mai îngăduitori la supărare. Voi face tot posibilul să evit orice atitudine de condescendenţă faţă de tine – condescendenţă pe care de altfel nu am simţit-o niciodată. Şi dacă ţi se pare că sunt rece sau plictisitor în compania ta, te rog să mă ierţi, pentru că mă preocupă multe lucruri, şi dacă ţi se pare că sunt ursuz sau posac, asta e din cauza vreunui gând care-mi trece prin minte şi nu pentru că m-ai nemulţumi tu.

Tăcu, apoi se aplecă, o sărută pe obraz şi plecă. Nu reuşise decât să adâncească şi mai mult neînţelegerea dintre ei.

*

Mult mai târziu, în aceeaşi seară, Demelza coborî şi îl găsi pe Ross la masa din camera de zi, cu toate registrele în jur. Altădată s-ar fi aşezat pe braţul fotoliului şi ar fi încercat să înţeleagă cum face socotelile. Acum însă nu se aşează. La îndemână, pe masă, era o sticlă cu coniac pe jumătate plină şi se întrebă dacă o începuse în seara aceea. Când intră,

Ross ridică privirile şi-i zâmbi, apoi începu iar să lucreze.

Ea se duse să aţâţe focul, mai puse câţiva buşteni şi stătu liniştită urmărind flăcările albastre.

Auzea pârâul clipocind afară şi o bufniţă ţipând în întuneric. Era o noapte liniştită. Toată luna decembrie fusese la fel, cu rouă devreme dimineaţa, frunze umede sub picioare şi întunericul lăsându-se curând peste zi, ca şi cum aşa ar fi fost normal să fie.

Era o vreme blândă – dar îţi dădea senzaţia de destrămare. Nimic nu părea nou sau tânăr pe pământ.

Deodată ridică privirile şi văzu că Ross se uită la ea. Ca să-şi ascundă gândurile, spuse:

— Tot nu iei leafa pentru funcţia ta de contabil principal al minei, Ross?

— E o economie, şi în felul ăsta am profit mai mare.

— Dar şi ceilalţi. Acolo unde lucra tata îi plăteau contabilului patruzeci de şilingi pe lună. Suntem atât de săraci acum, că asta ne-ar ajuta.

— Dar nu destul. Începu să-şi umple pipa. Acestea nu sunt toate registre de cheltuieli. Unele sunt pentru socotelile mele personale. În trei săptămâni nu voi putea să-mi achit datoriile.

— Ţi-ai văzut creditul? Încercă să i-o spună în treacăt, deşi ştia ce înseamnă pentru amândoi.

— Pearce ar fi flatat să audă cum l-ai numit. Da, l-am văzut. E de acord să-mi prelungească împrumutul pe un an.

— Şi atunci…

— Şi Pascoe e de acord să mai adauge o dobândă la ipoteca de la banca lui, dar mi-a atras atenţia că acum, când are parteneri, s-ar putea să n-o mai poată face pentru încă un an. Dar probabil că nu va trebui, pentru că n-am de unde să iau cele patru sute de lire dobândă pentru Pearce fără să vând ceva din mină şi fără asta n-o s-o mai ducem mult.

Deodată Demelza se simţi ruşinată că a ales tocmai ziua asta ca să se certe cu el.

— Cât îţi lipseşte?

— Puţin peste două sute de lire.

— N-ai putea…

— Ba da, aş putea împrumuta banii de la vreun prieten, dar ce rost are? M-aş îndatora şi mai mult. Ar fi fost mai bine, aşa cum m-a sfătuit Pascoe, să-i fi vândut acţiunile lui Warleggan şi să termin cu el, şi aş fi luat-o de la început, scăpat de datoria cea mai mare.

— Nu eşti tu din ăia care să se dea bătut atât de uşor, Ross. Dar nu m-

am gândit să împrumuţi de la vreun prieten. Avem... câteva lucruri care s-ar putea vinde.

— Ca de exemplu ce?

— Păi, broşa mea cu rubine. Ai spus că valorează o sută de lire.

— Broşa e a ta.

— Tu mi-ai dat-o. Dacă vreau, pot să ţi-o dau înapoi. Mai e şi calul meu, Caerhays. Pot să mă descurc foarte bine şi fără cal. Rar mă duc atât de departe încât să nu pot merge pe jos. Întotdeauna am mers pe jos. Şi rochia mea s-ar vinde bine... şi pendula, şi covorul cel nou din camera noastră.

— Nici nu mă gândesc. Dacă intru la închisoare, va trebui să trăieşti din ce vei lua pe lucrurile astea. N-am intenţia să arunc toate astea într-un puţ fără fund.

— Mai sunt şi vitele, spuse Demelza. Toate sunt de rasă şi avem mai multe decât ne trebuie. Mie mi se pare simplu. Dacă plăteşti dobânzile, mai poţi face rost de bani. Dar dacă vindem acţiunile minei, tot ce ne mai rămâne nu ne mai e de folos. Nu ne aduc bani cu ce să trăim. Pe când Wheal Leisure produce. Şi mai e ceva... nu eşti tu acela care să cedezi în faţa lui Warleggan.

Aici atinsese o rană deschisă. Ross se ridică împingând scaunul şi îşi aprinse pipa cu o bucată de hârtie răsucită.

— Întotdeauna ai pledat ca un avocat.

Remarca lui i-a făcut plăcere. Faţa i se lumină.

— Aşa ai să faci, Ross, nu-i aşa?

— Nu ştiu.

— Am putea strânge două sute de lire, spuse ea. Sunt sigură că am putea.

Capitolul II

În ziua următoare, Demelza se duse călare la Werry House, conacul lui Bodrugan. Se simţea plină de curaj şi, pentru moment, nu i se părea că are prea multă importanţă faptul că nu ştia nimic despre cai. Când văzu iapa bolnavă, o cuprinse îndoiala, dar era clar că Sir Hugh se aştepta să prescrie vreun leac urât mirositor şi că punea pe seama unei false modestii dorinţa ei de a nu se amesteca. O vindecase pe Minta, vaca lui Sir John, şi putea să încerce cel puţin să facă la fel aici.

Se uită la iapă câteva minute, apoi ridică ochii şi întâlni privirea curioasă şi provocatoare a lui Constance Bodrugan. Ei bine, dacă asta doreau... Dacă iapa ar muri pierderea nu i-ar afecta prea mult, în

schimb, ea, personal, ar scăpa o dată pentru totdeauna de insistenţele lui Sir Hugh... Dacă trebuia să comită o crimă, apoi trebuia s-o facă cu curaj şi îndrăzneală...

Porunci să se arunce toate doctoriile: vezicatoare, alifii, pomezi, pilule, cataplasmele şi clistirele folosite de veterinari. A împrospătat astfel puţin atmosfera. Apoi le-a spus să culeagă nouă frunze de iarbă mare şi nouă flori de mac roşu, să le pună într-un săculeţ de mătase şi să-l lege de gâtul calului. Când i le-au adus, a rostit un descântec:

Iarbă, mac pe câmp crescut,
Pe glia lui Iisus născut.
Dar venit de sus dat ţie,
Sângele vărsat pe glie.
Iarbă, flori, răul să treacă
Binecuvântaţi cei ce vă poartă!
Amin!

Era un descântec pe care-l rostea bătrâna Meggy Dawes din satul Illuggan când vindeca negii, dar oricum n-avea cum să-i facă rău iepei.

Apoi îi prescrise acelaşi întăritor făcut din rozmarin, ienupăr şi nucşoară pe care îl recomandase şi pentru vaca de rasă a lui Sir John. Se întoarseră după aceea în casă şi Demelza bău două pahare cu vin de Porto şi mâncă o prăjitură, uitându-se tot timpul la nişte căţeluşi care rodeau covorul la picioarele ei. Vinul venise la timp ca să-i adoarmă remuşcările. Refuză invitaţia la masă şi plecă la ora unu, cu virtutea neatinsă, urmată de mulţumirile zgomotoase ale lui Sir Hugh şi de privirile neîncrezătoare ale lui Lady Constance Bodrugan. Îşi imagina ce ar spune Constance dacă ar muri iapa.

Ross nu pomeni de vizită la prânz, dar la cină spuse:

— Ei, ce are iapa lui Bodrugan? Crezi că e răcită sau are gripă?

Deci ştia sigur că se va duce, în ciuda dezaprobării lui.

— Habar n-am, Ross. Se poate. Este bolnavă rău. Tremură toată, aşa cum făcea Ramoth înainte de a muri

— Şi ce tratament i-ai dat?

Îi povesti, stânjenită.

Ross începu să râdă:

— Toţi veterinarii din comitat o să fie furioşi pe tine. Le iei pâinea de la gură.

— Nu-mi pasă. Dar iapa asta este minunată. Sper să se facă bine. Ar fi o adevărată pierdere dacă ar muri.

— Cred că valorează mai mult de trei sute de guinee.

Demelza scăpă cuţitul din mână şi se albi la faţă.

— Glumeşti, Ross!

— S-ar putea să greşesc, dar tatăl ei a fost King David. Şi el...

— La dracu'! Demelza sări în sus. De ce nu mi-ai spus?

— Credeam că ştii. În orice caz, sunt sigur că nu i-ai făcut niciun rău.

Demelza se duse la bufet.

— Urât din partea ta că nu mi-ai spus.

— Credeam că ştii! Bodrugan se laudă cu asta şi îl cunoşti de mai bine de un an. Dar poate că nu vorbiţi despre cai atunci când vă întâlniţi.

Demelza nu luă în seamă gluma lui înţepătoare, dar începu să mişte nervoasă farfuriile cu mâncare. După un minut se întoarse la masă şi se aşeză iar.

— Apropo, spuse el, ce s-a întâmplat la Bodmin? Cum l-ai întâlnit pe Sir Hugh când ai fost acolo? Şi de ce pare să creadă că-i eşti îndatorată?

— Nu ştiu cum de au îndrăznit să mă cheme, răspunse ea.

*

Cam în aceeaşi vreme când Demelza, în mod imprudent, făcea a doua încercare în domeniul medicinii veterinare, doctorul Dwight Enys îşi punea la contribuţie întreaga lui cunoştinţă şi pricepere de medic pentru tratarea unor animale, umane de data aceasta, dar mai puţin preţioase, din satul Sawle, şi descoperea că mai are multe lipsuri şi că deci mai are multe de învăţat. Medicina nu însemna numai o luptă fără întrerupere împotriva ignoranţei oamenilor, dar şi împotriva propriei ignoranţe.

Gingiile Parthesiei Hoblyn i-au dat cheia bolii care se răspândise în tot satul în toamna aceea. Dacă ar fi găsit o scuză pentru propria lui incompetenţă, aceasta era paludismul care mascase boala mai gravă. În cazul acesta, ca în cele mai multe, fata avusese un acces de friguri, se făcuse bine, avusese un al doilea acces, după care îşi pierduse puterile, i se tăia respiraţia şi obosea după cel mai mic efort. Decolorarea pielii şi apariţia unor pete care semănau cu vânătăile l-au făcut mai întâi să-l suspecteze pe tatăl ei că o bate, apoi, când s-a dovedit că acesta e nevinovat, s-a gândit că poate fi vorba de purpură hemoragică. Îi dăduse din când în când prafuri contra febrei şi ca să-i cureţe sângele, şi îi spusese să stea la aer în zilele mai calde şi să bea apă rece; era un tratament pe care Jacka Hoblyn îl dezaproba cu toată puterea. (Să facă treabă prin casă, spunea el, asta trebuie să facă; i-ar scoate otrava din ea mult mai bine decât dacă stă în pragul uşii, respirând aerul umed şi

fumul.)

Mai târziu, Dwight s-a întâlnit cu Ted Carkeek (a cărui rană de la umăr se vindecase de mult şi uitase de ea) şi Ted îi spusese în treacăt că tatăl lui murise pe mare; când s-au despărţit s-a ciocnit de Vercoe, un vameş bărbos din St. Ann – fost marinar – care l-a oprit să-i spună că soţia lui are un abces la un dinte şi i-a mai povestit câte ceva despre viaţa pe o corabie; imediat după aceea Dwight s-a dus la familia Hoblyn şi s-a uitat la gingiile Parthesiei; şi deodată totul i s-a limpezit şi a început să se ocărască pentru că fusese criminal de orb.

Oamenii aceia din Sawle, bolnavi, fără vlagă, plini de pete vinete, cărora le curgea sânge din nas şi aveau pielea palidă gălbuie, erau victimele scorbutului. Chiar presupunând că Choake mai venea prin sat, nu observase nimic; şi nici el nu observase, aşa că oamenii sufereau de scorbut şi erau trataţi de altă boală.

— Parthesia, am să-ţi schimb tratamentul. Cred că ai nevoie de o schimbare, nu? Nu am aici ce-mi trebuie, îi spuse Rosinei, care sta în picioare lângă scaun, dar cred că o doctorie cu sulf ar ajuta-o. Până atunci aveţi de unde să luaţi legume proaspete de aici, din sat, sau de prin apropiere?

— Legume? Nu, domnule. N-avem legume – numai ceva cartofi – până în aprilie sau mai.

— Sau fructe – lămâi mai ales, sau limonadă… dar sigur că nu aveţi. Eu am câteodată legume proaspete. Nu puteţi cumpăra din Truro?

— Sunt prea scumpe pentru noi. Se duc banii pe ele cât ai zice peşte.

Dwight se uită gânditor la Rosina.

— Da… Totuşi trebuie să insist să cumpăraţi. E vital pentru voi. Îi vor face bine Thesiei, mai bine decât toate poţiunile mele sau leacurile mamei voastre.

— Am să-i spun tatii. Poate că am putea trimite pe cineva să cumpere când se va mai duce cu catâri la târg.

Doctorul plecă. Se gândea că sfaturile lui sunt bune şi Hoblyn cu familia lui, nefiind prea săraci, ar fi putut să le urmeze. Dar ceilalţi? N-ar fi putut să-şi cumpere legume şi fructe proaspete. Pentru ei era tot atât de greu ca şi cum s-ar fi aflat singuri şi neajutoraţi în mijlocul Pacificului. La ce bun poţiunile lui cu sulf, sărurile şi alte medicamente, dacă nu mâncau legume şi fructe proaspete? În cel mai bun caz erau paliative, sau nici măcar atât. Era furios. Cu toate lipsurile şi imperfecţiunile terapiei medicale din vremea aceea, pentru această boală exista totuşi un tratament – dar acest tratament nu putea fi aplicat.

El singur nu-şi putea permite să hrănească un sat întreg, sau chiar câteva familii, cu legume şi fructe proaspete cumpărate de el.

Trenwith House făcea parte din teritoriul de activitate al lui Thomas Choake; el era doctorul lor curant, dar Dwight avea şi el o pacientă pe care nu el o căutase: doamna Tabb căzuse şi se tăiase rău la mână şi nu voise s-o panseze decât doctorul Enys. Se dusese pe jos până la el acasă, dar o apucase ameţeala când a ajuns acolo. Doctorul i-a spus atunci că rândul viitor va veni el s-o vadă, ca s-o scutească de drumul lung de şapte mile până la el. Rana nu supura prea mult şi Dwight i-a aplicat o substanţă vezicantă şi i-a dat un unguent pe care să-l folosească mai târziu. Coborî scările condus de doamna Tabb – şi o văzu pe Elizabeth Poldark la intrare.

— Domnule doctor, nu prea veniţi des pe la noi.

— Nu, doamnă. Încerc să nu vânez pe terenul unui coleg, spuse el zâmbind.

— Vânatul e păstrat numai pentru vizitele doctorului când e în exerciţiul funcţiunii, spuse ea încet.

— Mulţumesc. Am să ţin minte. Nu l-am mai văzut pe soţul dumneavoastră de când ne-am întâlnit la Bodmin.

— Francis mi-a povestit despre amabilitatea dumneavoastră. Am fost uşuraţi de felul cum s-a terminat procesul… Doriţi un pahar cu vin?

Intrară în salonul de iarnă.

„Dacă un gust rafinat e destul, atunci căsătoria noastră a fost o adevărată idilă”, spusese Francis în noaptea aceea lungă la Bodmin.

Un gust rafinat? Atât avea de oferit femeia asta? Frumuseţea acestei femei tinere, mereu retrasă în sine, îl impresiona pe Dwight. Ştia că e impresionabil, dar…

În salon, mătuşa Agatha şedea ghemuită în faţa focului din cămin. Mâinile ridicate şi tremurânde ale bătrânei se mişcau fără încetare în poală, ca nişte cârtiţe cenuşii care căutau ceva ce nu puteau găsi niciodată; dar mintea ei era la fel de pătrunzătoare ca înainte şi ochii ei bătrâni, dar încă ageri, îl măsurară pe Dwight din cap până în picioare când i-a fost prezentat din nou. Desigur că-şi amintea de el, de la botezul copilului lui Ross, spuse ea. Era obiceiul ei, acum, la bătrâneţe, să nu recunoască niciodată că ar putea uita ceva. Recunoştea imediat un avocat după faţă. Se întâmpla rar ca… Ce? Ce-aţi spus? Da. Da, asta spusese şi ea. Şi ce doctori mai erau acum la Truro? În tinereţea ei fusese acolo un doctor pe nume Seabright; avea multă clientelă. Prescria întotdeauna balegă proaspătă de cal ca să vindece apa la plămâni. Locuia la etaj, acolo unde era acum hotelul lui Pearce. Era

foarte cunoscut, dar s-a îmbolnăvit de *morvă*[15] când a tăiat un cal şi a murit într-o lună.

— Mătuşa Agatha nu aude; e complet surdă, spuse Elizabeth şi schimbă subiectul conversaţiei.

Lui Dwight îi făcea plăcere să stea de vorbă, mai ales în compania unei femei plăcute, şi numai din când în când amintirile din noaptea aceea îl mai tulburau. Îi apăreau în minte ca fantasme ale unei experienţe aproape nereale. Flacăra nemişcată a lumânărilor; faţa lui Francis trasă şi plină de amărăciune; confidenţele dure la început, dar care, pe măsură ce le făcea, aproape că le respingea, în toate apărea figura lui Elizabeth, Elizabeth cea înaltă, dar care nu-l iubea.

Poate că o umbră apăru pe faţa lui Dwight, pentru că Elizabeth se întrerupse.

— Doctore Enys, pot să vă întreb ceva?... Din unele spuse ale lui, am ajuns să înţeleg că soţul meu... că Francis a încercat să se sinucidă când a fost la Bodmin. Ştiţi oare dacă e adevărat?

Era întrebarea la care-i era greu să răspundă. Încurcat, Dwight se uită la bătrâna care-l urmărea atentă ca şi cum ar fi putut auzi fiecare cuvânt.

— După cum ştiţi, soţul dumneavoastră şi cu mine am stat în aceeaşi cameră la Bodmin. Oraşul era în fierbere în vremea aceea şi domnul Poldark a fost... influenţat de starea aceea generală de tulburare şi cruntă beţie care domnea peste tot. Am... am stat de vorbă până târziu în noapte şi cred că prezenţa mea, faptul că a avut cu cine să vorbească, l-a ajutat să depăşească un moment greu. Nu cred că trebuie să fiţi îngrijorată.

Mătuşa Agatha povestea mai departe:

— Eram bolnavă, aveam *zona zoster*, şi mi-a dat să mă ung dimineaţa şi seara cu sânge de pisică amestecat cu lapte de vacă; şi apă cu zahăr noaptea. Mi-amintesc că era mărunţel, dar iute şi harnic ca o albină.

— Nu mi-aţi răspuns la întrebare, domnule doctor, spuse Elizabeth.

— E singurul răspuns pe care vi-l pot da... Nicăieri în altă parte nu umblă vorbele ca pe aici şi v-aş sfătui să nu le daţi atenţie.

O scânteie se aprinse în ochii lui Elizabeth.

— Poate că nu vă daţi seama, domnule doctor, cât de izolaţi suntem noi aici de lume.

---

[15] Boală contagioasă la cai şi măgari, adesea mortală. Transmisibilă la om. (n. tr.).

— Nu… nu mi-am dat seama.

— Verii noştri de la Nampara nu vin pe la noi, noi nu ne mai putem permite să primim oaspeţi şi Francis n-are chef de vizite de politeţe. Asta poate că vă va explica de ce sunt pusă în situaţia de a cere informaţii de la un străin.

— Mi-ar părea rău dacă m-aţi considera străin Aş fi fericit dacă v-aş putea fi de vreun folos şi sper că veţi apela la mine oricând doriţi.

— Pe vremea mea, spuse mătuşa Agatha, sugându-şi gingiile, niciun gentleman nu pleca de acasă fără sabia lui. N-ar fi îndrăznit. Îmi amintesc că am văzut un tâlhar la drumul mare spânzurat la răspântia de la Bargus. Om frumos, îmbrăcat într-un costum de haine stacojiu; avea pe cap o pălărie garnisită cu dantelă aurie. A murit frumos, cu curaj, până la ultima zvâcnitură. Dumneata, tinere, n-ai fi îndrăznit să te duci aşa până la Truro, îmbrăcat ca pentru o înmormântare.

— Eu locuiesc între Nampara şi Mingoose, îi spuse Dwight cu voce tare.

— Da, ştiu că e uşor acuma. Se spune că de aici până la Truro drumul e sigur. N-ai de ce să te mai temi.

— Sigur că Francis v-a povestit despre răcirea relaţiilor dintre noi şi verii noştri, spuse Elizabeth.

— Da, ştiu.

— Credeţi că Ross s-a liniştit acum, după toate necazurile prin care a trecut?

— Întotdeauna am simţit că Ross e ca un vulcan. E liniştit multă vreme şi mâine poate să erupă.

După cum îl privea, părea că e de acord cu el. Continuă:

— Pe Demelza am văzut-o mai rar. (Era adevărat. Câteodată i se părea că Demelza încerca să-l evite, deşi nu înţelegea care ar fi fost motivul.)

— Unde e Geoffrey Charles? întrebă mătuşa Agatha. Unde-i băiatul?…

— Credeţi, spuse Elizabeth, că sunt fericiţi?

— …E un drac de copil, spuse bătrâna, n-are nici şapte ani şi face tot felul de obrăznicii. I-aş trage eu vreo câteva. Niciun copil nu se cuminţeşte fără câteva pe spinare din când în când.

Dwight spuse:

— Poate că v-aş răspunde dacă aş cunoaşte răspunsul.

— Anul trecut ne-a fost de mare ajutor, spuse Elizabeth. Fără ea, unul din noi, sau poate mai mulţi, am fi murit. Vreţi să-i transmiteţi o invitaţie, de la mine? Spuneţi-i… că mai de mult am petrecut un

Crăciun fericit împreună la Trenwith şi că am dori să vină iar anul acesta. Faceţi-o să înţeleagă, vă rog, că vrem într-adevăr să vină, că avem nevoie de ei. Aţi face asta pentru mine?

— Sigur că da!

— Poate că veţi putea veni şi dumneavoastră. Nu avem cine ştie ce de oferit, dar…

Dwight îi mulţumi, spuse că va fi încântat să vină şi plecă. La plecare îl văzu pe Francis întorcându-se acasă pe aleea principală, venind din direcţia porţii de la intrare. Nu s-au oprit, însă Francis l-a salutat ironic, ducând un deget la pălărie. Era îmbrăcat în haine de lucru, cu ghetele pline de noroi, dar arăta mai bine decât ultima dată când îl văzuse Dwight.

Ziua era scurtă şi avea să se întunece înainte de a ajunge la Grambler. Marea întunecată de-abia se vedea prin ceaţă printre neregularităţile terenului. Norii, ca un val blând şi umed, înaintau încet dinspre coastă, în straturi groase, cafenii, părând să anunţe noaptea lungă ce se apropia.

Când ajunse la drumul mare spre Grambler, zări silueta unui om îndesat, cu picioarele strâmbe, care mergea înaintea lui. Era Jud Paynter, grăbit tare. La auzul călăreţului, întoarse capul speriat, să vadă cine e. Se lumină la faţă când îl zări pe doctor.

— Bună seara, Paynter.

Dwight tocmai trecea înainte când Jud ridică mâna în semn de salut.

— Avem vreme bună, dom’le Enys, pentru perioada asta a anului. Se termină iarna.

Dwight mormăi ceva, apoi slăbi hăţurile ca să meargă mai departe.

— Dom’le Enys.

— Da.

— Vă cer prea mult dacă vă rog să mă lăsaţi să merg pe lângă dumneavoastră până la Grambler?

— Nu, dacă ai un motiv serios. Nu-i decât o jumătate de milă până acolo.

— Juma de milă poate să fie mult şi am un motiv. Sunt vreo doi care se ţin după mine şi nu-mi place deloc. Nu-mi place. Nu mi-ar plăcea să mă văd lungit în biserică, eu, Jud Paynter. I-aţi văzut cumva?

— Ce vrei să spui?

— Uite ce vreau să spun. Eram în sat, la St. Ann, cu treburile mele obişnuite, treburi cinstite, respectabile, decente şi curate, când i-am văzut pe ăia doi uitându-se la mine ca şi cum aş fi fost o gâscă pe cinste, gata de pus în oală pentru Crăciun. Ei, îmi zic eu. Cine or fi? Trecători?

Tâlhari? Mai bine plec acasă, să nu mă trezesc până să-mi dau seama cu gâtlejul tăiat. E o ruşine unde am ajuns în ţara asta! Nu poţi să te mişti din casă fără să te pândească nişte ticăloşi. Nu-i drept. Nu-i bine. Nu-i cinstit.

— Crezi că te bănuiesc că ai bani?

— Eu? spuse Jud uimit. N-am bani. Numai câţiva bănuţi să-mi cumpăr un pahar cu rom.

— Şi atunci de ce să încerce cineva să te jefuiască? De ce nu pe mine? Calul meu ar fi o pradă mai bună.

Jud ridică din umeri:

— Asta e! Aşa stau lucrurile. Poate că se gândesc c-ar fi o trăsnaie mai mare dacă te-ar arunca pe dumneata în şanţ. Nu, nu! Ticăloşii ăştia atacă mai mult văduvele şi orfanii.

— Şi dumneata din care categorie faci parte?

— Cine, eu? Păi eu sunt orfan de când au murit mama şi tata.

Înaintau încet, Dwight strunind greu calul, Jud suflând şi mormăind în spatele lui. Dwight trebuia să ducă un borcan cu alifie cuiva în sat. Când se întoarse, îl ajunse iar din urmă pe Jud, care tocmai sosea acasă. Prudie era în uşă.

— Ha! Ai venit, porc bătrân ce eşti, spuse ea, apoi îl recunoscu pe călăreţ. Bună ziua, dom'le doctor Dwight, adăugă ea cu un aer bleg.

— Bună ziua, Prudie. Cred că eşti mulţumită că-l vezi pe soţul tău că a sosit cu bine acasă.

— Acasă, ai? Nu l-am văzut şi n-am mai auzit de el de câteva zile. Îşi închipuie că poate să plece şi să vină când are chef. Bătrân puturos ce eşti!

— Ştii unde am fost, spuse Jud. Ştii prea bine! Ca să câştig bani, să te ţin pe tine să stai acasă şi să nu faci nimic. Ştie şi doctorul, ca şi tine, chiar dacă se preface că nu.

— Şi ţi-a mers bine? îl întrebă Dwight.

— Nu prea rău.

— De aceea te urmăreau oamenii aceia?

— Ce oameni? întrebă Prudie, ştergându-şi nasul roşu şi umflat cu mâneca rochiei.

Jud părea stânjenit în timp ce Dwight explica.

— N-are de-a face cu treburile mele, spuse el. E cum v-am spus. Tâlhari care umblă după un bătrân neajutorat ca să-l jefuiască. Vă spun că-i rău când legea şi ordinea nu mai fac două parale. Eu…

— Nu pot să-mi închipui ce-i cu el, spuse Prudie. Se poartă aşa de când s-a întors de la proces. Îi e teamă şi de umbra lui. Nu mai iese din

casă când se face noapte. Numai dacă te răsteşti la el şi o şi ia la fugă ca un iepure.

— Nu-i adevărat! Nu-i drept! Nu mi-e frică decât de ce trebuie să-mi fie frică. Şi eu nu sunt iepure, să ştii!

— Oricum, asta e de când cu procesul, spuse Prudie. Nu ştiu ce este, da' dumneata ai fost acolo, domnule Dwight, şi poate că dumneata ai să afli. Jud era sigur cherchelit când a depus mărturie şi pentru mine-i un mister cum de nu l-au băgat la închisoare chiar atunci!

— Dar ce legătură are asta cu frica lui de acum?

— Asta-i tot zic de-am răguşit zicându-i, răspunse Jud, ţipând în gura mare. M-am săturat de atâtea vorbe. Dacă ţi-ai vedea de bucătărie în loc să tot dai din gură, am trăi mai bine pe lumea asta. N-am pace nici acasă, nici afară.

Dwight înţelese aluzia şi plecă. Vocea lui Prudie se auzea ca o orgă cu toate pedalele apăsate.

— Nu ştiu eu de legi, dar asta-i de când cu procesul ăla. Nu mă-nşeli pe mine, bătrâne. Cum se face întuneric, începi să sari şi să te fereşti parc-ai fi un purice pe-o plită încinsă. Ascunzi tu ceva şi am să aflu eu!

Din depărtare, Dwight îl văzu pe Jud intrând în casă bombănind, iar ameninţările şi avertismentele lui Prudie ajungeau până la el aduse de vânt.

Capitolul III

Au vândut broşa cu şaptezeci de lire. Cămătarul spunea că preţurile au scăzut de când au cumpărat-o şi că în Cornwall nu se vindeau bijuterii atât de scumpe. Ross a spus că e un preţ rezonabil; n-ar fi putut obţine mai mult. Calul Demelzei, Caerhays, l-au vândut cu treizeci şi cinci de guinee şi covorul cu zece. Ross n-a vrut să vândă rochia. Mai bine se duce la închisoare. Şi atunci n-o s-o mai poarte deloc şi o s-o mănânce moliile şi o să se demodeze şi îi era prea largă în talie pentru că slăbise. O să se ducă la închisoare, dar rochia tot n-o vinde. Demelzei, cuvintele lui i-au mers la inimă.

Apoi au început să vândă din vite, mai întâi două vaci. Au luat paisprezece guinee pe una. Sikh, mânzul de doi ani, l-au dat cu zece guinee. Nu era sezonul cel mai potrivit pentru vânzarea animalelor. Ross avea senzaţia amară că cei ce îi cumpărau vitele le vor vinde peste trei luni cu profit. Aveau două viţeluşe de două luni şi au vândut-o pe fiecare cu doisprezece şilingi şi şase pence. Fără boi nu puteau să are pământul, aşa că nu i-au vândut. Au vândut în schimb porcii şi aproape

toate păsările. Jane Gimlett plângea şi Jack Cobbledick nici nu se mai uita în ochii lor. Le mai trebuiau încă douăzeci şi cinci de lire. Ross mai făcu un ocol prin fermă. Din toate vitele crescute cu atâta grijă, în şapte ani îi mai rămăsese o vacă (aştepta să fete în aprilie), un cal, o pereche de boi, şase pui şi câteva raţe. Tocmai atunci sosi Dwight cu invitaţia din partea lui Elizabeth.

— Spune-le… începu Ross, şi se opri simţind cum îl cuprinde mânia, spune-le că suntem atât de ocupaţi să gustăm din plăcerile vieţii încât…

— Spune-le… interveni Demelza imediat. Dar nu Dwight trebuie să fie mesagerul nostru. Tu te duci, Dwight?

— Cred că da. Nu-i prea plăcut să petreci Crăciunul singur.

— Sunt alternative şi mai rele, spuse Ross.

După un timp, Dwight adăugă:

— Desigur, mi-ar face mai multă plăcere dacă aţi veni şi voi la Trenwith…

— E măgulitor ce spui, dar nu se potriveşte.

— Eu am să mă duc totuşi.

— Eu n-am de ce să mă duc.

Tăcerea stânjenitoare care a urmat a fost întreruptă de Garrick, care a apărut subit zburdând prin curte, ca un pudel franţuzesc enorm, dând din ciotul lui de coadă şi cu limba roşie atârnându-i. Ca de obicei, nu se purta cu respectul şi decenţa cuvenite. Dwight a trebuit să fugă din calea lui, iar Ross s-a ales cu câteva pete de noroi pe cămaşă.

— Vinovată e Demelza, spuse Ross ştergându-se, pentru că adoptă tot felul de lighioane ciudate şi nu le domesticeşte cum trebuie. Zilele trecute ne-a vizitat Sir Hugh Bodrugan.

Dwight râse

— Sir Hugh n-a avut niciodată ambiţia să-mi lingă faţa.

— Nu pe a dumitale poate.

— Ross, îl întrerupse Demelza, de ce să nu ne ducem la Trenwith?

Ross se uită prin curtea lor goală:

— Întrebi serios?

— Ştiu că n-ar trebui, dar… e păcat să nu te gândeşti decât la trecut.

Cum să nu te gândeşti, când trecutul influenţează atât de mult prezentul?

— Spune-le că nu vom veni decât când îi vor invita şi pe Verity şi Blamey.

— Nu cred că va mai trece mult până se va întâmpla şi asta, spuse Demelza. Verity şi Francis s-au împăcat la Bodmin.

— Atunci să ne împăcăm cu toţii.

— Şi eu aş vrea să ne împăcăm, recunoscu Demelza după un timp. Dar dacă ar fi să facem noi primul pas…

Ross se gândea: „Doamne! ce dacă falimentul meu se datorează lui Francis (e probabil că s-ar fi întâmplat în orice caz), poate că Demelza are dreptate. Are de multe ori dreptate. Verity vrea să ne împăcăm. Şi Demelza vrea, şi Elizabeth.”

Ultimul gând trezi în el dorinţa, aproape nevoia, de a o vedea din nou pe Elizabeth. Niciodată nu se vindecase de ataşamentul lui faţă de Elizabeth; era ceva fundamental, o slăbiciune poate, de care nu mai ţinuse seama, dar care exista.

— Bine, spuse, o să ne mai gândim. Acum douăzeci sau treizeci de lire sunt mai importante decât toate reuniunile de Crăciun. Poate că ai vrea să contractezi o ipotecă pe averea mea, Dwight. Ar fi o a treia ipotecă şi dobândă va fi de sută la sută. Nimic nu aduce un câştig mai bun decât camăta.

— Îţi ofer zece lire, e tot ce am şi n-ar servi o cauză mai bună.

— Nu e încă o cauză pierdută, deşi am momentele mele de îndoială. Îţi aminteşti de Tregeagle, care a trebuit să dreneze balta de la Dozmare cu o scoică? Sarcina mea e alta.

Îşi continuară plimbarea. Dwight începu să vorbească despre scorbutul pe care îl descoperise el la Sawle. Discuţia dură până s-au întors acasă, unde John Gimlett repara balamalele ruginite ale unui oblon la fereastra bibliotecii.

— Dacă n-ai turbă, putem să-ţi dăm noi, spuse Ross. Avem destulă pentru două ierni.

După ce îşi arătase afecţiunea debordantă, Garrick fugise iar, dar îl văzură întorcându-se cu ceva în gură. Se dovedi a fi picioarele din spate ale unui iepure pe care le lăsă la picioarele Demelzei.

— Fugi de-aici! îl certă Demelza dezgustată. Căţel scârbos ce eşti! Ia-le de aici!

Ross luă de jos picioarele şi le aruncă dincolo de pârâu, iar câinele fugi după ele.

— Mă întreb cât ar valora Garrick dacă l-aş vinde, spuse el. O corcitură care a crescut peste măsură. Carnivor. Se repede la animale, păzeşte copiii mici. Se aşază pe puieţi şi-i striveşte, scormoneşte florile. Priceput la spart vesela. Câteodată îi miroase gura. Rezultate garantate.

Dwight începu să râdă. Când intrară în casă, îl întrebă:

— Vei putea să-i ţii pe Gimlett şi pe nevastă-sa?

— Nu vor să plece. Le putem da de mâncare şi nu vor nimic altceva deocamdată. Şi nu pot lucra ferma fără Cobbledick.

— Vorbesc serios, spuse Dwight, ia cele zece lire ale mele dacă-ţi folosesc.

— Şi eu vorbesc serios, spuse Ross. Va trebui să vând pendula, Demelza, şi câteva mobile. Mai sunt şi pistoalele de la tata şi vechiul telescop.

*

„Deci ne-am întors de unde am plecat, se gândi Demelza. Sunt trei ani de când am petrecut Crăciunul la Trenwith. Vremea era la fel, noroasă şi liniştită. Mie mi-era atât de frică încât nici nu ştiam ce spun. O rândăşoaică în vizită la oameni de viţă nobilă. Acum s-a schimbat tot. Sunt emoţionată, dar nu ca atunci. Şi ei sunt săraci... ca şi noi... şi Francis îşi lucrează pământul şi Elizabeth... Nu-i mai e frică, şi mi-e recunoscătoare pentru ce s-a întâmplat anul trecut de Crăciun. Draga de Verity nu e acolo. Dar nici mie nu-mi mai e frică. Ştiu să mă port, nu mă mai fac de râs. E ciudat că iar aştept un copil, şi nu-i spun lui Ross, deşi pentru alte motive, şi am trecut de luna a patra, la fel ca atunci.

— Îţi aminteşti, spuse ea, cum mergeam atunci pe drum? Garrick venea după noi şi se lăsa la pământ când îi vorbeam, ca şi cum ne-ar fi ascultat şi ar fi avut de gând să facă ce i se spune.

— Da, încuviinţă Ross.

— Şi îţi aminteşti că ne-am întâlnit cu Mark Daniel şi l-a luat pe Garrick de-o ureche şi l-a dus acasă... Mai ştii ceva de Mark, Ross?

— Nu ştiu cum o duce cu toate tulburările astea, dar Paul l-a văzut la Roscoff.

— Nu crezi că ar fi în siguranţă dacă ar veni acasă?

— Nu. Dacă în Franţa lucrurile vor merge din ce în ce mai rău, ar trebui să se ducă în Irlanda sau în America; n-ar avea linişte aici nici dacă şi-ar schimba identitatea.

Rândul trecut, când fuseseră la Trenwith, Verity îi întâmpinase la uşă. Acum Demelza observă buruienile crescute pe alee, iarba uscată de sub copaci, fereastra cârpită şi poarta dinspre livadă nevopsită. Tabb le deschise uşa şi portretele de familie, vechi şi decolorate, în costumele lor stacojii sau de culoarea chihlimbarului păreau să arunce priviri reci prin sala de la intrare care răsuna a gol. Când îşi scoteau hainele groase, Elizabeth ieşi din salonul de iarnă.

Demelza s-a mirat când a văzut-o îmbrăcată în rochia roşie cu garnituri bogate de dantelă pe care o purtase la botezul Juliei. Nu pomenise nimeni de o petrecere şi Demelza, simţind că, în condiţiile actuale, orice etalare de lux ar fi considerată deplasată de către

oamenii aceştia bine crescuţi, venise îmbrăcată într-o rochie de după-amiază.

Deci tot o mai interesează Ross, se gândi Demelza cu strângere de inimă, şi recunoştinţa faţă de mine n-are nicio importanţă. Ar fi trebuit să-mi dau seama. Totuşi se îndreptă spre ea cu un zâmbet pe faţă şi Elizabeth o primi cu toată amabilitatea. Cu prea multă amabilitate, îi trecu imediat prin minte. Nu părea sinceră ca Elizabeth cea bolnavă de acum un an. Ce proastă am fost!

Francis nu era acolo să-i întâmpine, dar după ce şi-au scos hainele, apăru şi el venind din salonul cel mare. Părea că ezită la această primă întâlnire. Cei doi bărbaţi se uitară unul la altul o secundă.

Francis spuse:

— Ei, Ross... ai venit deci.

— Am venit...

— E... e bine, cred. Oricum, mă bucur.

Îi întinse mâna cam nesigur. Ross i-o strânse, dar numai puţin.

— Am fost prieteni buni în trecut, spuse Francis.

— Cel mai bine e să uităm trecutul, spuse Ross.

— Asta vreau şi eu. E un subiect neplăcut.

Formal, reconcilierea se făcuse, se părea că nu mai e nimic de adăugat; dar jena dintre ei reapăru.

— Aţi venit pe jos până aici?

— Da. (Era un punct sensibil, cu Caerhays vândut.) Văd că în sfârşit Odgers repară câte ceva la biserica din Sawle.

— Numai acoperişul. A plouat atâta în ultimele luni încât cei din cor au trebuit să cânte cu apa picurându-le pe cap. Ce n-aş da să cadă odată turnul. Ori de câte ori trec pe lângă el am impresia că sunt beat.

— Poate că o să reuşim să facem ceva într-o zi, când un Poldark o să fie iar bogat.

— Cred că până atunci o să se dărâme toată biserica.

— Draga mea, spuse Elizabeth luând-o pe Demelza la braţ, mi-a fost teamă că n-ai să reuşeşti să-l aduci. Când îşi pune ceva în cap, e greu să-l faci să renunţe. Dar poate că te pricepi cum să-l iei.

— Nu mă pricep, spuse Demelza. Da, nu cred că mă pricep, se gândea ea. Nu ştiu cum am să rezist zilele astea, cum am rezistat acum trei ani. De data asta n-am curaj. Sunt prea nefericită şi bolnavă ca să lupt pentru el dacă nu mă mai vrea.

— Părinţii mei vor veni şi ei la masă, spuse Elizabeth. Şi Dwight Enys. Mă tem că nu va mai veni nimeni altcineva. Îţi aduci aminte că George Warleggan şi familia Treneglos au venit şi tu ai cântat cântecele

acelea frumoase?

— Nu i-am mai văzut de mult, spuse Demelza intrând în salonul cel mare.

— Ruth va naşte luna viitoare, e primul copil. O să fie mare bucurie dacă e băiat. Se spune că bătrânul Horace Treneglos face tot felul de planuri pentru primul lui nepot. În ziua de azi nu mai sunt bani mulţi, dar când o familie dăinuieşte de mai bine de şase sute de ani… Desigur, a noastră e şi mai veche.

— Care? Poldark?

Elizabeth zâmbi.

— Nu, nu. Am vrut să spun familia mea. Avem documente încă din anul 971. Ross, când te văd în camera asta e ca pe vremuri.

— E ca pe vremuri, repetă Ross enigmatic.

— Şi cel mai bine ar fi să uităm vremurile de altădată, spuse Francis ridicând paharul. Să bem pentru vremurile noi! Nu pot fi mai rele decât cele ce s-au dus şi bine că s-au dus!

Zâmbi, uitându-se în ochii Demelzei. Demelza dădu încet din cap, zâmbindu-i şi ea.

— Pentru mine vremurile de altădată au fost bune, spuse ea.

*

Nici masa nu mai era la fel de îmbelşugată ca înainte, deşi asemenea mâncăruri nu mai pregătiseră de doi ani. Şuncă, friptură de pasăre şi de miel cu sos de capere, apoi budincă cu jeleu de coacăze, tartă cu prune şi cremă de vanilie.

Demelza nu-i cunoştea pe părinţii lui Elizabeth şi s-a mirat când i-a văzut. Dacă să ai hrisoave din 971 însemna să arăţi cum arătau ei, atunci era mai bine să nu ai deloc, ca ea. Domnul Chynoweth era slab, numai piele şi oase; era încrezut şi plin de gesturi surprinzător de afectate. Doamna Chynoweth arăta îngrozitor: corpolentă, cu albeaţă la un ochi şi cu gâtul umflat. Cum nu o cunoscuse înainte de a se îmbolnăvi, Demelza nu-şi putea închipui cum de Elizabeth ieşise atât de frumoasă. Nu i-a trebuit mult să-şi dea seama că erau oameni care se considerau nedreptăţiţi. Suferiseră vreun eşec în viaţă şi-l resimţeau ca pe un afront personal. Demelza o prefera pe mătuşa Agatha, cu toată mustaţa ei şi mâncarea care i se prelingea pe barbă. Nu puteai să-i răspunzi, nu te auzea, dar conversaţia ei era plină de vitalitate şi spirit. Păcat că nu se găsea nimeni care să noteze amintirile ei care aveau să se piardă toate odată cu moartea ei.

După masă, spre marea neplăcere a Demelzei, deşi ar fi trebuit să-şi

aducă aminte că aşa era obiceiul – femeile au plecat lăsându-i pe bărbaţi să-şi bea vinul; dacă ar fi avut vreun coşmar, Demelza nu ar fi visat figuri mai înfricoşătoare ca Elizabeth – în starea ei sufletească de acum –, mătuşa Agatha şi doamna Chynoweth. Au urcat la etaj, în dormitorul lui Elizabeth, s-au aşezat în faţa oglinzii, şi-au aranjat părul, au stat de vorbă, apoi s-au dus pe rând să viziteze toaleta de la capătul coridorului, pe care Demelza o socoti mult mai incomodă decât cea amenajată în curte la Nampara. Elizabeth i-a aranjat boneta de dantelă mătuşii Agatha şi doamna Chynoweth le-a spus că a auzit că moda nouă de la Londra şi Bath e aproape indecentă; şi mătuşa Agatha a spus că mai are nişte reţete pentru faţă: pomezi şi altele, şi alifii pentru buze, şi creme şi apă de gură; o să le găsească şi o să i le dea Demelzei. Şi Elizabeth a întrebat-o dacă se simte bine, că prea stă tăcută. Şi Demelza i-a spus că se simte foarte bine. Doamna Chynoweth i-a aruncat o privire, măsurând-o din cap până în picioare ca şi cum ar fi vrut să-i dezvăluie secretul şi a spus că rochiile la modă au talia sus de tot, sub braţe, şi cad drept ca un fel de sfeşnic până la pământ şi cu cât ai mai puţine fuste pe dedesubt, cu atât mai bine. Demelza şedea pe patul din lemn de trandafir cu draperii de satin roz şi îşi aranja jartierele; se gândea că Ross avea dreptate, că n-ar fi trebuit să mai vină la Trenwith dacă nu venea şi Verity; ea, venirea ei, ar fi schimbat totul; Verity era mascota ei, ea îi aducea noroc, n-avea niciun chef în seara aceea şi nici vinul n-ar fi ajutat-o; numai Elizabeth va avea succes, cu părul ei minunat şi lucios, cu talia ei subţire, cu ochii ei cenuşii, vocea ei cultivată, graţia şi siguranţa ei. Cum vor trece seara asta şi ziua de mâine?

Jos, în sufragerie, sticla de Porto făcuse de două ori înconjurul mesei şi Jonathan Chynoweth, care nu ţinea la băutură, era moleşit şi vorbea cu limba împleticită. Dwight, care nu avusese niciodată bani ca să-şi cumpere vin, îşi dădea seama acum cât era de lipsit, şi de aceea sorbea câte un pic şi îşi mai turna câte puţin când sticla ajungea iar la el. Pentru cei doi veri, însă, era de-abia începutul.

— Astea sunt ultimele trei sticle de Porto din recolta ’83. Tu ai cumpărat mult atunci? întrebă Francis.

— Pe vremea aia n-aveam bani, de-abia mă întorsesem din America şi casa era o ruină. N-am vin mai vechi decât din recolta de anul trecut. Când se va termina, va trebui să recurg la gin ieftin.

Francis mormăi:

— Banii. N-avem bani nici tu, nici eu. Şi asta ne otrăveşte viaţa. Câteodată aş avea poftă să jefuiesc o bancă şi aş face-o dacă ar fi a lui

Warleggan şi dacă nu m-ar prinde să mă spânzure.

Ross se uită lung la el:

— Ce te-a făcut să te cerţi cu el?

Era prima întrebare care se referea la fondul neînţelegerii dintre ei. Francis îşi dădu imediat seama de importanţa ei şi de imposibilitatea de a-i da un răspuns clar. Totuşi, nu trebuia să facă impresia că o evită. De aceea răspunse:

— Faptul că mi-am dat seama că părerea ta despre el şi familia lui era cea dreaptă.

Urmă o pauză când ceasul începu să bată. Vibraţiile metalice ale bătăilor răsunară în cameră mult după ce încetaseră.

Cu dinţii furculiţei, Francis trase trei linii drepte pe faţa de masă.

— Lucrurile astea... pătrund în tine încet, încet. Observi câte ceva până când într-o zi te trezeşti dintr-odată că *ştii sigur* că omul care ţi-a fost prieten ani de zile e un... ticălos şi gata, asta-i tot!

— Ţi-ai încheiat socotelile cu el?

— Nu. Ce e drept e drept. L-am jignit destul ca să-l fac să explodeze, dar nu mi-a făcut nimic.

— Eu mi-aş încheia socotelile cu el.

— Imposibil. Nimeni nu e dispus să-mi preia debitul de la el.

— Ascultaţi, spuse Dwight jenat, eu am băut destul şi dacă vreţi să discutaţi între patru ochi problemele voastre financiare personale...

— Nimic nu e secret când e vorba de datorii, spuse Francis. Datoriile sunt de notorietate publică. E singura consolare... Oricum nu vreau să mă ascund de tine.

Trecură iar sticla din mână în mână.

— Apropo, spuse Francis, ce a făcut Demelza cu iapa lui Bodrugan?

— Ce să facă cu ea? întrebă Ross prudent.

— Da. M-am întâlnit cu el azi-dimineaţă şi era în culmea fericirii pentru că iubita lui iapă Sheba se face bine. Nici nu ştiam că e bolnavă. Mi-a spus că de la Demelza i se trage. Vindecarea vreau să spun, nu boala.

Sticla ajunse la Ross.

— Demelza se pricepe la animale, spuse el. Bodrugan a venit la noi ca să-i ceară sfatul.

— Ei, acum nu ştie ce să mai facă să-i fie pe plac. Are o părere grozavă despre ea. Ce-a avut iapa? întrebă Dwight.

— Întreab-o pe Demelza, îi răspunse Ross. Are să-ţi explice ea, fără îndoială.

— Să te cerţi cu War-Warleggan, se auzi vocea domnului Chynoweth.

Asta nu-i bine. E om cu influenţă. Are tentacule.

— Cu câtă elocvenţă te exprimi, tată-socrule, spuse Francis.

— Cum?

— Hai să-ţi mai umplu o dată paharul şi apoi poţi să dormi liniştit.

— De douăsprezece luni tot încearcă să cumpere acţiuni la Wheal Leisure.

— Nu mă îndoiesc. Îi interesează orice afacere bănoasă şi în special orice îţi aparţine ţie.

— Wheal Leisure nu-mi aparţine mie. Aş dori să fie aşa.

— Totuşi, deţii cele mai multe acţiuni. Ai reuşit să faci legătura cu vechiul abataj de la Trevorgie?

— Nu. Am întrerupt lucrul cât a fost vremea umedă, apoi l-am reluat. Nu cred însă că ceilalţi vor mai suporta mult timp cheltuielile.

— Dar pe acolo trebuie să fie filoane bogate.

— Ştiu, dar lefurile oamenilor cresc mereu când te uiţi în registrul de cheltuieli.

— Îţi aminteşti când am coborât amândoi în galeriile vechi, Ross. Nu pare să fie mult de atunci. La Trevorgie şi Wheal Grace se pot câştiga bani buni. Aşa mi-a mirosit mie atunci.

— Dar trebuie să investeşti bani mulţi înainte de a scoate un profit. Acesta e unul din imperativele mineritului.

— Preţul aramei şi al cositorului a crescut iar, spuse Dwight. Luă sticla şi vinul rece îi răcori mâinile. Crezi că ai vreo şansă să redeschizi Grambler?

— Nicio şansă, spuse Francis. Hai, bea paharul până la fund. Nu ţii pasul cu noi. Se uită la Ross, a cărui faţă slabă cu trăsături mobile nu dădea semne de îmbujorare. Îl ştii pe bătrânul Fred Pendarves. De o lună l-am pus să prospecteze terenul meu. Îl ajută şi Ellery. Nu cred că l-ai putea transforma pe Ellery în fermier nici dacă ar trăi până la optzeci de ani. Habar n-are care-i capul şi care-i coada vacii. În schimb se pricepe la minerit cum se pricepe un câine terier să scoată guzganul din gaură. Cu ei doi, sper să reuşesc ceva. În străfundul fiinţei mele sunt la fel ca Ellery: îmi curge arama prin vine şi dacă am să trăiesc, am să mă apuc iar de minerit; n-am să-mi pierd timpul scormonind pământul după rădăcini sau ducând porcii la jir.

Cu capul sprijinit de spatele scaunului, Jonathan Chynoweth sforăia.

— Duce porcii la jir, spuse Francis.

Încă de când se întorsese din America, se gândea Ross, el şi Francis găseau mereu motive să se certe; dar aproape întotdeauna când se întâlneau se întreba dacă merită să se certe. Francis avea un fel al lui

de a fi, un umor care te cucerea şi care te făcea să uiţi supărarea sau o eventuală trădare. Poate că atracţia era reciprocă, pentru că Francis era mult mai bine dispus de când venise Ross.

— N-aş vrea să te descurajez, spuse el, dar chiar şi dacă sapi o gaură în pământ, tot costă bani. Numai dacă poţi găsi arama la suprafaţă, cum am găsit la Anglesea…

— Am ceva bani gheaţă, spuse Francis, câteva sute. S-ar putea să-mi ajungă. În orice caz, aşa am să-i cheltuiesc.

Când Francis se oferise să o ajute pe Demelza cu bani dacă lucrurile ieşeau prost la Bodmin, Ross respinsese această propunere ca pe o lăudăroşenie. Şi iată că iar vorbea de bani. Bani gheaţă la cineva aproape falit!

— Ei, şi au găsit ceva?

— Destule urme. Minereu e peste tot, după cum ştii şi tu. Dar nu-mi pot permite să risc. Vreau să organizez ceva solid. Ce crezi despre *Virgula Divinitoria?* Se pare că e o încercare sigură de a descoperi unde şi dacă se află metal sub pământ.

— Numele e impresionant. Ştii ce înseamnă asta pe englezeşte, Dwight?

Domnul Chynoweth tresări şi se trezi din somn.

— Unde mă aflu?

— În pat cu soţia dumitale, bătrâne, spuse Francis. Bagă de seamă să nu facem şi noi la fel.

Domnul Chynoweth se uită la el clipind din ochi, dar era prea somnoros ca să simtă insulta. Întinse mâna după pahar, dar înainte să-l apuce începu iar să moţăie.

— Cred că e un fel de vergea pentru ghicit, spuse Dwight. Chiar dacă ar da rezultate, ai putea fi dezamăgit dacă săpând o galerie ai găsi plumb în loc de aramă.

— Sau chiar vreun ceainic de cositor lăsat acolo mai de mult, spuse Ross.

— Tu ai noroc cu Wheal Grace şi Wheal Maiden, amândouă pe pământul tău, spuse Francis. Noi aici n-am avut decât mina Grambler. Ei i-au dat toată atenţia şi ea ne-a luat toţi banii.

— Două mine părăsite, spuse Ross, şi îşi aminti ce spusese Mark Daniel despre Grace: *În mina asta sunt bani, nu glumă. Aramă… N-am văzut niciodată un filon mai bogat.* Costă mai mult să repui în funcţiune ceva vechi decât să începi un nou abataj, adăugă el.

Francis oftă:

— Presupun că acum te interesează Wheal Leisure.

— Da, toţi banii mei sunt investiţi în ea.

— E acelaşi lucru, nu? Iar eu va trebui să recurg la *Virgula Divinitoria* sau la înţelepciunea bătrânului Fred Pendarves. Dă-mi sticla, Enys, nu ştii să o foloseşti.

Se auzi o bătaie în uşă şi apăru Tabb.

— Scuzaţi, domnule, e cineva care întreabă de domnul doctor Enys.

— Cine e?

— E din Killewarren, domnule. Cred că vrea să-l cheme la cineva bolnav.

— Spune-i să se îmbolnăvească în altă noapte.

Dwight se ridică:

— Vă rog să mă scuzaţi…

— Ia lasă prostiile! spuse Francis turnându-şi vin în pahar. Dacă trebuie să vorbeşti cu el, cheamă-l aici şi vezi ce vrea.

Tabb se uită la Dwight şi ieşi. Se întoarse întovărăşit de un bărbat mărunt, îmbrăcat în negru, care arăta a funcţionar. Nu auziseră când începuse ploaia, dar haina omului era leoarcă de apă.

— E Myners, spuse Francis. Ce s-a întâmplat la Killewarren?

Omul se uită la Dwight:

— Dumneavoastră sunteţi doctorul Enys, domnule? Am fost acasă la dumneavoastră, dar mi s-a spus că sunteţi aici. Iertaţi-mă că vă deranjez. Domnişoara Penvenen vrea să vă vadă şi m-a trimis să vă aduc.

— Domnişoara Caroline Penvenen?

— Da, domnule.

Deci era tot în Cornwall… şi fără îndoială că tot căţelul era bolnav.

— Nu a chemat pe doctorul casei?

— Nu, domnule, mi-a spus să vă caut pe dumneavoastră. E bolnavă de trei zile. O doare rău gâtul.

În cameră se făcu tăcere. Buna dispoziţie întâmplătoare a lui Francis, prima reacţie plină de iritare a lui Dwight n-au rezistat la această veste. Boala gravă care lovise ambele familii anul trecut; toţi se gândiră la acelaşi lucru: Dacă îşi făcea iar apariţia în comitat?

— Ce simptome are? întrebă Dwight.

— Nu ştiu prea bine, domnule. Eu nu sunt decât vechilul. Dar domnul Ray Penvenen a spus că e bolnavă grav şi trebuie să vă aduc imediat.

Dwight se ridică:

— Vin numaidecât. Aşteaptă-mă şi arată-mi drumul.

Capitolul IV

Moşia Penvenen se întindea până aproape de satul Grambler, dar intrarea principală care ducea la conacul Killewarren se afla lângă Goon Prince, la aproape trei mile depărtare de Trenwith.

La Trenwith nu auziseră ploaia: cădea mărunt, adusă dinspre sud-vest de vântul care sufla slab. Dar era mai pătrunzătoare decât o ploaie deasă, obişnuită, iar noaptea era atât de întunecoasă încât cei doi călăreţi păreau că se află într-un spaţiu închis şi negru, nu afară, în aer liber. Chiar Myners înainta greu pe drumul acoperit de iarbă care ducea la conac.

N-au vorbit prea mult, pentru că drumul era prea îngust ca să poată călări unul lângă altul şi atât de denivelat încât dacă nu erai atent puteai să cazi de pe cal. Dwight avea de asemenea sentimente amestecate la gândul că o va vedea din nou pe fata aceea înaltă: teamă şi o uşoară nelinişte care nu se datorau în întregime bolii ei. Mai mult ca oricând îi părea bine că nu băuse cine ştie ce.

Nu fusese niciodată la ea acasă – sau mai degrabă la unchiul ei – şi când au ajuns la poartă se aştepta mai curând să vadă o frumoasă reşedinţă în stil Tudor, ca Trenwith, sau o casă mică, dar solidă, construită în stilul lui Palladio[16] ca locuinţa lui Sir John Trevaunance. De aceea a fost surprins să vadă o clădire cu aspect părăginit, prost luminată, fără un stil precis, care semăna mai curând cu o fermă mai mare. Trecură prin portalul de la intrare, urcară scările şi la capătul unui coridor îngust intrară într-o cameră mare, neîngrijită, în care un bărbat cu ochelari întorcea paginile unei cărţi. Când intră Dwight, bărbatul îşi scoase ochelarii. Era un om îndesat, roşcovan, îmbrăcat într-o haină prea mare pentru el. Când Dwight se apropie de el, văzu că are pleoapele roşii, fără gene, şi mâinile pline de negi. Era Ray Penvenen, celibatar, pe vremuri „o partidă bună” pentru domnişoarele din comitat, dar care nu se lăsase prins niciodată în mrejele căsătoriei.

I se adresă lui Dwight cu o voce subţire, dar melodioasă:

— Sunteţi doctorul Enys?

— Da.

---

[16] Andrea Palladio (1508–1580) – arhitect italian mult influenţat de arhitectura clasică, romană. Concepţiile sale sunt expuse în lucrarea I Quattro Libri dell’Archilectura (1570), din care se inspiră arhitectul englez Inigo Jones, în secolul al 18-lea, în reacţia lui împotriva stilului baroc, prea înflorit. Reşedinţele de la oraş şi de la ţară în stil palladian se caracterizează prin simplitate şi armonia proporţiilor. (n. tr.)

— Nepoata mea e bolnavă. Doctorul Choake o îngrijeşte de două zile, dar se simte mai rău şi a insistat să vă chem pe dumneavoastră.

În timp ce Penvenen îşi punea ochelarii la o parte, Dwight se întreba cum de reuşea să-şi ţină mâinile curate.

— Ştie doctorul Choake că m-aţi chemat?

— Nu. Nu l-am văzut de azi-dimineaţă.

— Cred că ştiţi că e foarte greu să…

— Cunosc uzanţele, domnule doctor, şi nu eu sunt de vină dacă au fost încălcate. Nepoata mea v-a chemat. De fapt, nici eu nu sunt mulţumit. A avut dureri mari toată noaptea şi s-ar putea să fie ceva grav.

— A pus diagnosticul doctorul Choake?

— Da. O amigdalită.

— Are febră?

— Nu ştiu, dar nu poate să înghită deloc. Porniră iar înapoi pe acelaşi coridor şi suiră câteva trepte, îndreptându-se spre partea de sud a casei. În faţa unei uşi Penvenen se opri şi bătu.

Camera era mare, cu pereţi îmbrăcaţi în lambriuri şi cu un cămin în care ardea un foc de turbă; vântul care sufla pe horn împrăştia fumul şi mişca uşor perdelele de damasc albastru, fără ciucuri, şi se strecura afară pe sub uşă. Când intrară, o cameristă se ridică să-i salute şi Dwight se apropie de pat.

Părul ei arămiu îi cădea desfăcut peste umeri şi ochii cenuşiu-verzui, altfel focoşi, erau tulburi din cauza durerii. Totuşi un zâmbet slab, vag sardonic, îi flutură pe buze. Apoi ridică puţin plapuma şi i-l arătă pe Horace care dormea lângă ea, pe o pernă de mătase albastră.

Dwight îi surâse şi el şi se aşeză pe scaunul lăsat liber de cameristă. Îi luă pulsul. Bătea repede, dar nu atât cât să indice o febră mare. Îi puse câteva întrebări la care ea răspunse dând din cap afirmativ sau negativ. Văzu că muşchii gâtului îi tremurau şi că făcea un efort ca să înghită.

— Vă rog să deschideţi gura, domnişoară Penvenen.

O deschise şi doctorul se uită în gât.

— Te rog să-mi aduci o lingură, o lingură de supă, spuse el cameristei. Apoi îl întrebă pe Penvenen: Ce tratament a prescris doctorul Choake?

— …I-a luat sânge de două ori, nu-i aşa, Caroline? Un purgativ puternic şi nişte prafuri. Cam atât, nu?

Caroline arătă spre ceafă.

— Şi un plasture vezicator mare. Asta-i tot. A spus că trebuie să

scoată otrăvurile.

Dwight mirosi doctoria. Era probabil un sirop făcut din ciuperci, scorţişoară şi apă de flori. Camerista se întoarse şi Dwight luă lingura şi se aşeză pe pat.

Partea stângă a gâtului era foarte umflată, dar nu se vedeau încă semne de infecţie. Omuşorul, vălul palatului şi faringele erau şi ele umflate. Cel puţin nu era nimic care să sugereze boala de care le era tuturor frică. Părea să fie, de fapt, un caz clar de amigdalită şi nu se putea face mai nimic pentru a îmbunătăţi tratamentul prescris de Choake. Mâinile şi fruntea erau reci, singurul semn neobişnuit. O durea şi gâtul foarte tare.

— Domnule Penvenen, spuse Dwight, vă rog aduceţi lumânarea şi ţineţi-o absolut nemişcată. Chiar aici. Aici. Aşa e bine. Mulţumesc. Apăsă din nou limba cu lingura.

Penvenen respiră greu şi suflarea îi mirosea urât, iar mâna lui noduroasă nu era destul de sigură. Picături de ceară topită curgeau pe lumânare şi se întăreau pe sfeşnicul de argint.

După puţin timp, Dwight termină examinarea şi se ridică. Văzuse ceva şi simţi o undă de mulţumire. Penvenen se ridică şi el, bucuros să-şi schimbe poziţia, şi îşi îndreptă haina pe umeri. Se uitau toţi la Dwight, dar acesta nu vedea decât fata cu ochi verzi din pat.

Se îndreptă încet spre cămin. Pe consola căminului se aflau lucruri de-ale ei: o geantă de catifea brodată care se închidea cu un arc mic; un ceas de aur, franţuzesc probabil, o batistă de dantelă cu iniţialele ei într-un colţ; o pereche de mănuşi fine. Băgă mâna în buzunar şi scoase o mică trusă pe care o avea întotdeauna la el. Acolo se aflau câteva mici instrumente care-i trebuiau de obicei: un cleşte de scos dinţi, o pensetă, o lanţetă, o foarfecă mică. Scoase penseta. Prea scurtă. Totuşi i-ar fi trebuit o oră şi jumătate să aducă instrumentul de care avea nevoie. Poate că o să meargă şi asta! Avea degete lungi. Dacă ar mai trece o oră, umflătura ar creşte şi nu ar mai fi posibil să facă ce voia.

Se întoarse lângă pat.

— Puteţi să ţineţi iar lumânarea, domnule Penvenen? Domnişoară Penvenen, ridicaţi-vă puţin şi sprijiniţi-vă capul de pat. Mulţumesc. Un minut se uită drept în ochii ei. I se părea că vede în adâncul lor ca într-un lac îndepărtat de unde pornea izvorul. Vă pot ajuta dacă staţi absolut nemişcată. Nu trebuie nici să tresăriţi, nici să vă mişcaţi brusc. Poate că o să vă doară puţin, dar voi lucra cât se poate de repede.

— Ce este? întrebă Penvenen. Ce aveţi de gând să faceţi?

— O să-mi facă o tăietură în gât cu lanţeta, spuse ea în şoaptă.

— Nu, n-am să vă tai. Vreau numai să staţi nemişcată. O să puteţi?

Caroline dădu din cap:

— Desigur.

Penvenen nu putea ţine lumânarea nemişcată. Flacăra pâlpâia în toate direcţiile, şi draperiile patului îl deranjau; ar fi vrut să le sfâşie. În sfârşit, Penvenen reuşi să ţină lumânarea în aşa fel încât să lumineze locul care trebuia. Dwight introduse penseta. Simţi că fata avea încredere în el; deschise gura mare şi nu se mişcă.

Până la urmă n-a fost prea greu. Reuşi să introducă penseta în fundul gurii şi la o a treia încercare apucă bine corpul străin.

Încercă să nu rupă amigdala umflată şi corpul străin ieşi urmat de o şuviţă de sânge.

Se ridică răsturnând aproape lumânarea din mâna lui Penvenen.

— Acum clătiţi-vă gura. Se dădu la o parte şi făcu semn cameristei să se apropie, apoi se duse lângă foc să examineze ce scosese. Simţi cum îl cuprinde un puternic sentiment de triumf. Satisfacţie supremă. Dar ar fi fost nedemn din partea lui să o arate.

Se întoarse lângă pat. Cursese puţin sânge şi obişnuitul puroi. Îi întâlni din nou privirea.

— E mai bine acum? o întrebă, înroşindu-se puţin fără să vrea.

Caroline încuviinţă din cap.

— O să fie mai uşor acum. Nu am nimic asupra mea, dar dacă vine cineva cu mine, pot să-i dau să vă aducă ceva cu care să faceţi gargară. Sau orice farmacist poate să vă pregătească mâine un amestec de apă de trandafiri cu miere şi spirt.

— Ce i-aţi scos din gât? întrebă Penvenen dregându-şi glasul.

— Când aţi mâncat peşte, domnişoară Penvenen? întrebă Dwight.

— Miercuri, spuse ea, strâmbând din nas.

— Să fiţi mai atentă. Îi arătă bucăţica de os de peşte ascuţită pe care i-o scosese din gât. V-a făcut rău şi ar fi putut fi grav dacă rămânea acolo.

*

La Trenwith au petrecut o seară plăcută şi liniştită, dar cam izolaţi. Ploaia îi împiedicase chiar pe colindători să vină. Au jucat cărţi un timp, acompaniaţi de sforăitul domnului Chynoweth; când Dwight se întoarse, îşi schimbă pantalonii cu o pereche de pantaloni ai lui Francis şi intră şi el în joc şi câştigă toţi banii. Era liniştit în ceea ce priveşte vizita la Killewarren, dar Demelza observase că era emoţionat şi totuşi mulţumit. Când aştepta cărţile, bătea toba cu degetele pe masă şi avea o

roşeaţă neobişnuită în obraji.

Toată seara Francis şi-a dat întreaga osteneală să fie atent cu Demelza; şi când voia neapărat, lucru ce se întâmplă rar acum, puţini bărbaţi puteau fi mai agreabili în societate. Părea că doreşte să şteargă din memoria ei ziua când o dăduse afară din casă. Demelza îi răspundea cum ar fi răspuns celor mai mulţi oameni, cu bunăvoinţă şi iertare. Totuşi era neliniştită din cauza lui Ross, care avea mai mult timp acum să petreacă cu Elizabeth.

Dacă pe Dwight nu l-ar fi preocupat propriile lui gânduri, ar fi observat că această regrupare era ciudat de potrivită. Umorul de spiriduş al Demelzei îşi avea ecou în umorul ambiguu şi sucit al lui Francis; social vorbind, se potriveau foarte bine. Iar Ross şi Elizabeth aveau multe gusturi şi preocupări comune care în adolescenţa lor contribuiseră la idila dintre cei doi tineri.

Cu puţin înainte de unsprezece, doamna Chynoweth îl duse la culcare pe soţul ei care căsca cu gura până la urechi; curând plecă şi mătuşa Agatha, dar ceilalţi rămaseră până la miezul nopţii. Şi-au numărat banii câştigaţi sau pierduţi şi au băut câte un pahar cu *punch*[17] fierbinte înainte de a se duce toţi la culcare. Demelza se simţea obosită şi mâncase prea mult. Se dezbrăcă şi se vârî repede sub plapumă, încercând să nu se gândească prea mult la ultima dată când dormiseră acolo. Ross se aşeză pe pat, vorbi câteva minute despre cum petrecuseră seara şi îşi aminti că îşi lăsase pipa în salonul de iarnă, unde luaseră masa. Luă o lumânare şi coborî iar prin casa întunecată. Flacăra jucăuşă a lumânării gonea de prin colţuri umbrele vechii case.

Se zărea lumină pe sub uşa salonului de iarnă; şi când intră o găsi pe Elizabeth strângând resturile de pe masă.

Îi explică de ce venise.

— Credeam că s-a culcat toată lumea, spuse el.

— Emily Tabb s-a tăiat la mână şi Tabb nu se simte bine. Nu putem să le cerem să facă ei tot.

— Atunci ar trebui să pui musafirii la treabă. Au toată bunăvoinţa, dar nu ştiu rosturile casei.

Începu să strângă farfuriile.

— Nu, spuse ea, nu vreau să faci treabă. Mie nu-mi ia mai mult de o jumătate de oră.

— Un sfert, atunci, dacă ai ajutor. N-avea grijă, ştiu drumul la

[17] Băutură fierbinte sau rece făcută din suc de fructe, zahăr, apă, vin şi mirodenii. (n. tr).

bucătărie.

Elizabeth zâmbi fără să se uite la el. Frumuseţea ei îl tulburase toată seara. O culoare caldă transpărea de sub albeaţa braţelor şi a gâtului. În ochii ei apărea o lumină nouă. Nu făcuse niciun gest de intimitate, totuşi în mişcările ei de femeie bine educată se simţea o provocare.

O urmă în bucătăria mare.

— Ce-au făcut Bartle şi soţia sa când au plecat?

— Mary şi-a găsit serviciu la Truro. Bartle încerca să găsească de lucru la o fabrică de bere, dar nu ştiu dacă a găsit.

— Familia Poldark a scăpătat, spuse el. Cred că-ţi pare rău că te-ai măritat cu un Poldark.

Ea luă o tavă goală.

— Crezi că se face să-ţi răspund la aşa ceva?

— Poate că n-ar fi trebuit s-o spun.

— ...Eşti liber să spui ce vrei, Ross. Dacă are cineva dreptul să o spună, atunci tu îl ai. Nu mă ofensez aşa de uşor în ziua de azi.

Se întoarseră în salonul de iarnă şi începură amândoi să umple tava.

— Mă surprinde să aflu că Francis are ceva bani puşi deoparte. Mă întreb de ce nu i-a cheltuit.

— Nu vrea să-i cheltuiască aşa. E o sumă anumită... şase sute de lire.

— Warleggan ştie de banii ăştia?

— El i-a dat lui Francis.

— Cum?

— A fost un fel de plată simbol pentru toţi banii pe care i-a pierdut jucând cu Sanson. A simţit că dezonoarea lui Sanson se reflectă şi asupra familiei lor şi atunci i-a oferit suma asta lui Francis. Dar el nu vrea să o cheltuiască acum, n-a cheltuit un ban din ea.

Ross îşi trecu degetele prin păr

— Foarte ciudat!

Continuară să strângă masa.

După ce duseră toate farfuriile în bucătărie, Elizabeth spuse:

— Îţi mulţumesc pentru ajutor, Ross. Eşti foarte bun, şi iertător, poate. N-am crezut că...

— Iertător?

Ea se opri, nedorind să mai spună ceea ce avusese de gând:

— Dar sigur că de mult nu mai este nimic de iertat, nu-i aşa? Căsătoria ta cu Demelza e foarte fericită.

Ross îşi dădu seama că schimbase subiectul conversaţiei. Se sprijini de masa din spatele lui şi o privi cum aranja farfuriile:

— Îmi place rochia asta.

Elizabeth schiţă un zâmbet.

— Ai mai crescut puţin de când ne-am cunoscut noi, spuse el.

— Puţin? Mă simt bătrână… bătrână.

— Mă îndoiesc că vorbeşti sincer.

— De ce?

— Te uiţi în oglindă, nu? N-ai nevoie să-ţi confirm şi eu că nu-i aşa.

— Confirmarea ta ar fi binevenită, spuse ea, şi plecă ducând alte farfurii în bucătărie.

O aşteptă până se întoarse.

— Demelza te-ar fi ajutat cu dragă inimă dacă ai fi rugat-o.

— Demelza… Desigur. Da, m-ar fi ajutat.

Elizabeth începu să pună tacâmurile curate într-un sertar. Apoi întinse mâna să deschidă uşile de deasupra ale bufetului, dar erau înţepenite.

— Să încerc eu, spuse Ross, şi se apropie de ea. Apucă mânerul, trase şi uşa se deschise. Elizabeth făcu un pas înapoi şi se ciocni de el. O clipă rămaseră lipiţi unul de altul şi părul ei îi mângâie faţa. Cu o mână, Ross o ţinu de talie, cu cealaltă o apucă de braţ. O secundă timpul se opri în loc, fiind pătrunşi amândoi de aceeaşi emoţie; apoi Ross se dădu înapoi.

— Mulţumesc, spuse ea şi puse borcanul în bufet. Vremea asta umedă face să se umfle lemnul.

— Ai terminat? Trebuie să fie aproape unu.

— Aproape. Poţi pleca Ross, nu mai am nevoie de tine.

— Nu mai ai nevoie?

Ea râse încet, cu înţeles:

— Ba da, dar nu în felul ăsta.

Nu se întoarse încă cu faţa spre el.

*

Când ajunse sus, Demelza şedea în pat şi cârpea dantela ruptă de la mâneca unei cămăşi. Era puţin iritat că nu o găsise dormind; n-ar fi observat că lipsise atât de mult.

De fapt ea observase mai mult decât atât, o schimbare pe faţa lui pe care o interpretă corect, dar căreia îi dădu prea multă importanţă.

Ross puse pipa pe masă şi începu să-şi descheie cămaşa.

— Din cauza vremii n-o să putem începe aratul. Pământul e prea plin de apă, spuse ea.

— S-ar putea să avem câteva zile însorite luna viitoare. Pentru că nu-l întrebase nimic, el se forţă să-i explice: Elizabeth era în sufragerie, strângea masa. Am ajutat-o şi eu.

— Ar fi trebuit să-mi spună mie. N-am vrut să mă ofer singură.

— Aşa i-am spus şi eu.

„Aşa i-ai spus, Ross? Aşa i-ai spus? Şi ce i-ai mai spus?” se gândea Demelza.

— Când am văzut-o pe Elizabeth, mi-a părut rău că nu m-am îmbrăcat cu rochia mea elegantă. Nu ştiam că trebuia să mă îmbrac festiv.

— Arătai foarte bine aşa cum erai îmbrăcată.

„Da, dar ea arăta mai bine”, îşi spuse în gând.

— Mă bucur că e iar pace la noi în familie. Dar n-am să fiu mulţumită până nu se vor împăca şi cu Verity şi Blamey.

— Nici eu.

Se dezbrăcă repede şi se sui în pat lângă ea. Demelza continuă să coasă.

„Cred, se gândea ea, că asta trebuia să se întâmple într-o zi. Deşi s-a măritat cu Francis, între ea şi Ross a existat o legătură strânsă. Apoi am apărut eu şi i l-am luat. Dar au rămas tot timpul nişte legături, ca nişte frânghii care nu se rup; şi când atracţia faţă de mine a început să slăbească, era de aşteptat că o să se întoarcă la ea. Nu-l mai iubeşte pe Francis; nu se mai simte legată de el decât prin căsătorie. Ce se va întâmpla? Un semn doar să facă şi se întoarce la ea. Nu mă mai vrea nici pe mine, nici pe copilul meu. Ce n-aş da să mor!”

— Vrei să sting lumina? îl întrebă.

— Nu… nu mă supără. Stinge când termini.

— Mai am puţin. Probabil că te-ai agăţat undeva.

— Toate cămăşile mele s-au învechit.

Un vers îi trecu prin minte: „Chiar dac-ai ţine frumuseţea cu lacăte-ncuiată…” Dacă s-ar duce la Londra sau la Bath, ar avea jumătate din aristocraţie la picioarele ei. În schimb, stă închisă aici, în casa asta veche, cu un soţ falit, muncind ca o servitoare. Trebuie că o roade gândul că viaţa trece pe lângă ea. A împlinit douăzeci şi şase de ani. Poate ăsta e motivul care o face să creadă că s-a schimbat. Dar schimbarea asta o apropie de mine.”

— La ce te gândeşti, Ross?

— Ce? La ploaie. Râul Mellingey o să se reverse curând.

„Ce s-ar fi întâmplat, se gândi el, dacă s-ar fi căsătorit cu mine? Cum s-ar fi desfăşurat lucrurile? Am fi avut altfel de viaţă? Suntem sclavii propriilor noastre caractere: aş fi fost mai fericit eu sau ea? Poate că sunt elemente în firea ei şi a mea care nu ne-ar fi făcut viaţa împreună uşoară.”

Demelza spuse:

— Îmi pare bine că n-a fost nimic grav la Killewarren. Mi-e frică de moarte de boala asta în gât.

— Tuturor ne e frică.

— Am cunoscut-o pe domnişoara Penvenen la Bodmin. E foarte frumoasă.

— Da? Cum ai cunoscut-o?

— Era... nu mai ştiu bine... ne-a făcut cineva cunoştinţă într-o zi... Dwight părea cam tulburat când s-a întors. Cred că se simte atras de ea.

— Nu e logodită cu Unwin Trevaunance?

— Nu ştiu! Ar fi păcat dacă Dwight ar păţi iar ceva, dacă ar face iar o alegere nepotrivită.

— Da...

Se gândea acum la tânăra femeie de lângă el pe care o iubise din tot sufletul patru ani şi încă o mai iubea. Îi dăruise mai mult poate decât i-ar fi putut dărui Elizabeth: luni întregi de înţelegere perfectă, încredere absolută (pe care el o trăda acum în gând). Fleacuri toate astea! Ce bărbat nu mai trage cu ochiul şi în altă parte din când în când şi cine pierde ceva dacă se rezumă numai la atât? (Ocazii se găsesc destule.) Şi dacă între el şi Demelza apăruse o răceală, aceasta se datora ei, nu lui.

— Ce-ai făcut cât ai fost la Bodmin? Nu mi-ai spus până acum.

Demelza ezită, dar simţi că ar fi cel mai nepotrivit moment ca să facă mărturisiri.

— Am fost atât de îngrijorată încât nici nu-mi mai amintesc... Nu ştiu ce aş fi făcut dacă n-ar fi fost Verity, chiar că nu ştiu.

— Nu ştii, comentă Ross sec.

Deci îi ascundea ceva. Ciudat, dacă s-a întâlnit şi ea cu cineva? Dar cu cine? În acel amestec de lume s-ar fi putut întâlni cu oricine din Cornwall. Unul din cei doi Trevaunance? Îi făcuse o vizită unuia înainte de proces, nu ştia precis de ce. Asta ar explica interesul ei de acum faţă de Caroline Penvenen, faptul că evitase să-i spună cum o cunoscuse. Nu era posibil. Fraţii Trevaunance nu erau genul ei, şi nici ea al lor... Ross începu să se mişte agitat.

— Am terminat, spuse Demelza.

Puse cămaşa pe masă şi suflă în lumânare.

Stăteau liniştiţi în pat, ascultând murmurul ploii care se prelingea pe geamuri. Demelza îşi puse mâinile sub cap, dar poziţia nu era confortabilă şi le lăsă în jos.

Cât timp voi mai putea să ascund sarcina? se gândea ea. Cred că deocamdată nu se observă, dar doamna Chynoweth părea să vadă tot

cu ochiul ei bun. Ross nu vede; dar dacă doamna Chynoweth bănuieşte ceva, o să-i spună lui Elizabeth, care o să-i spună lui Francis, care ar putea să-i spună lui Ross. Oricum va trebui să afle odată. Dar nu trebuia să se mai gândească la asta.

Mai bine să se gândească la norocul pe care-l avuseseră. Ross scăpase de ce era mai rău, de închisoarea pentru datornici pentru încă un an, de spânzurătoare sau de deportare pentru totdeauna dacă se purta cum trebuie. Nu putea fugi cu Elizabeth. Chiar dacă ar înşela-o, n-avea importanţă. În câteva luni sau ani s-ar sătura de ea. Ar putea să îmbătrânească şi să se ofilească, sau să se îngraşe şi să se facă urâtă. Dar asta i s-ar fi putut întâmplă ei, Demelzei, mai curând.

— Dormi? o întrebă el.

— Nu.

Se aplecă şi o sărută pe frunte.

— Noapte bună, iubita mea.

— Noapte bună, Ross.

Se făcu iar tăcere. Încercând să-şi uite durerea, Demelza se gândea: Ar fi bine dacă copilul meu va fi băiat. Ross mă va iubi iar. O să-i punem numele de Jan, sau Humphrey sau chiar Ross.

Dar dacă va fi fată... atunci nu ştiu ce nume o să-i punem.

Capitolul V

În ultima zi a anului, Myners îi aduse o scrisoare la Gatehouse, unde Dwight făcea experienţe cu nişte otrăvuri ca să vadă dacă în doze mici puteau fi folosite ca medicamente. Scrisoarea, scrisă pe hârtie verde, fusese sigilată cu un inel cu pecete şi suna după cum urmează:

Dragă doctore Enys,

După ce mi-aţi salvat viaţa în ajunul Crăciunului, se pare că nu vă mai interesează însănătoşirea mea. Poate că aţi vrea să ştiţi că acum sunt complet sănătoasă. Am fi bucuroşi, unchiul meu şi cu mine, dacă ne-aţi face o vizită cât mai curând ca să constataţi dacă acum sunt bine şi să primiţi totodată onorariul şi mulţumirile noastre pentru priceperea cu care m-aţi tratat acum o săptămână.

A dumneavoastră recunoscătoare,

Caroline Penvenen.

Dwight se uită la scrisoare apoi, după mai multe ezitări, se aşeză la biroul său şi scrise răspunsul în timp ce Myners aştepta.

Dragă domnişoară Penvenen,

Sunt fericit să aflu că v-aţi însănătoşit şi îmi permit să vă transmit felicitări pentru aceasta. De fapt nu mă aşteptam la altceva după ce am scos osul. Totuşi aş fi venit să vă văd şi vă rog să mă iertaţi dacă am fost nepoliticos, dar sunt sigur că înţelegeţi că, fiind pacienta colegului meu, doctorul Choake, ar fi o încălcare a uzanţelor din partea mea dacă aş continua să vă îngrijesc fără ştiinţa sau aprobarea lui. Aceasta fiind situaţia, regret că nu aş avea altă alternativă decât să pretind că nu mă interesează sănătatea dumneavoastră, lucru cu totul neadevărat.

Cât despre onorariu, recunoştinţa dumneavoastră pentru serviciul neînsemnat pe care vi l-am făcut este o recompensă mai mult decât suficientă.

Rămân al dumneavoastră devotat,

Dwight Enys.

După ce Myners a plecat cu scrisoarea, Dwight s-a întors iar la preparatele lui, dar experienţele nu-i mai făceau aceeaşi plăcere. În orice caz, nu avea decât propriul lui stomac pe care să facă experienţe şi cum nu se simţea prea bine după ultima poţiune luată, ieşi să se plimbe prin grădină, sperând ca aerul să-l învioreze. După o oră, când se simţea mai bine, Myners se întoarse cu altă scrisoare:

Dragă domnule doctor Enys,

Fără îndoială că pentru dumneavoastră salvarea vieţii mele poate să pară un serviciu foarte mic. Vă asigur însă că pentru mine înseamnă mult mai mult.

Nu mă aştept să vă schimbaţi părerea, dar aş vrea să vă informez că unchiul meu l-a trimis la plimbare pe doctorul Choake când a venit a doua zi să mă vadă. De atunci nu m-a mai îngrijit nimeni.

V-aş rămâne îndatorată dacă aţi veni azi; anexez o guinee care, după părerea mea, e cel mai mic preţ posibil pentru vizita dumneavoastră din ajunul Crăciunului.

A dumneavoastră recunoscătoare,

Caroline Penvenen.

Dwight se aşeză iar la birou şi începu să bată nervos cu pana în masă. De ce să nu recunoască adevărul? Era îndrăgostit, o iubea cu disperare. Recapitulând modul în care se desfăşuraseră evenimentele, găsea o asemănare tulburătoare cu ceea ce se întâmplase când se

îndrăgostise de Keren, deşi între cele două femei era o diferenţă ca de la cer la pământ.

Era una din pacientele lui Choake; pe el îl chemaseră pentru că era un caz de urgenţă; simţise imediat o atracţie faţă de ea, Choake fusese concediat a doua zi şi înlocuit cu el, doctorul Enys, ca medic curant. Până aici totul se potrivea. Desigur, Keren era măritată, dar toată lumea ştia că tânăra Caroline avea să se mărite cu Unwin Trevaunance. Situaţia era mult mai explozivă acum pentru că, deşi până la urmă şi el se îndrăgostise de Keren, pasiunea aceea nebună pornise de la ea. De data aceasta era invers. Desigur, el era cel care se înflăcărase prea repede. Dar pericolul era evident. Nu se amăgea singur. În ciuda educaţiei, a bunei lui creşteri, social vorbind, Caroline era mult deasupra lui, după cum Keren fusese mult mai prejos decât el. Ray Penvenen punea banii şi rangul social în balanţe egale. Ceea ce lipsea din una se compensa cu cealaltă. Se zvonea totuşi că, deşi Unwin Trevaunance era membru în Camera Comunelor şi fratele unui baronet fără moştenitor, de-abia dacă atingea nivelul cerut de Ray.

De aici amânarea căsătoriei.

Trebuia oare să se amestece el acum, conştient cum era de simţămintele lui, dar temându-se sau sperând ca şi ale ei să fie la fel?

Totuşi, cum trebuia să se comporte ca să nu pară un bădăran? O voce interioară îi şoptea: Poate că nu e vorba decât de o singură vizită; părea o tânără sănătoasă, care nu s-ar îmbolnăvi uşor. Ar fi plăcut să o vadă iar şi să primească mulţumirile ei. Şi văzând că multe din casele mari îi rămâneau închise din cauza unui anumit doctor sau a altuia – şi neavând nici reputaţia sau experienţa necesară pentru a fi chemat măcar drept consultant – n-ar fi fost mai simplu şi mai înţelept să lase la o parte sentimentele şi să se folosească de această ocazie ca să devină doctorul curant al celei mai bogate familii din regiune? Care alt doctor în locul lui ar ezita?

Nici el n-ar fi ezitat dacă n-ar fi existat amintirea tragediei lui Keren. Asta îl făcea să-şi dea seama de propriile lui slăbiciuni şi ar fi fost o nesăbuinţă din partea lui să nu le ia în seamă.

Luă iar pana şi scrise:

Dragă domnişoară Penvenen,

Vă sunt recunoscător pentru această nouă scrisoare. În primul rând, vă asigur că e puţin probabil că eu v-am salvat viaţa. Medical vorbind, umflătura s-ar fi spart în cele din urmă şi otrava s-ar fi eliminat, deşi nu fără dureri şi suferinţă pentru dumneavoastră. În al doilea rând, vă

asigur că nu m-am gândit niciun moment să nu dau o importanţă deosebită bolii pentru motivul că dumneavoastră eraţi bolnavă, ci m-am gândit mai mult la inconvenientul – neglijabil de altfel – de a vă îngriji în locul medicului dumneavoastră curant.

În afară de aceasta, sănătatea şi viaţa dumneavoastră sunt atât de nepreţuite încât a le evalua în termeni băneşti ar fi o impertinenţă din partea mea, şi de aceea îmi iau libertatea de a vă restitui guineea pe care cu atâta amabilitate mi-aţi trimis-o.

Rămân al dumneavoastră devotat,
Dwight Enys.

Anul 1791 nu a adus nicio schimbare a vremii sau a vreunui alt semn care să marcheze începutul unui an nou.

Sâmbăta a fost la fel ca vineri, cenuşie şi plăcută, dar cu aceeaşi ploaie adusă de vânt. Pentru Dwight vineri fusese însă ziua în care cedase unui impuls nesăbuit; acum, sâmbătă, trebuia să-l aducă la îndeplinire. Se duse călare la Killewarren, nehotărât încă asupra atitudinii pe care trebuia să o adopte.

La lumina zilei, casa nu arăta mai puţin neîngrijită. Deşi Ray Penvenen era mult mai bine situat decât vecinii lui, nu avea intenţia să-i eclipseze prin renovări şi reparaţii.

Caroline aştepta în camera de zi de la etaj, cu draperiile ei grele din catifea stacojie şi covoare turceşti. Era înaltă ca o tulpină de floarea-soarelui, îmbrăcată într-o rochie strânsă în talie, cu o fustă largă de culoare verde. Horace sări la el lătrând, dar ea îl făcu să tacă şi Dwight se îndreptă spre fereastră, unde Caroline îl aştepta.

— Domnule doctor, spuse ea, ce amabil din partea dumitale să vii în sfârşit: N-am aşteptat mai mult de două ore şi timpul a trecut repede uitându-mă la grădină. La mulţi ani!

— Mulţumesc... La mulţi ani, domnişoară Penvenen. Ca de obicei, se îmbujorase la faţă. Iertaţi-mă dacă a trebuit să mă aşteptaţi. Vreo două vizite la bolnavi mi-au luat mai mult timp decât am crezut. Am spus că, vin înainte de masă. Este numai unsprezece şi ceva.

— Celelalte vizite au fost desigur mai importante decât aceasta, spuse ea cu o voce dulce.

— Numai pentru că pacienţii erau mult mai grav bolnavi.

— Şi eraţi atât de sigur că eu nu sunt?

— Aşa spuneaţi în scrisoare.

— Poate că vă ascundeam că nu mă simt deloc bine. Nu v-aţi gândit şi la asta? Poate că nu sunteţi un doctor atât de bun pe cât am crezut.

— Nu sunt un doctor bun. Nu cred că sunt mulţi doctori buni pe aici…

— Credeţi că ar fi trebuit să mă adresez doctorului Choake în continuare?

— Aş prefera să nu discutăm acest subiect.

— Foarte bine, atunci să vedem ce-i cu mine. Poate aţi vrea să-mi examinaţi iar gâtul.

— Da…

Dwight se apropie şi ea deschise gura.

Feţele lor erau la aceeaşi înălţime. Era înaltă, probabil avea mai mult de un metru şi şaptezeci de centimetri, se gândi el. Îi întoarse faţa spre lumină. Observă iar cei câţiva pistrui de pe nas. Îi simţi pielea caldă şi fermă sub degete.

— Spuneţi „Aaaa!”

— Aaaa… spuse Caroline.

— Da, foarte bine. Nu mai aveţi nimic.

Îşi retrase mâna, stânjenit, şi fata închise gura.

Începu să râdă.

— Ce este? o întrebă.

— Nimic. Ridică din umerii descoperiţi şi se întoarse. Ce deosebit sunteţi câteodată de ceilalţi. Azi vă feriţi de mine ca şi cum aş fi un tăiş de sabie. Zilele trecute n-aţi fost aşa: „Întoarceţi-vă aşa, acum aşa”. „Nu mişcaţi capul. Deschideţi gura şi ţineţi-o deschisă! Adu-mi o lingură! Ţineţi lumânarea nemişcată! Acum!”

Dwight roşi, zâmbind aproape:

— Atunci eraţi bolnavă.

— Deci trebuie să fii bolnav ca să chemi doctorul. Ce să fac? Să leşin sau să mi se facă rău?

Ceva se mişca şi tropăia în camera de dedesubt.

— Îl preferaţi pe doctor sau pe omul obişnuit?

Caroline se uită pe fereastră, încruntându-se:

— Mărturisesc că-mi place un bărbat care ştie ce vrea.

Lui Dwight începu să-i bată inima cu putere.

— Un bărbat poate să ştie ce vrea… dar în acelaşi timp să ştie şi care îi e locul.

Se uită fix la el.

— E o boală de care nu credeam că aţi suferi vreodată.

— Ei bine, acum că aţi descoperit că am această boală, ce-aţi sugera ca să mă vindec?

Caroline se întoarse de la fereastră:

— Cred că o trataţie, să vă ofer ceva, desigur. Trataţia e un remediu pentru orice situaţie stânjenitoare. Şi să nu vă sperie zgomotele de dedesubt Camera aceasta se află deasupra grajdului şi caii noştri sunt agitaţi din lipsă de mişcare.

Se uită la ea cum toarnă vin în două pahare. Era mulţumit de această mică pauză, ca să-şi poată aduna gândurile.

Se întoarse spre el şi spuse:

— Aş crede că eroul dumneavoastră, domnul Ross Poldark, e omul care ştie exact ce vrea în orice moment al zilei. Şi, după ce a luat o hotărâre, o duce la îndeplinire cu maximum de cruzime şi fermitate. Doreşti vin de Canary?

— Aveţi dreptate. Luă paharul. Mulţumesc. Aveţi completă dreptate, cel puţin în ceea ce priveşte fermitatea. Dar din acest punct de vedere n-aş considera-o mai prejos pe soţia lui.

— Am cunoscut-o, spuse Caroline suspinând. E destul de faimoasă în felul ei. Dar nu are acel fel de a nu se da înapoi de la nimic care s-ar părea că-l caracterizează pe soţul ei. Adu-l odată în vizită. Cred că m-ar distra.

— Mă tem că ar fi cam greu.

— Nu răspunde la orice chemare, ca un lacheu... sau un doctor? Asta voiaţi să spuneţi? Da, cred că n-ar veni. Dar poate că am putea aranja ceva. Doriţi un biscuit?

— Nu, mulţumesc.

Caii se mişcau iar. Ea ascultă atentă.

— E Firefly. Îi cunosc tropăitul. Călăriţi, domnule doctor? Vreau să spun, dacă vă place să călăriţi.

— Sunt în şa mai tot timpul din cauza profesiunii mele, încât nu prea...

— Ar trebui să ne plimbăm călare într-o zi. Ridică mâna să-şi aranjeze părul. Am să vă anunţ. S-ar putea să îndrăznesc să vă chem aici de la patul unui bolnav adevărat, de la vreun caz serios, nu ca un os de peşte sau alt fleac.

— Sunt sigur că vă daţi seama, spuse el pierzându-şi răbdarea, că există într-adevăr cazuri serioase pe aici, care necesită mult timp şi multă compasiune. Scrofuloza la copii subnutriţi, tuberculoza la părinţii lor; malaria, care a bântuit peste tot anul acesta şi scorbutul care se răspândeşte tot mai mult la Sawle. Pe Thomas Choake îi interesează mai mult vânatul şi pacienţii bogaţi care pot să-l plătească. Eu îngrijesc cât pot mai mulţi, pe când ceilalţi se adresează farmaciştilor ignoranţi şi ticăloşi sau bătrânelor care le vând tot felul

de leacuri făcute din fiertură de cozi de şobolan. E greu câteodată să păstrezi un simţ al măsurii pe care să-l aprecieze toată lumea.

— Da, spuse ea ironic după o pauză, cred totuşi că-mi placi.

— Mă simt onorat. Acum mă tem că trebuie să plec, mai am de făcut câteva vizite la bolnavi. Vă rog să transmiteţi respectele mele unchiului dumneavoastră!...

— Aşteaptă puţin. Nu fi atât de ţeapăn. Mai acordă-mi câteva minute. Ce sunt toate bolile astea cu nume latine? Mă interesează. Cu ce îi poţi ajuta? Poţi să-i vindeci? Cred că mi-ar fi plăcut să fiu doctor sau bărbier – nu mi-a fost niciodată frică de sânge.

— Pentru cei scrofuloşi nu pot face mai nimic. Odată ce se instalează boala, cel suferind mai rezistă o vreme, dar până la urmă moare. La ftizie, doi din patruzeci se vindecă. Puţini mor de malarie, dar mulţi cad pradă altor boli din cauza slăbiciunii. Pentru scorbut fac totul sau nimic. Doctoriile nu folosesc la nimic, dar unele alimente pot vindeca boala imediat. Totuşi oamenii din Sawle nu-şi pot procura acele alimente, aşa că sângerează şi mor.

— Ce aliment? Arborele de pâine din Mările Sudului?

— Nu, hrană obişnuită. Verdeţuri, legume, fructe, carne proaspătă. Oricare din acestea în cantităţi suficiente.

— Şi de ce nu le cumpără? Presupun că sunt prea săraci. Dar de scorbut suferă mii de marinari şi nu păţesc nimic când vin acasă.

— Depinde cât de lung e drumul pe mare. Mulţi mor.

— Dar oricum ăştia nu-şi pot cumpăra hrana. De ce nu cheltuiesc mai puţin pe gin oamenii din Sawle? Oricât de săraci ar fi, văd că beţia nu scade. Sau de ce nu aduc portocale în loc de coniac când se duc în Franţa?

— Când se găsesc portocale, se vând cu două pence şi jumătate sau trei pence bucata. Carnea se vinde la un preţ prohibitiv. Ginul costă numai şase pence un sfert de galon. Sunt şi ei oameni. Şi, chiar aşa, mulţi sunt la fel de competitivi la băutură ca dumneavoastră sau ca mine.

— Mulţumesc, mă simt foarte flatată de comparaţie. Dar spuneţi-mi, doctore Enys, faceţi bine încercând să-i salvaţi pe oamenii ăştia? Se vor tot înmulţi până vor fi şi mai multe guri de hrănit. Admiţând că e trist să-i vezi cum mor, dar în felul ăsta nu se mai înmulţesc atâta şi se păstrează un echilibru. Dacă e mai multă hrană decât oameni, atunci numărul lor creşte până ajung să fie mai mulţi oameni decât hrană. Atunci unii mor până când e iar hrană suficientă pentru cei care rămân. De ce să ne amestecăm? A, văd că v-am şocat!

— Numai dacă pretindeţi că sunteţi altfel decât ceilalţi şi nu trebuie să fiţi inclusă în această inventariere.

Caroline zâmbi dulce.

— Desigur că sunt altfel decât ceilalţi. Nu e o calitate, dar e o întâmplare fericită. M-am născut în familia Penvenen, aşa că sunt bogată şi bine crescută. Dacă m-aş fi născut săracă şi debilă, fără îndoială că aş fi murit din cauza uneia din bolile astea rele, dar să nu crezi că-mi pare rău că sunt cum sunt şi nici nu plâng pentru ceilalţi!

— E un fel comod de a raţiona, spuse Dwight, dar periculos. Nu filosofia asta a produs tulburările din Franţa.

Înainte ca ea să-i poată răspunde, uşa se deschise şi apăru Ray Penvenen. Îl salută destul de cordial pe tânărul doctor, dar nu cu dezinvoltura cu care îşi permitea nepoata lui.

După câteva minute Dwight plecă, bucuros să scape şi să-şi pună în ordine impresiile. Parfumul ei neobişnuit îl urmări toată ziua, mai curând în amintire decât în nări. Chiar şi gustul vinului era străin, iuţindu-i pulsul.

Ce filosofie! se gândea. Perfectă pentru un celibatar de vârstă mijlocie, plin de bani care-i împietresc inima, dar nu pentru o fată de nouăsprezece sau douăzeci de ani. Monstruos! Şi ea era la fel, dar în ciuda raţiunii era mai îndrăgostit ca niciodată. N-avea scăpare decât să spere că se va căsători repede cu un membru al Camerei Comunelor şi se va muta la Londra. Ochii care nu se văd se uită, spune proverbul. N-ar fi uitat-o, dar cel puţin n-ar mai fi fost în pericol.

*

Ray Penvenen îşi potrivi haina mai bine pe umeri:

— Am aflat că Unwin vine mâine de la Londra.

— Da, spuse Caroline, va sta vreo două săptămâni.

— Nu mi-ai spus.

— Am crezut că o să-ţi spună Sir John în dimineaţa asta.

— Unwin aşteaptă un răspuns precis de la tine.

— Aşa a spus Sir John?

— Nu chiar. Dar a lăsat să se înţeleagă.

Caroline, prost dispusă, îşi ridică puţin fusta şi se aşeză pe pervazul ferestrei.

— Petiţia pe care a trimis-o el nu a fost studiată încă. Cred că nu se aşteaptă să mă mărit cu un membru al Parlamentului care nici nu ştie sigur dacă este sau nu. Cere prea mult de la mine.

Ray îi răspunse sec:

— Draga mea, în aparenţă nu te măriţi cu Unwin pentru prestigiul şi poziţia lui în societate. Se presupune că cineva se căsătoreşte cu o persoană pentru că o iubeşte.

— Dragostea, da, am auzit de ea. Dar de ce se însoară Unwin cu mine? Pentru că mă iubeşte sau pentru că râvneşte la cele douăzeci de mii de lire pe care dumneata şi unchiul William mi le-aţi constituit ca zestre? Întreabă-l dumneata.

— Draga mea, tu trebuie să-l întrebi, dacă vrei. Penvenen se uită la nepoata lui, apoi, amintindu-şi de ce era în stare, adăugă repede: Sau poate că n-ar trebui să-l întrebi. Te previn numai că problema stabilirii unei date pentru căsătorie ar putea fi abordată cât va sta el aici şi e bine să te gândeşti ce îi vei răspunde.

— Ei, Doamne! Ce pompos sună ce spui... Unchiule, am avere, dar am puţini bani pe mână! Mi-ar plăcea să pipăi banul, să aud cum zornăie, să-i simt greutatea în pungă, să văd culoarea galbenă a aurului. Ce-ar fi să-mi dai nişte bani? Ce zici?

Penvenen se schimba la faţă când venea vorba de bani.

— Nu sunt împotrivă să-ţi dau ceva bani, deşi nu prea văd pe ce i-ai cheltui. Eşti îmbrăcată foarte bine, ai unde sta, eşti bine hrănită, ai trei servitori şi o cameristă. N-aş fi crezut... Cât îţi trebuie?

— Vreo... cincizeci de lire poate.

Se auzi zgomotul unui pahar ciocnit când Penvenen puse la loc sticla cu vin.

— Sper că nu vorbeşti serios!

— Ba da, de ce nu? E o sumă rotundă, bunicică, şi o să-mi ajungă un timp. De fapt, ce rost are să fii bogat dacă nu rişti câte ceva din când în când.

— Nu pot să-ţi dau atât de mult. Ar fi o risipă inutilă să-i joci la cărţi. Ştii că dezaprob jocurile de noroc şi n-ai nevoie de mai mult de două, trei bilete ca să joci la loterie. Poţi câştiga cu un singur bilet sau numai cu câteva.

Caroline zâmbi:

— E vorba de alt fel de joc, unchiule Mă atrage şi am chef să-mi satisfac acest capriciu.

Capitolul VI

Săptămâna următoare trebuia să aibă loc una dintre adunările trimestriale ale acţionarilor minei Wheal Leisure şi era rândul domnului Treneglos să-i primească pe ceilalţi la Mingoose.

Cincisprezece la sută dividende la investiţiile lor însemna şaizeci la sută pe an şi era o sumă mai mult decât satisfăcătoare. Acum trei ani, mina avea cincizeci şi şase de angajaţi. Acum erau peste o sută şi reprezenta o oază de prosperitate într-o regiune în plină recesiune economică.

Totuşi pe Ross nu l-a surprins când domnul Renfrew a propus din nou ca tunelul de explorare pe care îl săpau în direcţia vechilor abataje de la Trevorgie să fie oprit, iar munca să fie îndrumată spre scopuri mai productive. Propuneri similare mai existaseră şi înainte, făcute mai ales de domnul Pearce, dar fuseseră respinse. De câtva timp Ross îşi dăduse seama că unii din colegii lui adoptaseră părerea domnului Pearce, aşa că acum aştepta şi nu lua cuvântul, cum ar fi vrut s-o facă. Şi domnul Pearce tăcea, şi se părea că amândoi aşteptau să se pronunţe acţionarii neutri.

Henshawe începu imediat:

— Cred că ar trebui să continuăm o lună sau două. Am înaintat atâta încât ar fi păcat să abandonăm.

— Eu cred că am trecut pe lângă abataje, spuse Renfrew, nu le-am nimerit. Putem să continuăm mulţi ani şi tot să nu dăm de ele.

— Ba nu, dacă ne uităm bine la vechea hartă, strigă domnul Treneglos, încercând să audă şi el ce spune în ciuda ţiuiturilor din urechi. Amintiţi-vă că vechea hartă arăta abatajele de la Trevorgie bifurcându-se spre Marasanvose şi noi n-am ajuns încă la bifurcaţie. Dar şi aşa sunt dezamăgit, n-am crezut că va dura atâta. Ne scade din profituri.

— Este singurul mijloc de a găsi al doilea filon, spuse Ross. Deci nu înseamnă că nu e profitabil.

— Nu, spuse domnul Pearce, intrând şi el în arenă. Dar cel mai bun minereu a fost găsit în cealaltă direcţie. Susţin că am face mai bine să săpăm mai departe spre nord-est, unde se poate pătrunde mai uşor şi calitatea pare să fie mai bună.

Domnul Treneglos îşi descheie nasturele de sus de la pantaloni:

— Vom face cum hotărăşte majoritatea. Ne putem permite, nu? Avem un profit bun şi în viitor va fi şi mai bun. Dar văd că am ajuns la o părere contrară celei pe care am susţinut-o tot timpul Nu e acelaşi lucru ca şi cum am săpa un puţ care ne-ar ajuta să scoatem apa din mină. Am săpat tunelul pe sub vale şi acum îl săpăm pe sub deal. Ai spus ceva, Pearce? Ce-ai spus?

Pearce dădu din cap în semn că renunţă să mai ia cuvântul.

Ross spuse:

— V-am convins de două ori până acum să continuăm, dar nu mai

vreau să încerc iar dacă sunteţi împotrivă. Eu tot cred c-am face bine să perseverăm, dar propunerea a fost a mea, în primul rând, şi dacă facem socoteala cât s-a cheltuit cu lefurile oamenilor în câteva luni, suma e destul de mare, aşa că nu mai spun nimic şi vă las să votaţi.

Au pus propunerea la vot. Ross şi Henshawe, cu cele nouăzeci de părţi ale lor, au votat pentru; ceilalţi, cu o sută cincizeci de părţi, au votat împotrivă.

— Ar mai fi trebuit să menţionez un lucru, spuse Ross. Înţeleg că oamenii care au săpat să nu fie concediaţi, ci să li se dea altceva de făcut.

Domnul Renfrew se încruntă puţin.

— Aş vrea să lărgim puţul principal. Aşa cum e, aerul nu pătrunde suficient. Am putea să-i folosim la lărgirea lui.

Acţionarii discutară câteva minute, stabiliră ce era de făcut şi adunarea era pe punctul de a se termina.

Atunci domnul Pearce tuşi şi spuse zâmbind, ca şi cum s-ar fi scuzat:

— Mai este o problemă pe care ar fi trebuit să o aduc în discuţie mai devreme. Am aşteptat momentul oportun, ca să zicem aşa. Unul din acţionari – adică unul pe care îl reprezint – domnul Benjamin Aukett şi-a vândut acţiunile unui domn numit Henry Coke. Nu ştim încă sigur dacă domnul Coke va dori să ia parte la adunări, dar... hm... presupun că va dori să-i reprezint eu interesele aşa cum am făcut şi pentru domnul Aukett. În orice caz, de-abia s-a făcut vânzarea şi voi putea să vă informez mai pe larg în aprilie.

Continuă să vorbească, săltându-şi din când în când burta şi evitând cu grijă să se uite în ochii lui Ross.

— Cine? strigă domnul Treneglos. Cine? N-am auzit de el. Presupun că e liberal. Unde locuieşte? Cu ce se ocupă? A! E un gentleman. Ăsta-i un semn bun. Să sperăm că e la fel de înţelegător ca Aukett. Adu-l odată să-l cunoaştem şi noi dacă vrea să vină. N-avem nimic de ascuns. Sunteţi toţi de acord, nu?

Ceilalţi au fost de acord.

— Ştiţi poate la ce preţ şi-a cedat partea? întrebă căpitanul Henshawe.

— Nu, domnule dragă, spuse avocatul, n-am idee.

Renfrew spuse:

— Luna trecută mi s-au oferit patru sute şi cincizeci de lire pentru partea mea. Asta înseamnă cincisprezece lire pentru o acţiune în valoare de cinci lire. E un câştig tentant. Şi arată cât de mult vor unii să investească acum.

— Cum se numeşte cel ce v-a abordat? întrebă Ross.

— Se numeşte Garth. N-am mai auzit de el. Om politicos, dar nu l-aş numi un gentleman.

— Înţeleg că nu aveţi intenţia să vindeţi.

— Nu, spuse Renfrew, uitându-se surprins la Ross. Câştig mai mult dacă rămân, ca să nu mai vorbim de tot echipamentul şi maşinile pe care le livrez minei.

Puţin după aceea, adunarea se încheia şi căpitanul Henshawe şi Ross plecară împreună, ca de obicei.

— Ei, spuse Henshawe încercând să pară bine dispus, sunt aproape trei ani de când i-ai plătit doctorului Choake cinci lire şi jumătate pe acţiune. Îţi aduci aminte că ţi-am spus atunci că e mult mai mult decât merită? Dar ai avut dreptate. Cred că Aukett a luat mai mult de cinci sute de lire pentru partea lui, altminteri n-ar fi vândut.

— Aşa cred şi eu.

Lui Henshawe nu-i plăcea să vadă cicatricea de pe obrazul lui Ross când acesta se uita la el. Deşi mai mult de jumătate era acoperită de favoriţii lungi, totuşi partea de jos care se vedea părea să sugereze o fire violentă şi greu de stăpânit pe care Henshawe o deplora, el, care era un om paşnic cu care te puteai uşor înţelege.

— Nu cred că va influenţa în vreun fel conducerea, spuse el; de fapt, nici nu se poate, pentru că domnul ăsta – nu ştiu cum îl cheamă – va trebui să accepte hotărârile majorităţii. Oricum, nimeni n-are ce critica atâta timp cât profitul e mare.

— Nu, admise Ross.

— Păcat că au oprit săpăturile spre Trevorgie, dar poate că le vom relua peste vreo câteva luni.

Merseră tăcuţi mai departe. Ross spuse:

— Mă întreb dacă doamna Trenwith o să se menţină pe poziţie.

— Doamna Trenwith? Adică dacă nu-şi va vinde partea? N-am nicio grijă. Ţine prea mult la câştig ca să renunţe atât de uşor.

— Există două feluri de câştiguri.

— Da, ei bine, dacă vinde nu e grav, nu-i aşa? Acţiunile minelor trec dintr-o mână în alta în fiecare zi… când are cine să le cumpere. Sunt de acord că noi stăm bine aşa cum stăm, dar nu cred că un acţionar nou sau doi ne-ar strica planurile.

— Nu, spuse Ross.

Ajunseră la răspântie.

— Bem ceva înainte de a ne despărţi?

— Nu, mulţumesc, domnule. Am băut destul. Vreau să ajung acasă

înainte de a se întuneca.

Ross trecu prin livada de meri, îndreptându-se spre casă. Când ajunse la intrare, văzu un cal străin legat lângă uşă.

Jane Gimlett îl întâmpină la intrare.

— Scuzaţi, domnule, dar e cineva care vrea să vă vadă. Vă aşteaptă de o jumătate de oră. Îl cheamă Trencrom. Mi-aţi spus întotdeauna să vă dau numele, ca să ştiţi dacă îl primiţi sau nu.

— …Unde e doamna Poldark?

— Înăuntru, cu domnul Trencrom.

Ross îşi scoase pălăria şi îşi netezi părul. Prezenţa domnului Trencrom explica de ce era calul acela mare afară; dar de ce venise domnul Trencrom? N-avea chef de musafiri. N-avea nevoie decât de Demelza, de nimeni altcineva. Intră înăuntru.

Soţia lui, îmbrăcată într-o rochie de muselină, era cu spatele la el şi turna ceaiul. Vizitatorul şedea într-un fotoliu, cu faţa spre el.

Domnul Trencrom era omul care făcea tot felul de afaceri. La fel ca cei din familia Warleggan, avea talentul de a transforma totul în bani, dar spre deosebire de ei n-avea ambiţia să se ridice pe scara socială. Era fiul unui negustor de lână şi aşa avea să rămână. Avea acţiuni în manufacturile de năvoade, în mori, în şteampuri pentru cositor, în prăvălioare prin oraşele mici. Peste tot banii se strângeau şi se înmulţeau. Investiţiile în Societatea Carnmore fuseseră aproape singura pierdere importantă din întreaga lui carieră şi Ross nu-l mai văzuse de când afacerea se destrămase. Desigur că toată lumea ştia – chiar şi autorităţile – cu ce se ocupa în primul rând.

Era corpolent şi părea zdravăn. Nu avea decât doi duşmani pe lume: perceptorii şi bronhiile.

— Vă salut, domnule căpitan, spuse el respirând greu. Scuzaţi-mă că nu mă ridic. Am fost bolnav toată iarna. Aerul umed îmi face rău. Aveţi o soţie încântătoare. I-am spus că nu beau alcool. Mi-a oferit ceai. E foarte bun. Ce mai faceţi, dragă domnule?

— Climatul ăsta e greu de suportat, spuse Ross.

Demelza se uită la el şi observă imediat că ceva nu e în regulă.

— Bei şi tu ceva, Ross?

— Ceva mai tare, spuse el. Aţi făcut un drum lung până aici, domnule Trencrom, şi pe vreme proastă.

— Da, cum ziceţi dumneavoastră. N-am mai fost pe aici de vreo câţiva ani. Ce veşti îngrozitoare din Franţa, domnule căpitan! Se spune că Mirabeau e iar grav bolnav şi aproape orb. Dacă ar fi să moară…

— În ultimul timp nu prea m-am ocupat de politica lor.

— Nici eu, pentru că mi-ar plăcea prea mult. Dar când eşti în contact cu ei tot timpul… Dacă Mirabeau se duce, vor câştiga ceilalţi… aşa am auzit. Situaţia regelui… e în primejdie. Anglia nu poate sta deoparte şi să se uite la ce se întâmplă.

— Nu cred că e treaba noastră ce i se va întâmplă lui Ludovic.

— Da, e adevărat… Până la un punct. Dar există limite.

— Limite de ambele părţi, pentru că noi nu avem nici armată, nici flotă.

— Da, da, aveţi dreptate, desigur. Totuşi mă tem de ce se va întâmpla în viitor.

Ross se aşeză pe un fotoliu, cu coatele sprijinite.

— Totuşi, spuse domnul Trencrom, n-am venit pur şi simplu pentru a discuta situaţia din străinătate. Probabil că v-aţi dat seama. Tuşi. Era o tuse ciudată pentru un om atât de voinic; trupul lui cât un munte se cutremură şi se auzi un sunet subţire şi hârâit ca şi cum în el s-ar fi aflat un câine mic de tot care murea asfixiat. Se şterse la gură şi continuă: Primul scop: să reînnoim relaţiile. Asta s-a făcut. Al doilea scop: să vă întreb cum vă merg afacerile, dacă merg bine. Al treilea scop: să vorbim despre afacerile mele. Acuma.

— Ce aţi zice dacă am vorbi de-ale dumneavoastră mai întâi, spuse Ross. Aşa am putea să ne înţelegem mai repede şi să vorbim şi de-ale mele după aceea.

Domnul Trencrom zâmbi uitându-se la Demelza.

— Îmi place că domnul Poldark e întotdeauna la subiect, îmi place modul lui direct de a aborda o chestiune. Depinde însă de modul cum merg afacerile dumnealui dacă îl vor interesa şi afacerile mele.

— Jumătate din lumea de pe la noi e interesată de afacerile dumitale, domnule Trencrom, spuse Ross.

Zâmbetul acestuia să transformă într-un chicotit care se termină cu o tuse seacă.

— S-ar putea să aibă motive întemeiate să-i intereseze afacerile mele, domnule căpitan. Nu prea sunt mulţumit cum merge treaba. Nu ştiu cât timp o să mai pot continua ca până acum.

— Aş fi zis că niciodată nu v-au mers afacerile mai bine ca acum.

— Sunt departe de a-mi merge bine, domnule. Să vă explic.

Răsuflând greu, ca şi cum ar fi urcat un deal abrupt, domnul Trencrom continuă să explice. Presimţind neliniştită cam ce intenţii avea negustorul, Demelza îi turnă lui Ross o ceaşcă cu ceai, uitând că-i ceruse altceva, şi Ross o bău.

— Afacerile mergeau destul de bine, spuse domnul Trencrom, având

în vedere consumul. Oamenii beau mult, şi deşi nu prea erau bani, exista întotdeauna o piaţă de desfacere pentru o băutură ieftină, dar de bună calitate. Le atrase atenţia că vorbea deschis cu ei, cum n-ar fi vorbit cu altcineva. Le cerea discreţie totală şi ştia că i-o vor respecta.

În cameră se întuneca, dar niciunul nu părea să observe. Undeva, în spatele casei, Gimlett făcea surcele; fiecare serie de sunete începea cu o lovitură mai slabă care se întărea şi devenea mai puternică şi mai rară până când se auzea zgomotul produs de despicătură. Văzut prin fereastră, cerul noros avea culoarea cenuşie a fierului.

Singura greutate mare a afacerii era supărătoarea problemă a găsirii unui loc sigur de acostare şi debarcare a mărfii. Vercoe, vameşul din St. Ann şi ajutorul său Coppard, erau oameni duri, mereu în alertă, gata să se repeadă. Încercase să-i mai domolească, să-i facă mai înţelegători, dar singurul lor răspuns a fost să ceară ajutoare şi întăriri ale pazei. Şi se zvonea că le vor obţine. Ce uşor ar fi fost, spuse domnul Trencrom dacă ar fi fost mai abordabili, ca perceptorii de la Newquay sau Falmouth, unde funcţionarilor li se oferea un procent din profitul realizat de pe urma mărfurilor aduse prin contrabandă şi nimeni nu mai avea nicio pretenţie.

Domnul Trencrom termină de băut ceaiul şi acceptă zâmbitor o a doua ceaşcă. Era destul de greu de când Vercoe venise în districtul lor acum patru ani. Dar acum era şi mai greu, pentru că apăruse un informator sau mai mulţi chiar dintre locuitorii din sat. Începuse la St. Ann, anul trecut, aşa că aduceau acum marfa la Sawle, unde era mult mai greu de debarcat. În ultimele şase luni însă se întâmplase la fel şi la Sawle şi acum afacerile stagnau. Era destul de rău şi în sud, unde existau multe porturi şi golfuri unde se putea debarca. Dar pe coasta de nord era şi mai rău; însemna ruină şi poate şi mai mult. Nu mai de mult decât luna trecută, în timpul furtunii care izbucnise, cuterul lui – *The One and All* – fusese prevenit să nu acosteze pentru că perceptorii îl aşteptau pe mal. Făcuse cale întoarsă, spre Land's End, unde nu era niciun golf, cât de mic, unde să se adăpostească şi ar fi pierit.

S-a îndreptat spre Insulele Scilly[18] şi s-a întors în noaptea următoare. Putea să naufragieze cu tot echipajul şi încărcătura. Nu mai putea risca aşa ceva.

— Aveţi toată compătimirea mea, spuse Ross. Dar care e morala poveştii?

[18] Grup de 140 insule mici, situate în sud-vestul Angliei, dincolo de Land's End (Cornwall). (n. tr.).

— Morala, domnule căpitan, e că trebuie să găsim un alt golf, cât de mic, unde să putem debarca marfa. Şi dumneata eşti proprietarul singurului golf pe o distanţă de multe mile.

Demelza se opri cu ceaşca în mână, uitându-se de la unul la altul.

— Cred că supraestimaţi avantajele golfului Nampara, spuse Ross liniştit. Apa nu e adâncă şi la intrare sunt stânci primejdioase.

„O ştiu şi eu, spuse Demelza în gând. Era cât pe-aci să mă izbesc de una ieri."

Domnul Trencrom rosti iar cu vocea lui sugrumată:

— Nu supraestimez nimic, domnule căpitan. Nu este un loc ideal, dar am putea acosta foarte bine în nopţile când vremea e liniştită. Nu e prea departe de locul unde distribuim marfa. Şi nu-l ştie nimeni; e un loc izolat.

— Până când o să ne simtă vreun informator.

— Ei, vom introduce... un sistem special de a păstra secretul. Şi vom acosta acolo numai de două, trei ori pe an. Cât despre dumneavoastră, nu trebuie să ştiţi nimic.

Ross se sculă şi se duse la fereastră.

Demelza rămăsese nemişcată cu ceaşca în mână.

— Cât despre mine, spuse Ross, ar fi clar că ştiu tot. Dar să lăsăm asta deocamdată. Ce stimulent credeţi că m-ar face să accept acest plan?

— Ross, spuse Demelza; dar Ross nu se uită la ea.

— Asta s-ar putea aranja prieteneşte, sunt sigur, spuse domnul Trencrom. Un procentaj asupra profitului. Sau o sumă globală pentru fiecare transport. Am mai făcut afaceri, n-o să ne certăm.

O lumină se aprinse în ochii lui Ross când se uită prin grădină, dar avu grijă ca vizitatorul lui să n-o observe.

— Cred că aş dori să văd ce propuneţi, spuse el. Poţi lua în considerare o propunere numai după ce cântăreşti care sunt riscurile şi care avantajele. Deocamdată cunosc numai riscurile...

— Hm... da... Domnul Trencrom întinse mâna lui grasă ca să ia ceaşca pe care Demelza o mai ţinea încă în mână. Mulţumesc, doamnă. E delicios. Este cam greu între prieteni când doreşti să fii corect. Lucrurile nu mai sunt cum au fost. Totul acum este mai complicat decât înainte. Dumneavoastră la ce v-aţi gândit? Cinci la sută din profit vi s-ar părea corect?

— Aţi putea să numiţi o sumă globală pentru fiecare transport?

— Să zicem... cincizeci de lire?

— Am crezut, spuse Ross, că aţi venit aici ca să facem afaceri serioase, domnule Trencrom.

Bărbatul gras sufla greu peste ceaşcă, făcând să bolborosească ceaiul.

— Credeţi că nu e destul? Cincizeci de lire e o sumă mare. Dumneavoastră ce aţi propune?

— Două sute cincizeci de lire pentru o încărcătură.

— Dragă domnule, e imposibil! Cred că nu înţelegeţi. Domnul Trencrom părea şocat. Tot transportul ar fi inutil. Călătoria ar costa…

— Am şi eu ceva experienţă în domeniul ăsta, spuse Ross. Acum cincisprezece ani, când nu eram decât un băieţandru, tata şi cu mine ne duceam până la Guernsey cam de două ori pe an. Încărcăm cuterul nostru atât de mic cu coniac, gin şi ceai în valoare de o sută de lire. Dacă voiam – şi o făceam câteodată – puteam să vindem toată încărcătura imediat ce acostam pentru dublul acestei sume. Cuterul dumitale – *The One and All* – poate transporta o încărcătură de zece ori mai mare şi mult mai scumpă, pentru că preţurile au crescut.

Domnul Trencrom strâmbă din nas.

— O! transporturile astea mărunte! Întotdeauna aduc profituri mari. E o falsă impresie. Fără cheltuieli de regie sau de organizare. N-au nimic comun cu o întreprindere comercială. Cheltuieli de întreţinere a cuterului. Lefuri de plătit – de obicei o parte din încărcătură. Mită de plătit. Livrări de pus la punct. Comisionari care umblă să facă rost de comenzi. Depozitarea mărfii. Catâri. Frânghii. Năvoade. Echipament. E cu totul altceva, dragă domnule. Plătesc fiecărui om care-mi transportă marfa de la ţărm jumătate de guinee pe noapte, plus cheltuielile pentru hrană şi băutură! Plus jumătate de sac cu ceai în greutate de patruzeci de livre – sau echivalentul în bani – pe care îl pot revinde dacă vor cu douăzeci şi cinci de şilingi. Sau chiar mai mult! Toate astea scad profitul. Nu v-aş putea plăti mai mult de o sută de lire pe transport. De altfel, dumneavoastră n-aveţi nimic de făcut. Aţi sta liniştit acasă, aici, în dosul perdelelor trase. Alţii fac treaba. Dumneavoastră nu faceţi decât să ne permiteţi să folosim golful dumneavoastră.

Ross clătină din cap:

— Îmi pare rău, nu sunt dispus s-o fac pentru atâta lucru.

— N-o face deloc, Ross, spuse Demelza.

— Dar de ce? întrebă domnul Trencrom întorcându-se spre ea. Sunt sigur că nu o consideraţi o afacere necurată. Astea-s legi făcute de un om, nu de Dumnezeu. Nu e logic, nici înţelept să se plătească impozite pe mărfuri de primă necesitate pentru om: o să câştigaţi două sau trei sute de lire pe an. O sumă binevenită.

— Golful Nampara e al meu, spuse Ross. Dacă descărcaţi încărcătura

la St. Ann sau Sawle sau pe plaja de la Hendrawna, nu e răspunzător decât proprietarul locului. Dacă descărcaţi însă aici şi sunteţi surprinşi asupra faptului, o să fie greu să pretind că nu ştiu nimic când catârii trec chiar pe sub ferestrele mele. Am mai fost o dată pe banca acuzării. Nu doresc să mai fiu iar. Stimulentul ar trebui să fie foarte mare ca să accept riscul. V-am spus la cât se ridică.

— Nu, Ross, insistă Demelza. Nu.

Ross se uită la Demelza.

— Nu fac un secret faţă de domnul Trencrom că banii ăştia mi-ar fi de mare folos acum. Altfel nici nu m-aş gândi să accept propunerea. Dumnealui trebuie să se hotărască dacă vrea sau nu.

*

O jumătate de oră mai târziu, un cal mare cafeniu, călărit de un bărbat mare şi gras înfăşurat într-o pelerină de aceeaşi culoare, urca dealul în direcţia opusă conacului de la Nampara. Era întuneric, dar luna, deşi ascunsă de nori, permitea să se vadă drumul. Până la St. Ann drumul era pustiu, şi erau oameni mai fricoşi care nu l-ar fi făcut, dar domnul Trencrom nu se temea. Avea la el şi două pistoale. Cu umerii aplecaţi, făcându-şi drum printre copaci avea totuşi aerul unui om înfrânt şi deprimat.

Când nu se mai văzu, Ross închise uşa, ezită puţin, apoi se întoarse în camera de zi.

Demelza aprindea lumânările, dar părea încordată. Ross se duse la bufet şi îşi turnă de băut.

— În cele din urmă, Warleggan a pus piciorul în Wheal Leisure, spuse el. Pearce mi-a adus vestea că Benjamin Aukett şi-a vândut partea. Au cumpărat printr-un interpus, unul numit Coke.

Demelza nu răspunse.

— Bănuiam eu că e numai o chestie de timp, spuse el. Când sunt şapte acţionari, mai devreme sau mai târziu unul sau altul cedează tentaţiei de a vinde cu un câştig mare. Nu m-aş mira dacă va vinde şi Pearce. Aşa că acum o să-l avem pe George în consiliul de administraţie.

— Şi ce importanţă are?

— Cum?

Se uită la ea îngândurat.

— Ce importanţă are? Mi-e antipatic George la fel cum ţi-e şi ţie, dar nu putem face nimic dacă pune mâna pe o parte din mină. Nu-ţi poate fura partea ta. Numai asta are importanţă. Dar n-ai nicio scuză că-i laşi

pe contrabandiştii cu alcool să treacă pe pământul tău!

— Două sute de lire e o scuză suficientă, răspunse el aspru. N-am nevoie de alta.

— Banii ăştia nu te vor scoate din închisoare.

— N-ai grijă! N-am să intru la închisoare.

— Ai s-o păţeşti dacă-i surprinde debarcând marfa.

— Fleacuri! E un risc, ştiu, dar nu atât de mare cum l-am lăsat pe Trencrom să creadă. Voi pretinde că nu ştiu nimic. S-ar putea să nu mă creadă, dar nu există probe contra mea.

Demelza se sprijini de consola căminului.

— Nu mai pot să trec iar prin ce-am trecut. Toată perioada de grijă şi nelinişte din timpul procesului şi dinainte; fără somn, toată ziua apăsată de grijă. Tot felul de gânduri. Deportat, spânzurat, putrezind în închisoare. Zilele petrecute la Bodmin – tot ce-am făcut – sau am încercat să fac! Nu e drept, nu vreau iar aşa curând. Nu e drept nici pentru tine… pentru nimeni!

Ross se uită iar la ea şi văzu că e foarte tulburată. Îi spuse blând:

— Acum nu vezi decât stafii peste tot. N-are de ce să te sperie puţină contrabandă. Nu mi-a fost teamă decât că i-am cerut prea mult. De aceea am scăzut cincizeci de lire. Dacă ar şti domnul Trencrom! Dar în comparaţie cu Warleggan e un adevărat înger, o binecuvântare pentru mine.

— E un drac! replică ea vehement. Nimic altceva decât un drac.

— Poate că ar trebui să nu reacţionez la acest ultim atac asupra drepturilor mele din partea lui Warleggan, dar nu e în firea mea. În plus… poate că ai uitat, dar de curând am vândut toate vitele, broşa ta şi calul, pendula şi mobila cea nouă. Şi, bagă de seamă, nu ca să ne plătim datoriile, ci ca să le mai amânăm plata cu un an. Nu scăpăm de greutăţi dacă stăm liniştiţi şi ducem o viaţă bucolică, împletind coroniţe de flori. Mai curând intru la închisoare aşa decât altfel.

— N-am ce face! Nu doresc decât ca copilul tău să trăiască fără griji.

Ross lăsă paharul din mână:

— Ce?

Se auzi un ciocănit în uşă şi Jane Gimlett intră.

— Scuzaţi-mă, doamnă, dar vreţi să luaţi masa la ora obişnuită? Am pus plăcinta la încălzit, dacă doriţi.

— La ora obişnuită, spuse Demelza.

— Şi şunca? Mai este o bucată bună, deşi cam grasă.

— Şi şunca, spuse Demelza.

— Prăjiturile s-au copt frumos. Am vrut să vă spun. Jane ieşi.

Lipsea acum din cameră tic-tac-ul ceasului. Un buştean nu prea uscat sfârâia pe foc. Picături mici de umezeală se formau la un capăt al lemnului, încercând să scape de flăcări.

Ross o întrebă:

— Când ai ştiut?

— Septembrie.

Ross făcu un gest.

— Dumnezeule!... Şi nu mi-ai spus!...

— Nu-l voiai.

— Ce?

— Ai spus că nu mai vrei alt copil... după Julia.

— Nici nu voiam... şi nici nu vreau... Luă paharul şi-l lăsă iar jos fără să bea. Un minut mai târziu adăugă: Să ne umple inima de dragoste şi apoi să moară. Dar acum, dacă vine, e altceva.

— Cum adică e altceva?

— Nu ştiu... e altceva.

— Aş vrea să pot să te cred.

— De ce nu? E adevărat. Nu ştiu ce să spun, cum s-o spun... Nu te înţeleg. Mi-ai ascuns şi data trecută. Când aştepţi să naşti?

— În mai.

Ross se încruntă, încercând să alunge amintirile.

— Ştiu că e aceeaşi lună, spuse ea disperată. Aş fi vrut să fie oricare alta, dar aşa s-a întâmplat. Nu m-aş mira dacă s-ar naşte în aceeaşi zi, trei ani mai târziu. Până acum, toate se potrivesc – vizita la Trenwith, tot. Dar istoria nu se repetă întotdeauna, nu cred că se poate. Oricum, îmi pare rău.

— Îţi pare rău? De ce?

— Pentru că s-a întâmplat, pentru că a trebuit să se întâmple, pentru că vei avea de suportat greutatea asta în plus pe care tu n-o vrei.

Ross se aşeză lângă ea în faţa căminului.

— Hai, nu mai plânge şi fii cuminte.

— Nu plâng.

— Bine, atunci vrei să plângi. Asta ai dus în spinare toată iarna?

— Nu *în spinare*, spuse ea.

— Cum vrei. Încă din septembrie te-ai închis în tine, te-ai ascuns ca o oiţă care scoate capul peste gard din când în când. Oare din cauza copilului?

— Dacă aşa am făcut, atunci s-ar putea.

— Pentru că te gândeai că nu-l doresc?

— Tu ai spus-o.

— Pe dracu', replică el exasperat, ar trebui să ştii că nu sunt obişnuit să am de-a face cu femeile! Cauţi tot pământul ca să găseşti un motiv ascuns, femeiesc de supărare care să te roadă luni de zile şi apoi mi-l prezinţi ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, ca să explici comportamentul tău bizar de-o iarnă întreagă.

— N-am căutat tot pământul!

— Ei bine, credeam că ştii să faci deosebirea între teorie şi practică… dar e clar că nu ştii.

— Pe mine nu m-a învăţat nimeni…

— Nici pe mine. Ascultă! spuse el lovind cu palma pe consola căminului. Uite cum stau lucrurile! Dacă mă întrebi pe mine dacă mai vreau copii, îţi răspund că nu mai vreau. Suntem aproape săraci, lumea s-a întors pe dos, şi noi am pierdut-o pe Julia. E corect ce spun? Aşa stau lucrurile în teorie. Dar dacă-mi spui că aştepţi un copil, tot aşa îţi răspund, şi anume că nu îmi place perspectiva pentru toate motivele pe care ţi le-am arătat. Dar una e perspectiva şi alta copilul. În ciuda oricărei perspective, un copil e binevenit. Înţelegi ce vreau să spun?

— Nu înţeleg, spuse ea.

Ross se uită la cutia cu tutun de pe consolă; epuizase primul lui protest, se gândea acum mai departe, la ce avea să urmeze. În acelaşi timp i se trezeau în minte amintirile despre Julia. Furtuna de la naşterea ei, cele două petreceri prilejuite de botez. Jude Paynter şi Prudie beţi în ziua în care Demelza nu era acasă, speranţele, dragostea ei, şi la urmă furtuna când murise fetiţa. Se desfăşurase totul conform unui ciclu, unei scheme, ca o tragedie greacă pregătită de un cinic. Avea să se întâmple iar. Istoria trebuia să se repete, la început cel puţin, orice se va întâmplă mai târziu.

Se uită la Demelza. Ce avea să se întâmple cu ea? Săptămâni de greutate, apoi suferinţa, apoi luni de îngrijiri fără sfârşit. Toate se întâmplaseră cu Julia şi toate degeaba, o pierduseră. Ce drept avea să pretindă că el avea monopolul suferinţei?

…De fapt n-o făcuse, dar totuşi…

Îi spuse mai blând:

— N-am observat să te fi îngrăşat până acum.

— Până în aprilie o să arăt ca domnul Trencrom.

De mult nu mai râseseră atâta împreună, dar râsul ei era prea aproape de lacrimi, iar al lui nu însemna că nu mai era iritat.

O mângâie pe umăr, încercând să exprime ceva ce nu-i venea încă la îndemână în cuvinte. Ce semnificaţii ciudate putea avea un contact! Faptul că-i strângea acum mâna sau braţul era ceva permis, obişnuit,

atingerea unei femei pe care o cunoştea şi-o iubea, un gest plăcut. Dar strângerea unei alte mâini, la Crăciun, atingerea aceea îi dăduse fiori. De ce oare? O iubea pe Elizabeth mai mult sau o cunoştea mai puţin?

— Dacă te mai interesează ce se va întâmpla cu noi, spuse Demelza, atunci ai grijă ce faci.

— O să am grijă în tot ceea ce voi întreprinde, crede-mă. Am cele mai bune intenţii să respect legea sau, în orice caz, să nu mă las prins... Mulţumesc lui Dumnezeu că avem cel puţin un doctor capabil în apropiere.

— Eu tot aş prefera-o pe doamna Zacky.

Capitolul VII

A doua zi Ross se sculă înainte de a se lumina de ziuă şi petrecu toată dimineaţa la mină aranjând cu Zacky noua repartizare a oamenilor care săpaseră terenul spre Wheal Trevorgie. Îi luă mai mult timp decât dacă s-ar fi ocupat de alte lucrări şi coborî să vadă ce se petrece în subteran. Simţea ca şi cum Warleggan se şi pregătea să pună mâna pe Wheal Leisure. Nu dormise bine noaptea trecută gândindu-se la tot ce se întâmplase în ziua precedentă.

Cât despre vestea pe care i-o dăduse Demelza, încă nu-şi dădea seama bine ce simţea, dar era jignit la gândul că nu-i spusese nimic atâta vreme. I se părea din partea ei o neînţelegere voită a opiniilor lui, sau cel puţin o dovadă de totală lipsă de încredere în judecata lui sănătoasă. Curând după ora douăsprezece plecă acasă împreună cu Zacky, care se ducea să mănânce ceva şi să se întoarcă iar la mină pentru a fi prezent la al doilea schimb. În sfârşit, vremea părea să se schimbe; stratul gros de nori care acoperise atâta timp cerul se subţia şi crăpa din loc în loc, împins spre nord-est de un vânt subţire.

— Păcat că am oprit săpăturile, spuse Zacky. Simt că ne îndreptam spre un filon bogat. Dar poate că nu există decât în închipuirea noastră.

— Cam până unde crezi că am ajuns cu tunelul?

Zacky se opri scărpinându-se în barbă:

— Ar fi greu să măsurăm exact şi fără să măsurăm e greu de spus, domnule. Cam până la pâlcul ăla de copaci.

Ross îmbrăţişă cu privirea distanţa de la clădirile minei Wheal Leisure care se profilau la orizont până la zidul ruinat şi coşul de la Wheal Grace care se vedeau pe deal lângă Mellin.

— Crezi că am ajuns la jumătate de drum?

— Cred că da, dar nu există o hartă a galeriilor vechi de la Trevorgie.

— Nu e niciuna exactă. Dar acum şapte ani am coborât cu vărul meu acolo şi se întindeau mult în direcţia asta. Puţul de aerisire e singurul semn, dar cred că altele au fost astupate. Tatăl meu a exploatat Wheal Grace, mina mai nouă, şi s-a întins spre nord-vest. N-aţi fost niciodată la Wheal Grace?

— N-am fost pe aici până la douăzeci de ani, şi apoi am început să lucrez la Grambler. Dar m-am gândit adesea că n-ar supăra pe nimeni dacă aş arunca o privire şi pe la Trevorgie. Bineînţeles dacă aerul acela se poate respira.

— Nu era prea rău când am coborât noi. Dar n-am înaintat mult. Ce am văzut noi era minereu sărac în cositor. Desigur, Mark Daniel..

— Mark Daniel? întrebă Zacky prudent. Merseră mai departe. Se aflau la numai vreo două-trei sute de metri de casa pe care o construise Mark. O parte din acoperiş căzuse. Ar fi fost lipsit de tact să-i pronunţe numele chiar aici, atât de aproape de locul unde o omorâse pe faimoasa, dar necredincioasa lui soţie.

— Nu ştiu dacă Paul ţi-a povestit vreodată, spuse Ross, dar cu o zi înainte de a fugi în Franţa, Mark s-a ascuns în mina Grace. Înainte de a pleca, eu... l-am văzut şi mi-a spus că e mult minereu bogat în mină.

— ...Paul nu mi-a vorbit niciodată. Dar pot să fac unele legături. V-a precizat şi unde era minereul?

— Nu, dar mi se pare că a vorbit de abatajul dinspre răsărit.

— Asta-i Trevorgie. Da, se potriveşte... tatăl dumitale n-ar fi părăsit niciodată un filon bogat. Orice s-ar fi putut întâmpla dacă ar fi explorat Trevorgie.

— Da, admise Ross uitându-se la coşul de la Wheal Grace.

Se despărţiră chiar dincolo de Reath Cottage şi Ross urcă până la vechea mină părăsită. Nu rămăsese mare lucru din ea. Părăsită de douăzeci de ani, maşinile dispăruseră de mult şi natura acoperise cicatricele. Ross se aşeză cu bărbia sprijinită în mâini.

Era plăcut să stai aici pe iarba foşnitoare şi rămase nemişcat o jumătate de oră. Era un fel de comuniune spirituală între om şi natură. Idei ciudate i se învălmăşeau în minte, două cel puţin prinseseră formă în urma conversaţiei cu domnul Trencrom. Toate erau urmarea celor întâmplate ieri şi toate îl îndreptau spre o anumită hotărâre. În cele din urmă se ridică şi se îndreptă încet spre Reath Cottage, împinse uşa şi intră. Era întuneric ca întotdeauna cu excepţia dimineţilor. Mark o construise cu faţada spre nord, neluminată de soare. Nimeni nu trecea pe acolo după ce se lăsa noaptea; se spunea că uneori se vedea trupul fetei atârnând peste fereastră. Podeaua de pământ era plină de scaieţi

şi grozamă, şi o iarbă grasă, decolorată năpădise zidurile, răsărind printre pietre. Un scaun vechi rămăsese într-un colţ, câteva mănunchiuri de vreascuri se aflau lângă sobă. Ieşi iar la aer curat, râzând de el însuşi că se bucură să plece.

De aici se vedea Gatehouse, casa doctorului. De câte ori Dwight Enys pornea să facă vizite la bolnavi, casa asta ruinată părea să-l urmărească cum pleacă. Nu era de mirare că rana nu se închisese complet şi că nu putea uita cele întâmplate. Ross se îndreptă spre Gatehouse. Când se apropie, îl văzu pe Dwight la uşă şi calul gata înşeuat. Dwight îi zâmbi, ieşindu-i în întâmpinare.

— Sper că n-ai venit la doctor, nu? Vii atât de rar încât eram chiar neliniştit.

— Vizitele de curtoazie, în ceea ce mă priveşte, sunt ca o lămâie uscată din care de-abia poţi stoarce câteva picături. Dar din când în când o vizită e o schimbare plăcută pentru o gazdă.

Dwight începu să râdă:

— Bagă de seamă să nu te lauzi prea mult. Presupun că nu tu mi-ai trimis cadoul ăsta neaşteptat. Aşa am crezut când ai vorbit de lămâie.

— În momentul de faţă m-aş ruga mai curând să primesc cadouri decât să le fac eu. Ce ai primit?

— Sacii de colo. Sunt plini cu portocale. Au sosit azi-dimineaţă, doisprezece saci pe spinarea a trei catâri, aduşi de un tip ursuz, care de-abia deschidea gura, tocmai de la Falmouth. Sunt foarte mirat.

— Şi eu ar trebui să fiu.

— Portocalele nu sunt pentru mine, sunt pentru bolnavii din Sawle; de asta îmi dau seama. Încerc să-mi amintesc cui i-am spus asta. Tu eşti unul din ei.

— Îmi pare rău, dar trebuie să cauţi printre prietenii tăi bogaţi, Dwight.

— Nu ştiam că am vreunul, răspunse Dwight, ştiind bine că avea unul. Aici trebuie să fie cam o sută de duzini de portocale. Destule cel puţin pentru a opri boala, dacă sunt folosite cum trebuie. L-am trimis pe Bone să împrumute doi catâri de la Nanfan. Îl aştept să se întoarcă înainte de a pleca să-mi fac vizitele. Trebuie să distribuim o parte din fructe azi după masă.

Ross se uită la faţa plină de însufleţire a doctorului. Era uşor de văzut ce simţea Enys: să te lupţi cu un duşman când n-ai arme şi apoi deodată să te trezeşti că cineva ţi-a pus armele în mână…

— Am venit să te întreb dacă nu cumva primeşti ziare de la Londra, spuse Ross. *The Sherborne Mercury* nu dă prea multe ştiri.

— Nu primesc decât *Medical Facts and Observations* editat de doctorul Simmons. Mi-l trimite lunar. Am văzut câteodată un ziar din Londra la familia Pascoe.

— Din cauza procesului pe care l-am avut pe cap şase luni şi apoi până mi-am revenit şi am început iar să duc o viaţă normală, n-am prea dat multă atenţie evenimentelor din lume. Ce părere ai despre ce se întâmplă în Europa?

Lui Dwight întrebarea i se păru cam surprinzătoare pentru că de obicei îl considera pe Ross mult mai informat decât era el.

— Te referi la Franţa? Ai citit *Reflections on the French Revolution*?[19]

— Nu.

— Nici eu. Cartea s-a vândut într-un număr, imens de exemplare, după cum probabil ştii. Burke susţine că revoluţionarii sunt de fapt duşmanii libertăţii, deşi fac totul în numele ei.

— Se poate. Aici mulţi îi privesc cu ostilitate, cât despre mine, deşi nu-i ridic pe revoluţionari în slava cerului, nu pot să nu nutresc o oarecare simpatie pentru scopurile lor iniţiale.

Dwight se uită la Ross:

— Ştiu. La început mulţi au simţit aşa, dar acum simpatia lor a început să scadă.

Apăru Bone; aşteptară să se apropie. Will Nanfan le împrumuta catârii şi îi va trimite imediat după-amiază. Ross plecă. Nu-i spusese lui Dwight de ce venise să-l vadă, dar doctorul avea să afle curând despre ce era vorba şi de fapt nu era nevoie de el până în mai.

*

Soarele strălucea puternic când Dwight se apropia de porţile de la Killewarren şi vântul făcea să foşnească frunzele uscate de pe crengile stejarilor tineri. Pietrişul din faţa casei era presărat cu rămurele de pin pe care veveriţele le rodeau. Bătu la uşă şi întrebă dacă domnişoara Penvenen este acasă. Camerista îl pofti într-o cameră mică de lângă intrare. Se întoarse apoi repede şi-i spuse că domnişoara Penvenen îl va primi imediat.

Se afla în camera de zi, unde stătea de obicei, dar era îmbrăcată într-un costum de călărie negru. Părul ei roşu-arămiu îi cădea pe umeri ca o flacără aprinsă. Când Dwight intră, Caroline era în picioare lângă cămin şi mânca sandvişuri; pe consola căminului era un pahar cu vin.

[19] Titlul tratatului lui Edmund Burke (1729–1797), om de stat, autor şi eseist englez. A fost publicat în 1790. Burke susţine că instituţiile imperfecte ale vechiului regim din Franţa ar fi trebuit îndreptate şi nu distruse. (n. tr.).

Râse când îl văzu.

— Bună ziua, domnule farmacist. Cui ai venit să-i iei sânge? Unchiul meu e la Redruth şi nu se va întoarce înainte de ora patru.

— Vreau să vorbesc cu dumneavoastră, Miss Penvenen, spuse Dwight. Îmi pare rău dacă vă deranjez, dar nu vă voi reţine mult.

Ea se uită la ceas:

— Vă acord cinci minute sau cât va dura să mănânc sandvişurile. Vântul acesta bun dinspre est n-o să dureze veşnic şi eu am avut o dimineaţă foarte plăcută. M-am sculat în zori şi am prins urma unei vulpi. O frumuseţe de vulpe şi alerga drept ca o săgeată până dincolo de Ponsanooth. Am ajuns a doua după ce a fost ajunsă de câini. Pe la douăsprezece am trecut prin pădurea Killevreth şi am găsit altă vulpe, dar calul meu a început să şchioapete, aşa că m-am întors acasă ca să gust ceva până se pune şaua pe Thresher. Dumneata vânezi, domnule „Om Serios”?

— Dumneavoastră aţi aranjat să mi se livreze azi acasă un transport de portocale?

Se uită la el mirată:

— Portocale? Portocale ai spus? Dacă aş fi vrut să-ţi fac un cadou, ţi-aş fi trimis un instrument mai bun pentru scos oasele de peşte. M-ai rănit la buză cu degetele dumitale, îţi aminteşti?

— Da, spuse el, îmi amintesc.

Se uitară unul la altul. Dwight era destul de aproape ca să simtă parfumul slab şi neobişnuit pe care-l folosea; hainele aproape bărbăteşti pe care le purta îi dădeau un aer şi mai feminin.

— Deci dumneavoastră aţi fost, spuse el. Mi-am dat seama că nu putea fi altcineva.

— Serios?

— Vă sunt foarte recunoscător. Portocalele astea… sunt dătătoare de viaţă

— Cred că nu-ţi închipui că mă interesează soarta câtorva neveste de pescari! Doamne, ce prostie!

— Atunci de ce aţi făcut-o?

Se uită lung la el, pe punctul de a nega, apoi îşi schimbă brusc atitudinea.

— Ca să-mi bat joc de dumneata.

Dwight se împurpură la faţă:

— E o formă costisitoare de a vă bate joc, nu credeţi?

Caroline termină de băut vinul şi continuă:

— Nu-mi place să rămân obligată… mai ales unui bărbat… Mai ales

dumitale. N-ai vrut să iei banii… mi i-ai aruncat înapoi în faţă.

— Nu vreau banii dumneavoastră…

— M-am gândit că nu vei fi atât de mândru încât să nu accepţi un dar pentru pescarii dumitale care mor de foame. Conştiinţa dumitale nu te-a lăsat. Dumneata îmi eşti obligat acum.

— Vă sunt foarte obligat pentru bunăvoinţă.

— Mă amuzi foarte mult, îi spuse ea.

— Vă şi plac foarte mult.

Pentru prima oară observă că roşeşte.

— Nu fi impertinent!

— N-aţi spus oare că admiraţi impertinenţa? Sau am uitat eu?

— Uiţi cam multe.

— Nu voi uita acest dar generos, oricât vă străduiţi să-l ascundeţi.

Ea îi întoarse spatele în momentul în care uşa se deschise şi Unwin intră în cameră.

— A, aici erai! Iisuse, te-am căutat peste tot. Ai fi putut cel puţin să…

Se opri brusc când îl văzu pe Dwight.

— Aţi prins-o? îl întrebă ea.

— Nu… A fugit şi nu i-am mai găsit urma. Ce s-a întâmplat?

— Firefly şchioapătă. E iar din cauza chişiţei, aşa că am venit acasă. Sunt gata într-un minut.

— N-am mâncat nimic de la micul dejun. Sunt mort de foame.

— Ia-ţi un pachet cu mâncare în buzunar. Dacă mai pierdem timpul, pierdem şi vânătoarea. A… Îl cunoşti pe doctorul Enys?

Unwin îl salută înclinând capul lui leonin. Nu părea prea mulţumit că a fost părăsit în timpul vânătorii şi că, întorcându-se acasă, a găsit-o pe Caroline stând de vorbă cu un tânăr frumos, dar îmbujorat la faţă, care putea fi un simplu doctor de ţară, dar avea aerul unui nobil.

— Nu cred că am avut plăcerea.

— Plăcerea este cuvântul potrivit, spuse Caroline încheindu-şi haina. Se pricepe de minune să vindece câinii de accese convulsive. Horace n-a mai fost bolnav de când ia amestecul acela pe care i l-a prescris doctorul Enys: Acum are o mică pată pe ureche, pe care ai putea s-o examinezi după ce plecăm noi.

Dwight refuză provocarea:

— Pentru cei doisprezece saci cu portocale se va bucura de toată îngrijirea pe care i-o pot da, doamnă.

Unwin părea iritat. Luă câteva sandvişuri de pe masă şi Caroline i le împachetă într-o hârtie.

— Atunci ai face mai bine să vezi ce are, spuse Caroline arătându-i-l

pe Horace care se tot răsucea în coşuleţul lui ca să găsească locul cel mai confortabil. Săptămâna viitoare nu vom mai fi aici.

— Nu? spuse Unwin uitându-se la ea. Dar unde plecaţi?

— Nu ţi-am spus? Îmi pare rău, dragă Unwin, unchiul William a spus că ar trebui să mă întorc acolo în februarie. De fapt, stau aici din septembrie, şi sezonul de vânătoare e mult mai bun acum în Oxfordshire.

— Sunt sigur că nu mi-ai spus. Eu…

Unwin se holbă la Dwight. Se vedea bine că ar fi preferat să-l ştie în iad.

— Veţi lipsi mult, domnişoară Penvenen? întrebă Dwight.

— Depinde de ce posibilităţi de distracţie sunt acolo. De obicei sunt multe. Dar n-avea grijă. Am mai comandat portocale şi pentru săptămâna viitoare.

— Portocale? Portocale? spuse Trevaunance pierzându-şi răbdarea. Caroline, sper că ai să mai întârzii plecarea; dar acum hai să ne bucurăm de ziua asta frumoasă.

Se duse la uşă şi o deschise.

— Nu, nu, drăguţule, tu n-ai voie să vii, îi spuse Caroline cu vocea ei dulce lui Horace care se repezise după ea. Te-ar speria câinii ăia mari. Stai acasă cu domnul doctor care o să-ţi vindece urechea şi o să-ţi scoată oasele dacă le înghiţi.

Luă căţelul, i-l puse în braţe lui Dwight şi-i zâmbi. Se uită drept în ochii lui provocator, simţindu-se în siguranţă în prezenţa lui Unwin. Picăţele de culoarea chihlimbarului luceau în pupilele ei cenuşiu-verzui, ascunse adesea de pleoapele grele cu gene lungi

Râse apoi:

— La revedere, Dwight. Îmi dai voie să-ţi spun Dwight? Ce nume ciudat! Se potriveşte unui om timid, neagresiv. Cred că mama dumitale s-a gândit să-ţi dea alt nume, nu? A avut dreptate? Nu ştiu. Sper să ne mai vedem.

— Aştept cu nerăbdare această ocazie.

Plecă lăsându-l cu căţelul care i se zbătea în braţe. Unwin îi aruncă o privire neprietenoasă şi o urmă. Dwight îi auzi vorbind şi râzând pe coridor până când paşii li se pierdură în depărtare.

Capitolul VIII

De câtva timp pe Ross îl urmărea insistent ideea redeschiderii minei Wheal Grace. Mult timp nu a vorbit nimănui despre ea, nici măcar

Demelzei, a cărei minte ageră îl ajutase de multe ori să ia o decizie. Dar consecinţele erau de aşa natură încât simţea că nimeni n-ar fi împărţit responsabilitatea cu el. Pe lângă toate acestea, Demelza, cu toată agerimea ei, era femeie şi ar fi putut fi influenţată de considerente care nu aveau legătură cu problemele lui.

Petrecu mult mai mult timp citind ziarul *Sherborne Mercury* şi alte ziare pe care le împrumuta sau le cumpăra. Mai citi şi cartea lui Price, *Mineralogia Cornubiensis* şi alte tratate despre istoria şi practica mineritului, înainte de a întreprinde ceva concret.

Henshawe a fost primul căruia i s-a adresat – cinstit, deştept, cel mai priceput în materie din comitat şi mut ca mormântul.

Într-o zi, la începutul lui martie, după ce au stat de vorbă o oră în biblioteca de la Nampara şi au cercetat vechi mostre de minereu şi hărţi vechi, Henshawe împreună cu Ross, cu lumânări pe pălării şi ducând pe umăr frânghii, porniră încet să urce dealul până la coşul de piatră ros de vreme de la Wheal Grace, nimeni nu i-a mai văzut timp de trei ore. Când s-au întors acasă, plini de noroi şi obosiţi, Demelza, deşi fusese tare neliniştită în lipsa lor, îşi stăpâni îndemnul de a-i certa şi le dădu ceai cu coniac, scrutându-le feţele fără niciun comentariu. În general, oamenilor le era greu să citească ceva pe faţa lui Ross. Nici ea nu ştia ce gândeşte, după cum nu ştia ce se ascunde în dosul feţelor surâzătoare ale multora – dar de obicei îşi dădea seama de ce simte el; şi ştia acum că nu era nemulţumit de rezultatul treburilor din după-amiaza aceea.

După ce plecă Henshawe, Ross părea să fie mult mai vesel, cum nu mai fusese de mult. Demelza îşi dădu seama mai bine ca niciodată că Ross avea nevoie de o activitate permanentă, a minţii sau a trupului. Era omul care dorea să planifice totul, să avanseze, şi oricât de plăcută ar fi fost viaţa unui nobil de ţară în condiţiile cele mai favorabile, aceeaşi viaţă era intolerabilă în sărăcie şi frustrare. În plus, influenţa ascunsă şi apăsătoare a lui Warleggan avea să ducă la o explozie mai devreme sau mai târziu. Dacă activitatea lui Ross de acum era o supapă de siguranţă, Demelza era mulţumită.

În următoarele două zile au petrecut multe ore în biblioteca veche şi îngheţată. Într-o seară l-au chemat pe Zacky Martin, care a început să-şi petreacă mai tot timpul acolo. Mai târziu, Ross şi Henshawe s-au dus călare la Camborne şi altă dată la Redruth, ca să discute nişte probleme cu unele persoane de acolo. Dar la Nampara nu veneau străini. La douăzeci şi trei martie, într-o miercuri, Ross se duse la Truro şi-i făcu o vizită lui Harris Pascoe ca să-l anunţe că s-a hotărât să vândă jumătate

din acţiunile pe care le deţinea la mina Wheal Leisure.

Bancherul îşi scoase ochelarii şi se uită la el prudent înainte de a face vreun comentariu.

— Cred că e o hotărâre înţeleaptă. Vine un moment când trebuie să priveşti lucrurile în faţă şi să te împaci cu o situaţie de fapt. Desigur, într-un fel nu este o pierdere, ci un profit important şi asta înseamnă mult. Totuşi îmi pare rău pentru dumneata, ştiu cât de mult ţii la această întreprindere. Presupun că vrei să plăteşti jumătate din datoria pe care o ai la Pearce. E înţelept ceea ce faci.

Ross se încruntă văzând ceasul nou-nouţ atârnat pe perete deasupra ghişeului.

— E singura faţă nouă pe care o văd pe aici. E domnul Tresize sau domnul Spry?

Pascoe zâmbi:

— Schimbarea nu e încă totul. Dar sunt sigur că îţi vor plăcea noii mei parteneri când îi vei cunoaşte. Acum spune-mi cât vrei pentru acţiunile de la Wheal Leisure?

— Douăzeci de lire acţiunea.

Bancherul fluieră.

— Va fi cineva dispus să plătească atât? E un preţ mare şi ştii cât sunt de prudenţi cei ce vor să investească în ziua de azi.

— Nu şi într-o afacere profitabilă.

— Nu... poate că ai dreptate. Pot anunţa deci că sunt de vânzare. Harris Pascoe se uită iar la clientul său, amintindu-şi un incident întâmplat nu de mult. Presupun că nu ai nicio obiecţie cu privire la persoana care va cumpăra acţiunile?

Ross luă o pană şi-şi plimbă încet degetele pe luciul ei.

— Am de ales?

— Nu.

— Cu excepţia preţului. Bineînţeles că nu vreau să se ştie că trebuie neapărat să vând, pentru că atunci s-ar putea să mi se ofere mai puţin.

— E o schimbare de tactică din partea dumitale, domnule căpitan. Dar cred că e înţelept ce faci.

La puţin timp după aceea, primul lot de marfa a fost descărcat în golful Nampara.

Târziu în după-amiaza unei zile ploioase, cine altul decât Jud Paynter venea clătinându-se pe picioarele lui strâmbe, aducând o scrisoare de la domnul Trencrom. Îl salută pe Ross ducând mâna la frunte cum făcea altădată, şuierând încet printre cei doi dinţi din faţă şi aruncând priviri iscoditoare prin casa unde trăise mulţi ani din viaţa

lui.

Ross citi scrisoarea şi spuse:

— Se poate. Domnul Trencrom aşteaptă un răspuns?

— Nu în scris. Am să-i spun eu că se poate. Domnul Trencrom are încredere în mine. Sunt mâna lui dreaptă, nu poate fără mine. Am slujbă bună acuma.

— Te pricepi la cutere, e adevărat, spuse Ross. Întotdeauna ai ştiut cum să te descurci, nu-i aşa, Jud?

— Şi ce dacă? spuse Jud clipind din ochi. Nu se simţea niciodată la largul lui în prezenţa lui Ross; era uşor sfidător, părea să-i poarte pică, voia să se arate sigur pe el, să se poarte mai familiar, dar nu avea curajul să o facă. Nu l-a iertat niciodată pe Ross că l-a dat afară din casă; dar toată supărarea lui se reducea mai curând la un sentiment de indignare decât de duşmănie sau ciudă.

La toate astea se gândea Ross când îi spuse:

— Nu ţi-am mulţumit pentru mărturia pe care ai făcut-o la tribunal. Nu ştiu ce-ai avut de gând să spui când ai intrat în boxa martorilor, dar până la urmă nimeni nu şi-a dat seama dacă eşti pentru sau împotriva mea şi chiar judecătorul a stat la îndoială. Nu-i un lucru de nimic să încurci justiţia.

Faţa lui Jud nu era făcută de la natură să exprime un sentiment de mulţumire, dar felul în care îşi şterse nasul cu dosul mâinii arăta că e încântat.

— Ei… întotdeauna i-am spus lui Prudie că un om îşi cunoaşte vecinii numai când dă de necaz. Nu spun că mi-a plăcut să stau acolo în faţa judecătorului ca şi cum eu aş fi fost un criminal înrăit. Dar pe dumneata te cunosc de când erai de-o şchioapă. Cum puteam să fac altfel?

— Ce mă miră pe mine şi nu pot să înţeleg e cum de ai ajuns să fii martor. Se zvoneşte că ai fost plătit ca să depui mărturie contra mea. Nu-i adevărat, nu?

— Nici vorbă! Nu-i adevărat, nu-i drept, nu-i cinstit! Sunt tot felul de limbi ascuţite pe aici care încearcă să bage zâzanie între noi. Să nu crezi o vorbă. Ca să spun adevărat…

Jud se opri sugându-şi dinţii.

— Ei, ca să spui adevărat… îl îndemnă Ross.

— Ca să spun adevărat, am făcut-o pentru că sunt om cumsecade. Nu-mi place să zic nu. Vin unii şi-mi cer ceva şi eu spun da sau nu pentru că e mai uşor aşa. Apoi se dau bine pe lângă tine, îţi mai dau câte un pic de gin, şi până să zici „nu”, îţi şi bagă în cap câte ceva la care

nu te-ai fi gândit niciodată. Aşa se întâmplă, mă jur pe maică-mea. Şi când vine timpul să te prezinţi la tribunal, ce poţi să faci? E ca şi cum te-ar băga în cuptor ca pâine şi te-ar scoate cozonac. Ăsta-i adevărul.

Ross se uită la faţa lui vicleană de buldog. Nu crezuse o vorbă, dar râse.

— Du-te şi spune-i noului tău stăpân că sunt dispus să trag perdelele şi să nu văd nimic.

Cu ocazia acestui prim lot de marfă care se descărca, din cauza Demelzei care era gravidă şi speriată, Ross respectă toate consemnele stabilite, deşi asta nu era în firea lui. Când începu să se întunece, au aprins lumânările, au tras perdelele şi draperiile şi au stat împreună citind până când au auzit primele zgomote de copite ale cailor care treceau pe lângă pârâu. Atunci Demelza se ridică şi începu să cânte la spinetă, să fredoneze o melodie, apoi chiar să o cânte. Mai târziu s-au aşezat la masă şi imediat au început să se audă caii trecând din nou, dar de data asta copitele păreau să se afunde mai adânc în pământ. Din când în când se auzea o voce aspră, un pas sau zgomot de metal.

Cu toate că fuseseră luate toate precauţiile, inima Demelzei bătea să se spargă. Imediat ce au terminat masa, s-a întors la spinetă şi a început să cânte tare, acoperind zgomotele de afară. Ross le spusese soţilor Gimlett destul ca să înţeleagă restul, aşa că au stat liniştiţi în bucătărie şi nu s-au mişcat din casă. De vreo două ori, Ross ridică ochii de pe carte şi se uită la Demelza. Din când în când se gândea şi la posibili informatori şi se întreba dacă întreaga operaţie se va termina fără vreo neplăcere.

Domnul Trencrom îl asigurase că nu va precupeţi niciun efort ca debarcarea să rămână secretă şi că nu va lua decât douăzeci de oameni în loc de numărul mult mai mare pe care-l folosea de obicei. Va posta pândari pe stânci şi prin vale ca să dea imediat de veste dacă ar apărea informatori.

Dar probabil că mulţi aflaseră despre sosirea mărfii. Dacă ar fi existat vreun informator, acesta ar fi trebuit să ştie că vasul era plecat de câteva zile şi se va întoarce curând. Putea însă să ştie unde?

La zece, zgomotele au început să slăbească şi pe la unsprezece era iar linişte. La miezul nopţii s-au dus la culcare, dar amândoi au avut un somn agitat, părându-li-se din când în când că aud zgomote pe lângă casă. Nimeni n-a venit însă să-l tulbure şi în zori Ross se sculă şi se duse până la golf.

O ceaţă albă acoperea pământul şi se gândi că avuseseră noroc că nu împiedicase debarcarea în noaptea trecută. Toate semnele operaţiei

fuseseră îndepărtate cu grijă. Urmele de pe nisip dispăruseră, măturate sau presate cu scânduri. Urmele cailor, tot drumul până în golf, pe pământul moale, nu puteau fi ascunse atât de uşor, dar ploaia le va spăla şi se pregătea să plouă. În câteva locuri, tufişurile fuseseră strivite. O pasăre se auzea cântând undeva departe.

Ross se duse până la peşteră, unde ţinea barca. O cumpărase anul trecut ca s-o înlocuiască pe cea cu care fugise Mark. Da... el. Când se aplecă să se uite la ea, auzi paşi în spatele lui pe algele uscate. Se întoarse brusc să vadă ce este: Demelza îl urmărise până acolo. Faţa ei delicată, încadrată de părul negru, se detaşa ca o sculptură din gluga mantiei negre.

— Nu trebuia să ieşi afară atât de devreme. Aerul e rece.

— Îmi place. Mă simt ca şi cum aş fi stat o săptămână după perdelele acelea trase.

— Cei ce ne-au vizitat au fost foarte atenţi. Nu se vede nimic. Cred că au mutat barca din loc, ei sau altcineva. Când am văzut-o ultima oară, joi, era mai în fundul peşterii.

— Acolo era, Ross?

„De ce nu-i spun că eu am scos-o ieri şi că pentru prima oară m-am descurcat fără Gimlett şi că am prins opt macrouri şi un calcan? Pentru că ştiu că nu m-ar mai lăsa şi nu vreau să mă oprească."

Ross era plin de grijă faţă de ea, dar câteodată restricţiile lui o apăsau şi o făceau să se simtă închisă ca într-o colivie. Soţii Gimlett erau nişte câini păzitori credincioşi, prea credincioşi. Atenţia şi grija cu care o înconjura Ross o îmbărbătau şi o umpleau de căldură, dar nu reuşeau să o convingă. I se părea că în noaptea când se întorseseră de la proces el vorbise din inimă. Ştiind că aştepta un copil, Ross îi vorbise de fapt cu bunătatea lui obişnuită, dar plin de sentimente confuze. Poate că greşea, dar aşa i se părea ei.

— Ce bine că s-a terminat odată noaptea trecută.

— Şi ce bine că acum suntem ceva mai bogaţi.

— Tot mai mi-e frică. Promite-mi că n-ai să continui niciun minut mai mult decât va fi nevoie.

— Să ştii că nu-mi place să fac comerţ în felul ăsta în golful nostru. Te simţi bine sau rău de te-ai sculat aşa devreme?

— Mă simt bine dacă toate merg bine. Priveşte, ceaţa se ridică.

În lumina dimineţii, ceaţa subţire semăna cu fumul, ca şi cum cineva ar fi aprins un foc pe suprafaţa mării. Razele soarelui o străpungeau deja, iar sus, pe cerul curat, strălucea un singur nor de culoare aurie.

Rămaseră un timp privind ceaţa din ce în ce mai luminoasă; apoi

peisajul familiar începu să apară uimitor de clar, ca un decor de teatru. Marea liniştită netezea uşor nisipul de pe plajă; tăcută, ea nu spunea nimic despre ce se întâmplase peste noapte.

— Ştiai că Ruth Treneglos a născut o fetiţă ieri dimineaţă? o întrebă Ross.

— Nu! În sfârşit! Se simte bine?

— Da, dar sunt supăraţi. Aud că sunt dezamăgiţi că după atâta aşteptare a născut o fată. Bătrânul Horace e atât de furios că n-are un nepot încât nici nu mai vorbeşte cu John.

— Sărmana Ruth!

— Ar fi mai bine să-ţi fie milă de copil, o merită.

— Cine ţi-a spus, Ross?

— Dwight. N-a fost de faţă, desigur, dar stă aproape de ei.

Se luminase complet de ziuă fără ca ei să-şi dea seama şi, deodată, cele două siluete care, ascunse în noapte, discutau despre cele întâmplate, deveniseră vizibile, uşor de reperat acum, profilate pe cerul purpuriu. Un instinct comun îi făcu să se refugieze în gura peşterii.

— Am discutat cu Dwight despre Francis, spuse Ross.

— Da?

— Dwight mi-a spus că Francis s-a certat cu George Warleggan pentru mine.

— De unde ştie?

— Au stat în aceeaşi cameră la Bodmin. Francis a vrut să se sinucidă. Se confirmă ce mi-a scris Verity – şi mult mai mult.

— Îmi pare bine că ne-am împăcat de Crăciun.

— Şi mie… acum.

Când se întoarseră mergând prin nisip, Demelza spuse:

— Mi-ar plăcea să-mi bag picioarele în apă.

— La ora asta ai îngheţa toată.

— Îngheţ eu şi aşa, spuse Demelza. Mai bine hai să mergem acasă.

În aceeaşi zi Ross se duse la Truro şi află că acţiunile se vânduseră. Le cumpărase domnul Coke, la preţul stabilit. Domnul Coke, pe care nimeni nu-l cunoştea, era acum cel mai important acţionar al minei. Simţea o strângere de inimă acum, că le pierduse irevocabil. În drum spre casă făcu un ocol pe la Trenwith.

Îl găsi pe Francis lângă lac, tăind un pom cu ferăstrăul. Activitatea aceasta i se părea ciudată. Francis nu va fi niciodată altceva decât ceea ce fusese din naştere, un gentleman.

— Nu-mi place să văd cum arde lemnul, spuse Ross descălecând. Simt că creşte pentru o mai bună întrebuinţare.

— Poate că de aceea nu-i place ferăstrăul, spuse Francis care se înroşise la faţă la vederea lui Ross mai curând decât din cauza efortului. Încă nu se simţeau la largul lor împreună. Elizabeth e în casă şi s-ar bucura de vizită. Vin şi eu după, câteva minute.

— Nu, pe tine am venit să te văd. Putem vorbi aici.

— Bună scuză ca să mă opresc, spuse Francis ştergându-se pe mâini. Ce face Demelza?

— Destul de bine, mulţumesc. Mai bine ca rândul trecut.

— Cu ce te pot ajuta, Ross?

Ross priponi calul de un pom şi se aşeză pe trunchiul tăiat. Luă o crenguţă şi începu să traseze gânditor pătrate şi cercuri pe pietrişul de pe potecă.

— Ţi-au găsit Ellery şi Pendarves comoara ascunsă?

— ...Nu chiar o comoară. Ar fi un loc unde pământul meu se apropie de Sawle. Dar e chiar la uşa lui Choake şi cred că ar protesta. Sunt urme de cositor şi mie îmi place în special arama.

— Deschid mina Wheal Grace, spuse Ross.

— Ce? Vorbeşti serios? Asta-i o veste bună. Ce te-a făcut să te răzgândeşti?

— Împrejurările. Sperăm să începem peste trei luni. E un risc, totuşi.

Francis îşi îmbrăcă haina:

— Vei exploata galeriile de la Trevorgie?

— Henshawe şi cu mine am coborât acolo de mai multe ori. Dumnezeu ştie cine a lucrat acolo însă locul arată ciuruit ca un fagure. Galeriile nu sunt la mare adâncime, dar chiar aşa, cele mai adânci sunt inundate şi nu le-am putut explora. Aşa că va trebui să instalez o pompă. Credem că e minereu destul la nivelurile superioare ca să merite să exploatăm.

— Cine investeşte banii?

— Eu. Am vândut jumătate din acţiunile mele de la Wheal Leisure şi am şase sute de lire.

Ross îşi scoase mănuşile. Erau cârpite bine de Demelza, şi un moment se uită nemulţumit la ele gândindu-se că trebuia să poarte lucruri cârpite.

— Pe George l-ai mai văzut zilele astea?

— Nu l-am mai văzut din septembrie. După cearta pe care am avut-o, nu ne putem împăca.

— Niciodată?

Francis se uită la el:

— Nu pot răspunde pentru ce se va întâmpla în rai.

— Vrajba asta, spuse Ross, dintre George şi mine n-ar avantaja pe nimeni dacă ar participa la ea. Ar fi în detrimentul tău, mai ales, dacă ai adopta o atitudine altfel decât neutră, să zicem. Deşi până acum n-a întreprins nimic împotriva ta, ar putea să o facă oricând.

— Dragul meu Ross, atitudinea mea nu mai e de mult neutră. Poate că nu m-ai primi ca apărător, dar mă tem că n-ai de ales.

Darkie bătu din picior şi necheză.

— Mi-ai povestit de multe ori, spuse Ross, despre banii pe care vrei să-i investeşti într-o mină. Câţi ai? Aproximativ şase sute de lire?

— Cam atât.

— Cu o mie două sute de lire am putea face multe.

— Da?

— S-ar putea.

— Propui… să devenim asociaţi?

— Da.

— Nimic nu mi-ar face mai multă plăcere. Dar… mi-ai cam tăiat respiraţia. Eşti sigur că asta vrei?

— Dacă n-aş fi vrut, nu ţi-aş fi propus.

— Aşa e… Doamne, în ce lume ciudată trăim!

Francis îşi şterse iar fruntea de sudoare, puse batista la loc, scoase ferăstrăul din trunchiul tăiat pe jumătate.

— S-ar putea să ne luptăm mult, spuse Ross. Poate că ai face mai bine să nu te amesteci. George are mână lungă.

— Să-l ia dracu' pe George.

— Dacă va merge bine, atunci vreau ca nimeni din afară să nu dispună cum vrea şi când vrea de acţiuni. Dar s-ar putea să pierzi banii.

— Îmi place să joc, să risc… Dar dacă cineva mi-ar fi spus acum şase luni… Poţi să mizezi pe un om la fel ca pe o mină. Francis mişcă rumeguşul cu piciorul. Nu pot garanta că mina va merge.

— Dacă aşa crezi, altceva nu mai are importanţă.

— Aşa cred…

— Uită trecutul, spuse Ross. Acceptă sau respinge propunerea după cum ţi se pare că merită!

— O accept, sigur că o accept. Hai în casă să pecetluim afacerea cu un pahar de coniac.

Se îndreptară spre casă în tăcere. Propunerea lui Ross îl uimise pe Francis şi-l emoţionase; totuşi îl preocupa ceva. De două-trei ori se uită la vărul lui şi când ajunseră aproape de intrare se opri.

— Ascultă, Ross, eu…

— Ce?

— Să nu crezi că nu vreau. Pentru mine înseamnă mult. Dar înainte ca… să mergem mai departe, e ceva ce trebuie să-ţi spun. Dacă nu mi-ai fi făcut oferta, n-aş fi spus un cuvânt. Dar acum… Nu trebuie să mergem mai departe până nu-ţi spun…

Ross văzu cât era de încurcat.

— E ceva care a trecut?

— Doamne! Sigur că da. Dar totuşi…

— Dacă a trecut, atunci nu te mai gândi, uită! Nu cred că vreau să aflu ce ai dori tu să-mi spui acum.

Francis roşi.

— Dacă aşa stau lucrurile, atunci nu cred că aş vrea să mai aud nici eu ce-am vrut să-ţi spun.

Se uitară unul la altul.

Francis spuse:

— Pentru familia Poldark, atunci!

Ross dădu încet din cap.

— Pentru familia Poldark!

Capitolul IX

Cârciuma văduvei Tregothnan din Sawle era înţesată de lume. Două semne evidente că o încărcătură importantă de alcool de contrabandă ajunsese cu bine la ţărm: o destindere care se simţea în viaţa obişnuită a oamenilor şi o creştere a numărului celor beţi. Banii se găseau mai uşor şi ginul şi romul erau mai ieftine. Prosperitatea era evidentă în sate, începând cu cei ce se ocupau cu contrabanda, şi scădea la cei ce nu se ocupau cu aşa ceva.

Sally Tregothnan – o femeie veselă şi zgomotoasă de vreo patruzeci de ani – se afla ea însăşi în spatele tejghelei care servea drept bar şi vindea băutura. Cele patru cârciumi din sat făceau toate treabă bună, dar cârciuma văduvei Tregothnan era locul unde se întâlneau cei mai înstăriţi. Văduva era poreclită *Sally Chill-Off*[20]. Se spunea că nu vinde decât bere, dar întotdeauna adăuga câte ceva mai tare ca să scoată răceala din om chiar atunci când clienţii ei erau lefteri. Negoţul îi mergea straşnic acum. Printre cei prezenţi în seara aceea se aflau Ned Bottrell, Jud Paynter, Charlie Kempthorne, Paul Daniel, Jacka Hoblyn şi Ted Carkeek. Unii ca Pally Rogers şi Will Nanfan, deşi erau căpetenii în acest comerţ, nu beau pentru că principiile lor metodiste erau

[20] De la expresia *to take the chill off* = a scoate răceala. (n. tr.).

împotriva băuturii.

Jud Paynter era fericit peste poate. Avea paharul cu gin lângă el, gin în burtă şi spectatori care să-l asculte.

— Ascultaţi! spuse el. Dacă vreţi să ştiţi cum e când depui mărturie la tribunal şi spui adevărul şi judecătorul şi juraţii şi avocaţii te ascultă cu gura căscată, atunci, ascultaţi ce vă spun eu. Uite juriul, stând în şiruri ca vrăbiile pe cracă, avocaţii în cămăşi negre de noapte ca şi cum atunci s-ar fi suit în pat, şi femeiuşte cu umbrele, tot felul de târfe trăncănind înfierbântate, strânse una lângă alta, obraz lângă obraz. Ce mai privelişte!

— Zi mai departe, spuse Sally Tregothnan, hai, zi-i mai departe.

— Vă spun drept, nu mint! Când am stat acolo şi m-am uitat împrejur, curgea apa pe mine. Dar când am început să vorbesc, se uitau la mine de parcă eu eram ciobanul şi ei oile. Ar fi fost bine să auziţi şi voi ce-am zis.

— Păcat că nu te-ai făcut predicator, spuse Charlie Kempthorne făcându-i cu ochiul lui Ned Bottrell.

Jacka Hoblyn îşi bău paharul până în fund şi se uită la Jud pe sub sprâncenele lui groase.

— M-am săturat să tot ascult poveştile tale. S-a terminat cu asta de luni de zile. Cine ştie cum te-ai purtat la tribunal, când n-are cine să ne spună decât tu?

— Eu vă spun, şuieră Jud indignat printre cei doi dinţi ai lui. Cine are urechi de auzit să audă. Eu şedeam aici – să zicem unde e cana asta – şi colo era judecătorul – să zicem Paul Daniel, dar nu rânjind aşa cum rânjeşte el acuma; şi colo şedea Ross Poldark, pe banca acuzaţilor – să zicem cum stă Jacka Hoblyn, dar nu aşa ca o cloşcă cu pui, şi judecătorul îmi zice: Dom'le Paynter, zice, omul ăsta a greşit sau nu? Şi eu îi zic: Dom'le judecător, omul ăsta mi-a făcut rău mie, dar eu nu sunt ăla să-i port pică dacă nu e vinovat, pentru că cine ştie mai bine ca Jud Paynter ce scrie în Biblie, unde scrie că dacă Domnul te pocneşte într-un ochi, întoarce-l şi pe celălalt să te pocnească şi în el. Aşa că vă spun cinstit că eu spun adevărul adevărat când zic că omul ăsta, Jacka Hoblyn, vreau să spun Ross Poldark, e nevinovat ca un prunc nou-născut. Eu nu port pică, zic eu, nimănui, viu sau mort. Eu cred în tot ce scrie în Cartea Sfântă. „Să nu pui mâna pe ce nu-i al tău. Să nu râvneşti la nevasta vecinului, sau la calul lui, sau la toporul lui, sau la ceva ce-i al lui."

— Hei, vezi ce faci cu mâinile tale mari, spuse Sally. Răstorni băutura!

— Am tot vorbit aşa până a început să plângă toată lumea, toţi păcătoşii şi târfele. Pe urmă judecătorul s-a întors spre juraţi, a deschis larg braţele, ca pescarul ăla din barcă strigând în gura mare că se vede peştele, şi le-a zis: Prieteni, prieteni, prieteni, prieteni… Jud se opri, căută paharul, îl găsi şi îl duse la gură ca şi cum l-ar fi plimbat pe o uliţă întortocheată.

— Fleacuri şi prostii, spuse Jacka Hoblyn dispreţuitor. Nu-i judecător care să zică aşa ceva.

— Lasă-l să-şi sape groapa şi o să cadă singur în ea, şopti Paul Daniel.

Dar Jud pierduse şirul vorbelor. Încercă să pună cana pe tejghea până când i-o luă Sally din mână. Se şterse pe frunte cu mâneca hainei şi se uită în jur cu ochi sticloşi, apoi începu să cânte cu o voce tremurătoare şi răguşită de tenor:

— Au fost odată doi bătrâni,
doi bătrâni săraci.
Trăiau într-un staul fără uşi,
lângă un copac, un ulm.

— Iisuse, asta nu mai pot să sufăr, spuse Hoblyn. Uite-l cum stă ca proasta în târg.

Charlie Kempthorne tuşi şi se apropie încet de Jacka. Fumul şi băutura tot îi mai făceau rău la plămâni câteodată.

— Am văzut-o pe Rosina azi-dimineaţă, spuse el încet. S-a făcut fată frumoasă.

— Ce spui? întrebă Jacka privindu-l bănuitor.

— I-a venit timpul să se mărite, nu? Dar poate că unii n-ar lua-o din cauza piciorului, merge şchiopătând.

Jacka mormăi ceva şi îşi termină băutura din pahar. Charlie clipi din ochi şi se uită la fruntea încruntată a celuilalt.

— Ai fi păcat să moară fată mare numai pentru că şchioapătă niţel.

— N-are decât şaptesprezece ani, spuse Jacka umplându-şi pipa. N-o să treacă mult şi o să vină mulţi tineri pierde-vară ca s-o ceară de nevastă.

— Poate că unul ceva mai bătrân ar fi mai potrivit, spuse Kempthorne lingându-şi buzele.

Jud continua să cânte:

— Şi cei doi bătrâni n-aveau un sfanţ,
şi tare supăraţi şedeau
la umbra pomului de lângă staul…

— Eu, spuse Kempthorne, aşa, ca să dau un exemplu, câştig ceva cu pânzele pe care le fac. Am pus câte ceva deoparte. Dar ştii că am doi copii, unul..

— Da, aşa-i, spuse Jacka, sărmanii!

— Sunt sănătoşi şi o să crească mari. Da' le trebuie cineva care să-i îngrijească, o femeie. M-am gândit la Mary Ann Tregaskis, dar...

— Dacă-o să te vrea!

După un pahar, două, Jacka Hoblyn devenea mai arţăgos.

— S-ar putea. Până acum n-am întrebat-o dacă vrea sau nu. Da' sunt multe care de-abia aşteaptă. Mai am ceva pământ colo la Andrewartha şi o să-mi fete scroafa luna viitoare. Şi eu acu' pot să fac şi altceva nu numai pânze pentru bărci. Am cumpărat vreo zece iarzi[21] de stofa neagră, săptămâna trecută, de la Redruth, ieftin, cu doi şilingi iardul. Mă gândesc să fac pantaloni noi, eleganţi, să-i vând unora care vor să arate a boieri chiar dacă nu sunt. Şi mai am şi altele, adunate de ici de colo, te-ai mira să le vezi.

— Da? spuse Jacka mai turnându-şi un pahar.

— Da. Şi m-am gândit că o fată care se pricepe să coasă ar putea să se mărite cu un bărbat priceput şi el la cusut. Aşa m-am gândit.

— Aşa te-ai gândit, da? zise Jacka şi se uită aprobator la Kempthorne. Câţi ani ai, Charlie? Cam la fel ca mine cred.

— N-am decât treizeci şi nouă, spuse Charlie

— Şi mai scuipi sânge?

— Nu, de doi ani nu mai scuip. Uite ce e, Jacka, mie îmi merge bine şi multe fete ar putea să nimerească mai prost...

— Poate că fata ar avea şi ea ceva de zis.

— Nu, Rosina e o fată de înţeles, seamănă cu maică-sa, dar şi cu tine, Jacka. Cred că o să facă ce socoteşte taică-su că e bun pentru ea, sunt sigur.

— Da, mormăi Jacka, poate că da. Aşa a fost crescută, să asculte. Da' eu nu mă grăbesc... decât dacă trebuie. Şi acuma nu m-aş grăbi.

— Nu-i nicio grabă! Mai gândeşte-te! Şi poate c-am să trec pe acolo s-o văd pe Rosina, din când în când, dacă n-ai nimic împotrivă; să văd cum mai stau lucrurile...

Jud continua să cânte:

— Şi într-o zi pe când se tot plimbau de colo până colo –
văzură o arătare ieşind din pământ
de la rădăcina ulmului...

[21] Unitate de măsură a lungimii; un iard = 0,914 m. (n. tr.).

*

Mai târziu în aceeaşi noapte, Jude se îndrepta spre casă pe două cărări în lumina alburie a lunii care se strecura printre nori. Frigul devenise pătrunzător şi dacă n-ar fi fost sfârşitul lui aprilie, pământul ar fi îngheţat. Jud era încă foarte vesel deşi presimţea mereu că lumea e condamnată la o veşnică osândă. Din când în când mai uita şi începea iar să cânte, câteodată se împiedica într-un făgaş uscat sau de o piatră, cu care ocazie blestema lumea să ardă în focul iadului şi în căldarea cu smoală, chinuri de care de mult tot încerca el să scape.

Într-unul din rarele momente când tăcea din gură, auzi zgomot de paşi în urmă.

Cu timpul se mai liniştise, nu-i mai era atât de frică noaptea pe drum ca toamna trecută sau ca de Crăciun, când se întâlnise cu Dwight, iar în noaptea aceasta băutura îl încălzise şi-i dăduse curaj. Totuşi se întoarse repede, zburlit tot şi cu mâna pe cuţit. Se afla pe bucata de drum complet izolată care-l despărţea de prima casă din Grambler; ici-colo se zăreau tufişuri de grozamă, iarbă şi câţiva copaci strâmbaţi de vânt.

Erau doi bărbaţi şi în semiîntuneric îşi dădu seama că erau străini; unul era înalt şi avea o pălărie veche trasă peste ochi.

— Domnule Paynter, spuse cel mai mărunt şi Jud se gândi că auzise vocea aceea mai demult.

— Ce vreţi?

— Nimic deosebit. Să stăm de vorbă.

— N-am chef de vorbă. Nu vă apropiaţi, că scot cuţitul şi vă tai.

— Aşa? Ce mai războinic eşti. Mai ceva decât în septembrie trecut.

— Nu înţeleg ce vrei să zici, spuse Jud neliniştit, dându-se înapoi.

— Cum? Nu-ţi aminteşti că ai luat nişte bani degeaba? Ai crezut că poţi spune numai minciuni şi o să scapi nepedepsit? Te crezi deştept, nu? Hai, Joe, dă-i vreo câteva!

Cel mai mic se repezi înainte să-l atace pe Jud, dar cuţitul acestuia străluci în lumina lunii. Înainte de a putea lovi însă, cel înalt ridică un drug greu pe care-l avea în mână şi îl pocni cu toată puterea pe Jud în cap. La lumina lunii se văzu cum lui Jud i se înmoaie picioarele şi cade cu faţa în jos.

*

Când Prudie auzi că soţul ei a fost omorât, scoase un ţipăt sfâşietor şi se repezi afară să întâmpine cortegiul care-şi făcea drum prin sat în direcţia ei. Doi măturători de stradă, Ezekiel Scawen şi Sid Bunt,

găsiseră trupul în şanţul de lângă drum şi nişte mineri îl întinseseră pe o scândură şi îl aduceau pe ultimul lui drum acasă. Nimeni nu ştia dacă cei ce-l atacaseră avuseseră intenţia să-l omoare sau dacă lovitura puternică şi frigul nopţii fuseseră prea mult pentru un om căruia băutura îi slăbise puterea de rezistenţă. Se credea în general că tâlhăria era motivul atacului şi doi marinari care mergeau pe coastă spre St. Ives au fost prinşi şi ar fi fost schingiuiţi rău dacă n-ar fi putut dovedi că petrecuseră toată noaptea în casa pastorului Clarence Odgers.

Ross n-a lăsat-o pe Demelza să se ducă, dar s-a dus el însuşi să-i transmită condoleanţe lui Prudie. Era ciudat cum Jud devenise o instituţie, nu numai în regiune, dar şi în viaţa lui. Deşi se vedeau rar acum, Ross îşi aducea mereu aminte de el aşa cum era, veşnic nemulţumit şi bodogănind, beţivan şi făţarnic, cu tot aspectul lui de căţel bătut şi prostănac. Toţi în regiune aveau să-i simtă lipsa. Prudie plângea suflându-şi nasul într-o cârpă roşie care fusese a lui Jud. Îi mărturisi lui Ross bănuiala ei că moartea lui Jud se datora vreunui incident întâmplat la Bodmin, pentru că de atunci nu mai avusese linişte şi părea că se aşteaptă să i se întâmple ceva. Şi i se întâmplase ce putea fi mai rău. Ross nu-i răspunse nimic, dar se uita gânditor pe fereastră, socotind că s-ar fi putut să fie adevărat ce spunea ea. După ce aşteptase în zadar un răspuns, Prudie renunţă. Apoi începu să se vaite spunând că oricare ar fi fost cauza morţii, acum, când el nu mai este, nu ştie cum o să se descurce. Vara ei de la Marasanvose, care venise să-i ţină de urât, se smiorcăia într-un colţ, ştergându-şi nasul pe mânecă.

Puseseră trupul în şopronul care comunica prin uşa din spate cu cele două cămăruţe ale cocioabei unde locuia, şi după ce se uită un moment la vechiul său servitor, Ross se întoarse către cele două femei care plângeau şi le întrebă dacă poate să le ajute cu ceva.

— O să-l ridicăm joi, spuse Prudie cu părul căzându-i pe faţă ca o coadă de cal, şi vreau să-i fac o înmormântare faimoasă. I-a plăcut întotdeauna tot ce-i mai bun, şi o să-i dăm ce-i mai bun, nu-i aşa, Tina?

— Aşa-i, spuse Tina.

— A fost om bun Jud, bun a fost, spuse Prudie. Am trecut noi prin multe, şi bune şi rele. Al dracului de rău a fost maimuţoiul ăsta bătrân câteodată, da' nu mi-a păsat, că era bărbatul meu, şi-acum e mort, s-a dus, lovit pe la spate, în toiul nopţii. Mi-e groază când mă gândesc.

— Spune-mi ora când îl îngropaţi şi voi veni la biserică, spuse Ross.

— Ned Bottrell îi face un coşciug. Vreau să fac totul cum se cuvine, ca pentru un domn. O să cânte corul. Domnule Ross…

— Ce este?

— Vreau să-mi spuneţi dacă fac bine. Azi-dimineaţă, când l-am pregătit pentru sicriu, i-am găsit punga cu tutun – o purta cu el oriunde se ducea şi noroc că n-a luat-o cu el şi marţi. Când am deschis-o, au căzut pe jos nişte bani de aur, s-au împrăştiat peste tot ca şoarecii când văd pisica. I-am numărat, cincisprezece, şi eu habar n-am avut! De unde-i avea, nu ştiu – poate-i câştigase cu negoţu' lui, aşa cred – dar ce mă chinuie pe mine e să ştiu dacă-i drept şi bine să-i cheltuiesc pe înmormântare.

— Banii sunt ai tăi acum, Prudie, faci cu ei ce vrei; dar ai putea să-i foloseşti mai bine decât să-i iroseşti pe înmormântare. Cincisprezece lire e o sumă frumuşică, destul ca să ai ce mânca şi îmbrăca mult timp.

Prudie se scărpină în cap:

— Lui Jud i-ar fi plăcut să fie înmormântat cum se cuvine. Trebuie să fim respectabili, domnule Ross, zău aşa! Să-l conducem pe ultimul drum cum merită, cu toată cinstea. Nu-i aşa, Tina?

— Aşa-i!

Capitolul X

Pregătirile de înmormântare au început la ora două. Prudie îşi înecase supărarea în aceste pregătiri. În camera mai mare instalase o masă lungă, făcută din lăzi prinse una de alta. Alte lăzi instalate afară serveau drept mese şi scaune pentru cei care nu mai aveau loc înăuntru. Şi erau mulţi până când ploaia deasă care a început să cadă seara i-a gonit.

Prudie, fiind principala îndoliată, reuşise să facă rost de destulă îmbrăcăminte neagră ca să impresioneze adunarea. Vara ei îi împrumutase ciorapi negri. Îşi cumpărase o fustă neagră de serj. Avea şi o bluză veche, neagră, pe care o garnisise cu mărgele negre de doliu şi puţină dantelă cam ruptă, iar Char Nanfan îi adusese un voal negru. Aproape de nerecunoscut în această ţinută, a stat în capul mesei, la locul de onoare, nemişcată şi demnă, cât a durat masa. Câteva femei, printre care verişoara Tina, Char Nanfan şi doamna Martin Zacky şedeau lângă ea.

Sfinţia sa pastorul Odgers fusese şi el invitat la masa mortului, dar refuzase discret, aşa că locul de lângă văduva neconsolată l-a ocupat Paul Daniel, care era cel mai vechi prieten al lui Jud Paynter. De partea cealaltă şedea sergentul Vage, care făcea cercetările privitoare la crimă. Mai erau de faţă Zacky Martin, Charlie Kempthorne, Whitehead şi Jinny Scoble, Ned Bottrell, unchiul Ben şi mătuşa Tregeagle, Jack Cobbledick,

fraţii Curnow, mătuşa Betsy Triggs şi încă vreo cincisprezece, douăzeci de linge-blide.

Curând după ora două a început masa cu câte un pahar de coniac, după care au început toţi să mănânce şi să bea fără să piardă un minut. Văduva îndoliată mânca delicat, ducând încet hrana la gură pe sub văl. Dar când băutura a început să o încălzească, a aruncat vălul negru – semn de doliu – peste cap şi a început să înfulece la rând cu ceilalţi.

Pe la ora cinci, prima parte a ospăţului s-a terminat şi pe la apusul soarelui multe femei începură să plece, având treburi acasă. În cameră n-au mai rămas decât vreo douăzeci de persoane, cam de două ori mai multe decât ar fi putut respira în voie în locul acela strâmt, plin de fumul trabucurilor şi de aburul băuturii. Cănile cu coniac, rom şi gin, la care adăugau apă fiartă şi zahăr după gust, făceau turul mesei. Era momentul să înceapă imnurile. Unchiul Ben Tregeagle, ca cel mai bătrân membru al corului bisericii, dădea tonul, şi Joe Permewan scârţâia din violă, acompaniindu-i. Au cântat toate imnurile religioase şi altele pe care le mai ştiau şi au ajuns la imnul naţional, *God Save the King*, pe care l-au cântat de patru ori, apoi au cântat *And Shall Trelawney Die*[22] de două ori şi câteva cântecele care nu se prea potriveau cu ocazia.

Dar nimeni nu se mai formaliza acum, mai ales Prudie, căreia îi strălucea nasul ca un felinar de vânt şi care se lăsă înduplecată să cânte un cântec care avea următorul refren:

Şi când muri închise ochii,
Şi nu mai văzu niciun ban.

Apoi mătuşa Betsy Triggs se ridică şi începu să danseze până căzu pe genunchii sergentului Vage.

Hohotele de râs cu care au întâmpinat această ispravă se stinseră însă repede, urmate de tăcerea oaspeţilor ruşinaţi că au întrecut măsura.

Prudie îşi băgă iar picioarele în papucii ei rupţi şi se ridică încet în picioare.

— Dragii mei prieteni, dragii mei, vă rog să nu puneţi la inimă supărarea mea şi să nu-l luaţi în seamă nici pe bătrânul meu care zace acolo şi o să-l îngropăm mâine. Aste e… e o problemă pe-personală care ne priveşte pe noi doi. Nu trebuie să staţi ca muţii din cauza asta.

[22] *And Shall Trelawney Die* (aprox. *Şi dacă o să moară Trelawney*) – refrenul poemului *Song of The Western Men* compus de Robert Stephen Howker (1802–1875), poet care a trăit în Cornwall. (n tr.).

Mâncaţi, beţi şi faceţi ce vreţi, că nu-l mai priveşte pe el ce fac eu cu banii lui acuma, că s-a dus pe lumea cealaltă. Se aplecă peste masă şi se încruntă: Nu-mi vine să cred cum a putut să ascundă banii ăia de mine atâţia ani, de mine, nevasta lui, sau aproape nevasta lui, că asta n-are importanţă.

Charlie Kempthorne chicoti, dar sergentul Vage îi trase una în coaste şi dădu din cap. Nu era momentul să râdă ca un prost.

— Pe viaţa mea, spuse Prudie şi sughiţă. Era un făţarnic, omul meu, ăsta-i adevărul. Un cotoi şiret şi stricat până-n măduva oaselor. Ce încredere să poţi avea în el? Mai curând te încrezi într-un animal. Da' n-am ce-i face! Era omul meu, nimeni nu poate să zică nu.

Paul Daniel mormăi ceva. După ce se veseliseră, acum erau sentimentali şi toţi erau beţi.

— Şi ce mai vorbea când era beat! Vorbea într-una! Ar fi putut întrece pe orice predicator, în orice zi a săptămânii, chiar şi duminica. De luni de zile vedeam eu că-i merge prost. Nu l-au dat gata numai tâlharii. Era pe jumătate dărâmat, ruinat. A dus o viaţă grea, care până la urmă l-a dat gata.

Prudie se aşeză brusc, înainte de a-şi termina discursul, pentru că n-o mai ţineau picioarele. Sergentul Vage se ridică. În viaţa de toate zilele era rotar.

— Fraţi şi surori, spuse el, eu nu sunt din ăia care dau din gură, după cum bine ştiţi; dar nu se cade să terminăm masa fără să ne gândim la dragul nostru frate Jud, care ne-a părăsit ducându-se în grădinile şi livezile înflorite ale paradisului. Oameni răi şi criminali l-au omorât, dar să nu vă îndoiţi că legea n-o să le dea de urmă.

— Bravo! Bine zis! încuviinţă Prudie.

Vage îşi încrucişă mâinile pe burtă şi continuă:

— Nu trebuie să uităm scaunul gol de la această masă. Se uită de jur-împrejur, dar nu văzu nicio ladă neocupată. Scaunul gol, repetă el. Şi se cuvine să beau un pahar în cinstea dragului nostru frate plecat dintre noi.

— Aşa-i' zise Tina.

— Pentru dragul nostru frate, rosti Prudie ridicând paharul.

Toţi goliră paharul.

— Odihnească-se în pace, spuse Joe Permevan.

— Amin, încheie bătrânul Ben Tregeagle, dând din cap.

— Ce viaţă amărâtă! spuse mătuşa Sarah. Din leagăn până în mormânt cât ai bate din palme! O ştiu bine că eu pregătesc mortul pentru înmormântare. Asta-i meseria mea. Da tot stau şi mă gândesc...

— Amin! se auzi unchiul Ben.

— Mai bună-i meseria mea; vând peşte, spuse Betsy.

— Pe mulţi mi-a fost mult mai greu să-i pregătesc pentru coşciug decât pe Jud, spuse Sarah. Era lung Jud şi parcă se întinsese şi mai mult, da' nu era atât de gros la mijloc cum credeam eu.

— Amin, zise iar unchiul Ben.

— Termină cu amin şi iar amin, bătrâne, spuse Prudie. Încă n-am ajuns la biserică. Poţi să-ţi spui rugăciunile şi mâine.

Charlie Kempthorne începu să râdă prosteşte şi râse până când îl făcură să tacă de teamă să nu-i trezească pe cei ce dormeau duşi pe jos.

— Cu cei vii n-am treabă, spuse Betsy, dar când văd un mort mă trec fiorii. Nici pe bietul Joe n-am îndrăznit să-l ating – şi mi-a fost frate mai bine de cincizeci de ani. Începu să plângă încet.

— Hai, Ned, spuse Prudie, du-te şi dă cep la butoiul ăla cu coniac. Mi-e sete de parcă aş fi o pisică cu nouă pui. Hai că mai avem timp.

Bottrell îi făcu cu ochiul şi trecu în cealaltă cameră care servise drept bucătărie. Prudie se aşeză iar, cu braţele ei groase încrucişate, şi urmări scena cu satisfacţie. Până acum totul mersese ca pe roate. Oaspeţii care mai rămăseseră aveau să doarmă acolo peste noapte şi mâine, se gândea ea cu plăcere, o vor lua de la început. Înmormântarea avea loc la prânz. Vor scoate coşciugul devreme dacă era vreme bună şi-l vor aşeza în faţa uşii, pe câteva lăzi. Toţi cei ce luau parte la înmormântare vor veni devreme dimineaţa şi vor începe să cânte imnuri. Un imn, apoi un pahar, încă un imn şi alt pahar până pe la ora unsprezece. Apoi cioclii vor ridica mortul cu coşciug cu tot, îl vor purta vreo sută de iarzi şi Ned Bottrell va merge după ei cu un butoiaş cu coniac şi mâncare; după alţi o sută de iarzi, altă oprire, alt imn şi iar coniac şi mâncare; şi tot aşa până la biserică. Vor ajunge pe la ora douăsprezece, dacă vor ajunge. Prudie îşi amintea de înmormântarea lui Tommy Job, când cioclii n-au mai putut să se ridice de jos când mai era o jumătate de milă până la biserică.

Mătuşa Sarah începu să povestească:

— Vă amintiţi? Prima dată când am început să pregătesc un mort pentru înmormântare mă treceau fiori de frică şi atunci am început să rostesc un descântec pe care-l învăţasem de la bătrâna Nanpusker, care era un fel de vrăjitoare. Înainte de a atinge mortul, rosteam următoarele: „Dumnezeu să ne ferească de mistificaţii, conjuraţii, intoxicaţii, incantaţii, fumigaţii, damnaţii, de chinurile iadului şi de cele drăceşti."

— Doamne Sfinte! zise Prudie.

— Amin, încheie unchiul Ben somnoros. Dar când Ned Bottrell se năpusti în cameră îi trezi pe toţi... Nu aducea băutură şi era alb ca varul la faţă.

— S-a dus! ţipă el.

— Coniacul! spuse Prudie şi se ridică clătinându-se pe picioare. Cine l-a furat? Era acolo acum un ceas.

— Nu se poate să fi furat toate cele trei butoiaşe! strigă sergentul Vage în alertă. I-am fi auzit. N-ar fi putut căra trei butoiaşe fără...

— Nu! ţipă Ned Bottrell şi mai tare. Nu coniacul, cadavrul!

*

Încet-încet în larma care se iscase, îl făcură să vorbească. Împins de o curiozitate morbidă, dar şi de mândria lui de tâmplar care-şi cunoştea bine meseria, luase felinarul din bucătărie şi aruncase o privire în şopron ca să vadă – după cum spunea el – dacă Jud şedea bine în coşciugul lui nou şi frumos. Coşciugul era acolo, dar corpul dispăruse.

Unii din cei prezenţi erau la fel de zdruncinaţi ca Ned, dar Prudie luă imediat frânele în mână. Mai întâi spuse că Ned e plin ochi de băutură şi nu mai poate să vadă bine. E sigură că bătrânul ei e tot acolo, pune rămăşag pe o guinee. Dar când Ned a poftit-o să vină să vadă, a spus că o dor picioarele şi l-a trimis pe sergentul Vage. Când Vage s-a întors şi a confirmat povestea, Prudie a mai băut un pahar şi s-a ridicat.

— Hoţii ăia de cadavre au făcut-o, strigă ea cu voce tunătoare. Ştiţi cum se întâmplă! Cred că sunt ucigaşii ăia care l-au omorât luni noaptea. Haideţi cu mine!

Hotărâţi, vreo doisprezece din ei, în frunte cu văduva, se repeziră în şopron şi se uitară la sicriul făcut de Ned Bottrell. Era un sicriu pe cinste, şi chiar acum, în acest moment de criză, Ned nu se putu împiedica să nu-l admire. Dar era gol.

Prudie îl răsturnă aproape, aşezându-se brusc pe margine, şi izbucni în lacrimi.

— Hai, nu mai plânge, spuse Paul Daniel pe care-l treziseră dintr-un somn adânc şi-l târâseră acolo fără prea multe explicaţii. Nu s-a dus aşa, dintr-odată. Ştiam toţi că-i mort şi c-o să se ducă.

— Ba s-a dus dintr-odată, spuse Joe Permewan. Ce mă nedumireşte e unde s-a dus.

— Ce înmormântare e asta fără mort să-l îngropi? spuse Betsy Triggs. Aşa ceva nu se face!

— Ei, ajunge, linişteşte-te, spuse Paul Daniel mângâind-o pe Prudie pe părul ei lins. Curaj, draga mea. Toţi ajungem acolo mai devreme sau

mai târziu, bogaţi sau săraci, boieri sau ţărani, sfinţi sau păcătoşi. Toţi trebuie să avem curaj.

— Curaj pe dracu'! ţipă Prudie arătându-şi nemulţumirea. Lasă-mă în pace! Vreau să ştiu ce-au făcut cu bătrânul meu.

Urmă o tăcere scurtă.

— Trebuie să-l căutăm, spuse sergentul Vage. Poate că n-a ajuns prea departe.

Propunerea lui părea mai bună decât dacă n-ar fi făcut nimic. Aprinseră încă două felinare. Când au deschis uşa, ploua tare şi era întuneric ca smoala, dar după puţină ezitare bărbaţii se împărţiră în trei grupuri şi începură să caute, iar femeile se întoarseră în casă să o consoleze pe Prudie.

Prudie era de neconsolat. E o ruşine, spunea ea. Să ai bărbat şi pe urmă să nu-l mai ai. Aşa ceva nu se poate. Betsy Triggs avea dreptate, ce înmormântare era asta fără mort de îngropat. Ucigaşii ăia de hoţi nu-i furaseră numai bărbatul, dar o lipsiseră şi de plăcerea de a-l vedea îngropat cum se cuvine. Toată lumea trebuia să vină a doua zi la praznicul de înmormântare şi erau trei butoiaşe cu coniac întregi, şi plăcintele şi prăjiturile şi preotul şi groapa săpată şi nimic de băgat în groapă. Era mai mult decât poate cineva să suporte.

Mătuşa Sarah Tregeagle s-a gândit să facă să treacă timpul povestind cum murise cineva cu genunchii strânşi, dar nimeni nu părea să aibă chef de poveştile ei, aşa că tăcu din gură şi iar se făcu linişte. Dar nici liniştea asta nu le-a plăcut.

Atunci unchiul Ben, care fusese scutit de căutarea mortului din cauza vârstei, se adresă lui Joe Permewan, care fusese şi el scutit din cauza reumatismului şi îl rugă să cânte ceva. Joe spuse că la asta se gândea şi el şi luă viola, dar era atât de beat încât când începu să cânte, zgomotul pe care-l făcea era mai rău ca tăcerea. Era, cum spunea Prudie, ca şi cum ar fi tras cu arcuşul peste propriile lui maţe.

Ben a mai propus să cânte un psalm, dar nimeni nu se simţea în voce şi Prudie începu să se supere pe Jack Cobbledick care sforăia tare culcat într-un colţ lângă fereastră. Asta era o adevărată insultă, dar oricât l-au zgâlţâit ca să se trezească, el a continuat să sforăie.

Betsy Triggs auzi paşi la uşă şi toţi aşteptau nerăbdători să audă ce veşti aduc cei ce plecaseră în căutarea lui Jud.

Uşa se deschise şi Jud Paynter intră şchiopătând. Era în izmene, ud leoarcă şi supărat foc. Faţa de masă pe care o împrumutase de la cârciuma din josul uliţei nu-l ferise prea mult de ploaie.

— Ia ascultaţi, spuse el agresiv, ce s-a întâmplat? Şi unde mi-e pipa?

Capitolul XI

Timp de nouă zile, învierea lui Jud a produs uimire şi comentarii în toată regiunea. Doctorii şi farmaciştii, cărora puţin le păsase de el când se zvonise că a murit, au venit călare de la distanţe mari ca să vadă arătarea care înviase. L-au examinat cu atenţie, au luat probe şi au discutat întrebuinţând tot felul de termeni latini interminabili. I-au prescris medicamente contra febrei şi altele, i-au pus drenuri, i-au făcut clisme şi unul din ei a vrut chiar să tragă cu pistolul lângă urechea lui ca să împrăştie orice febră ar mai fi apărut. Numai blestemele lui Jud l-au împiedicat. După ce şi-a revenit, a zăcut iar mult timp în pat, cu capul înfăşurat într-un bandaj murdar şi uitându-se urât la cei ce-l chinuiau.

Oamenii simpli din regiune se îmbulzeau şi ei să-l vadă, dar când a început să se simtă mai bine, prezenţa lor îl supăra atât de mult încât Prudie nu mai putea să-i primească. Dar chiar şi atunci se strângeau la fereastră şi se uitau înăuntru printre scândurile crăpate şi când îi vedea, ţipa la ei şi înjura şi arunca în ei cu tot ce-i cădea în mână, astfel încât Prudie a trebuit să-şi ascundă chiar şi ghetele ei cele mai bune.

Nu era recunoscător că scăpase; în primul rând era furios pe Prudie.

— Proasta aia bătrână, îi spuse el lui Ross când acesta veni să-l vadă. Proasta bătrână! Auzi! Să cheltuiască toţi banii mei pe înmormântare şi eu nici măcar nu eram mort. E ca şi cum i-ar fi aruncat la gunoi.

— Spune-mi, cum ţi-ai revenit?

Jud, plin de demnitate, începu să-i explice cum zăcea liniştit în sicriu, când ploaia a început să treacă prin acoperişul spart şi să-i curgă pe faţă şi cum asta l-a trezit. I se părea că visase că bea gin, dar gustul nu era bun şi când s-a ridicat în capul oaselor a crezut că e pe mare, pe vasul *One and All*. I se părea că e furtună şi se dăduse jos din cuşetă şi ieşise pe punte, dar ploua şi mai tare şi văzând copaci în jur şi-a dat seama că e acasă la el.

— Mi-era sete şi am luat-o în jos pe uliţă până la cârciuma lui Jake şi am intrat ca să gust o picătură, să mă întăresc. Când, ce credeţi? Sar toţi în picioare şi încep să ţipe ca apucaţii şi se reped toţi să iasă pe uşa cealaltă… şi mă lasă singur. Am băut tot ce lăsaseră pe mese, mi-am pus o faţă de masă în cap şi m-am dus acasă la Prudie.

— Ea a crezut că banii sunt ai ei, spuse Ross. Toţi te-am crezut mort. A vrut să-ţi facă o înmormântare frumoasă.

— Ba a vrut să tragă un chef, asta a vrut. Toţi erau beţi. Şi încă pe

banii mei! Când m-au lovit şi m-au trântit jos aveam cincisprezece bani de aur! Şi acuma ce mai am? Trei monezi şi două butoiaşe cu coniac şi un coşciug de lemn sprijinit de perete în picioare ca o pendulă fără ceas! Nu e drept, v-o spun eu!

În săptămânile următoare, Jud se însănătoşi încet-încet. Mergea şchiopătând, sprijinindu-se pe un băţ, trăgea niţel un picior şi nu voia să vorbească cu nimeni. Nu-i plăceau întrebările pe care i le puneau prietenii. Nu putea să iasă din casă şi să se ducă să bea ceva fără să nu-l întrebe lumea cum e în rai şi dacă îngerul Gabriel îi deschisese poarta raiului răspunzând când bătuse el la poartă, şi dacă acolo se găsea gin sau coniac.

Toată viaţa fusese un om nemulţumit, dar ceea ce făcea ca supărarea lui de acum să fie aproape imposibil de suportat era că nu putea spune nimănui lucrul cel mai grav pentru el. Riscase represalii ca să câştige banii şi acum suferise şi represalii, pierduse şi banii. Dacă îl va vedea vreodată pe îngerul Gabriel, va avea el ce să-i spună.

*

În prima vineri din luna mai, Ross şi Francis s-au dus călare până la Truro pentru a rezolva ultimele probleme legate de deschiderea minei. I-au explicat lui Harris Pascoe ce planuri aveau şi acesta îi ascultă gândindu-se cât va dura asociaţia între cei doi veri. Nu cunoştea neînţelegerile dintre ei decât din afară, nu ştia că îi lega o prietenie durabilă care începuse încă din tinereţe şi era mulţumit că nu trebuia să le refuze un împrumut de care s-ar fi putut să aibă nevoie pentru început.

Francis îi spuse:

— Există un punct asupra căruia Ross este de acord. Doresc ca investiţiile mele în această mină să fie făcute în numele fiului meu.

— Băiatul dumneavoastră? Dar nu e decât un copil, nu-i aşa?

— Datorez mulţi bani lui Warleggan şi de curând m-am certat cu el şi familia lui. Trebuie să recunosc că până acum nu m-au presat în niciun fel; dar cunoaşteţi relaţiile dintre Ross şi Warleggan, şi dacă află că suntem asociaţi în afaceri ar putea să-l atace prin mine. Dacă investiţia mea îi aparţine lui Geoffrey Charles, nu se poate atinge de ea.

— Asta se poate aranja. S-ar putea să apară unele dificultăţi dacă un minor e posesorul unui astfel de capital. N-aţi prefera să-l treceţi pe numele soţiei dumneavoastră?

Francis se uită în jos, examinându-şi mâinile:

— Nu, nu doresc aşa ceva.

— Foarte bine. Când intenţionaţi să începeţi lucrul?

— La întâi iunie, spuse Ross. Instalaţiile sunt în curs de executare, dar la început nu vom avea nevoie decât de maşini de pompat apa.

— Presupun că sunt achiziţionate de la firma Boulton şi Watt?

— Nu. Sunt doi ingineri tineri la Redruth, pe care mi i-a recomandat Henshawe, şi credem că ne vor construi o instalaţie mai eficientă la un preţ mai mic.

— Băgaţi de seamă să nu apară litigii. Watt are patentul pentru câţiva ani de aici înainte.

Se duseră apoi la Nat Pearce, care urma să întocmească actele de asociere, apoi au luat masa la hanul „Leul Roşu". Francis avea ceva de rezolvat, aşa că îl lăsă pe Ross vorbind cu Richard Tonkin, care venise să ia masa cu ei. Tonkin avea noutăţi despre foştii lor asociaţi, dar lui Ross i-ar fi convenit să le afle cu altă ocazie decât acum, când încerca să uite tot ce se întâmplase acum un an.

Tonkin îi mai spuse că a aflat că Margaret Vosper, născută Cartland – sau cine ştie cum – îl părăsise pe soţul ei şi căuta să intre în graţiile lui Sir Hugh Bodrugan. Lui Ross îi convenea vestea, gândindu-se că în felul acesta avea să stea departe de casa lui şi să înceteze să-i mai dea târcoale Demelzei ca un cotoi bătrân şi râios. Se ridicară de la masă, îndreptându-se spre scară. În capul scării îl văzură pe George Warleggan care urca.

Tonkin ezită puţin, se uită la Ross, nu observă nicio schimbare la el şi continuă să coboare cu o treaptă în spatele lui. George îi văzuse, dar nu făcu niciun efort ca să-i evite. De fapt, nici nu s-ar fi putut să nu se întâlnească la jumătatea scării.

Ross ar fi continuat să coboare ca şi cum celălalt nu ar fi existat, dar George ridică bastonul şi-l sprijini de balustrada înaltă, barându-i drumul. Era un gest periculos.

— Hei, Ross! spuse el. Îmi pare bine că ne-am întâlnit, nu ne-am mai văzut de mult.

Ross se uită la el.

— Aşa se pare.

Un rubin mare cât un bob de mazăre îi garnisea cravata scumpă. Ross, prin comparaţie, părea îmbrăcat sărăcăcios.

— Araţi mai rău decât când te-am văzut ultima oară, spuse George. Oare din cauza neajunsului cu procesul?

— Nici tu nu arăţi mai bine, spuse Ross. Ai suferit vreo dezamăgire?

George izbi cu bastonul în balustradă:

— Nu ştiu ce m-ar putea dezamăgi. Afacerile mele merg foarte bine.

Apropo, aud că te lansezi în altă întreprindere.

— Ca de obicei, stai cu urechea bine lipită de pământ ca să auzi ce se întâmplă; sau poate te uiţi pe gaura cheii?

Ross era omul care, mai bine decât oricare altul, putea trezi în George un complex de inferioritate. Setea lui de putere se explica în cea mai mare parte prin acest complex care-l chinuia şi care era cauza principală a urii pe care i-o purta lui Ross.

Îşi trase bastonul la o parte:

— Îmi place un jucător, şi mai ales unul care nu se opreşte nici când vede că nu are noroc.

— Un jucător bun, spuse Ross, simte întotdeauna când începe să-i surâdă norocul.

— Şi un jucător prost crede asta, chiar dacă nu este adevărat, spuse George râzând. Trebuie să-ţi mărturisesc că m-am amuzat văzând ce partener ţi-ai ales. Nimeni altul decât Francis! Ai uitat cum s-a comportat faţă de societatea voastră, aceea numită Carnmore?

Ross observă că Tonkin asculta atent.

— Apropo, spuse el, acum vreo trei săptămâni, unul din martorii de la procesul meu a fost atacat şi aproape omorât de nişte ucigaşi plătiţi. Nu mi-ar plăcea să văd că genul ăsta de răzbunare o să devină o practică obişnuită.

Uimirea care se citi în ochii lui George părea adevărată. Se lipi de perete ca să lase doi oameni să urce scara.

— Trebuie să n-ai ce face ca să-ţi pierzi timpul cu vendete împotriva unor lepădături de prin sate. Dar de ce crezi că aşa s-a întâmplat?

— Oricine ar fi în spatele acestei afaceri greşeşte dacă-şi închipuie că numai el poate intimida pe cineva. Minerii, după cum ştii, au felul lor de a-şi manifesta supărarea.

— Toţi avem, replică George politicos. Mi-am adus aminte... am aflat că ai vândut o parte din acţiunile tale de la Wheal Leisure, una din puţinele mine din regiune care mai aduc venituri. E o mare greşeală, să ştii.

— Timpul va dovedi dacă e o greşeală.

— Din cele patruzeci şi patru de instalaţii construite în Camborne şi Illuggan în ultimii zece ani, numai patru mai funcţionează. La Wheal Leisure se găseşte minereu bogat şi puţină apă, uşor de drenat. La Wheal Grace e sigur că nu vei putea drena apa. Ce cauţi acolo... aur?

— Nu, spuse Ross, libertatea de a fi noi înşine, de a nu ne vinde.

George se împurpură la faţă şi-i răspunse duşmănos:

— Cred că ştii de unde are Francis banii pe care îi investeşte în mina

ta.

— Ştiu. Ai fost foarte îndatoritor.

— Da, l-am plătit noi, familia Warleggan, pentru serviciile pe care ni le-a adus. Şase sute de lire… sau treizeci de arginţi.

Jos, în cârciumă, doi bărbaţi se certau la o cană cu bere; vocile lor aspre şi groase răsunau ca ecoul unui mecanism de ceasornic uzat care nu reuşea să pună în mişcare cele două siluete rămase nemişcate pe scară. Apoi, fără ca Tonkin care era de faţă să poată interveni, cei doi se repeziră unul la altul.

Ross întinse mâna şi-l apucă pe George de cravata înfăşurată în jurul gâtului. Îl iritase vederea ei de cum o zărise. Trase de ea şi începu să-l scuture pe George. Surprins, acesta nu reacţiona imediat, dar simţind că se sufocă din cauza strânsorii, ridică bastonul să-l lovească pe Ross în cap. Ross îi răsuci mâna şi i-o lăsă în jos. George ridică cealaltă mână făcută pumn şi-l lovi puternic pe Ross în tâmplă. Amândoi îşi pierdură echilibrul şi se loviră de balustrada care nu cedă – Tonkin interveni, încercând să-i liniştească, dar nu-l luară în seamă; păreau să nu mai asculte de raţiune; un bărbat care-i văzuse îl strigă pe hangiu.

Înfuriat, George ridică iar pumnul, dar nemaiavând echilibru lovi la întâmplare. Bastonul îi căzu din mână şi Ross, slăbind strânsoarea, îl lovi pe George drept în gură. Apoi dădu drumul cravatei şi-l apucă de mijloc. Ca doi turbaţi, se repeziră în jos pe scări, izbindu-l pe Tonkin care se dădu la o parte. Ross era mai puternic. George simţi că-l lasă picioarele. Înfuriat, dându-şi seama că e în inferioritate, ridică mâinile căutând să-l lovească pe Ross în ochi, dar era prea târziu. Acesta îl ridică în sus şi-l aruncă peste balustradă. În ultimul moment încercă să se agaţe de ceva, dar nu reuşi decât să-i sfâşie cămaşa lui Ross. Se auzi o bufnitură puternică şi căzu peste o masă şi un scaun care se făcură bucăţi ca şi cum ar fi fost cutii de chibrituri.

Ross se clătină, respiră adânc, scuipă şi o porni în jos pe scări. Fruntea îi sângera, iar sângele i se prelingea pe sprâncene şi pe obraz. George se zvârcolea pe podea şi gemea. Hangiul sosi în grabă şi rămase îngrozit de ce vedea; apoi se repezi la piciorul scării.

— Domnule căpitan… E ruşinos! Ce înseamnă asta, vă rog? Domnule Warleggan, ce s-a întâmplat?… Sunteţi rănit? Domnule căpitan, vă rog să-mi explicaţi! Se poate aşa ceva?… Un gentleman!… o masă şi două scaune… poate s-a rupt şi balustrada. Domnule căpitan.

Când Ross ajunse pe ultima treaptă, hangiul îi ieşi în cale; Ross văzu vesta roşie şi cu o ultimă izbucnire de furie, cum nu mai simţise de ani de zile, îl îmbrânci, dându-l la o parte din calea lui. Nu avusese intenţia

să-l lovească, dar omul se dădu înapoi şi căzu cu spatele lipit de lambriu. O bucată de tencuială căzu din perete şi se sparse lângă el. Când Ross ieşea din han, George Warleggan de-abia se ridica în genunchi.

*

La Nampara coseau fânul. Recolta era bună; John şi Jane Gimlett, împreună cu Jack Cobbledick munceau ajutaţi de doi dintre copiii mai mici ai lui Martin. Demelza se uita la ei, nemulţumită că nu avea voie să dea şi ea o mână de ajutor.

I se interzisese să facă multe acum şi asta nu-i plăcea. Se simţea foarte bine şi era o pierdere de timp să stea degeaba când erau atâtea de făcut.

Era o zi însorită şi bătea un vânt plăcut dinspre sud-est. După masă nu-i urmă pe cosaşi la câmp, ci dădu grăunţe celor câteva păsări pe care le mai aveau, apoi făcu câte ceva prin casă – toate astea cu un aer nerăbdător, ca şi cum o asemenea activitate nu-i dădea nicio satisfacţie. Săptămâna trecută primise o scrisoare de la Verity; îi spunea cu oarecare teamă că în sfârşit cei doi copii vitregi îşi anunţaseră vizita, dar cea mai mare parte din scrisoare era plină de sfaturi izvorâte din grija ei plină de afecţiune pentru Demelza. Aceasta se gândea: Cum să mă obosesc? Nu mă lasă să fac nimic! Ross i-a pus pe John şi Jane Gimlett de strajă de parcă ar fi câini de pază. Nu m-ar mira dacă ar lăsa coasele să vină repede să vadă cum mă simt.

Se duse la intrare şi se uită prin grădină. Iarna blândă le priise florilor; multe înfloriseră deja. Ar fi nemaipomenit, se gândi ea, dacă şi femeile ar înflori pe vreme caldă şi s-ar ofili la frig. Vântul înfoia lalelele; culese câteva cu petalele desfăcute, apoi se întoarse în casă şi intră în cămăruţele unde preparau brânzeturile şi ridică pânza care le acoperea ca să vadă dacă apărea pe ele mucegai. De acolo ieşi prin spatele casei şi se îndreptă spre mare.

Marea era agitată de o hulă puternică; valurile alergau spre plaja de la Hendrawna ca miresele la nuntă, cu văluri de spume fluturându-le în jurul capului. Pe lângă stânci, hula înainta încet, iar valurile rămâneau în urmă, ca o dantelă mai întâi, acolo unde apa era mai puţin adâncă, şi ca un nor luminos de ceaţă marmorată acolo unde era mai adâncă. Dincolo de valuri se vedeau două bărci de pescari din St. Ann. Demelza se întoarse şi coborî, călcând pe frunzele proaspete de ferigă, până ajunse jos, la Golful Nampara.

Acolo, la adăpost, era cald şi linişte, şi vălurelele apei murmurau

încet, părând s-o invite. Îşi scoase pantofii şi ciorapii şi vârî picioarele în apa îmbietoare Senzaţia era liniştitoare şi plăcută. După un timp se apropie de barcă şi văzu că ultima dată când o folosise – împreună cu Gimlett – uitaseră să ducă furcheţii înapoi acasă. Dacă ar fi ştiut Ross, s-ar fi supărat, pentru că oricine ar fi putut folosi barca sau chiar ar fi putut să o fure dacă aveau cum să fixeze vâslele; pe fundul bărcii era o cutie cu nadă pentru peşti; probabil că începuse să şi miroasă până acum.

Înăuntru, aerul era liniştit, afară lumina lucea slab, ca o camee. Valurile nu erau mari şi îşi dădu seama că atâta timp cât n-ar ieşi din golf, erau inofensive. Sigur că dacă ar afla cineva că scosese barca ar fi tărăboi mare; dar Ross era departe şi de ceilalţi puţin îi păsa.

Ştia din experienţă cum să târască barca pe nisip fără să facă un efort prea mare; se obişnuise şi, cu multă grijă acum că era în luna mai, trase barca până la marginea apei fără nicio greutate, apoi îşi suflecă fusta şi o împinse în apă. Se urcă repede în ea şi din câteva lovituri de vâslă o îndreptă în aşa fel încât să nu se răstoarne.

Vâsli până aproape de gura golfului şi lăsă ancora. Aici hula era mai puternică decât crezuse, dar senzaţia era plăcută. Mulţumită că a reuşit, începu să pună momeala în undiţă, strâmbând puţin din nas din cauza mirosului.

Capitolul XII

Scandalul neaşteptat cu George Warleggan îl lăsase pe Ross clocotind de furie. Nu îşi amintea să-şi mai fi pierdut vreodată cumpătul în aşa măsură. Faţa lui George, surâsul lui batjocoritor, influenţa apăsătoare a acestuia asupra vieţii lui îl făcuseră ca într-o clipă să nu-şi mai poată stăpâni furia. Existase cel puţin un moment în trecut când ar fi fost mai normal să se înfurie, când avusese un motiv adevărat; dar aşa se întâmplă în viaţă. Şi acum se întâmplase, cu vârf şi îndesat.

Îşi dădu seama că a avut noroc că George nu murise, că nu-l omorâse el. După cum se ridicase de jos, se părea că nici nu se rănise prea rău. Dar vestea despre încăierare se va răspândi ca fulgerul. Într-un ceas va fi pe buzele tuturor la Truro; peste o zi… Nu ar fi avut nicio importanţă cearta ca atare, ci motivul care o determinase. Era ca o otravă care îl îmbolnăvea. Era o otravă nu numai pe buzele oamenilor, dar şi în mintea lui Ross. O simplă încăierare nu o va face să dispară. În timp ce se spăla şi după ce îşi cumpără o cămaşă nouă, încercă să judece lucrurile la rece.

Că Francis trădase mai mult sau mai puţin interesele societăţii pe care Ross încerca să o pună pe picioare era ceva ce el ajunsese să accepte. Se întâmplase ceva ce trebuia trecut cu vederea şi uitat. Că Francis suferise, că îl mustrase conştiinţa pentru ce făcuse era clar pentru oricine îl văzuse în ultimele douăsprezece luni. Ei bine, asta aparţinea trecutului. Probabil că societatea lor s-ar fi destrămat şi fără ajutorul lui Francis; şi dacă într-adevăr Francis trădase, o făcuse de supărare, în timpul certei provocate de fuga lui Verity de acasă. Niciodată nu-i trecuse prin minte că Francis ar fi putut să-i „vândă" în mod voit, pentru bani. Chiar şi acum, cunoscând caracterul lui Francis, respingea această posibilitate; încăierarea se datora de fapt acestui impuls de respingere a oricărei posibilităţi de trădare din partea lui Francis, violenţa fusese necesară pentru că n-ar fi putut respinge numai prin cuvinte insinuările lui George.

Se bătuse ca să apere onoarea lui Francis, dar totuşi nu era sigur ce apăra. Neclară situaţie! Detalii mărunte, unele neplăcute, se adunau ca să-i confirme îndoielile. Cu siguranţă că Warleggan îi plătise banii lui Francis. Era oare corectă explicaţia pe care i-o dăduse Elizabeth – explicaţie obţinută probabil de la Francis? Ar renunţa George Warleggan la şase sute de lire numai ca să respecte un principiu? Ce alt motiv, cu excepţia scârbei de propria lui trădare, putea avea Francis ca să nu cheltuiască banii pentru a putea trăi mai bine? De ce ferestrele de la Trenwith nu erau cât de cât reparate?

Şi ce trebuia să facă dacă era adevărat? Dacă era adevărat, ar trebui să se ducă la Pearce şi să-i spună să nu-şi mai piardă timpul cu redactarea unui document care nu va fi folosit niciodată. Dar cum putea să fie sigur? Numai întrebându-l direct pe Francis. Şi însăşi întrebarea ar fi dovedit că Ross considera posibilă trădarea pentru bani şi ar fi pus capăt asocierii dintre ei. Îl cunoştea bine pe Francis ca să ştie că aşa s-ar întâmpla.

Cu toată agitaţia şi tulburarea care-l stăpâneau, trebuia totuşi să facă unele mici cumpărături. Le-a făcut, dar într-o stare de confuzie care îi zăpăcise până şi pe vânzători Se uitau nedumeriţi la el, la fruntea rănită, la faţa lui pe care se citea preocuparea. Când credea că George e un mincinos şi şi-a meritat pedeapsa, când îndoiala i se strecura din nou în minte. Oare asta era fapta oribilă pe care Francis fusese pe punctul de a i-o mărturisi la Trenwith, luna trecută?

Dacă s-ar fi aflat motivul încăierării lor şi lumea l-ar fi crezut pe George, poziţia lui Francis în societate ar fi devenit imposibilă. Deja Ross observase expresia de pe faţa lui Tonkin. Deci dacă oamenii l-ar fi

crezut pe George, Francis n-ar mai fi putut să-şi arate faţa în lume.

*

Era mulţumit cel puţin că Trencrom îi plătise şi că nu mai era atât de strâmtorat acum, când avea atâta nevoie de bani. Patru iarzi de panglică roz şi patru de panglică bleu cu şase pence iardul. Şapte iarzi de dantelă l-au costat cinci şilingi. Probabil că nu era ce-i trebuia Demelzei, dar se va descurca ea, aşa cum se descurca întotdeauna cu tot ce avea de făcut. Pânză pentru prosoape. Toate astea le-ar fi cumpărat Demelza mai de mult, când mai putea să călărească, dar nu avuseseră bani atunci. Două pături. Unele costau şaisprezece şilingi, altele numai doisprezece. Vrând să facă economie, le cumpără pe cele mai ieftine, dar cheltui diferenţa pe nişte catifea roşie pentru o eşarfă pe care Demelza o va purta după naştere.

Putea să nască din zi în zi. Cu cât mai repede, cu atât mai bine. Un pieptene nou. Îl rupea mereu când se pieptăna.

Ce va spune ea despre cele întâmplate? Ea fusese întotdeauna pentru împăcare, dar îl va îndemna oare să ierte şi să uite dacă ce spusese George era adevărat? Ar putea să spună că n-ar trebui să strice totul, după atâta timp, din cauza unei acuzaţii fanteziste venite din partea lui George. Acesta nu dorea decât să provoace o ceartă între cei doi veri.

Judecata ei era sănătoasă. Şi dacă se certau, cine mai avea să finanţeze mina? El nu avea bani destui. Tot ce plănuise în ultimele două luni, tot ce realizase ar fi zadarnic. Era exact ceea ce ar fi vrut George să se întâmple.

Când termină cumpărăturile, Ross îşi aminti că stabilise să se întâlnească cu Francis la han. Nu se mai putea. Îi părea rău că-l îmbrâncise pe bietul hangiu, până la urmă trebuie să-l împace şi să-l despăgubească în vreun fel – dar azi nu se mai putea duce acolo. Încăierarea cu George ar fi putut avea consecinţe negative, deşi se îndoia: lui George i-ar fi convenit mai curând o bătaie la loc deschis decât pe o scară, dar nu era probabil că şi-ar risca pielea să se bată în duel cu un soldat. Totuşi, de acum înainte între ei se declarase un război pe faţă.

Se duse la cârciuma numită „Şapte Stele” şi trimise un chelner care-l cunoştea pe Francis din vedere să-l aştepte la intrarea în hanul „Leul Roşu”. Se instală apoi într-un colţ mai întunecat şi comandă coniac, încercând să ia o hotărâre până la venirea lui Francis. De această hotărâre, pe care avea să o ia după o matură chibzuinţă şi neinfluenţat de nimeni, depindea viitorul lor, tot ce avea să facă de aici înainte. Tot

ce ar face era bun sau rău, permis sau oprit, fecund sau steril, potrivit cu hotărârea pe care o va lua azi. Mâine ar fi fost cu totul altfel. Nu avea decât două alternative, nu trei. Nu putea accepta versiunea lui George înainte de a-l asculta şi pe Francis. Sau punea la îndoială versiunea lui Francis – şi rezultatul ar fi inevitabil – sau avea încredere în corectitudinea vărului lui. Chiar un compromis ar fi fatal. Să nu ia în seamă tot ce spusese George şi totuşi să lase spusele acestuia să-i învenineze mintea ar fi mai rău decât o ruptură totală.

Se auzea într-un colţ tic-tac-ul pendulei. Afară, pe strada îngustă, vântul cald sufla în rafale, ridicând nori de praf şi nisip; îi ciufuli peruca şi-i umflă poalele hainei unui bătrân care, sprijinindu-se pe un baston, trecea încet, cu paşi nesiguri, prin faţa hanului; un ghemotoc de hârtie zbură pe lângă nasul unei pisici; la nouă mile depărtare, barca plutea pe apă trăgând de ancoră şi, în timp ce Demelza scotea undiţa goală, vântul îi zburlea părul în toate direcţiile. În han, din colţul întunecat opus celui unde şedea Ross, se ridică un bărbat şi veni spre el. Era Andrew Blamey, soţul lui Verity.

Ross se uită lung la el, încercând să-şi adune gândurile, apoi, din instinct mai curând decât conştient, se ridică şi-i întinse mâna.

Blamey i se adresă cu vocea lui aspră:

— Cred că sunt mai mult de doi ani de când nu ne-am văzut.

— Aş fi zis că mult mai mult. Ezită puţin, apoi adăugă: Vreţi să luaţi loc?

— Vin rar pe la Truro, dar am adus vasul unui prieten care nu cunoaşte navigaţia pe râu aici şi acum aştept diligenţa de la ora cinci ca să mă întorc acasă.

Au stat de vorbă câteva minute, deşi se simţeau stânjeniţi. Andrew Blamey îl întrebă cu sincer interes cum se simte Demelza. Pe Ross îl uimea întotdeauna respectul pe care bărbaţii serioşi îl arătau Demelzei. Francis ar fi făcut orice pentru ea.

Săptămâna trecută, Sir John Trevaunance îi trimisese piersici de seră. Oamenii aceştia nu făceau parte din categoria lui Bodrugan sau Treneglos, care-i făceau curte pentru că era atrăgătoare fizic şi avea o minte ascuţită.

Ross la rândul lui îl întrebă ce face Verity şi observă puţină îngrijorare pe faţa lui Blamey.

— Nu se simte bine?

— Ba da, când am plecat, de dimineaţă, se simţea foarte bine. Îşi drese glasul: Are o mică problemă… deşi pentru cineva din afară… Copiii mei vin mâine pentru prima oară să ne facă o vizită… şi eu nu

voi fi acasă, plec pe mare.

Ross aruncă o privire spre uşă. Cum cealaltă dilemă a lui nu mai era acum în centrul atenţiei, încercă să se concentreze asupra celor ce spunea Blamey.

— Vasul *Thunderer* e aşteptat să sosească la Falmouth în seara asta sau mâine de dimineaţă. James a lipsit doi ani. Eu eram sigur că voi fi acasă toată săptămâna; de aceea am invitat-o pe fiica mea, care până acum a refuzat să vină – cred că din timiditate, nu altceva – să ne facă o vizită în acelaşi timp. Dar noaptea trecută vasul *Arwenack* s-a ciocnit de o epavă şi are nevoie de reparaţii la proră. Deci *Caroline* trebuie să plece în locul lui mâine.

Ross nu mai avea timp şi se apropia momentul hotărârii cruciale. Dându-şi seama plin de nelinişte de celelalte probleme care-l aşteptau şi care îi trecuseră cu iuţeală prin faţa ochilor şi prin minte, se gândi la cealaltă situaţie explozivă care îl ameninţa. În cei şapte ani care trecuseră, Francis şi Blamey nu se întâlniseră decât ca să se certe. Trebuia să-l prevină pe Blamey, să-l îndepărteze. Şi totuşi… dacă el făcuse acel gest de încredere, înţelegere şi iertare dându-i mâna, atunci şi altcineva ar putea să facă la fel.

I se adresă brusc, aproape aspru:

— În călătoriile dumitale ai văzut ceva din Europa. Care sunt perspectivele de pace?

Blamey se opri din explicaţiile lui.

— Ce spuneţi? În afară de Lisabona, n-am prea văzut mult din Europa. Dar am aflat multe. E o placă de rezonanţă. Nelinişte peste tot.

— Din cauza Franţei?

— Din cauza partidelor revoluţionare. Apar pretutindeni, încurajate de francezi. Vreau să spun de francezii care trăiesc în Germania, Austria şi Portugalia, care datorează supunere numai Parisului, am putea spune. Ăsta-i pericolul, pentru că, dacă ar izbucni războiul; aceştia vor fi de partea Franţei şi împotriva concetăţenilor lor.

— Există astfel de partide în Anglia, dar cred că fac mult zgomot pentru nimic.

— În Anglia, da. Prin alte părţi nu sunt atât de sigur.

— Şi francezii ce simt?

Blamey ridică din umeri:

— Se cunoaşte atitudinea celor ce au emigrat, desigur. Dar dacă situaţia în ţară va deveni intolerabilă, eu aş crede că…

Se opri. Intrase Francis.

Era întuneric în sala joasă a hanului, după lumina de afară, şi

Francis nu-l văzu decât pe Ross. Se îndreptă spre masa lui zâmbind.

— Ei, aud că te-ai luat la joacă cu George! Ţi-a lăsat un semn. Dar am aflat că el şi-a scrântit umărul şi că de-abia se ţine pe picioare. Care a fost scânteia care?...

În momentul acela Francis îl văzu pe Blamey şi se opri brusc. Blamey se ridică zburlindu-se ca un câine gata să se ia la harţă.

Şi deodată pentru Ross situaţia se limpezi. Segmentele disparate ale propriei lui probleme deveniră convergente datorită acestei noi situaţii în care el nu era decât un simplu spectator. Dacă ar fi avut timp să se gândească, i s-ar fi părut că simplifică prea mult lucrurile, dar trecuse timpul ca să se mai gândească. Pentru Francis sosise proba focului... Iartă-ne, Doamne, greşelile noastre...

— *Dumneata!*... exclamă Francis.

Ross se ridică.

— Stai jos, Francis. Am să-ţi comand ceva de băut.

Toată vechea lui aroganţă îi reapăru pe figură:

— Mulţumesc, nu vreau să te deranjez când eşti în compania dumnealui...

— Acum e ultimul moment ca să ştergem trecutul, rosti Ross.

Ceva în vocea lui îi atrase atenţia lui Francis. Se uită la Ross şi Ross se uită la el. Se înroşi la faţă şi ezită.

Stingherit, Blamey se uită şi el încruntat la Ross. Semnificaţia importantă a momentului le devenise clară amândurora. Niciunul nu vorbi cât timp chelnerul care îl condusese pe Francis rămase lângă masă, aşteptând un bacşiş. Ross i-l dădu şi comandă coniac. Omul plecă şi cei trei bărbaţi rămaseră singuri.

— Cearta nu a pornit de la mine, spuse Blamey.

Francis şterse un fir de praf de pe manşetă şi înghiţi în sec.

— Sora mea, spuse el cu amărăciune, pare să aprecieze noua ei viaţă.

— Aşa şi trebuie, interveni Ross. E natural ca o femeie să se căsătorească şi nu putem să tot scormonim trecutul parcă am fi nişte cocoşi care scormonesc o grămadă de bălegar.

— În orice caz, ea nu ţine seama de aprobarea sau dezaprobarea mea...

— Ar fi şi mai fericită dacă ne-am împăca, spuse Blamey. E motivul pentru care şi eu doresc acelaşi lucru.

Blamey vorbise frumos. Francis se uită prin sală la chelnerul care se întorcea şi îşi vârî mâinile în buzunare ca şi cum ar fi căutat ceva.

— Dacă aşa stau lucrurile...

Chelnerul le aduse băuturile şi plecă. Ross se uită încruntat la ceilalţi

doi bărbaţi. Rana de pe frunte, deasupra cicatricei albe, părea şi mai roşie. Nu mai spuse nimic. Era rândul lor acum. Depindea de ei să găsească cuvintele potrivite; dacă nu, însemna că a terminat cu ei amândoi pentru totdeauna.

Aşa cum se aştepta, Francis făcu gestul hotărâtor. Se aşeză pe braţul scaunului şi ridică paharul.

— Toţi cei din familia Warleggan vor fi furioşi după ciocnirea asta dintre voi, Ross. Şi mie mi-ar fi fost poftă să mă bat cu George, dar n-am avut ocazia. Se uită la Blamey şi păru că se forţează să vorbească: Poate că n-ai aflat ce s-a întâmplat. Ross şi George Warleggan s-au întâlnit pe scară la hanul „Leul Roşu" şi Ross l-a luat în braţe cu atâta putere cum nu s-a mai văzut prin părţile astea de mai bine de un an şi l-a aruncat pe scări în jos. Vuieşte tot oraşul. Se uită la Ross: E adevărat ce spun, nu?

— Un pic cam exagerat, dar în esenţă e corect.

Blamey se aşezase iar pe scaun. Învârtea paharul în mână, dar nu bea.

— Verity mi-a vorbit despre o neînţelegere. Dar care a fost cauza certei de azi?

Ross se uită la pendulă. Era aproape cinci.

— Nu mi-a plăcut cravata lui.

*

Demelza prinsese doi peşti mici care probabil că nu se pricepeau la nadă, pentru că în general peştii nu muşcau. Ea nu le găsea nicio vină; nada mirosea prea urât chiar şi pentru scrumbii. După un timp se hotărî să renunţe şi aruncă înapoi în apă peştii pe care-i prinsese. Erau atât de mici încât nu merita să fie interogată sau chiar certată pentru atâta lucru.

Uitându-se spre ţărm, observă că ancora se deplasase, pentru că barca ieşise aproape din golf şi ţărmul părea mai departe ca de obicei. Era o privelişte plăcută: faleza joasă, neagră, curba formată de plajă, pietrişul şi vegetaţia săracă unde pârâul Mellingey se vărsa în mare. Se puteau vedea valurile umflându-se şi trecând peste stânci în drumul lor spre plaja de la Hendrawna.

Demelza se duse la capătul bărcii şi trase ancora înăuntru. Apoi se întoarse la vâsle, cu faţa îndreptată spre mare începu să vâslească; curând avea să fie acasă.

Se întreba cum mergeau oare treburile lui Ross la Truro. Această hotărâre riscantă cu privire la Wheal Grace fusese luată fără ca ea să

ştie şi, deşi n-ar fi criticat-o odată luată, ea nu o aprobase niciodată. Mina aceasta era un salt în necunoscut, o încercare ce ar putea da greş; era o afacere pe care ţi-ai putea-o permite dacă ai avea o mie de lire cu care n-ai avea ce face, nu când eşti dator vândut.

Simţea vântul bătând puternic şi barca era atât de uşoară plutind deasupra apei încât vântul putea să o împingă în altă direcţie. Uitându-se înapoi, spre ţărm, încercă de mai multe ori să corecteze cursul. A treia oară începu să se neliniştească văzând că nu se apropie de ţărm. Până acum nu vâslise cu toată puterea, nu-şi încordase trupul, ştiind că trebuie să fie prudentă, dar acum începu să tragă mai tare la vâsle şi o încuraja faptul că simţea cum barca răspunde la eforturile ei, cu toate că marea începea să se umfle.

Câteodată bănuia – dându-şi totodată seama că nu e cinstit din partea ei – că, deschizând o nouă mină, Ross se lăsase influenţat de resentimentele lui faţă de familia Warleggan. Dorinţa lui de a scăpa de imixtiunea lor, credea ea, dusese la un optimism exagerat cu privire la posibilităţile minei Wheal Grace. Cât despre Francis, ştia că şi el e un jucător care riscă, dar un jucător mult mai puţin abil decât Ross, aşa că participarea lui nu o liniştea deloc. Cât despre ceilalţi, situaţia lor era diferită. Henshawe risca o sută de lire, lucru pe care putea să şi-l permită. Cei doi tineri ingineri de la Redruth urmau să fie plătiţi pentru motor pe măsură ce îl fabricau. Muncitorii în acord şi cei ce sfărâmau minereul erau plătiţi cu luna. Cei care lucrau în parte contribuiau doar cu timpul şi efortul lor. Cei doi Poldark riscau tot restul.

Vâslea de două, trei minute, convinsă că înaintează spre mal, dar uitându-se în jur văzu că înaintase pe diagonală şi se îndrepta spre stâncile ascuţite de la Damsel Point. Se aflau la o distanţă de numai cincisprezece sau optsprezece picioare şi valurile se rostogoleau şi se spărgeau în jurul lor, nu prea mari, dar destul pentru a sparge fundul bărcii. Viră repede, dar pierdu mult din terenul câştigat. Când începu iar să vâslească în linie dreaptă, se simţi rău. La început crezu că era rău de mare. Apoi îşi dădu seama că trebuie să fie altceva.

Sus, pe faleză, câteva stăncuţe şi câteva ciori se certau. Aripile lor negre fluturau lucind în soare. Cerul era de un albastru palid, cu câteva şuviţe subţiri de nori luminate de soare, târându-se încet dinspre sud. Demelza începu iar să vâslească cu toată puterea, ştiind că de efortul ei depindea scăparea. La rădăcina părului, pe frunte îi apărură broboane de sudoare. Strângea tare buzele, iar ochii i se împăienjeneau.

Se gândea: Eu sunt de vină, numai eu. Ori reuşesc singură, ori mă duc la fund. Ce va zice Ross când se va întoarce acasă? Se gândi un

minut că trebuie să renunţe, să nu mai vâslească, că trebuie să-şi sacrifice viaţa. Rămase cu capul plecat un minut, două, ascultând vuietul mării, dar continuă să vâslească. I se părea că un monstru o ţine strâns încleştată, împiedicând-o să respire, când deodată senzaţia aceasta dispăru. Plaja se vedea mai aproape acum; o atrăgea ca un miraj, cu nisipul ei uscat şi salvator, cu promisiunea căminului ei aproape.

Ciorile zburară jos, peste capul ei, gonite de stăncuţele care, – victorioase, îşi reluau în stăpânire cuiburile scobite în peretele înalt al falezei.

Vâsli mai departe, dar monstrul revenea, gata să se repeadă. Se gândi că Ross va fi acasă la şapte. N-am să ajung acasă până atunci, n-am să mai ajung niciodată. Dar trebuie să ajung, altfel n-are să aibă cui să-i povestească despre mină. Wheal Grace. Grace, numele mamei lui. Numele ăsta le purtase noroc odată. Poate şi acum. Casa fusese construită din beneficii. Se câştiga bine cu exploatarea minelor în trecut. Trenwith fusese ridicată cu dividendele de la Grambler; Tehidy cu cele de la Dolcoath; jumătate din conacele din Cornwall fuseseră construite în acelaşi fel. Dar şi destui bani se pierduseră tot de pe urma minelor

Vântul se înteţea, refluxul împingea barca uşoară spre larg. Poate că o va zări cineva, cineva care s-ar afla atunci pe faleză. Sau dacă va lăsa barca să plutească la întâmplare, o va zări cineva de pe vasele de pescuit de la St. Ann. Atâta timp cât mai trăia…

Pe neaşteptate, un val se sparse sub barcă şi vâsla ieşi din apă; barca înaintă ca şi cum ar fi vâslit braţe de şase ori mai puternice. Se întoarse şi văzu că a ajuns aproape de mal, lângă pârâu, unde golful era mai puţin adăpostit şi valurile mai puternice. Spera totuşi să reuşească. Încercă să îndrepte barca spre ţărm, dar un nou val o izbi, întorcând-o pe o parte, gata s-o răstoarne. Apoi se rostogoli pe plajă şi o lăsă să cadă pe pietre înainte de a se suge înapoi cu un huruit puternic. Demelza sări în apă înainte ca un alt val să se spargă şi se agăţă cu mâinile de barcă, încercând instinctiv că o tragă pe mal. Efortul, prea mare pentru puterile ei, îi tăie răsuflarea. Dădu drumul bărcii. Simţea în acelaşi timp că se lovise. Se zbătu să înainteze printre valurile care se retrăgeau şi se trezi în genunchi pe pământ solid. Monstrul se întoarse şi Demelza se ghemui la pământ, incapabilă să se mişte, în strânsoarea lui cumplită.

Trecură puţine minute. Valurile îşi continuau mişcarea lor ritmată; dar soarele se ascunsese după un nor. Lipsit de culoarea lui obişnuită,

golful părea acum părăginit şi rece, iar marea primejdioasă. Undeva, cam pe la jumătatea golfului, barca zăcea răsturnată, fără vâsle, cu fundul spart.

Demelza se mişcă şi se ridică de jos. Era udă până la piele şi de-abia se ţinea pe picioare. Îşi stoarse fusta şi bluza de apă şi începu să urce şchiopătând dealul, îndreptându-se spre casă.

Capitolul XIII

În după-amiaza următoare, Verity şedea la fereastra casei ei cu vedere spre portul Falmouth, aşteptând sosirea diligenţei de la Plymouth. Chiar cu Andrew lângă ea s-ar fi temut de întâlnirea cu copiii. În absenţa lui avea momente de panică, temându-se că nu va putea face faţă situaţiei. Îşi revenea însă, spunându-şi că cei doi tineri, care nici măcar nu aveau douăzeci de ani, nu puteau decât să-i inspire puţină stânjeneală.

Deşi James se afla probabil în oraş de câteva ore, încă nu-şi făcuse apariţia. Se uită la ceas şi în acelaşi moment auzi clar sunetul cornului. De unde şedea ea, nu putea vedea diligenţa, dar şi-o imagina intrând în curtea hanului, caii acoperiţi de spumă, pasagerii coborând, clopoţeii sunând, marinarii stând în uşa hanului şi căscând, omul pe care-l trimisese să o întâmpine pe Esther scrutând atent feţele ca s-o recunoască; încerca şi ea să şi-o imagineze pe Esther, fata, aproape femeie, cea din miniatură, dar mai mare acum cu cinci ani.

Verity se privi în oglindă, rotindu-se în toate părţile. Îi va părea fetei bătrână, demodată, de fapt o uzurpatoare. Tinereţea era fără milă în sentinţele ei; îşi avea propriile ei criterii intransigente de judecată şi nu învăţase încă destul ca să ştie că timpul îi va demonstra că sunt arbitrare. Auzi clopoţelul de la intrare sunând; respiră adânc şi coborî. Servitorul era la uşă, împreună cu o fată înaltă şi subţire.

— Eşti Esther, nu? Intră, draga mea. Aşteptam cu plăcere să te cunosc. Cred că eşti obosită. Du bagajul sus, Masters. Ştii în ce cameră? Poftim înăuntru, draga mea.

Avea o înfăţişare rece. Umerii obrajilor uşor proeminenţi, ochi cenuşii, frumoşi, privirea dreaptă, vag ostilă.

— Doamna Stevens e în pat, bolnavă, o supără stomacul, explică Verity. E aşa de câteva săptămâni Am pregătit masa, e gata.

— Mulţumesc, doamnă. Pot să mă duc întâi în camera mea?

— Desigur. Poţi coborî când doreşti.

Singură în salonul de la etaj, Verity se duse la fereastră. Nicio

căldură. Oare felul cum o întâmpinase sunase fals?

O navă poştală cu trei catarge îşi desfăşura pânzele înaintând încet printre celelalte vase. Se îndrepta spre larg profitând de primul reflux. Era *Percuil*, nava căpitanului Buckingham. Pleca în Indiile de Vest. Verity se aşează pe un scaun, luă broderia în mână şi încercă să lucreze. Să aştepte calm, să n-o forţeze. Prietenia va veni de la sine. Ea, Verity, era mai în vârstă, persoana matură care trebuia să dea tonul, să creeze, pe timpul şederii fetei, atmosfera potrivită.

Esther întârzie mult în camera ei. Când se întoarse, arăta altfel, mai matură fără bonetă pe cap. Verity se ridică.

— Am pus masa aici, Esther. Întotdeauna mănânc aici când sunt singură pentru că îmi place să privesc vasele din port.

— Da, doamnă. Ochii aceia. Privirea aceea directă, rece. Ce ascundea oare? Frică? Nu cumva ostilitate?

— Tatăl tău a fost foarte dezamăgit când a aflat că trebuie să plece. Aştepta momentul acesta de atâta vreme!

— Nu mi s-a spus că tata nu va fi aici decât după ce m-am urcat în diligenţă.

La masă, fata de-abia gustă din mâncare. Pe faţă i se vedeau ici-colo câteva slabe urme de vărsat.

— Ştii că fratele tău e în port, Esther?

— Ştiam că trebuie să sosească. Nu ştiam că e aici.

— *Thunderer* a ancorat azi-dimineaţă. Tatăl tău a primit o scrisoare de la el luna trecută, când o fregată a adus poşta.

— Da, am aflat şi eu.

Deci băiatul îi scrisese şi surorii lui.

— Cred că a fost plecat cu flota Indiilor de Est. Eşti mulţumită la şcoala unde înveţi?

— Da, doamnă. Termin la sfârşitul anului.

Au stat de vorbă un timp fără a face niciun progres. Fata para întrebările ca un spadasin care parează atacurile periculoase. Nu era posibil să te apropii de ea. Cu inima strânsă, Verity se ridică şi se duse la măsuţa de serviciu ca să taie friptura. Îşi imagina un sfârşit de săptămână de coşmar, terminându-se cu un eşec total. Esther va pleca şi când se va întoarce Andrew, va afla că a eşuat în încercările ei de apropiere.

— Nu cred că semeni deloc cu tatăl tău, nu-i aşa, draga mea?

Lipsă de reacţia din partea lui Esther o forţase pe Verity să-i pună o astfel de întrebare.

Simţea privirile fetei sfredelind-o.

— Nu, doamnă. Eu semăn cu mama.

— A n-am ştiut asta… Atunci cred că ai să fii foarte drăguţă.

— Mama era foarte frumoasă, spuse Esther. Aş dori să-i semăn.

Verity ridică privirile şi văzu brusc că oglinda ovală cu suprafaţa convexă reflecta masa. Fata şedea dreaptă pe scaun, îmbrăcată în rochia albă cu volane care-i acopereau umerii înguşti. Faţa ei exprima un amestec surprinzător de mândrie şi resentimente. Lui Verity începu să-i tremure mâna şi cuţitul alunecă de pe friptură. Lăsă ochii în jos.

— Desigur, spuse ea, n-am s-o pot înlocui niciodată pe mama ta, dar sper să mă consideri ca pe o prietenă, o prietenă care-ţi doreşte binele.

— Ştiţi că tata a omorât-o, nu? întrebă Esther.

Tăcură amândouă; apoi Verity se întoarse la masă.

— Ştiu tot ceea ce vreau să ştiu. Puse farfuria în faţa fetei. Ştiu că a fost un accident îngrozitor şi…

— El a omorât-o. De atunci toţi încearcă să mă convingă că nu e aşa, dar eu ştiu! A făcut închisoare pentru asta, nu? Mama nu avea rude apropiate. M-au trimis la rudele lui. Au încercat să-i întineze amintirea, dar n-o să reuşească niciodată. Ştiu că era bună, că a fost o sfântă. Ştiu bine!

Verity îşi aduse farfuria ei şi se aşeză la masă! Nemulţumirea şi resentimentul o făcură să-i spună cu voce aspră:

— Ştiu că nu este un subiect potrivit de discuţie între noi. Te rog termină-ţi masa!

— Deci n-am voie să vorbesc despre mama nici în faţa dumneavoastră, doamnă.

— Ba sigur că ai voie. Numai dacă nu cumva, vorbind despre mama ta, ai să vorbeşti împotriva tatălui tău.

— Are cine să vorbească în favoarea lui. Mama nu mă are decât pe mine.

Inima lui Verity începu să-i bată cu putere.

— E drept şi bine să te gândeşti la mama ta şi să vorbeşti de ea. Dar nu e nici drept, nici bine să te gândeşti mereu la moartea ei. Aminteşte-ţi de fericirea ei, nu de…

— N-a fost niciodată fericită!

Privirile lor se încrucişară.

— De unde ştii asta? întrebă Verity supărată. Cred că trebuie să ne înţelegem, Esther…

Se întrerupse şi ascultă bătaia puternică din uşa de la intrare. Nu pot să-l înfrunt şi pe celălalt în seara asta, se gândi ea. Ei doi împreună vor… Nu, nu pot, nu pot.

Esther lăsă privirile în jos:

— E James, spuse ea.

Tăcură amândouă, ascultând. Auziră uşa de la intrare deschizându-se, apoi paşi pe scară. Paşii se opriră ezitând, apoi se auzi un ciocănit în uşă şi un băiat voinic intră în cameră. Mai brunet decât sora lui, părul ondulat, ochii căprui; purta o uniformă elegantă de elev ofiţer.

— Ei, mă întrebam dacă e cineva la bord, spuse el cu voce prea tare. Cum uşa nu era încuiată, am crezut că o să găsesc scheletele unui echipaj. Bună ziua, Essie. Ai crescut. Privirea i se îndreptă spre cealaltă persoană. Presupun că sunteţi…

Făcând un efort, Verity se ridică:

— Intră James. Te-am aşteptat toată ziua.

Băiatul intră şi închise uşa trântind-o:

— Sunteţi Miss Verity?

— Am fost, acuma sunt…

— Aha! Ştiu! Pot să vă spun mătuşă? Ar fi un fel de jumătate de măsură. Îmi pare rău că nu l-am găsit şi pe tata acasă. Dacă aş fi ştiut, i-aş fi cerut căpitanului să se grăbească. Mă înţeleg bine cu căpitanul, stăm de vorbă, deşi el vorbeşte mai mult decât mine!

Traversă camera, îşi aruncă şapca pe scaunul de la fereastră, o mângâie pe Esther pe cap, apoi se apropie de Verity care şedea la masă şi o măsură din cap până în picioare. Era mai înalt decât ea.

— Am auzit multe despre dumneata, mătuşă.

O apucă de umeri şi o sărută lângă ureche; apoi o strânse în braţe de îi tăie aproape răsuflarea.

— Iertaţi-mă că-mi permit, spuse el, vorbind în gura mare ca şi cum s-ar fi aflat în mijlocul unei furtuni, dar nu capeţi o nouă mamă în fiecare zi! Când am primit scrisoarea, eram la Penang, aşa că le-am spus băieţilor: hai să bem un pahar în cinstea mamei; am o nouă mamă şi e mai bine aşa decât să ai o nouă nevastă; şi mai mult sprijin şi mai puţine responsabilităţi. Nu v-am scris pentru că nu prea mă pricep la scrisori, dar de băut în sănătatea dumitale am băut, şi încă cum!

— Mulţumesc, spuse Verity, simţindu-se învăluită de o căldură nouă.

Băiatul se uită în jur:

— E plăcut să fii iar acasă, deşi pereţii mi se par prea stabili. Să ştiţi că de aceea se îmbată marinarii imediat ce ajung pe uscat, ca să simtă iar cum li se mişcă puntea sub picioare, cum sunt obişnuiţi. Esther dragă, nu te uita aşa acru la mine.

— Nu te-ai schimbat deloc, spuse Esther.

Băiatul se întoarse spre Verity şi râse iar tare.

— Ăsta n-a fost un compliment, doamnă. Mai e ceva de mâncare?

— Da, cum să nu! spuse Verity. Doamna Stevens e bolnavă în pat. Îţi aduc eu imediat.

— Cobor eu! Asta… dacă ai încredere în mine. Doamna Stevens n-ar avea.

— Du-te şi adu tot ce doreşti, spuse Verity.

Continuară să mănânce într-o tăcere îngheţată până se întoarse James.

*

— N-aţi fost încă pe un vas de război, doamnă? o întrebă James, întinzându-şi picioarele mulţumit. Poate că aş putea aranja ceva. Dar nu cred că aţi putea fi luată drept mama mea adevărată. Nu sunteţi prea tânără. Totuşi mamele vitrege au şi ele drepturi. Cred că am să pot aranja ceva.

— Poate că ar dori şi Esther să vină.

— Nu, doamnă, mulţumesc.

— Lui Essie nu-i place marea. Păcat pentru ea! Dar cred că v-aţi simţi foarte bine pe mare.

— Rămâne de văzut, n-am fost niciodată. Zahăr, James?

— Da, zahăr mult, să stea linguriţa dreaptă în ceai. În ceea ce priveşte navigaţia pe vreme proastă, n-am cunoscut-o până când nu am nimerit în mijlocul unui uragan în largul insulelor.

— Zahăr, Esther?

— Mulţumesc.

— Porniserăm în urmărirea unor piraţi malaezi când s-a stricat vremea…

James părea hotărât să-şi ducă povestea până la capăt: vorbea şi sorbea ceai, sorbea ceai şi vorbea. Esther nu-şi manifestase în niciun fel sentimentele faţă de fratele ei; era la fel de neînduplecată. În ochii ei se citea ostilitatea şi jignirea ca şi cum dinaintea ei s-ar fi petrecut ceva ruşinos, ca şi cum lumea era contra ei şi nu aştepta decât ocazia să o târască la fund.

…Am legat bine bărcile de salvare, am fixat şi mai bine tunurile, am închis obloanele din faţa turnurilor de pe puntea inferioară, apoi am coborât catargul mare pe punte. În sfârşit am făcut ce-am putut pentru siguranţa vasului. Înţelegeţi ce vă spun sau explicaţiile mele mai mult vă încurcă?

— Nu înţeleg tot, spuse Verity, dar spune mai departe.

— Aşa! Pe la patru dimineaţa s-a dezlănţuit uraganul, marea cu

valurile cât casa! Îngrozitor! După vreun ceas am vrut să mă culc, dar cuşeta mea era plină ochi cu apă, aşa că am zis că-i mai bine pe punte.

James începu să râdă atât de tare încât toate ornamentele şi bibelourile din cameră începură să zăngăne. Verity începu să râdă şi ea.

— Acum când îţi aduci aminte pare ceva de râs, dar atunci, cu valurile alea care puteau îneca o insulă întreagă şi cu vântul care urla şi ţipa ca o mie de papagali flămânzi, era cu totul altceva!

— Pe mine vă rog să mă scuzaţi, spuse Esther, am să mă duc la culcare.

— Te-a obosit călătoria, spuse Verity. Vrei să dormi mai mult mâine dimineaţă?

— Mulţumesc, dar eu mă scol întotdeauna devreme. Noapte bună, James. Noapte bună, doamnă.

Din nou Verity o sărută pe obrazul rece şi fata plecă.

— Vă supără dacă fumez, doamnă? spuse James. E un obicei prost, ştiu.

— Nu mă supără deloc.

— ...Şi atunci căpitanul m-a chemat la pupă şi l-am auzit spunându-i locotenentului: „Văd că nava rezistă bine la furtună, dar trebuie să manevrăm cu atenţie. Du-te şi spune echipajului să fie pregătit.” „Nicio pânză n-o să reziste la vântul acesta”, a spus locotenentul. Căpitanul i-a răspuns că trebuie să rişte, vântul nu mai e chiar atât de tare şi vasul se apropie de Sumatra. Doamnă, să nu vă faceţi griji cu Essie. Nu e atât de inexplicabilă cum vrea să pară.

Schimbarea subiectului a fost atât de bruscă încât Verity zâmbi, dar nu spuse nimic.

— Toată lumea crede că e neprietenoasă; dar jumătate din comportamentul ei nu e altceva decât prefăcătorie sau exagerare. Fiecare om vede lucrurile în felul lui, aşa s-ar putea spune. Ştiţi, desigur, ce s-a întâmplat cu mama. V-aţi putea închipui că a fost la fel de greu şi pentru ea, şi pentru mine; dar aţi greşi. Aveam opt ani când s-a întâmplat şi Essie nouă. După un an, când eu aveam nouă, am plecat pe mare; m-am scuturat de toate gândurile la fel cum şi cea mai mică fregată se scutură după ce s-a retras valul care i-a inundat puntea. Dar Esther... Esther e ca un vas fără pânze, pe jumătate cufundat în apă, şi de atunci se tot bălăceşte în ea. În loc să încerce să uite, ea s-a gândit tot timpul la cele întâmplate, până când a ajuns să facă din mama ei o sfântă, ceea ce nu era, nici pe departe. Să mă ierte Dumnezeu că spun asta. Şi când cunoaşte pe cineva pentru prima dată, mai ales pe cineva

nou-venit în familie, ca dumneata, tot acest fel al ei de a fi iese la suprafaţă şi lasă impresia că Esther e un caz dificil. I-am mai spus tatălui meu că Esther are nevoie de cineva s-o pună pe calea cea bună. Nimeni nu poate naviga în siguranţă dacă fundul corăbiei e nesigur – iertaţi-mi expresia, mătuşă, dacă vi se pare prea grosolană. Dar, ascultaţi ce vă spun eu, cu timpul o să-şi revină!

Verity se juca cu paharul; îl puse pe masă, se uită apoi lung la mâinile ei

— Sunt atât de fericită, James, că ai venit. Sunt fericită că ne-am împrietenit atât de repede. Sunt atât de fericită încât… Se opri înecându-se.

Băiatul râse, un râs tineresc.

— Se pare că îmi voi petrece cea mai mare parte din permisie îngrijindu-te, mătuşă.

Se auzi iar un ciocănit la uşa de la intrare.

— Mai ai şi alţi fraţi sau surori? întrebă Verity.

— N-am idee, deşi ce ne-am mai distra! Rămâneţi aici, pe punte, doamnă. Mă duc să văd cine este.

James coborî scările. Verity se duse la fereastră. Se întuneca şi peste port se strânseseră nori. Trei vase de pescuit, unul cu pânze de culoarea aramei şi două cu pânzele albe, intrau în port alunecând pe apă liniştit ca lebedele, întorcându-se acasă la odihnă. Nu-l recunoscu pe bărbatul de la uşă. Venise călare.

James urcă scările câte patru trepte odată.

— E un om cu o scrisoare pentru dumneavoastră. Vrea să v-o înmâneze personal. Spune că se numeşte Gimlett.

Gimlett. Servitorul lui Ross. Demelza…

— Oh! exclamă ea şi zbură pe scări în jos.

— Doamna Blamey?

— Da. Ai un mesaj pentru mine?

— O scrisoare, doamnă. Domnul căpitan Poldark mi-a spus să v-o dau în mână.

Cu degetele tremurânde şi plină de nelinişte, Verity rupse sigiliul şi o deschise.

Scrisoarea era foarte scurtă.

Dragă Verity,
Avem un fiu.
S-a născut ieri seară, după un moment greu, dar amândoi se simt bine.
Numele lui este Jeremy.

Am vrut ca tu să fii prima care să afle,
Ross.

Capitolul XIV

La Nampara avea loc o mică petrecere. Veniseră Francis cu Elizabeth, Andrew Blamey cu Verity şi Dwight Enys, care acum aproape că făcea parte din familie. Nu sărbătoreau botezul lui Jeremy, pentru că era natural să evite orice ar fi reamintit de Julia. Inaugurau deschiderea minei Wheal Grace... primii oameni angajaţi, primii bulgări de minereu sfărâmaţi. Demelza, slăbită şi cu un copil firav, lăsase toate pregătirile în grija lui Gimlett şi a soţiei sale, care se descurcaseră destul de bine: peşte în sos de stridii, şuncă, friptură de vacă şi de porc, doi curcani mici, iepure de casă fript. Urma o budincă, tarte şi plăcinte, mere. Măsline, migdale şi stafide ca desert. Uitându-se pe masă Demelza se gândea: E mult mai mult decât ne putem permite, dar nu e cazul să te zgârceşti într-o asemenea ocazie.

Trecuse aproape o lună de când ajunsese în ziua aceea acasă, udă până la piele şi extenuată. Nu se vedea nimeni pe nicăieri; cei ce o supravegheau de obicei dispăruseră când era mai mare nevoie de ei; casa goală o înspăimânta; în grădină foşneau frunzele prin copaci şi cel mai apropiat ajutor se afla la cel puţin o jumătate de milă depărtare i se părea acum că trecuse un an de când se luptase să ajungă din bucătărie în camera de zi, cu mâinile pline de hârtii şi surcele ca să aprindă focul. Puţin mai târziu, Jane Gimlett o găsise ghemuită pe un scaun, ţeapănă, în camera plină de fum. L-au trimis în fugă pe Cobbledick după doctorul Enys şi avusese norocul să-l găsească acasă. Ross se întorsese la ora şapte, foarte curând după ce se născuse Jeremy. Dwight era foarte îngrijorat de starea în care se aflau şi mama şi copilul.

Dar toate astea trecuseră şi supravieţuiră amândoi, deşi starea sănătăţii lui Jeremy nu era încă satisfăcătoare. Copilul era foarte deosebit de Julia, care din primele momente îşi impusese pretenţia de a fi considerată o permanenţă. Poate că era un semn, se gândea Demelza, că acest copil slăbuţ va supravieţui, pe când fetiţa aceea robustă murise.

În timpul mesei au discutat despre o carte numită *The Rights of Man* (Drepturile omului), în care un ateu, Tom Paine, pleda pentru înfiinţarea unui parlament al naţiunilor care să împiedice izbucnirea războaielor şi pentru alte reforme radicale; dar Demelza nu-i mai asculta prea atentă. Ea se gândea: Deci Francis şi Andrew Blamey stau

în sfârşit la aceeaşi masă; nu e încă o împăcare definitivă, dar, desigur, va urma şi asta când se vor cunoaşte mai bine, la fel cum s-a întâmplat şi cu Ross şi Francis. Şi Verity va putea veni oricând la Trenwith, va dispărea şi ostilitatea dintre ei.

Şi Elizabeth... Elizabeth înfloreşte din zi în zi; a avut un an mai bun. Prin contrast, eu arăt neîngrijită şi demodată, palidă ca ceara de atâta stat în casă. Nu sunt o gazdă bună, şi niciun bărbat nu mă găseşte atrăgătoare. Nu-i de mirare că Ross se uită la ea cu interes. Ea nu-l mai iubeşte pe Francis, dar e mai mulţumită aşa.

Şi Dwight? Pare fericit că e cu noi. Ce bine că a plecat Caroline Penvenen; era ceva între ei. Ar trebui să se însoare cu Joan Pascoe, care e foarte bogată şi totuşi nu se consideră superioară lui.

Şi eu?...

Au băut pentru prosperitatea minei celei noi, şi când s-au reaşezat, s-a lăsat iar tăcerea. Supravieţuirea întregii familii Poldark depindea acum de cum va merge mina, de prosperitatea ei. Gândul acesta o liniştea. Cel puţin de data asta suntem toţi împreună. Şi Jeremy e alături, mă aşteaptă şi a început să mă cunoască. Şi cel puţin pentru un timp Ross va fi mulţumit văzând că treaba a pornit bine. Se întrebă dacă venise momentul să se ridice de la masă şi să lase bărbaţii singuri să bea şi să discute între ei. Şi dacă da, ce trebuia să facă? Să se ridice şi apoi să vorbească, sau să vorbească înainte de a se ridica de la masă? Luându-i-o înainte, Francis se ridică el.

— Toasturile sunt plictisitoare chiar şi în momentele cele mai plăcute. Eu, care nu am fost niciodată mare amator de toasturi, am chef acum să rostesc unul în cinstea stăpânei casei, Demelza.

Luată prin surprindere, Demelza, pentru prima dată în viaţa ei, se înroşi până la rădăcina părului.

— Nu, nu! exclamă ea. N-ar fi deloc potrivit.

Toţi începură să vorbească odată, şi Demelza îl auzi pe Andrew Blamey luând partea vechiului său duşman şi spunând:

— Ba este foarte potrivit! şi ceilalţi aprobară, Elizabeth cu o secundă mai târziu decât ei. Apoi toţi îşi îndreptară privirile spre Ross, care se uită la ei şi spuse zâmbind:

— Demelza nu are dreptate. De mult ar fi fost binevenit un discurs în cinstea ei. Mulţumesc, Francis.

Încurajat, Francis se jucă puţin cu paharul şi se uită la ea, peste masă, puţin stânjenit, dar hotărât.

— Nu m-am priceput niciodată să ţin discursuri, dar iată ce am de spus: Demelza a apărut printre noi aproape fără să ne dăm seama. Dar

cu timpul toţi am început să simţim prezenţa ei. Nimeni dintre noi, cu excepţia tânărului Enys aici de faţă, nu ar putea susţine că nu a avut de profitat de pe urma venirii ei. Acesta e adevărul şi nimic mai mult! Dacă n-ar fi fost ea, azi n-am fi fost toţi împreună şi dacă e meritul cuiva că suntem o familie unită, atunci meritul nu e al familiei, ci al ei. În lumea asta n-are importanţă unde te-ai născut, are importanţă ceea ce faci. Merită toată cinstea cel ce ştie cum să se poarte. Să bem deci în cinstea Demelzei, o doamnă în adevăratul înţeles al cuvântului!

Venite din partea lui Francis, aceste cuvinte însemnau mult. Adânc impresionată, Demelza rămase uitându-se la ceilalţi care ridicaseră paharul în cinstea ei. Când au terminat, toţi aşteptau în tăcere ca ea să spună ceva.

Demelza clipi din ochi uitându-se la vinul purpuriu din paharul ei şi spuse cu voce înceată:

— Dacă am făcut ceva bun pentru familie... Atunci uitaţi-vă ce aţi făcut voi din mine.

Afară, Garrick lătra gonind un pescăruş de pe iarbă. Ar fi putut să-l trezească pe Jeremy. Toţi păreau să aştepte ca ea să mai spună ceva. Câteva cuvinte din slujba pe care se dusese să o asculte la biserica din Bodmin îi veniră în minte:

— Am urmat îndemnurile şi am împlinit dorinţele inimii mele!

Verity o mângâie pe mână:

— De aceea te iubim.

*

Când petrecerea s-a terminat, Ross a plecat cu oaspeţii să-i conducă o parte din drum. Demelza fiind convalescentă, a rămas acasă. După ce i-a văzut trecând râul în lumina razelor piezişe ale soarelui, a intrat înapoi în casă şi s-a uitat atentă la copilul care dormea.

Era micuţ, nu semăna cu Julia, brunet, vioi, slăbuţ, cu trăsături delicate. Deosebirea era ciudată. Poate că reflecta într-un fel împrejurările schimbate în care fusese conceput şi în care se născuse.

Demelza se gândea: „Sunt mulţumită. Poate că nu sunt fericită ca acum doi ani, pentru că Ross tot mă mai îngrijorează; dar sunt mulţumită.”

Putea oare cere mai mult? Trecuseră toţi prin multe primejdii. Viitorul era nesigur, plin de ameninţări. Mina putea să fie un eşec, Jeremy ar fi putut să moară într-un acces de convulsii, cum murise copilul cel mai mic al lui Martin, Ross ar putea să fugă cu Elizabeth, sau contrabanda cu marfa descărcată în golful Nampara ar fi putut fi

descoperită de vameşi. Dar nu e viitorul, viitorul oricui, plin de riscuri şi primejdii de tot felul? Singurul lucru sigur este moartea. Atâta timp cât vrei să trăieşti, trebuie să accepţi riscurile. Ea le acceptase…

După ce îşi conduse oaspeţii, Ross se întoarse încet acasă, singur. Pârâul curgea bolborosind la vale, pe lângă el, părând să adauge un comentariu satiric gândurilor lui.

Jocul începuse, lupta continua. Porneau în această aventură în pofida împrejurărilor nefavorabile şi a greutăţilor pe care ar fi putut să le facă familia Warleggan. George nu ieşise din casă o săptămână după ce căzuse şi se vorbea de intenţia lui de a-l da în judecată pe Ross sub acuzaţia de acte de violenţă. Dar nu făcuse nimic. Socotea că felul în care se comportase n-a fost destul de demn ca să-l facă public. Nici cauza pentru care se certaseră nu era cunoscută de toată lumea, aşa cum îşi închipuise Ross. La început nu-şi dăduse seama că Warleggan cu ai săi ar fi apărut într-o lumină nefavorabilă din punct de vedere moral dacă l-ar fi acuzat pe Francis de vreo tranzacţie cu ei. Reputaţia lor de oameni de afaceri corecţi ar fi fost atinsă, lucru pe care nu l-ar fi dorit. Era de asemenea evident că şi George se pierduse cu firea în ziua aceea şi că încercase să învenineze prietenia renăscută dintre cei doi veri cu cea mai crudă acuzaţie pe care o putea face. (Şi aproape izbutise!)

Era sigur că Francis nu ştia încă nimic despre cauza scandalului – deşi săptămâna trecută se plânsese de răceala cu care îl primiseră mai multe persoane cu care avea probleme de rezolvat la Truro. Un zvon rău odată răspândit, cu greu se mai stinge. Poate să mocnească un timp înăbuşit şi să izbucnească iar cu putere când te aştepţi mai puţin. Dacă ar ajunge la urechile lui Francis, ar putea să devină o ameninţare pentru noua lor asociere.

Ross aruncă o privire spre primele semne de activitate în jurul ruinelor de la Wheal Grace: câteva barăci urâte, o grămadă de pietre, un munte de ierburi tăiate, un car, un drum nou în susul dealului. Nimic frumos; în douăsprezece luni, întregul deal va fi desfigurat. Dar pentru cineva care avea mineritul în sânge, desfigurarea aceasta era o atracţie. Întrebarea era ce se va descoperi în următoarele douăsprezece luni? Ce se va vedea aici? Încă un coş pe care nu va ieşi fum, magazii goale, iarbă crescută pe potecile croite de catâri, o maşină ruginită şi abandonată? Totul părea să arate că aşa ar putea fi.

Două lucruri îi puteau salva pe cei doi veri Poldark şi casele lor. Primul era un filon bogat în cupru la o adâncime uşor de exploatat. Al doilea – o creştere masivă a preţului minereului care să ajungă la

treizeci sau patruzeci de lire tona. Ross mizase pe amândouă. Pentru primul se baza mai ales pe comentariile lui Mark Daniel, auzite în noaptea aceea de august, acum doi ani. Mark n-ar fi fost atât de impresionat – mai ales în situaţia în care se afla – fără un motiv valabil.

Pentru a doua eventualitate – creşterea preţului – riscul era şi mai mare. Dincolo de Canalul Mânecii, ţara vecină era cuprinsă de febra revoluţionară. Cât timp o va ţine închisă înăuntrul hotarelor propriului ei teritoriu? Dacă războiul izbucnea în Europa, Anglia ar fi putut să stea deoparte. Canalul era zidul de apărare cel mai sigur. Dar nu putea sta deoparte neînarmată. O ţară care n-are cu ce să se apere ar fi o ţară fără nicio putere. O ţară care se înarmează are nevoie de aramă pentru armele ei.

Aceasta era a doua eventuală şansă.

În lumina înserării, aerul era greu de ceaţă. Pământul reavăn degaja un miros plăcut, puternic; o mierlă ciripea fără încetare, cocoţată pe un trunchi căzut; ieşea fum pe coşul unei case, încolăcindu-se încet, ca un vierme, acum că vântul nu-l grăbea. În depărtare, un stol cenuşiu de pescăruşi se rotea deasupra plajei de la Hendrawna.

Da, se gândea Ross, aceasta era a doua eventuală şansă.

Se apropie încet de grădina din faţa casei. La uşă se opri ca să miroasă parfumul liliacului. Într-o zi sau două va fi în plină floare. Fiinţele umane sunt creaturi oarbe şi nebune, se gândea el, veşnic mergând nesigure ca nişte dansatori pe sârmă, condamnate să recurgă la tot felul de schimbări şi expediente pentru a-şi menţine echilibrul, neputând să prevadă nici măcar ceea ce acţiunile de azi vor aduce mâine. Cum poţi atunci să-ţi faci planuri cu un an înainte? Cum poţi influenţa imprevizibilul?

Un fluture se aşeză pe o floare şi rămase un moment în echilibru, cu aripile întinse, tremurând. Nimeni din afară nu ar mişca un deget ca să-l ajute, pe el sau planurile sale, o ştia prea bine!

Era ca şi cum s-ar fi rugat în numele fluturelui ca soarele să nu mai apună sau ca furtuna care se pregătea să nu se mai dezlănţuie. În liniştea propriilor lui forţe, ale străduniilor lui, accepta provocarea. S-ar putea ca mai târziu, amintindu-şi de această zi, să o considere drept începutul prosperităţii lui sau să vadă în ea o ultimă încercare de a evita ruina totală. Pornea pe un drum greu. Nimeni nu putea prevedea care va fi urmarea.

În casă se simţea mişcare şi, de unde se afla, Ross o văzu pe Demelza intrând în camera de zi, cu lucruri de ale copilului în braţe pe care le întinse la uscat în faţa focului. Era preocupată, gânditoare, atentă, dar

nu la ce făcea. Înţelese că în lupta şi neliniştea din următoarele câteva luni nu va fi singur. Demelza va duce greul alături de el. Îl ducea deja. Intră în casă ca să fie alături de ea.

Sfârşit

CUPRINSUL

CARTEA ÎNTÂI

Capitolul I 4
Capitolul II 15
Capitolul III 27
Capitolul IV 35
Capitolul V 40
Capitolul VI 47
Capitolul VII 54
Capitolul VIII 68
Capitolul IX 80
Capitolul X 86
Capitolul XI 97
Capitolul XII 105
Capitolul XIII 112
Capitolul XIV 117

CARTEA A DOUA

Capitolul II 131
Capitolul III 140
Capitolul IV 151
Capitolul V 160
Capitolul VI 168
Capitolul VII 181
Capitolul VIII 187
Capitolul IX 196
Capitolul X 202
Capitolul XI 208
Capitolul XII 214
Capitolul XIII 223
Capitolul XIV 230

POLDARK